

## คำนำ

คู่มือหลักสูตรโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต(ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้ปรับปรุงเพิ่มเติมจากคู่มือหลักสูตรโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต(ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.๒๕๕๗ เพื่อให้หลักสูตรมีความทันสมัยและมีมาตรฐานการเรียนการสอนในระดับเดียวกัน ตลอดจนมีความเหมาะสมสำหรับใช้ฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล คู่มือหลักสูตรโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต(ฉบับปรับปรุง) พ.ศ.๒๕๖๒ ประกอบด้วย ๓ หลักสูตร ได้แก่

๑. หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชนหวังเป็นอย่างยิ่งว่าคู่มือหลักสูตรโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับวิทยากรโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและผู้ที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำไปใช้ในการฝึกอบรมให้ความรู้แก่คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตลอดจนผู้ที่มีความสนใจ ให้มีความรู้ ทักษะด้านการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การบัญชี และการดำเนินงานกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) และสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปปรับปรุงและพัฒนาของกลุ่มของตนให้ประสบความสำเร็จต่อไป

กรมการพัฒนาชุมชน

กันยายน ๒๕๖๒

## สารบัญ

เรื่อง	หน้า
๑. ความเป็นมาของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑
๒. หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๔
๓. เนื้อหาประกอบหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๗
๔. เอกสารประกอบการสอนหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๓๐
๕. หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๗๓
๖. เนื้อหาประกอบหลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๘๙
๗. เอกสารประกอบหลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๐๗
๘. หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๑๙
๙. เนื้อหาประกอบหลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๑๓๕
๑๐. เนื้อหาประกอบหมวดวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง (วิชาบังคับ ประกอบด้วยวิชาการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามหลักธรรมาภิบาล, วิชาการบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา, วิชาการสร้างวินัยทางการเงิน)	๑๔๓
๑๑. ภาคผนวก	๑๘๕



## ความเป็นมาของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชนพิจารณาคัดเลือกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการบริหารจัดการที่ดี มีความเข้มแข็งมีอาคารสถานที่เหมาะสม/ เอื้อต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การเดินทางสะดวก มีกิจกรรมเครือข่าย (การลงทุน) คณะกรรมการมีความรู้และประสบการณ์ด้านบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยจัดตั้งขึ้นครั้งแรก เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๕๔ เดิมใช้ชื่อว่า “ศูนย์ศึกษาและพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” จัดตั้งภาคละ ๑ แห่ง รวม ๔ แห่ง ต่อมาในปี พ.ศ. ๒๕๕๕ จัดตั้งเพิ่มภาคละ ๑ แห่ง รวม ๕ แห่ง และรวมทั้งประเทศ ๘ แห่ง โดยได้เปลี่ยนชื่อเป็น “โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต”

### แนวคิด

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จัดตั้งขึ้นภายใต้แนวคิด “พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน” โดยเพิ่มบทบาทให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่บริหารจัดการดี มีความเข้มแข็ง ทำหน้าที่เป็นผู้ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการบริหารจัดการยังไม่เข้มแข็ง และให้เกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการบริหารจัดการระหว่างคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อนำองค์ความรู้ หรือประสบการณ์ที่ได้รับไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเองให้เข้มแข็งยิ่งขึ้น

### วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้มีสถานที่สำหรับการเรียนรู้ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. เพื่อพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. เพื่อสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### ที่ตั้งโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

#### ภาคเหนือ

๑. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปัญจะพัฒนา ตำบลแม่สาว อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงใหม่
๒. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านสระยายซี ตำบลสระยายซี อำเภอสามง่าม จังหวัดพิจิตร

#### ภาคใต้

๑. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านดอนคา ตำบลทอนหงส์ อำเภอพรหมคีรี จังหวัดนครศรีธรรมราช
๒. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองมะค่า ตำบลหนองตาแต้ม อำเภอปราณบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

#### ภาคกลาง

๑. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขอนแก่น ตำบลดงขี้เหล็ก อำเภอเมือง จังหวัดปราจีนบุรี
๒. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านหนองผักนาก ตำบลหนองผักนาก อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี

## ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

๑. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านขาม ตำบลบ้านขาม อำเภोजตุรัส จังหวัดชัยภูมิ
๒. โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านโจด ตำบลเจ้าท่า อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์

## โครงสร้างโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีโครงสร้างและบทบาทหน้าที่ ดังนี้

๑. ที่ปรึกษา มีหน้าที่ ให้คำปรึกษาด้านการบริหารจัดการ และการฝึกอบรม
๒. คณะกรรมการบริหารโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย
  - ๑) ผู้อำนวยการโรงเรียนฯ
  - ๒) ผู้ช่วยผู้อำนวยการโรงเรียน
  - ๓) เลขานุการ
  - ๔) เภรัญญิก
  - ๕) ผู้ช่วยเภรัญญิก
  - ๖) กรรมการฝ่ายประชาสัมพันธ์/ปฏิคม
  - ๗) กรรมการฝ่ายบริหารจัดการ
  - ๘) กรรมการฝ่ายวิชาการ
  - ๙) กรรมการฝ่ายอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

**มีหน้าที่** บริหารจัดการโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ และบริหารการฝึกอบรมให้เป็นไปตามหลักสูตร

๓. วิทยาการประกอบด้วย
  - ๓.๑ คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ผ่านการอบรมหลักสูตรการเป็นวิทยากรมืออาชีพ และผ่านการอบรมด้านการจัดทำหลักสูตร การจัดทำแผนการสอน
  - ๓.๒ ผู้เชี่ยวชาญด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

**มีหน้าที่** ถ่ายทอดองค์ความรู้และประสบการณ์ด้านกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้เป็นไปตามหลักสูตรและแผนการสอน

## หลักสูตรการฝึกอบรม

ประกอบด้วย ๓ หลักสูตร ได้แก่

๑. หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประเด็นวิชาประกอบด้วย
  - ๑.๑ ปรับฐานการเรียนรู้ เพื่อปรับฐานการเรียนรู้ และสร้างความคุ้นเคย สร้างบรรยากาศ หาคความคาดหวัง และกำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน
  - ๑.๒ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจถึงแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ๑.๓ แนวทางและวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ เพื่อศึกษาแนวทางและวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต การจัดสวัสดิการ กิจกรรมเครือข่าย การบริหารความเสี่ยง กฎหมาย/ระเบียบที่เกี่ยวข้อง

- ๑.๔ การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถประเมินสถานะกลุ่มออมทรัพย์ของตนเอง และจักวางแผนปรับปรุงพัฒนากลุ่มฯ
๒. หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประเด็นวิชา ประกอบด้วย
  - ๒.๑ ปรับฐานการเรียนรู้ เพื่อละลายพฤติกรรม สร้างความคุ้นเคย หาความคาดหวัง ตั้งกติกา ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับบัญชี
  - ๒.๒ ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบัญชีและทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ๒.๓ การจัดทำทะเบียนและเอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ๒.๔ การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ๒.๕ เทคนิคการตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. หลักสูตรกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) ประเด็นวิชา ประกอบด้วย
  - ๓.๑ ปรับฐานการเรียนรู้ เพื่อละลายพฤติกรรม สร้างความคุ้นเคย หาความคาดหวัง ตั้งกติกา ทดสอบความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกิจกรรมเครือข่าย
  - ๓.๒ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครือข่ายเพื่อให้ผู้เข้าอบรมเข้าใจแนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ แนวทางการดำเนินงานและกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ๓.๓ การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จเป็นการเรียนรู้จากองค์ความรู้และประสบการณ์จริงของกลุ่มที่มีการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จ
  - ๓.๔ การบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ด้านการบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่าย

ทั้งนี้ การฝึกอบรมทุกหลักสูตรจะมีการทดสอบความรู้ก่อนและหลังการฝึกอบรมและผู้ผ่านการประเมินจะได้รับประกาศนียบัตรจากกรมการพัฒนาชุมชน



## หลักสูตร

# การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต





## หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะประกอบด้วย การบริหารคน การบริหารเงินทุน การบริหารกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม การจัดทำทะเบียน / บัญชี รวมทั้งการบริหารความเสี่ยง การอบรมหลักสูตร การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อนำไปพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเองให้มีการบริหารจัดการที่ดีและเข้มแข็งขึ้นโดยใช้องค์ความรู้/ประสบการณ์ การบริหารจัดการกลุ่มของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีการบริหารจัดการประสบผลสำเร็จมาถ่ายทอดแก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอื่น ๆ เพื่อเพิ่มศักยภาพในการบริการจัดการกลุ่ม โดยใช้แนวคิด “พี่สอนน้อง เพื่อนสอนเพื่อน”

### วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. เพื่อเพิ่มทักษะด้านการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. เพื่อให้สามารถนำความรู้ไปบริหารจัดการกลุ่มของตนเองได้

### เนื้อหาสำคัญของหลักสูตร ประกอบด้วย

๑. การปรับฐานการเรียนรู้
๒. การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. แนวทางและวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ
๔. การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

### กลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### สถานที่

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต



## ขอบข่ายและสาระสำคัญของหลักสูตร

ประกอบด้วย ๔ ประเด็นวิชา มีขอบข่ายและสาระสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหมวดวิชา	ขอบเขต / เนื้อหา	เทคนิค / วิธีการ	การวัดและการประเมินผล	หมายเหตุ
<b>หมวดวิชาที่ ๑</b> <b>ปรับฐานการเรียนรู้</b> <b>(กิจกรรมเสริม)</b> เพื่อสร้างความคุ้นเคย สร้างบรรยากาศและปรับพื้นฐานก่อนการฝึกอบรม	-กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ -หาความคาดหวัง -ค้นหาประสบการณ์ -หากติกา / ข้อตกลง -ทดสอบพื้นฐานความรู้ -การสร้างแรงบันดาลใจ - คลินิกออมทรัพย์ (แลกเปลี่ยนเรียนรู้เรื่องกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)	-เพลง / เกม -บัตรคำ -แผนที่ -ความคิด - - กระบวนการกลุ่ม - แบ่งกลุ่ม,ตั้งโต๊ะ	-สังเกต -พฤติกรรม -การซักถาม -แบบทดสอบความรู้	ระยะเวลา ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที
<b>หมวดวิชาที่ ๒</b> <b>การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจแนวคิด หลักการดำเนินงานบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริม	- ความเป็นมาของกลุ่มออมทรัพย์ฯ -แนวคิด -หลักการ -วัตถุประสงค์ -แนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน	-บรรยาย -Power Point -แลกเปลี่ยน	-ซักถาม -สังเกต -พฤติกรรม	ระยะเวลา ๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที
<b>หมวดวิชาที่ ๓</b> <b>วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความเข้าใจวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในประเด็น ๑. วิธีการบริหารจัดการคน บริหารเงินทุนและบริหารกิจกรรมกลุ่ม ๒. ทะเบียนบัญชีที่เกี่ยวข้อง - การจัดวางระบบตรวจสอบ ๓. บริหารจัดการความเสี่ยง ๔. กฎหมาย / ระเบียบที่เกี่ยวข้อง - ระเบียบกรมฯ - ระเบียบกลุ่มฯ -ข้อตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทย - ความเกี่ยวข้องของ พ.ร.บ.สถาบัน	-บรรยาย -สื่อวีดิทัศน์ -เรียนรู้จากเอกสาร -แลกเปลี่ยน -เรียนรู้จากกิจกรรมจริง -ฝึกปฏิบัติ	-ซักถาม -การสังเกต -พฤติกรรม -ผลการปฏิบัติ	ระยะเวลา ๔ ชั่วโมง ๓๐ นาที



	การเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต - ตัวอย่างกรณีศึกษาข้อร้องเรียน/คำ พิพากษา/แลกเปลี่ยนเหตุการณ์ที่เกิด ปัญหา			
<b>หมวดวิชาที่ ๔</b> <b>(วิชาบังคับ)</b> <b>การพัฒนากลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่</b> <b>ความเข้มแข็ง</b> เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมี ความรู้ ความเข้าใจ และ สามารถบริหารจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อย่างมีประสิทธิภาพและมี มาตรฐานสากล	<b>๑. การประเมินศักยภาพกลุ่มออม</b> <b>ทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</b> และการจัดทำแผนพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (๒ ชั่วโมง) <b>๒. การบริหารโครงการ บริหารสัญญา</b> <b>และการบริหารหนี้ (๒ ชั่วโมง)</b> <b>๓. การสร้างวินัยทางการเงิน</b> <b>(๑ ชั่วโมง)</b>	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติ -นำเสนอ	-สังเกต พฤติกรรม -ผลการ ปฏิบัติ	ระยะเวลา ๕ ชั่วโมง



ตารางการอบรมหลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต			
วันที่หนึ่ง	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	ลงทะเบียน/รายงานตัว	- ลงชื่อ/กรอกประวัติส่วนตัว - รับป้ายชื่อและเอกสาร
	๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- ปฐมนิเทศ - พิธีเปิดการฝึกอบรม	- ทักทาย พูดคุย - แนะนำสถานที่/ บุคลากร/ วิทยากร - วัตถุประสงค์/ ตารางอบรม - พิธีเปิดการฝึกอบรม
	๑๐.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง)	ปรับฐานการเรียนรู้ (ละลายพฤติกรรม)	- กิจกรรมนันทนาการ - หาความคาดหวัง - กำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน - ค้นหาประสบการณ์ - แบ่งกลุ่ม - ทดสอบความรู้ก่อนอบรม
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	กิจกรรมขอบคุณข้าว
	๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. (๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	- การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน) - มอบหมายภารกิจ (เพื่อให้ทบทวนเนื้อหาที่เรียนไป)	- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อ - พูดคุยแลกเปลี่ยน
วันที่สอง	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	- เตรียมความพร้อม - เรื่องเล่าเช้านี้ - ทบทวนความรู้วันวาน	- พูดคุย แลกเปลี่ยน - กิจกรรมนันทนาการ - ทบทวนความรู้วันวาน
	๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. (๓ ชั่วโมง )	วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่มีประสิทธิภาพ	- บรรยายประกอบสื่อ - บอกเล่าจากประสบการณ์ - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ - เรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่ม
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	กิจกรรมขอบคุณข้าว
	๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. (๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่มีประสิทธิภาพ (ต่อ)	- บรรยายประกอบสื่อ - บอกเล่าจากประสบการณ์ - แลกเปลี่ยนเรียนรู้ - เรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่ม
	๑๔.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. (๒ ชั่วโมง )	การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามหลักธรรมาภิบาลและการจัดทำ แผนพัฒนากลุ่มฯ	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติจริง



วันที่สาม	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น.	- เตรียมความพร้อม - ทบทวนกิจกรรมวันวาน	- พุดคุย แลกเปลี่ยน - กิจกรรมนันทนาการ
	๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง)	การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้	- บรรยายประกอบสื่อ
	๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	การสร้างวินัยทางการเงิน	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติ
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	กิจกรรมขอบคุณข้าว
	๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น. (๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	- ทดสอบความรู้หลังอบรม - สรุปผลการฝึกอบรมภาพรวมของหลักสูตร - ประเมินผลการฝึกอบรม - มอบประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรม - ปิดการฝึกอบรม	- ทดสอบความรู้ - สรุปผล - ประเมินผล - มอบประกาศนียบัตร - พิธีปิดการฝึกอบรม



## แผนการสอน

### วิชาปรับฐานการเรียนรู้

#### วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความคุ้นเคย,สร้างบรรยากาศ และปรับสภาพความรู้สึกรู้สึกความคิด และพื้นฐานความรู้ก่อนการฝึกอบรม

วิธีการ :กิจกรรมนันทนาการ / ทดสอบความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้ :

วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่หนึ่ง ๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที	<p><b>ลงทะเบียนรายงานตัว</b></p> <p><b>แนะนำทีมวิทยากร</b></p> <p><b>พิธีเปิด (กรณีมี)</b></p> <p><b>ปฐมนิเทศ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- แนะนำสถานที่</li> <li>- ขอบเขตเนื้อหาของหลักสูตร</li> <li>- แนะนำเอกสารการฝึกอบรม</li> </ul> <p><b>ละลายพฤติกรรม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- แนะนำผู้เข้าร่วมอบรม</li> <li>- วิทยากรละลายพฤติกรรมผู้เข้าอบรมโดยการร้องเพลง</li> </ul> <p>ปรบมือและท่าทางประกอบ (ใช้เพลงหรือเกมส์และท่าทางประกอบกิจกรรม)</p> <p><b>การเตรียมความพร้อม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากร ให้ผู้เข้าอบรมปรบมือ ๓ ครั้ง พร้อมชูกำปั้นขวา และที่หัวใจ แล้วชูไปข้างหน้าพร้อมเปล่งเสียงคำว่า “เรา ทำได้” จะเป็นการสร้างพลังว่า “เราทำได้”</li> </ul> <p><b>หาความคาดหวัง</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากร ค้นหาความคาดหวัง ของผู้เข้ารับการอบรม โดยใช้เทคนิคบัตรคำและแผนที่ความคิด (Mind Mapping) ใน ๓ ประเด็น ดังนี้</li> </ul> <ol style="list-style-type: none"> <li>๑. ความคาดหวังที่มีต่อการฝึกอบรม</li> <li>๒. ความคาดหวังต่อเพื่อน</li> <li>๓. ความคาดหวังต่อวิทยากร</li> </ol> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากร แจกบัตรคำ ๓ สีๆ ละ ๑ ประเด็น พร้อมปากกาเคมี ให้ตอบสีละ ๑ ประเด็น</li> <li>- วิทยากรเก็บบัตรคำแล้วสรุปเป็น Mind Mapping หรือใช้วิธีโยนตุ๊กตา ให้ผู้เข้าอบรม รับผิดชอบ เรื่อย ๆ เมื่อเป่านกหวีด</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- แบบลงทะเบียน</li> <li>- ปากกา</li> <li>- เอกสารประกอบการฝึกอบรม</li> <li>- ป้ายชื่อ</li> <li>- เครื่องเสียง ไมค์</li> <li>- โปรเจคเตอร์</li> <li>- วีดีโอ ,วีดิทัศน์</li> <li>- เพลง /เกม</li> <li>- บัตรคำ</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- ตุ๊กตา</li> <li>- นกหวีด</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ต</li> <li>- กระดาษกาวย่น</li> <li>- ลูกอม ๔ สี</li> <li>- นกหวีด</li> <li>- บัตรคำ</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- บอร์ด</li> </ul>



	<p>สัญญาณหยุด ตึกตาคออยู่ทีใครจะต้องเป็นคนตอบคำถาม แล้ว สรุปลงเป็น Mind Mapping</p> <p><b>ถอดหัวโขน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรแจกบัตรคำ เขียนชื่อ ตำแหน่ง อายุ ในบัตรคำ เสร็จแล้วมาหย่อนลงกล่องที่เตรียมเอาไว้ (กตिकाให้มาหย่อนเอง) <ul style="list-style-type: none"> <li>- กำหนดอายุผู้เข้าร่วมอบรมและวิทยากร (พี่สอนน้อง)</li> </ul> </li> </ul> <p><b>กำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ให้ผู้เข้าอบรมร่วมกำหนดกติกาการอยู่ ร่วมกัน โดยระดมความคิด และจดบันทึกลงในฟลิปชาร์ต</li> <li>- นำกติกาไปติดหน้าห้อง‘ฝึกอบรม หรือ บริเวณที่ทุกคนเห็นได้ง่าย</li> </ul> <p><b>แบ่งกลุ่ม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- แบ่งผู้เข้าอบรมๆ เป็น ๔ กลุ่มโดยวิธีการนับ ๑ - ๔ หรือ แจกลูกอม ๔ สีหรือเกมอื่น ๆตามความเหมาะสม เมื่อได้กลุ่ม แล้วให้ตั้งชื่อกลุ่ม คัดเลือกประธานๆ เลขานุการกลุ่ม และ ตัวแทนที่ทำกิจกรรมต่าง ๆเช่น ด้านวิชาการ ด้านนันทนาการ</li> <li>- มอบหมายภารกิจกลุ่ม <ol style="list-style-type: none"> <li>๑) กิจกรรมออกกำลังกาย <ol style="list-style-type: none"> <li>๑.๑ ผู้นำออกกำลังกาย</li> <li>๑.๒ ผู้รับผิดชอบเรื่องเวลาในการทำกิจกรรมออกกำลังกาย</li> </ol> </li> <li>๒) กิจกรรมหน้าเสาธง <ol style="list-style-type: none"> <li>๒.๑ ผู้เชิญธงชาติ ชาย๑ หญิง ๑</li> <li>๒.๒ ผู้นำร้องเพลงชาติ</li> <li>๒.๓ ผู้นำสวดมนต์ไหว้พระ</li> <li>๒.๔ นำกล่าวทัศนคติที่ดี</li> <li>๒.๕ นำเข้าห้องเรียน</li> </ol> </li> <li>๓) ทบทวนเมื่อวันวาน</li> <li>๔) ประสาน/เชิญวิทยากร /กล่าวขอบคุณวิทยากร</li> <li>๕) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์</li> </ol> </li> </ul> <p><b>ทดสอบพื้นฐานความรู้</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากร ให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรม</li> <li>- วิทยากรตรวจแบบทดสอบของผู้เข้าอบรมทุกคน และนำผลคะแนนไปติดไว้ที่หน้าห้อง</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากร สรุปกิจกรรมความคาดหวัง กติกาการอยู่ร่วมกัน หน้าที่ของกลุ่มต่าง ๆ การทดสอบ และสรุปเชื่อมโยงสู่การ ฝึกอบรมตามหลักสูตร</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- กล่อง/ชั้น ๕ /พาน (ตามความเหมาะสม)</li> <li>- บัตรคำ</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- บอร์ด</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ต</li> <li>- ลูกอม/เกม/เพลง</li> <li>- นกหวีด</li> <li>- นาฬิกา</li> <li>- เครื่องเสียง</li> <li>- แบบทดสอบความรู้</li> </ul>
--	---	--



## แผนการสอน

### วิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

#### วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ แนวคิด หลักการ วัตถุประสงค์ และการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์  
เพื่อการผลิตตามแนวทางของกรมฯ

วิธีการ : บรรยาย ซักถาม

กิจกรรมการเรียนรู้ :

วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันทีหนึ่ง (๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	<p>นำเข้าสู่บทเรียน</p> <p>วิทยากรทักทายผู้เข้าอบรมเชื่อมโยงพื้นฐาน ความรู้ของผู้เข้าอบรมสู่การอบรมตามรายวิชาความรู้เกี่ยวกับ</p> <p><b>การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</b></p> <p>วิทยากรบรรยายให้ความรู้เรื่อง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- ที่มา</li> <li>- แนวคิด</li> <li>- หลักการ</li> <li>- วัตถุประสงค์</li> <li>- แนวทางการดำเนินงานกลุ่ม ออมทรัพย์ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรสรุปการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ที่เป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน เชื่อมโยงสู่การดำเนินงานของกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิตในปัจจุบัน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สื่อประกอบการบรรยาย</li> <li>- Power Point</li> <li>- วีดีทัศน์</li> </ul>

## แผนการสอน

### วิชาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

#### วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาวิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม นำไปปรับใช้กับกลุ่มของตนเอง

วิธีการ : บรรยาย/บอกเล่า/แลกเปลี่ยน /เรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่ม กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่สอง (๔ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	<p><b>เตรียมความพร้อม และนำเข้าสู่บทเรียน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมปรบมือ“เราทำได้”</li> <li>- ทดสอบสมาธิ โดยให้ผู้เข้าอบรมทุกคนพูดประโยค“กรรไกร ผ้าไหม ไข่ ๑ใบ สองบาทห้าสิบ” และทำท่าทางประกอบหรือใช้เพลง “มากลางวัน เรานัดให้มากลางคืน” พร้อมท่าทาง ประกอบ หรืออื่น ๆตามความเหมาะสม</li> </ul> <p><b>ทบทวนวันวาน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรเชิญตัวแทนผู้เข้าอบรมที่ได้รับมอบหมายให้ทบทวนกิจกรรมและความรู้เมื่อวันวาน</li> <li>- วิทยากรสรุปเชื่อมโยงความรู้วันวานเข้ากับแนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ</li> </ul> <p>๑. วิธีการบริหารจัดการคน บริหารเงินทุนและบริหารกิจกรรมกลุ่ม</p> <p style="padding-left: 40px;">การบริหารจัดการคน</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- สมาชิก</li> <li>- กรรมการ</li> <li>- คนในชุมชน</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง /เกม</li> <li>- วีดิทัศน์</li> <li>- แผ่นพับ</li> <li>- กระดาน</li> <li>- กระดาษฟิลิปชาร์ท</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- เอกสารการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> <li>- กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> <li>- กรณีศึกษา</li> </ul>



	<p>การบริหารเงินทุน</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การบริหารกิจกรรมกลุ่ม</li> <li>- การบริหารความเสี่ยง</li> </ul> <p>๒. ทะเบียนบัญชีที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- การจัดทำทะเบียนต่าง ๆ</li> <li>- แบบฟอร์มทะเบียนต่าง</li> <li>- การจัดวางระบบตรวจสอบ</li> <li>- ตัวอย่างระเบียบกลุ่มฯ</li> <li>- ระเบียบวาระการประชุม/รายงานการประชุม</li> </ul> <p>๓. บริหารจัดการความเสี่ยง</p> <p>๔. กฎหมาย / ระเบียบที่เกี่ยวข้อง</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- กฎหมายที่เกี่ยวข้อง</li> <li>- ความเกี่ยวข้องของ พ.ร.บ.สถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> </ul>	
--	---	--



## แผนการสอน

### วิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

#### วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

วิธีการ : บรรยายประกอบสื่อ / ฝึกปฏิบัติจริง

#### กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
(วันที่สอง/สาม) (๕ ชั่วโมง)	<p><b>เตรียมความพร้อมนำเข้าสู่บทเรียน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรเชื่อมโยงการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวคิด หลักการ แนวทางของกรมการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์และแนวทาง/วิธีการบริหารจัดการกลุ่มของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้าสู่การ พัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่ามีรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือหรือจะต้องดำเนินการอะไรบางอย่างที่จะพัฒนากลุ่มให้เกิดความเข้มแข็ง</li> </ul> <p><b>การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เรื่องการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๔ ด้าน ๒๑ ตัวชี้วัด โดยใช้วิธีบรรยายประกอบสื่อ</li> <li>- วิทยากรแจกแบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล ให้ผู้เข้าอบรมประเมินศักยภาพกลุ่มตนเอง</li> <li>- วิทยากรสรุปและแนะนำการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนากลุ่ม</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สื่อประกอบการ บรรยาย</li> <li>- แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</li> <li>- แบบจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม</li> <li>- ปากกา</li> <li>- กระดาษ</li> </ul>



วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p><b>การจัดทำแผนการพัฒนา</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนา</li> <li>โดยการบรรยายประกอบสื่อ</li> <li>- วิทยากรสรุปเชื่อมโยงผลการประเมินศักยภาพ</li> <li>กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาลไปสู่การ</li> <li>จัดทำแผนพัฒนา</li> <li>- วิทยากรแจกแบบจัดทำแผนพัฒนา</li> <li>ให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติจัดทำแผนพัฒนา</li> <li>- ให้เลือกตัวแทนผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการจัดทำแผน</li> <li>พัฒนา</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปวิธีการ/แนวทางการพัฒนา</p> <p>กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดความเข้มแข็ง</p> <p><b>การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อให้ความรู้เรื่องการบริหาร</li> <li>โครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปและแนะนำการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการ</p> <p>บริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ</p> <p><b>การสร้างวินัยทางการเงิน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อให้ความรู้เรื่องการสร้างวินัย</li> <li>ทางการเงิน</li> <li>- วิทยากรแจกแบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่ายให้ผู้เข้ารับการ</li> <li>อบรมกรอกข้อมูล</li> <li>- ผู้เข้าอบรมวิเคราะห์ผลการสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปและให้ข้อเสนอแนะการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้</p> <p>ในชีวิตประจำวันและสามารถให้คำปรึกษาแนะนำ/ถ่ายทอด</p> <p>องค์ความรู้ให้กับสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p>	<p>-บรรยายประกอบสื่อ</p> <p>-บรรยายประกอบสื่อ</p> <p>-แบบสำรวจรายได้และ</p> <p>ค่าใช้จ่าย</p>

# เนื้อหาประกอบหลักสูตร การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต



## การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธีอดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน ได้เริ่มดำเนินการครั้งแรก ๒ แห่ง ณ ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ในวันที่ ๖ มีนาคม พ.ศ.๒๕๑๗ และถึงวันที่ ๖ มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิด ของสหกรณ์การเกษตร เครดิตยูเนียน และสินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกันตามวิถีทางประชาธิปไตย

### แนวคิด

แนวคิดที่ ๑ การรวมคนในหมู่บ้าน ชุมชนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน โดยรวมคนที่มีฐานะแตกต่างกันให้ช่วยเหลือกัน อยู่บนพื้นฐานความเชื่อที่ว่า “จนเงินแต่ไม่จนน้ำใจ”

แนวคิดที่ ๒ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนโดยการรวมกลุ่มออมเงิน แล้วให้สมาชิกกู้ยืมเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

แนวคิดที่ ๓ การนำเงินทุนไปใช้ดำเนินการ ด้วยความขยัน ประหยัดถูกต้องเพื่อให้ได้ทุนคืนและมีกำไรเป็นการสร้างรายได้ให้กับสมาชิก

แนวคิดที่ ๔ การลดต้นทุนในการครองชีพ โดยให้สมาชิกมีการจัดตั้ง ศูนย์สาธิตการตลาดเป็นการรวมตัวกันซื้อ รวมตัวกันขาย สามารถลดต้นทุนในการซื้อสินค้าอุปโภค บริโภคและปัจจัยการผลิตได้

### หลักการ

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการรวมตัวของประชาชน บริหารจัดการโดยประชาชนและเพื่อประโยชน์ของสมาชิกและประชาชนในหมู่บ้าน มีหลักการดำเนินงาน ดังนี้

๑. ความรู้สึกเป็นเจ้าของ เป็นการสร้างความรู้สึกการเป็นเจ้าของให้กับสมาชิกทุกคน ทำให้เกิดความรับผิดชอบ และช่วยกันดูแลเอาใจใส่ในการดำเนินงานของกลุ่ม
๒. การพึ่งตนเอง ฝึกนิสัยการประหยัด และอดออม โดยนำเอาคุณสมบัติพิเศษ ๒ ประการของชุมชน คือ ความซื่อสัตย์ และ ความอดทน มารวมกันในรูปกลุ่มทำให้มีเงินทุนของชุมชนเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกหมู่บ้าน
๓. หลักคุณธรรม ใช้การออมทรัพย์เป็นเครื่องมือในการพัฒนาคนเพื่อให้คนมีคุณธรรม ๕ ประการ คือ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ
๔. หลักการควบคุมตนเอง สมาชิกกลุ่มทุกคนจะต้องให้ความสนใจดูแลความเคลื่อนไหวและตรวจสอบซึ่งกันและกัน

## วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาคน โดยใช้หลักการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นเครื่องมือในการพัฒนาตนเอง และเพื่อนสมาชิกให้มีคุณธรรม ๕ ประการ

เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน โดยการระดมเงินออม จัดตั้งเป็นกองทุนทำให้ชุมชนมีแหล่งเงินทุนในการกู้ยืมไปประกอบอาชีพ ใช้ตามความจำเป็นของครอบครัว และเรียนรู้กิจกรรมเชิงธุรกิจ สามารถเพิ่มรายได้ให้กับครอบครัวเพื่อพัฒนาสังคมโดยการปลูกฝังคุณธรรม ๕ ประการ ปลูกฝังวิถีประชาธิปไตยก่อให้เกิดความสามัคคี การช่วยเหลือเอื้ออาทรต่อกัน ความร่วมมือร่วมใจ ความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ความเท่าเทียมกันของสมาชิก

คุณธรรมของสมาชิก ซึ่งมี ๕ ประการ ดังนี้

### ๑. ความซื่อสัตย์ต่อกัน

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อกู้เงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

### ๒. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่กัน ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อนก็จะให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการ ผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

### ๓. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ ดังกล่าวจะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้ อย่างมีพลัง

### ๔. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง เป็นความรู้สึกร่วมถึงความรู้สึกภายในใจของเพื่อนสมาชิก หากเกิด ความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำรู้สึกที่ดี เช่น การให้กำลังใจคณะกรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

### ๕. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วม เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าวจะนำมาซึ่งความยุติธรรม ที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่ม โดยเท่าเทียมกัน



## แนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

แนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องเป็นไปตามวิธีการที่สำคัญ ดังนี้

๑. จำนวนเงินสัจจะสะสมให้เป็นไปตามความสมัครใจที่จะออมตามศักยภาพของสมาชิก โดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอในการส่ง และสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีปิดบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. การส่งเงินสัจจะสะสม สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำส่งด้วยตนเอง ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามวัน เวลา และสถานที่ ๆ กลุ่มกำหนด และให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตรวบรวมเงินสัจจะฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายในสามวันทำการ
๓. ห้ามมิให้ส่งเงินสัจจะสะสมล่วงหน้าก่อนระยะเวลาที่สมาชิกได้ให้สัจจะไว้กับกลุ่ม ยกเว้นกรณีจำเป็น ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ
๔. การรับเงินสัจจะสะสมหรือรับชำระคืนเงินกู้ยืมของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้คณะกรรมการรวบรวมเงินดังกล่าวเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายในสามวันทำการเมื่อมีสมาชิกยื่นขอกู้เงิน ให้เบิกถอนเงินจากธนาคารตามระเบียบเบิกจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์ จะนำเงินดังกล่าวข้างต้นจ่ายให้สมาชิกโดยไม่ผ่านระบบบัญชีธนาคารไม่ได้
๕. การดำเนินธุรกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทุกประเภทให้ดำเนินการผ่านระบบบัญชีธนาคารทุกครั้ง
๖. ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (๑๕% ต่อปี)
๗. ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ.๒๕๕๑



## วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีประสิทธิภาพ

การบริหารจัดการคน บริหารเงินทุน และบริหารกิจกรรมกลุ่ม การบริหารจัดการคน

### สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มี ๓ ประเภท คือ

๑. สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบลทุกเพศ ทุกวัย ที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
๒. สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้านหรือตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะที่สมัครเข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่ม ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
๓. สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิกษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจ และให้การสนับสนุนกลุ่ม โดยไม่หวังผลตอบแทนตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

### การสมัครเป็นสมาชิก

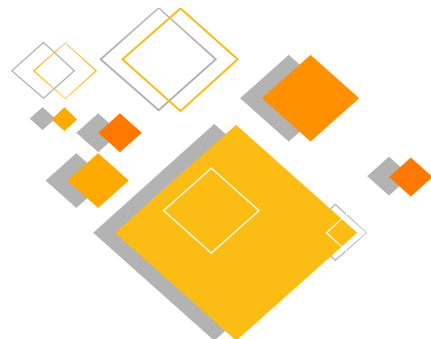
๑. ยื่นคำขอเป็นสมาชิก ณ ที่ทำการกลุ่ม
๒. เงื่อนไขการรับสมัครเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม

### การสิ้นสุดการเป็นสมาชิก

๑. ตาย
๒. ลาออก
๓. ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบของกลุ่ม
๔. ที่ประชุมมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียง ๒ ใน ๓ ของสมาชิกทั้งหมด

### บทบาทหน้าที่ของสมาชิก

๑. รู้และเข้าใจแนวทางการดำเนินงานของกลุ่ม
๒. รู้ที่จะเลือกคนดีเป็นกรรมการ
๓. รู้กติกาและรู้ที่จะปฏิบัติตาม
๔. รู้หน้าที่และความรับผิดชอบ
๕. รู้กิจกรรมและการดำเนินงานของคณะกรรมการ
๖. รู้วิธีการตรวจสอบ





### คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วยคณะกรรมการ ๔ คณะ แต่ละคณะไม่ควรน้อยกว่า ๓ คน โดยวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละไม่เกิน ๔ ปี

#### โครงสร้างและบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ

๑. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่
  - กำหนดระเบียบข้อบังคับ
  - จัดทำบัญชีและทะเบียนเอกสารต่าง ๆ
  - บริหารงานของกลุ่ม
๒. คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่
  - พิจารณาคำร้องขอกู้เงินของสมาชิก
  - ติดตามการใช้จ่ายเงินกู้ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์
  - เร่งรัดการส่งคืนเงินกู้ กรณีสมาชิกผิดสัญญา
  - เยี่ยมเยียน/ช่วยเหลือให้คำแนะนำแก่สมาชิก
๓. คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่
  - ตรวจสอบบัญชี
  - ตรวจสอบทะเบียนเอกสาร
  - ตรวจสอบการดำเนินงานของกรรมการกลุ่ม
๔. คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่
  - ชักชวนผู้สนใจสมัครใจเป็นสมาชิกกลุ่ม
  - เสริมสร้างความเข้าใจในหลักการกลุ่ม
  - เผยแพร่ผลการดำเนินงาน

#### การดำเนินงานของคณะกรรมการ

๑. มีนโยบาย โครงการ/กิจกรรมและแผนการดำเนินงานที่ชัดเจน
๒. มีความรับผิดชอบ
๓. มีการบริหารเชิงธุรกิจ
๔. ส่งเสริม ขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแก่สมาชิก
๕. มีการประชุมสม่ำเสมออย่างน้อยเดือนละ ๑ ครั้ง
๖. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์
๗. มีแผนการติดตาม/ ตรวจสอบ และประเมินผล

#### การกำหนดกติกาหรือข้อบังคับ

๑. เกิดจากการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในการประชุมใหญ่
๒. ทุกคนทราบและเข้าใจตรงกัน
๓. ทุกคนต้องถือปฏิบัติโดยเคร่งครัด
๔. ปรับปรุงแก้ไขโดยการประชุมใหญ่ประจำปี

## การบริหารเงินทุน

### แหล่งที่มาของเงินทุน

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อาจได้มาจากเงินต่าง ๆ ดังนี้

๑. เงินค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิก ค่าธรรมเนียม และเงินค่าปรับกรณีผิดสัญญา
๒. เงินสัจจะสะสม เป็นเงินที่ได้จากการออมของสมาชิกจำนวนเท่า ๆ กันทุกเดือน เพื่อใช้เป็นทุนในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งจะจ่ายเงินคืนเมื่อขาดจากการเป็นสมาชิกภาพเท่านั้น โดยกลุ่มจะจ่ายผลตอบแทนให้สมาชิกในรูปของเงินปันผล และเงินสัจจะสะสมพิเศษ เป็นเงินรับฝากจากสมาชิกที่มีเหลือและประสงค์จะฝากไว้กับกลุ่ม ซึ่งสามารถถอนไปใช้ได้ตามความจำเป็น และจ่ายผลตอบแทนเป็นดอกเบี้ยหรือเงินปันผลตามระเบียบกลุ่ม
๓. เงินอุดหนุน กลุ่มอาจได้รับเงินอุดหนุนจากส่วนราชการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรอื่น ๆ
๔. เงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุน เช่น ธนาคาร หรือสถาบันการเงินอื่น ๆ
๕. รายได้อื่น ๆ เช่น เงินทุนสำรอง ดอกเบี้ย เงินบริจาค

### ประเภทของเงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต แบ่งออกเป็น ๒ ประเภท ดังนี้

๑. เงินทุนดำเนินการ เป็นเงินทุนที่นำไปทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การให้กู้ยืม การบริหารศูนย์สาธิต การตลาด ยุ้งฉาง ธนาคารข้าว โรงสี ปิมน้ำมัน เป็นต้น เงินจำนวนนี้ได้มาจากเงินสะสมของสมาชิก เงินที่รับฝาก เงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ หากสมาชิกผู้ใดลาออก จะต้องคืนเงินสะสมแก่สมาชิกผู้นั้น
  ๒. เงินทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่าย เป็นเงินทุนสำหรับใช้จ่ายในการบริหารงานของกลุ่ม เช่น ค่าสมุด ดินสอ ปากกา อุปกรณ์สำนักงาน รวมถึงค่าใช้จ่ายในการประสานงานต่าง ๆ เงินจำนวนนี้ได้มาจากค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินจากการจัดสรรผลกำไรบางส่วนที่ระบุให้นำมาใช้ในการบริหารจัดการ
- ทั้งนี้** การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำได้โดยการฝากไว้กับธนาคาร แยกเป็น ๒ บัญชี คือ
๑. บัญชีฝากประจำ ได้แก่ เงินสัจจะสะสมของสมาชิกและเงินบริจาคที่มีวัตถุประสงค์เป็นเงินทุนของกลุ่ม
  ๒. บัญชีเพื่อเรียก ได้แก่ เงินค่าสมัคร เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินค่าปรับ ค่าบริการต่าง ๆ

### การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่ม

กรมการพัฒนาชุมชน มีแนวทางและคำแนะนำแก่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ให้นำเงินสัจจะสะสม เงินชำระคืนเงินกู้หรือเงินรับอื่น ๆ จากสมาชิกในแต่ละเดือน ให้ “ นำฝากธนาคารก่อนที่จะปล่อยให้สมาชิกกู้ยืม ” ซึ่งแนวทางดังกล่าวกลุ่มอาจจะเป็นการไม่สะดวก ยุ่งยาก เสียเวลา แต่การนำเงินเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้งที่มีการรับเงิน-จ่ายเงิน จะมีข้อดี ดังนี้



๑. ป้องกันปัญหาการทุจริตของกลุ่ม เพราะว่า ถ้ากลุ่มใดที่เก็บเงินสัจจะแล้วให้เหรียญหรือคณะกรรมการถือเงินสด อาจเกิดความเสียหายที่กรรมการจะนำเงินไปใช้ส่วนตัว ซึ่งเป็นกรณีปัญหาการร้องเรียนส่วนใหญ่ และสมาชิกกว่าจะได้เงินคืนต้องมีการฟ้องร้อง การนำเงินฝากเข้าบัญชีธนาคาร จึงเป็นเป็นการป้องกันไว้ก่อน ดีกว่าปล่อยให้เกิดปัญหาแล้วมาแก้ไขในภายหลัง

๒. สะดวกต่อการจัดทำบัญชีและการตรวจสอบบัญชี เพราะถ้าเงินสัจจะที่เก็บจากสมาชิกฝากเข้าบัญชีธนาคารทุกครั้ง จะทำให้ผู้ทำหน้าที่จัดทำบัญชี บันทึกในระบบบัญชีต่าง ๆ ของกลุ่มได้อย่างถูกต้อง รวมทั้งทำให้สามารถตรวจสอบบัญชีได้อย่างเป็นระบบ

### การบริหารกิจกรรมกลุ่ม

การบริหารกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยึดหลักการมีส่วนร่วมของสมาชิกและใช้คุณธรรม ๕ ประการ เป็นสำคัญ ดังนี้

๑. ทำงานในรูปคณะกรรมการ โดยสมาชิกเลือกตัวแทนเข้ามาเป็นกรรมการบริหารกลุ่ม
๒. สมาชิกร่วมกันกำหนดระเบียบ ข้อบังคับและสมาชิกต้องปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด
๓. มีการจัดทำบัญชี ทะเบียน เอกสารที่เกี่ยวข้องอย่างชัดเจน ครบถ้วน เป็นปัจจุบัน
๔. มีการตรวจสอบการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างโปร่งใส
๕. มีการจัดสรรผลประโยชน์อย่างเป็นธรรม

### กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

#### ๑. การดำเนินการทางการเงิน

ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงิน ค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงิน หุ้่นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิก ที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น สมาชิกต้องมีหน้าที่นำเงินมาฝากไว้กับกลุ่ม เป็นเงินที่นอกเหนือจากการสะสมของสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุน และสมาชิก จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ย

#### ๒. การดำเนินธุรกิจ

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง ปั้นน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ย ชีวภาพ เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุน เงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำไปเป็นเงินทุนในการลงทุนในการ ประกอบอาชีพและในศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่

#### ๓. การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฅาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณประโยชน์ ฯลฯ

#### ๔. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริม สมาชิกในการพัฒนาอาชีพ ให้เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุน เงินทุน รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง

### การกู้ยืมเงินของสมาชิก

๑. จำนวนเงินกู้ยืม ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับกลุ่ม และให้กู้เฉพาะบุคคลที่เป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น
๒. ให้ผู้กู้ยื่นคำขอกู้ตามแบบที่กลุ่มกำหนดต่อคณะกรรมการเงินกู้ ณ ที่ทำการกลุ่มตามวัน เวลา ที่กำหนด
๓. ให้ผู้ที่ได้รับอนุมัติเงินกู้ ทำสัญญาเงินกู้กับกลุ่ม จำนวน ๒ ฉบับ โดยเก็บไว้ที่คณะกรรมการ ๑ ฉบับ ให้ผู้กู้เก็บ ๑ ฉบับ และให้มีผู้ค้ำประกันเงินกู้
๔. การค้ำประกันเงินกู้ ผู้ค้ำประกันจะต้องเป็นสมาชิกกลุ่มเท่านั้น จำนวนผู้ค้ำประกันให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
๕. การคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ต้องไม่เกินอัตราที่กฎหมายกำหนด (ไม่เกินร้อยละ ๑๕ ต่อปี) สำหรับอัตราค่าปรับกรณีผิดสัญญาเงินกู้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม
๖. คณะกรรมการต้องทำทะเบียนคุมเงินกู้ และทะเบียนคุมลูกหนี้ ให้เป็นปัจจุบัน
๗. การรับคืนเงินกู้ ให้คณะกรรมการนำฝากรงการ ภายใน ๓ วันทำการ

### การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม

การจัดสรรผลกำไรของกลุ่ม มีความสำคัญต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและต่อสมาชิกมาก เพราะเป็นการกำหนดเกี่ยวกับผลประโยชน์ของกลุ่มฯ ที่จะจัดสรรผลกำไรจากผลการดำเนินงานกิจการของกลุ่มได้รับในแต่ละปีให้กับสมาชิกในอัตราเท่าไร นอกจากนี้ การจัดสรรผลกำไรเป็นการแสดงให้เห็นถึงความสามารถในการบริหารจัดการของกลุ่มด้วย ทั้งนี้ การจัดสรรผลกำไรของกลุ่มจะต้องเป็นไปตามข้อบังคับของกลุ่มควรประกอบด้วย

- จัดสรรเป็นทุนสำรองของกลุ่ม เงินส่วนนี้เป็นเงินทุนโดยรวมของกลุ่ม จะนำออกมาใช้ได้ต้องผ่านมติที่ประชุมของกลุ่ม
- จัดสรรเป็นทุนสวัสดิการหรือสาธารณะ กลุ่มสะสมไว้สำหรับใช้จ่ายเพื่อเป็นสวัสดิการแก่สมาชิกและใช้เป็นสาธารณะประโยชน์ของหมู่บ้าน/ชุมชน
- จัดสรรเป็นทุนขยายงานของกลุ่ม การใช้ทุนประเภทนี้ต้องได้รับการอนุมัติจากที่ประชุม
- จัดสรรเป็นเงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก แบ่งตามสัดส่วนดอกเบี้ยเงินกู้ ซึ่งสมาชิกผู้กู้แต่ละคนจ่ายให้แก่กลุ่มในระหว่างปีบัญชี
- จัดสรรเงินปันผล แบ่งให้สมาชิกตามสัดส่วนของจำนวนหุ้นที่มีอยู่ในวันสิ้นปีบัญชี
- จัดสรรเป็นทุนรักษาระดับอัตราเงินปันผล เพื่อรักษาระดับอัตราเงินปันผล ซึ่งจะถอนออกมาใช้ โดยมติของที่ประชุมใหญ่สามัญเพื่อจ่ายสมทบเป็นเงินปันผลตามหุ้น
- จัดสรรเป็นเงินค่าตอบแทนกรรมการและค่าใช้จ่ายในการดำเนินการตามมติที่ประชุมสามัญ

### ข้อห้ามการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ทำความตกลงกับธนาคารแห่งประเทศไทย ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตทำผิด พ.ร.บ.การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ.๒๕๐๕ พ.ร.บ.การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจฟองซิเอร์ พ.ศ.๒๕๒๒ , พ.ศ.๒๕๕๑ โดยมีข้อห้าม ดังนี้

๑. ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มฯ
๒. ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มฯ กู้เงิน
๓. ห้ามคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)





## การบริหารความเสี่ยง (Risk Management process)

ความเสี่ยง (RISK) คือ โอกาสที่จะเกิดความผิดพลาด ความเสียหาย การรั่วไหล ความสูญเปล่า หรือเหตุการณ์ที่ไม่พึงประสงค์ หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้สถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ซึ่งอาจเกิดขึ้นในอนาคต และมีผลกระทบหรือทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายขององค์กร ทั้งในด้านยุทธศาสตร์ การปฏิบัติงาน การเงินและการบริหาร

การบริหารความเสี่ยง (Risk Management) คือ การบริหารปัจจัยและควบคุมกิจกรรมรวมทั้งกระบวนการ การดำเนินงานต่าง ๆ โดยลดมูลเหตุแต่ละโอกาสที่องค์กรจะเกิดความเสียหาย เพื่อให้ระดับและขนาดของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้ ประเมินได้ ควบคุมและตรวจสอบได้อย่างมีระบบ โดยคำนึงถึงการบรรลุเป้าหมายขององค์กรเป็นสำคัญ นั่นคือ “เป็นการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่จะเกิดขึ้นในอนาคต”

กระบวนการบริหารความเสี่ยง (Risk Management Process) มีกระบวนการ ดังนี้

๑. กำหนดวัตถุประสงค์ ต้องกำหนดวัตถุประสงค์ให้ชัดเจน วัดได้ ปฏิบัติได้ สมเหตุสมผล มีกรอบเวลา
๒. การระบุความเสี่ยง ความเสี่ยงมีหลายด้านจำเป็นต้องระบุว่าเป็นความเสี่ยงใด เช่น ด้านการเมือง/สังคม ด้านการเงิน ด้านการดำเนินงาน ด้านปฏิบัติตามกฎระเบียบ ด้านเทคโนโลยี ด้านสิ่งแวดล้อม/ภัยธรรมชาติ
๓. การประเมินความเสี่ยง การประเมินต้องระบุปัจจัยเสี่ยงและวิเคราะห์ความเสี่ยง (ผลกระทบ/โอกาสที่จะเกิด) รวมทั้งกำหนดวิธีควบคุม/ป้องกัน
๔. การจัดการความเสี่ยง การจัดการความเสี่ยงมี ๔ แบบ ดังนี้
  ๑. **หลีกเลี่ยง** (หยุด/ยกเลิก)เป็นการจัดการความเสี่ยงที่อยู่ในระดับสูงมากและองค์กรไม่อาจยอมรับได้ จึงต้องตัดสินใจยกเลิกโครงการ/กิจกรรมนั้น
  ๒. **ควบคุม** (ลดโอกาสที่จะเกิด)เป็นการปรับปรุงระบบการทำงานหรือการออกแบบวิธีการทำงานใหม่เพื่อลดโอกาสที่จะเกิด หรือลดผลกระทบให้อยู่ในระดับที่องค์กรยอมรับได้
  ๓. **กระจาย/ถ่ายโอน** (ผู้อื่นร่วมรับ)เป็นการกระจายหรือถ่ายโอนความเสี่ยงให้ผู้อื่นช่วยแบ่งความรับผิดชอบไปเช่น การจ้างผู้มีความเชี่ยวชาญให้ดำเนินงานในกิจกรรมที่มีความเสี่ยงสูง หรือจ้างที่ปรึกษาที่มีความรู้ ความเชี่ยวชาญในกิจกรรมนั้น ๆ
  ๔. **ยอมรับ** (รับความเสี่ยง/ติดตาม)เป็นการยอมรับความเสี่ยงที่เกิดขึ้น เนื่องจากไม่คุ้มค่าในการจัดการควบคุมหรือป้องกันความเสี่ยง
๕. การติดตามประเมินผล ต้องมีการติดตามผลกระทบต่อวัตถุประสงค์และมีการจัดทำรายงานผลการบริหารความเสี่ยง

## ความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ความเสี่ยงของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ส่วนใหญ่มีสาเหตุมาจาก

- สมาชิกขาดสัจจะ(การส่งเงินสัจจะ การส่งคืนเงินกู้)
- กรรมการไม่ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่
- สมาชิกไม่ปฏิบัติตามกฎ ระเบียบ
- กรรมการขาดความรู้/ทักษะด้านการบริหารเงินและกิจกรรมของกลุ่ม
- มีการคิดดอกเบี้ยเกินกว่าอัตราที่กฎหมายกำหนด
- มีการรับฝากเงินจากบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิก หรือให้บุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกู้เงิน
- ไม่นำเงินฝากธนาคาร หรือมีการเก็บเงินไว้กับเหรียญกษาปณ์หรือคณะกรรมการ ทำให้เป็นปัญหาต่อการตรวจสอบ และมีความเสี่ยงสูงต่อปัญหาการทุจริตที่อาจเกิดขึ้นได้
- ไม่มีการจัดทำระบบบัญชี ปิดงบดุลประจำปี เพื่อแสดงสถานะทางการเงินของกลุ่ม
- ขาดการตรวจสอบบัญชี และเอกสารหลักฐานทางการเงินของกลุ่ม ฯลฯ

## การป้องกันความเสี่ยง

การป้องกันความเสี่ยงกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เช่น

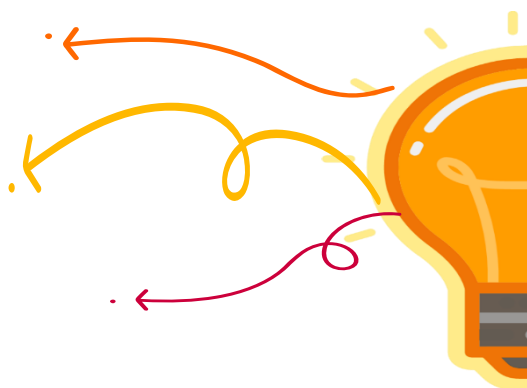
๑. ด้านการจัดทำบัญชีและทะเบียนคุม ต้องมีการจัดทำบัญชี งบการเงิน และทะเบียนคุมต่าง ๆ ได้ถูกต้อง ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน เพื่อสามารถตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงินได้ เพราะบ่อยครั้งที่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประสบปัญหา คือ ความไม่พร้อมของเอกสาร และความไม่ถูกต้องของบัญชี ทำให้การตรวจสอบยาก ยุ่งยาก และอาจมีปัญหาก่เกิดขึ้นภายในกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้

๒. ด้านการบริหารจัดการ ได้แก่ การบริหารคน การบริหารเงินทุน และการบริหารกิจกรรมของกลุ่มต้องมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร และต้องปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ การบริหารเงินต้องมีระบบทะเบียน/บัญชีที่ถูกต้องครบถ้วน มีการตรวจสอบอย่างสม่ำเสมอ ต้องมีแผนการดำเนินงาน มีแผนบริหารความเสี่ยง ฯลฯ นอกจากนี้ ต้องมีการพัฒนาศักยภาพคณะกรรมการและสมาชิกอย่างต่อเนื่อง

๓. ด้านระเบียบข้อบังคับ จะต้องมีการระเบียบ/ข้อบังคับที่ชัดเจน เป็นปัจจุบัน ที่สำคัญต้องให้กรรมการและสมาชิกรับทราบและถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

๔. ด้านกิจกรรมของกลุ่ม เช่น กิจกรรมของกลุ่ม การจัดสวัสดิการ กิจกรรมเครือข่าย ต้องมีการศึกษาความเป็นไปได้และจัดทำแผนการดำเนินงานที่รอบคอบ รัดกุมมีการจัดทำแผนบริหารความเสี่ยง

๕. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตควรกันเงินทุนสำรองไว้จากผลกำไรเพื่อเป็นทุนหมุนเวียนเพิ่มสภาพคล่องหรือไว้ขยายกิจการ **โดยทั่วไปควรกันไว้ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๑๐**







//

เอกสารประกอบการสอน  
หลักสูตรการบริหารจัดการ  
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต





ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน  
ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
พ.ศ. ๒๕๕๕

ตามที่กรมการพัฒนาชุมชน ได้ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตขึ้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๑๗ โดยใช้หลักการพึ่งตนเอง หลักคุณธรรม หลักความเป็นเจ้าของ และหลักการควบคุมตนเอง ของคนภายในชุมชน ให้มีการบริหารงานในรูปแบบคณะกรรมการ เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้ประชาชน รู้จักการพึ่งพาตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกันและกัน รู้จักประหยัด อดออม และนำเงินออมสะสมรวมกันเป็นประจำอย่างสม่ำเสมอ เกิดเป็นกองทุนภายในชุมชนขึ้น ซึ่งสมาชิกสามารถใช้เป็นแหล่งเงินทุนในการสนับสนุนการประกอบอาชีพภายในหมู่บ้านตำบลของตนเองได้นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขการดำเนินการในการส่งเสริมสนับสนุน และติดตามกำกับดูแล อาศัยอำนาจตามความมาตรา ๓๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และฉบับที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงวางระเบียบไว้ ดังนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกรมการพัฒนาชุมชน ว่าด้วยการส่งเสริมการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พ.ศ. ๒๕๕๕”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนเป็นผู้รักษาการตามระเบียบนี้ และมีอำนาจตีความ และวินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติ ตลอดจนมีอำนาจในการกำหนดวิธีการ และแนวทางการดำเนินงานซึ่งไม่ขัดหรือแย้งกับระเบียบนี้ ทั้งนี้ คำวินิจฉัยของอธิบดีให้ถือว่าเป็นที่สุด

หมวดที่ ๑

บททั่วไป

ข้อ ๔ ในระเบียบนี้

“กลุ่มออมทรัพย์” หมายความว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ประชาชนรวมตัวกันจัดตั้งขึ้น เพื่อเก็บออมเงินสะสมรวมกันโดยมีการบริหารจัดการกันเอง และดำเนินการตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

“เจ้าหน้าที่” หมายความว่า ข้าราชการสังกัดกรมการพัฒนาชุมชน

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งสมัครเข้ามาโดยถูกต้องตามระเบียบและปรากฏรายชื่ออยู่ในทะเบียนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“เงินสัจจะสะสม” หมายความว่า จำนวนเงินที่สมาชิกสมัครใจฝากออมไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามที่ให้สัจจะกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน

“เงินสัจจะพิเศษ” หมายความว่า เงินที่สมาชิกลำบากนอกเหนือจากเงินสัจจะสะสม สามารถเบิกถอนได้ และมีดอกเบี้ยตามระเบียบของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ได้รับการคัดเลือกโดยมติที่ประชุมสมาชิก

“เครือข่าย” หมายความว่า เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งเป็นองค์กรที่เกิดจากการรวมตัวกันของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

## หน้า ๒

“สถาบัน” หมายความว่า สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน ที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเป็นองค์กรในการส่งเสริมให้กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการร่วมกัน

“คุณธรรม” หมายความว่า คุณธรรม ๕ ประการ ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความเห็นอกเห็นใจ และความไว้วางใจ

“กรม” หมายความว่า กรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

“อธิบดี” หมายความว่า อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

“นายทะเบียน” หมายความว่า อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมาย

ข้อ ๕ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตใช้ชื่อเป็นภาษาอังกฤษว่า Saving for Production Group (SPG.)

ข้อ ๖ เครื่องหมายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้มีรูปและลักษณะดังนี้



## (๑) ลักษณะ

(ก) เป็นวงกลมเล็ก (วงใน) ล้อมรอบด้วยวงกลมใหญ่ (วงนอก)

(ข) ภายในวงกลมเล็ก ตรงกลางเป็นรูปต้นไม้ ด้านซ้ายเป็นรูปครอบครัว (เป็นรูปคนประกอบด้วยพ่อ แม่ ลูก) ด้านขวาเป็นรูปถุงเงิน และรูปสายน้ำอยู่ด้านล่าง

(ค) ภายในขอบวงกลมวงนอกที่ล้อมรอบวงกลมวงใน ด้านบนมีข้อความ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” ด้านล่างเป็นรูปรวงข้าว

## (๒) สี

(ก) เส้นรอบวงกลมวงนอกและวงในเป็นสีฟ้า

(ข) พื้นวงกลมวงในเป็นสีขาว รูปต้นไม้ ครอบครัว และถุงเงินเป็นสีเขียว สายน้ำเป็นสีฟ้า

(ค) พื้นวงกลมวงนอกเป็นสีเหลือง ข้อความ “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” เป็นสีน้ำเงินและรวงข้าวเป็นสีเขียว

## หมวด ๒

## การดำเนินงาน

ข้อ ๗ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต มีวัตถุประสงค์

๑. เพื่อพัฒนาคนให้มีคุณธรรม โดยใช้เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนา

๒. เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชนโดยการระดมเงินออม ทำให้มีแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ

๓. เพื่อพัฒนาสังคม โดยการปลูกฝังคุณธรรม วิถีประชาธิปไตย สร้างความสามัคคี

การช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และความเป็นธรรม

ข้อ ๘ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ต้องมีจำนวนผู้ก่อตั้ง ไม่น้อยกว่าสิบห้าคน

ข้อ ๙ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตภายใต้ระเบียบนี้ต้องจดทะเบียนตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด

หน้า ๓

หมวด ๓  
คณะกรรมการ

ข้อ ๑๐ ให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีคณะกรรมการ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการเงินกู้ คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการส่งเสริม แต่ละคณะมีจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน ประกอบด้วย ตำแหน่งประธาน รองประธาน เลขานุการ และเหรัญญิก หรือตำแหน่งอื่นตามความเหมาะสม

ให้คณะกรรมการมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันที่ได้รับคัดเลือก

ในกรณีกรรมการพ้นจากตำแหน่งก่อนครบวาระ ให้ประธานกรรมการแต่งตั้งกรรมการที่ได้รับคัดเลือกแทน โดยให้มีวาระการดำรงตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน

ข้อ ๑๑ บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ มีดังนี้

- คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ กำหนดระเบียบข้อบังคับ ทำบัญชีรายรับรายจ่าย และทะเบียนเอกสารต่าง ๆ และบริหารงานทั่วไปของกลุ่มฯ เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สมาชิก
- คณะกรรมการเงินกู้ มีหน้าที่ดำเนินการเกี่ยวกับการพิจารณาเงินกู้ให้กับสมาชิก
- คณะกรรมการตรวจสอบ มีหน้าที่ตรวจสอบเอกสารหลักฐานและกิจการของกลุ่ม
- คณะกรรมการส่งเสริม มีหน้าที่ส่งเสริมและสร้างเสริมความเข้าใจในหลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

หมวด ๔  
สมาชิก

ข้อ ๑๒ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ มีสามประเภท ดังต่อไปนี้

(๑) สมาชิกสามัญ ได้แก่ บุคคลธรรมดาในหมู่บ้านหรือตำบล ที่สมัครเป็นสมาชิก ตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์

(๒) สมาชิกวิสามัญ ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภายในหมู่บ้าน/ตำบล ที่ทางราชการสนับสนุนและรับรองฐานะ ที่สมัครเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

(๓) สมาชิกกิตติมศักดิ์ ได้แก่ ข้าราชการ คหบดี ภิกษุ สามเณร บุคคลที่มีความสนใจและให้การสนับสนุนกลุ่มฯ โดยไม่หวังผลตอบแทน ตามที่คณะกรรมการมีมติเห็นชอบ

ข้อ ๑๓ บุคคลใดที่ประสงค์จะขอสมัครเป็นสมาชิก ให้ยื่นคำขอ ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต ที่คณะกรรมการกำหนด

เงื่อนไขการสมัครเป็นสมาชิกให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ข้อ ๑๔ สมาชิกภาพของสมาชิกสิ้นสุดลงด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังนี้

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติตามที่ระบุไว้ในระเบียบกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- (๔) ที่ประชุมสมาชิกมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมด

หน้า ๔

หมวด ๕

กิจกรรม

ข้อ ๑๕ กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์

- (๑) การให้กู้เงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและสวัสดิการของครอบครัว
- (๒) การดำเนินงานศูนย์สาธิตการตลาดเพื่อร่วมกันซื้อรวมกันขายวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นปัจจัยการผลิตและสินค้าอุปโภค บริโภค ให้ได้ในราคาถูกและมีคุณภาพ
- (๓) การดำเนินงานยั้งฉางเพื่อร่วมกันขายข้าวหรือผลผลิตทางการเกษตรให้ได้ในราคาสูง และลดการถูกเอารัดเอาเปรียบจากพ่อค้าคนกลาง
- (๔) การดำเนินงานธนาคารข้าว เพื่อให้การสงเคราะห์ข้าวแก่ผู้ยากไร้ขาดแคลน
- (๕) กิจกรรมอื่น ตามระเบียบหรือข้อบังคับที่กลุ่มออมทรัพย์กำหนด

หมวด ๖

เงินทุนและการเก็บรักษา

ข้อ ๑๖ เงินทุนการดำเนินการของกลุ่มออมทรัพย์ ได้มาจาก

- (๑) ค่าสมัครเข้าเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ และค่าปรับกรณีผิดสัญญาการส่งใช้คืนเงินกู้
- (๒) เงินสัจจะสะสมของสมาชิก
- (๓) เงินที่กู้หรือยืมจากแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เช่น ธนาคาร กองทุนชุมชน เป็นต้น
- (๔) เงินช่วยเหลือจากสถาบันหรือองค์กรอื่นทั้งภายในและภายนอกประเทศ
- (๕) เงินรายได้อื่น ๆ เช่น เงินบริจาคต่าง ๆ

ข้อ ๑๗ การเก็บรักษาเงินกลุ่มออมทรัพย์ให้นำฝากธนาคารกรุงไทย ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร (ธกส.) หรือ ธนาคารอื่น

ข้อ ๑๘ การเปิดบัญชีฝากตามข้อ ๑๗ ให้ประธาน รองประธาน และเหรัญญิกของกลุ่มฯ เป็นผู้ลงลายมือชื่อ และเมื่อจะถอนเงินฝากต้องลงลายมือชื่อร่วมกันอย่างน้อยสองคน โดยให้ประธานลงลายมือชื่อร่วมทุกครั้ง

หมวด ๗

เครือข่าย

ข้อ ๑๙ เครือข่าย เป็นองค์การความร่วมมือและเชื่อมโยงกันของคณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ในระดับต่าง ๆ โดยมีวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน ด้วยการช่วยเหลือซึ่งกันและกันอย่างเอื้ออาทร

ข้อ ๒๐ เครือข่าย มีวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้

- (๑) เพื่อประสานงานและประสานความร่วมมือระหว่างเครือข่ายและสมาชิก
- (๒) เพื่อให้เกิดการแลกเปลี่ยนความรู้และข้อมูล ปัญหาอุปสรรค ซึ่งกันและกันในการดำเนินงาน
- (๓) เพื่อส่งเสริมองค์กรเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ในแต่ละระดับ (ตำบล อำเภอ จังหวัด และ ประเทศ) ผนึกกำลังประสานเชื่อมโยงการเรียนรู้ การจัดการกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์แต่ละระดับให้เข้มแข็ง

## หน้า ๕

ข้อ ๒๑ ให้กลุ่มออมทรัพย์ มีเครือข่ายสี่ระดับ ดังนี้

- (๑) เครือข่ายระดับตำบล
- (๒) เครือข่ายระดับอำเภอ
- (๓) เครือข่ายระดับจังหวัด
- (๔) เครือข่ายระดับประเทศ

โดยให้นายอำเภอเป็นผู้แต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับตำบลและระดับอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัดแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด และอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนแต่งตั้งคณะกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

ข้อ ๒๒ ให้ผู้แทนกลุ่มออมทรัพย์ที่อยู่ในหมู่บ้าน / ชุมชน อย่างน้อยกลุ่มละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับตำบล

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับตำบลอย่างน้อยเครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับอำเภอ

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับอำเภออย่างน้อยเครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับจังหวัด

ให้ผู้แทนเครือข่ายระดับจังหวัด เครือข่ายละหนึ่งคน เป็นกรรมการเครือข่ายระดับประเทศ

ข้อ ๒๓ คณะกรรมการเครือข่าย มีวาระการดำรงตำแหน่ง คราวละสี่ปี โดยมีหน้าที่ดังนี้

(๑) ส่งเสริม สนับสนุน ประสานงาน การดำเนินงานเครือข่าย ในการเพิ่มประสิทธิภาพด้านการบริหารจัดการกลุ่ม ด้านบุคลากร ด้านแหล่งทุน ด้านอื่น ๆ ตามที่เครือข่ายเห็นสมควร อันก่อให้เกิดประโยชน์แก่การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ในหมู่บ้าน/ชุมชน

(๒) กำหนดนโยบายและแนวทางการดำเนินงานเครือข่าย จัดทำแผนการดำเนินงาน จัดทำระเบียบข้อบังคับของเครือข่าย ข้อบังคับงบประมาณรายจ่ายของเครือข่าย และจัดประชุมอย่างน้อยเดือนละหนึ่งครั้ง

(๓) กำกับ ควบคุม ดูแล ตรวจสอบ การดำเนินงานกิจกรรมของเครือข่ายให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์และมติที่ประชุม ดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับภาระผูกพันของเครือข่าย

(๔) จัดทำทะเบียน ระบบบัญชี เอกสารหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ดูแล บำรุงรักษาทรัพย์สินของเครือข่าย

(๕) ประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐ เอกชน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

(๖) ติดตามตรวจสอบ ให้คำแนะนำการแก้ไขข้อร้องเรียน ข้อขัดแย้ง ของกลุ่มออมทรัพย์

(๗) ประสานและเชื่อมโยงความร่วมมือการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ของแต่ละระดับ

(๘) อื่น ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย

ข้อ ๒๔ ให้เครือข่ายส่งเสริมให้กลุ่มออมทรัพย์ที่เข้มแข็งและมีความพร้อมเป็นแกนนำในการจัดตั้งสถาบันเพื่อสนับสนุนให้กองทุนชุมชนมีการบริหารจัดการร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ โดยดำเนินการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และแนวทางที่กรมกำหนด

ข้อ ๒๕ ให้กรมเป็นหน่วยงานรับผิดชอบการส่งเสริม สนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ ให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ และวิธีการที่กำหนดและทำหน้าที่เป็นนายทะเบียน

ข้อ ๒๖ ให้สำนักงานพัฒนาชุมชนอำเภอ สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เป็นหน่วยงานสนับสนุนและกำกับดูแลการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๒๗ ให้สำนักตรวจราชการ และศูนย์ศึกษาและพัฒนาชุมชน เป็นหน่วยงานสนับสนุนทางวิชาการแก่อำเภอ/จังหวัด ในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์

## หน้า ๖

ข้อ ๒๘ ในกรณีที่มีความจำเป็นไม่อาจปฏิบัติตามระเบียบนี้ได้หรือมีอุปสรรคในการดำเนินงานตามระเบียบนี้ให้อธิบดี พิจารณาสั่งการได้ตามที่เห็นสมควรเพื่อให้การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เป็นไปด้วยความคล่องตัว มีประสิทธิภาพ และทันต่อเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไป

ข้อ ๒๙ หากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ เป็นการกระทำที่ผิดกฎหมาย หรือขัดต่อความสงบเรียบร้อย หรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือของบ้านเมือง ให้อธิบดี มีอำนาจในการเพิกถอนกลุ่มออมทรัพย์นั้นออกจากทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์

ข้อ ๓๐ การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ ต้องเป็นไปตามวิธีการที่สำคัญ ดังนี้

(๑) จำนวนเงินสัจจะสะสมให้เป็นไปตามความสมัครใจที่จะออกตามศักยภาพของสมาชิกโดยมุ่งเน้นความสม่ำเสมอในการส่ง และสามารถปรับเปลี่ยนเพิ่มหรือลดได้เมื่อสิ้นปีบัญชีซึ่งบุคคลกลุ่มออมทรัพย์

(๒) การส่งเงินสัจจะสะสม สมาชิกหรือผู้แทนครัวเรือนที่เป็นสมาชิก ต้องนำส่งด้วยตนเอง ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ ตามวัน เวลา และสถานที่ ที่กลุ่มออมทรัพย์กำหนด และให้คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ รวบรวมเงินสัจจะฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์ ภายในสามวันทำการ

(๓) ห้ามมิให้ส่งเงินสัจจะสะสมล่วงหน้าก่อนระยะเวลาที่สมาชิกได้ให้สัจจะไว้กับกลุ่ม ยกเว้นกรณีจำเป็น ทั้งนี้ให้อยู่ในดุลยพินิจของคณะกรรมการ

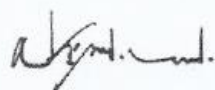
(๔) การรับเงินสัจจะสะสมหรือรับชำระคืนเงินกู้ยืมจากสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์ ให้คณะกรรมการ รวบรวมเงินดังกล่าวนำฝากเข้าบัญชีธนาคารของกลุ่มออมทรัพย์ภายในสามวันทำการ เมื่อมีสมาชิกยื่นขอกู้เงิน ให้เบิกถอนเงินจากธนาคารตามระเบียบเบิกจ่ายของกลุ่มออมทรัพย์ จะนำเงินดังกล่าวข้างต้นจ่ายให้สมาชิกกู้โดยไม่ผ่านระบบบัญชีธนาคารไม่ได้

(๕) การดำเนินธุรกรรมทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ทุกประเภทให้ดำเนินการผ่านระบบบัญชีธนาคารทุกครั้ง

(๖) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์คิดดอกเบี้ยเงินกู้จากสมาชิกเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด

(๗) ห้ามมิให้กลุ่มออมทรัพย์ดำเนินกิจกรรมในลักษณะเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. ๒๕๕๑

ประกาศ ณ วันที่ ๒๕ เดือนกันยายน พ.ศ. ๒๕๕๕



(นายประกาศ บุญยอินดี)

อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

## (ตัวอย่างการจัดทำระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)



## ระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....

## หมวดที่ 1

## ว่าด้วยเรื่องทั่วไป

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบข้อบังคับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....”

ข้อ ๒ ให้ใช้ระเบียบนี้ ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

ข้อ ๓ กลุ่มออมทรัพย์ ใช้ชื่อว่า “กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....”

ข้อ ๔ คำขวัญของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....คือ วันที่.....ของทุกเดือนเราฝากทุกหยกเราสู้ ไม่รู้เราถาม

ข้อ ๕ สถานที่ตั้งของกลุ่ม ตั้งอยู่ที่ บ้านเลขที่.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

ข้อ ๖ ระเบียบนี้จะมีการแก้ไขหรือเปลี่ยนแปลงได้ต่อเมื่อมีมติของคณะกรรมการ ๓ ใน ๔ เห็นชอบ หรือสมาชิกเกินกว่าครึ่งหนึ่งให้ความเห็นชอบ

## หมวดที่ ๒

## ว่าด้วยเรื่องสมาชิก

ข้อ ๗ สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....มี ๓ ประเภท คือ

๑. สมาชิกสามัญ หมายถึง บุคคลที่มีภูมิลำเนาอยู่ในหมู่บ้าน.....หมู่ที่.....ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด..... หรือบุคคลที่เป็นสมาชิกของกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน..... เช่น ศูนย์สาธิตการตลาดบ้าน..... เป็นต้น

๒. สมาชิกวิสามัญ หมายถึง กลุ่ม เช่น กลุ่มอาชีพ ศูนย์สาธิตการตลาด

๓. สมาชิกกิตติมศักดิ์ หมายถึง ข้าราชการ และ พระภิกษุ สามเณร คหบดีทั่วไป



#### ข้อ ๘ การสมัครเป็นสมาชิก

๑. ผู้สมัครต้องกรอกใบสมัครตามแบบพิมพ์ที่กลุ่มกำหนดให้
๒. ผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้าเป็นเงิน ..... บาท/ราย และค่าธรรมเนียมผู้สมัครจะเรียกคืนไม่ได้
๓. การที่จะรับสมัครบุคคลเข้าเป็นสมาชิก จะต้องมีการสมัครรับรองสมาชิกแต่ละรายด้วย
๔. จะเปิดรับสมัครสมาชิกปีละ.....ครั้ง
๕. สมาชิกปีแรกจะเป็นสมาชิกรุ่นที่ ๑ และปีต่อมารุ่น ๒ - ๓ - ๔ ตามลำดับ

ข้อ ๙ การตั้งโอนผลประโยชน์ ผู้สมัครต้องตั้งโอนผลประโยชน์ตามแบบพิมพ์ของกลุ่ม ในวันยื่นใบสมัคร ตามคณะกรรมการพิจารณา เรียงตามหมายเลขตามลำดับในหนังสือโอนผลประโยชน์ หรือดำเนินการตามเจตนารมณ์ของผู้สมัคร ให้เสร็จเรียบร้อยภายใน ๖๐ วัน นับตั้งแต่วันพ้นสมาชิกภาพ

#### ข้อ ๑๐ การพ้นจากสมาชิกภาพ

๑. ตาย
๒. ลาออกและได้รับอนุมัติจากคณะกรรมการบริหารแล้ว
๓. วิกลจริต จิตฟั่นเฟือน หรือถูกศาลสั่งฟ้องให้เป็นคนไร้ความสามารถ
๔. กระทำความผิดเกี่ยวกับยาเสพติด ต้องคำพิพากษาศาลถึงที่สุดให้จำคุก
๕. ที่ประชุมคณะกรรมการบริหารมีมติให้ออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าครึ่งหนึ่งขององค์ประชุม
๖. ทำความเสื่อมเสียขัดขวางไม่ให้การสนับสนุนกลุ่มทำให้เสียหาย อนึ่งในกรณีที่สมาชิกออกงบดุลบัญชีประจำปี กลุ่มจะจ่ายให้เฉพาะเงินสัจจะสะสมเท่านั้น

ข้อ ๑๑ สมาชิกทุกคนจะมีสมุดบัญชีสัจจะสะสมทรัพย์ คนละ ๑ เล่ม ถ้าทำสมุดหายจะต้องถูกปรับเป็นเงิน ..... บาท

ข้อ ๑๒ ผู้ใดจะลาออกจากการเป็นสมาชิกจะต้องชำระหนี้สินให้เสร็จสิ้น

### หมวดที่ ๓

#### ว่าด้วยเรื่องคณะกรรมการ

ข้อ ๑๓ ให้มีคณะกรรมการคนหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน ..... ซึ่งจะต้องมีคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้ คือ

๑. ต้องเป็นสมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....
๒. เป็นบุคคลที่มีความเสียสละยินดีและเต็มใจที่จะทำงานรับใช้สมาชิกด้วยความซื่อสัตย์สุจริต มุ่งถึงประโยชน์ส่วนรวมของสมาชิกส่วนรวมเป็นส่วนใหญ่
๓. ควรเป็นคนที่มีความว่างเสมอสำหรับการประชุม
๔. ควรเป็นคนที่มีความตั้งใจเป็นนักประชาธิปไตย
๕. สนใจศึกษาหาความรู้เรื่องการออมทรัพย์ เรื่องการอาชีพ และเรื่องที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มและสมาชิกอยู่เสมอ
๖. มีความคิดริเริ่ม สนใจกิจการงานที่ตนรับผิดชอบในการเป็นกรรมการ
๗. คณะกรรมการบริหารกลุ่มจะต้องมาจากการเลือกตั้งโดยสมาชิกเท่านั้น และหากตำแหน่งใดว่างลง ก็ให้เลือกตั้งซ่อมภายใน ๖๐ วัน



**ข้อ ๑๔.** คณะกรรมการอยู่ในตำแหน่งวาระคราวละ ๒ ปี และจัดให้มีการประชุม ดังนี้

๑. จัดให้มีการประชุมใหญ่ปีละ ๑ ครั้ง เดือนมกราคมของทุกปี
๒. คณะกรรมการฝ่าย ต่างจัดให้มีการประชุมทุกเดือน
๓. การประชุมวิสามัญ ประธานอำนวยการพิจารณาเรียกประชุมตามความจำเป็น

**ข้อ ๑๕.** การพ้นตำแหน่งของคณะกรรมการ

๑. ตาย
๒. ลาออก
๓. ครบวาระ
๔. พ้นจากการเป็นสมาชิกภาพ
๕. ที่ประชุมใหญ่มีมติให้ลาออก

**ข้อ ๑๖.** คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์ฯ ประกอบด้วยคณะกรรมการ ๔ คณะ ได้แก่

๑. คณะกรรมการอำนวยการ
๒. คณะกรรมการตรวจสอบ
๓. คณะกรรมการฝ่ายเงินกู้
๔. คณะกรรมการฝ่ายส่งเสริม

**ข้อ ๑๗.** อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๑. จัดทำงบประมาณรายรับ / รายจ่าย ของกลุ่มออมทรัพย์
๒. แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่มออมทรัพย์
๓. กำหนดกฎระเบียบข้อบังคับของกลุ่มออมทรัพย์
๔. พิจารณาเงินลงทุนของกลุ่มไปลงทุนโดยได้รับความเห็นของที่ประชุมใหญ่
๕. จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อมตำแหน่งกรรมการที่ว่างลง
๖. จัดให้มีการรับสมาชิก

**ข้อ ๑๘.** อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการอำนวยการ

๑. พิจารณารับและให้สมาชิกออก
๒. กำหนดการประชุมใหญ่ของสมาชิก
๓. ควบคุมดูแลเอกสารการเงิน และเอกสารที่เป็นของกลุ่มออมทรัพย์
๔. ประธาน มีหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมใหญ่สมาชิก การประชุมคณะกรรมการบริหารการประชุม

คณะกรรมการอำนวยการ ลงนามในใบเบิกจ่ายเงิน นอกจากนี้ยังมีหน้าที่อื่น ๆ ที่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์ มอบหมาย

๕. รองประธาน ทำหน้าที่ เมื่อประธานไม่อยู่ หรือไม่สามารถปฏิบัติงานได้ หรือตามแต่ประธานมอบหมาย

๖. เภรัณูฎิก ทำหน้าที่ รับผิดชอบการเงินของกลุ่ม ควบคุมดูแลเอกสารต่าง ๆ ทั้งทรัพย์สินของกลุ่ม ลงชื่อในใบเบิกจ่ายเงิน ใบรับจ่ายเงิน ควบคุมดูแลบัญชีการเงินให้ถูกต้องเรียบร้อยและพร้อมเสมอให้สมาชิกและ คณะกรรมการตรวจสอบ



๗. เลขานุการ ทำหน้าที่ นายทะเบียนของกลุ่ม จดรายงานการประชุม เก็บรักษารายงานของกลุ่ม และเอกสารต่าง ๆ ออกหนังสือเชิญประชุม กำหนดวาระการประชุมและหน้าที่อื่น ๆ ตามที่ประธานมอบหมาย

๘. กรรมการร่วมมีหน้าที่ตามที่คณะกรรมการมอบหมายให้

๙. คณะกรรมการอำนวยการ มีหน้าที่ กำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้และเงินฝาก จัดสรรเงินปันผล เงินเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก เงินสวัสดิการให้แก่สมาชิก

**ข้อ ๑๙.** อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ

๑. ดูแลตรวจสอบความเป็นไปของสมาชิก

๒. ดูแลตรวจสอบการปฏิบัติงานของคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ให้เป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ

๓. ตรวจสอบการจัดทำบัญชี เอกสารการเงิน สัญญาเงินกู้ เงินสวัสดิการ เงินฝากของสมาชิกให้เป็นไปด้วยความถูกต้อง

๔. รับฟังและพิจารณารับเรื่องร้องทุกข์ของสมาชิก

๕. เร่งรัดให้สมาชิกส่งเงินกู้ตามกำหนด

**ข้อ ๒๐.** อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้

๑. พิจารณาและอนุมัติจ่ายเงินกู้

๒. สอบสวนอุปนิสัยใจคอของสมาชิก เพื่อหาหลักประกันที่มั่นคงเก็บเงินกู้

๓. ช่วยแก้ปัญหาทางการเงินแก่สมาชิกที่เดือดร้อน

**ข้อ ๒๑.** อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการส่งเสริม

๑. หาสมาชิกเพิ่ม

๒. ประชาสัมพันธ์งานของกลุ่ม

๓. แนะนำให้สมาชิกยึดหลักการดำเนินงานของกลุ่ม

๔. แนะนำและติดตามการใช้เงินกู้ของสมาชิกให้เป็นไปตามเหตุผลที่ขอกู้

๕. จัดทำผลรายงานผลก้าวหน้า ในการดำเนินงานของกลุ่ม ปีละ ๑ ครั้ง

#### หมวดที่ ๔

#### ว่าด้วยเรื่องเงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

**ข้อ ๒๒.** เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ได้มาจาก

๑. เงินสัจจะสะสม

๒. เงินค่าปรับ

๓. เงินค่าบำรุงที่สมาชิกกู้เงินของกลุ่ม

๔. รายได้อื่น ๆ

**ข้อ ๒๓.** การถือหุ้นของสมาชิก ถือว่าเงินสะสม ๑๐ บาท มีค่าเท่ากับ หนึ่งหุ้น เงินสะสม ๑๐๐ บาท มีค่าเท่ากับ ๑๐ หุ้น ต่อไปทำนองเดียวกันนี้ (สามารถปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม)



ข้อ ๒๔. การส่งเงินสัจจะสะสม ให้ส่งตามจำนวนที่แจ้ง ไว้ทุกวันที่.....ของทุกเดือน ตั้งแต่เวลา ..... ถึง .....น. ณ ที่ทำการกลุ่มออมทรัพย์ หากสมาชิกท่านใดไม่ส่งเงินตามวันที่กำหนดติดต่อกัน ๓ ครั้ง ถือว่าพ้นจากสมาชิกภาพ

ข้อ ๒๕. ถ้าสมาชิกต้องการเพิ่มลด เงินสัจจะสะสม จะเปลี่ยนให้ตอนสิ้นปีของทุกปี

ข้อ ๒๖. การนำเงินของสมาชิกไปลงทุนใดก็ตามในนามของกลุ่มออมทรัพย์ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาเงินกู้ และที่ประชุมใหญ่เสียก่อนตามลำดับ

ข้อ ๒๗. การจัดสรรผลกำไรประจำปี กลุ่มจะจัดบุคคลบัญชีเมื่อสิ้นสุดปี ดังนี้

๑. ปันผลให้สมาชิก ร้อยละ .....

๒. จัดตั้งกองทุนสวัสดิการ ร้อยละ.....

ข้อ ๒๘. เงินของกลุ่มจะฝากไว้กับธนาคาร ดังนี้

๑. เงินฝากสัจจะและค่าบำรุง (เงินกู้) ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม และค่าอื่น ๆ ฝากประเภทสะสมทรัพย์กับธนาคาร..... สาขา..... อำเภอ..... จังหวัด.....

ข้อ ๒๙. การฝากเงินและการถอนเงินจากธนาคาร

๑. การฝากเงิน ให้ประธานคณะกรรมการอำนวยการหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจากประธาน เป็นผู้นำไปฝากในนามของกลุ่มออมทรัพย์ ซึ่งเป็นบัญชีโดยคณะกรรมการ ๓ คน

๒. การถอนเงิน ให้คณะกรรมการ ที่มีชื่อในใบฝากครั้งแรก (เปิดบัญชี) จำนวน ๒ ใน ๓ เป็นผู้ลงนามถอนเงิน

## หมวดที่ ๕

### การกู้ยืม

ข้อ ๓๐. การกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อนำไปใช้จะพิจารณาตามความสำคัญ-ความจำเป็น ดังนี้

๑. การเจ็บป่วย

๒. การศึกษา

๓. การประกอบอาชีพ

๔. การใช้หนี้ดอกเบี้ยราคาแพง

ข้อ ๓๑. การกู้ยืมจะพิจารณาตามรุ่นของสมาชิก เป็นรุ่นที่ ๑-๒-๓-๔-๕-๖ เท่านั้น

ข้อ ๓๒. การกู้ยืมเงินให้ดำเนินการ ดังนี้

๑. ต้องทำเป็นหนังสือขอกู้ตามแบบพิมพ์ของกลุ่ม โดยมีสมาชิกยื่นค้ำประกันไม่น้อยกว่า ๒ คน สมาชิกค้ำประกันผู้อื่นไม่เกิน ๒ คน ผู้กู้คืนหมดแล้วจึงมีสิทธิค้ำประกันผู้อื่นต่อไปได้ ๒. ผู้ที่จะขอกู้เงินของกลุ่ม จะต้องส่งเงินสัจจะสะสม มาแล้วไม่น้อยกว่า ๑๒ เดือน (๑ปี)

๓. การกู้เงินจะต้องส่งคืนภายใน ๑๐ เดือน หรือ ๑๒ เดือน ตามแต่จะทำสัญญากับกลุ่มพร้อมค่าบำรุง

๔. การส่งเงินกู้คืน จะต้องส่งทุกเดือน เงินต้นอย่างน้อย ..... บาท ค่าบำรุงส่งหมดทุกเดือน จนกว่าจะหมดหนี้กับกลุ่ม หรือ ตามสัญญา

๕. การกู้ยืมถ้ากู้ยืมน้อยกว่าหรือเท่ากับเงินสัจจะสะสมที่มีอยู่ ไม่ต้องมีค้ำประกันโดยใช้สมุดตนเองค้ำก็ได้

๖. การกู้เงินของกลุ่ม จะต้องมาทำสัญญากู้และสัญญาค้ำต่อหน้าคณะกรรมการฝากเงินกู้ทุกครั้งเท่านั้น และจะทำการแทนกันไม่ได้



๗. สมาชิกกู้เงินของกลุ่ม ไม่ส่งเงินกู้คืน ขาดส่งจะถูกปรับเดือนละ..... บาท / เล่ม และจะถือว่าประวัติการกู้เสีย

๘. สมาชิกที่มีประวัติการกู้เสีย การกู้ครั้งต่อไปจะกู้ได้เท่ากับเงินสัจจะสะสมที่มีอยู่เท่านั้น เป็นเวลา ๑ ปี

๙. สมาชิกกู้เงินของกลุ่มแล้วไม่ส่งคืน ผู้ค้าถือว่าเป็นหนี้ร่วมจะต้องร่วมชำระหนี้จนหมด มิฉะนั้นจะไม่มีสิทธิกู้เงินของกลุ่มได้

๑๐. ผู้กู้และผู้ค้า ไม่ยอมชำระเงินกู้ (ดื้อดึง) คณะกรรมการจะทำข้อขึ้นประกาศให้สาธารณชนทราบทั่วกัน

๑๑. ใน ๑ ครั้วเรือนจะกู้ได้ ..... คนเท่านั้น

๑๒. เมื่อส่งเงินกู้คืนงวดสุดท้าย (ปิดบัญชีแล้ว) จะต้องหยุดกู้ ๑ เดือน

### หมวดที่ ๖

#### ว่าด้วยเรื่องสวัสดิการ

ข้อ ๓๓. สมาชิกที่จะได้รับสวัสดิการของกลุ่มจะต้องเป็นสมาชิกแล้ว ๑ ปี

ข้อ ๓๔. สวัสดิการทางกลุ่มจะจ่ายตามรุ่นที่ ๑ จะได้ ๑๐๐ รุ่นที่ ๒ จะได้ ๕๐ ของรุ่นที่ ๑ รุ่นที่ ๓ จะได้ ๕๐ ของรุ่นที่ ๒ ตามลำดับ หรือตามมติของคณะกรรมการการบริหารจะประกาศเมื่อสิ้นสุดปีงบประมาณ

ข้อ ๓๕. สวัสดิการจะจ่าย ดังนี้

๑. สมาชิกเสียชีวิต
๒. สมาชิกนอนโรงพยาบาล (รัฐบาล)
๓. คลอดบุตร

๔. ค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน

๕. อื่น ๆ ที่คณะกรรมการเห็นสมควร

ข้อ ๓๖. สมาชิกขอรับสวัสดิการ จะต้องนำเอกสารมาแสดงต่อคณะกรรมการกลุ่มทุกครั้ง เช่น

๑. สมุดสัจจะสะสมประจำตัวของสมาชิก
๒. ใบรับรองแพทย์ กรณีเจ็บป่วยนอนโรงพยาบาล ใบมรณะบัตร กรณีเสียชีวิต ใบสูติบัตร กรณีคลอดบุตร

๗

### หมวดที่ ๗

#### ว่าด้วยเรื่องทะเบียน สมุดบัญชี และเอกสารอื่น ๆ

ข้อ ๓๗. ทะเบียนสมุดบัญชี ให้กลุ่มจัดทำ มีทะเบียน คือ

๑. ทะเบียนสมาชิก
๒. สมุดรายงานการประชุม
๓. สมุดบัญชีเงินสด สมุดบัญชีรายรับ สมุดบัญชีรายจ่าย งบกำไร-ขาดทุน งบดุล และบัญชีอื่น ๆ ที่

คณะกรรมการอำนวยการเห็นสมควร



หมวดที่ ๘  
ว่าด้วยเรื่องการจัดสรรเงินผลประโยชน์

- ข้อ ๓๘ การจัดสรรเงินผลประโยชน์ที่ได้จากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ให้ดำเนินการจัดสรรดังนี้
- ๑..... ๒.....
- ๓..... ๔.....

หมวดที่ ๙  
ว่าด้วยเรื่องเบ็ดเตล็ด

ข้อ ๓๙. การดำเนินคดีเกี่ยวกับกฎหมายของกลุ่ม ให้ประธานคณะกรรมการอำนวยการเป็นตัวแทนกลุ่มฯ ในการตั้งปวง โดยกลุ่มจะต้องเป็นผู้รับผิดชอบค่าใช้จ่ายร่วมกัน

ข้อ ๔๐. การแก้ไขเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงข้อบังคับ ให้เป็นไปตามมติที่ประชุมกรรมการบริหาร ซึ่งต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า ๒ ใน ๓ ของผู้เข้าร่วมประชุม

ข้อตกลง หรือข้อบังคับนี้มีผล ตั้งแต่วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ).....ประธาน  
(.....)

หมายเหตุ : ร่างระเบียบข้อบังคับฯ ฉบับนี้เป็นเพียงการยกตัวอย่างเท่านั้น กลุ่มฯ สามารถปรับเปลี่ยนได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องไม่ขัดต่อกฎหมายและระเบียบกรรมการพัฒนาชุมชน

สำเนา

## ธนาคารแห่งประเทศไทย

๒ ธันวาคม 2552

เรียน อธิบดีกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่ ธปท.ฟตจ. (71) ๒๔3๑ /2552 เรื่อง การขอความเห็นข้อกฎหมาย กรณีกลุ่ม  
ออมเงินสั่งจะสะสมทรัพย์

ตามที่กรมสอบสวนคดีพิเศษได้มีหนังสือ ที่ ยช (สคอ) 0808.2.2/117 ลงวันที่ 9 เมษายน 2552 ถึงธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ขอรทราบความเห็นข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการของกลุ่มออมเงินสั่งจะสะสมทรัพย์เข้าข่ายกระทำความผิดตามพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 หรือไม่อย่างไร เพื่อประกอบการดำเนินคดีต่อไป ความละเอียดแจ้งแล้ว นั้น

ธปท. ขอเรียนว่า

1. พระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 3 สิงหาคม 2551 โดยยกเลิกพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ดังนั้น การประกอบธุรกิจธนาคารพาณิชย์ และธุรกิจเงินทุนก่อนวันที่ 3 สิงหาคม 2551 ต้องบังคับใช้ตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 แล้วแต่กรณี

ธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนเป็นธุรกิจที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง หากผู้ใดประกอบธุรกิจดังกล่าวโดยไม่ได้รับอนุญาตเป็นความผิดตามมาตรา 40 ประกอบมาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 หรือมาตรา 71 ประกอบมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 หรือมาตรา 121 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติธุรกิจสถาบันการเงิน พ.ศ. 2551 ได้บัญญัตินิยามของธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุน โดยมีองค์ประกอบ ดังนี้คือ



- 2 -

1. เป็นธุรกิจ
2. รับฝากเงินหรือรับเงินจากประชาชน
3. มีการใช้ประโยชน์จากเงินนั้น โดยวิธีหนึ่งวิธีใดตามที่กฎหมายกำหนด

2. กระทรวงมหาดไทยได้มอบหมายให้กรมการพัฒนาชุมชนเป็นหน่วยงานหลักในการเสริมสร้างความเข้มแข็งและความมั่นคงทางเศรษฐกิจของชุมชนด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจฐานราก โดยใช้หลักการพัฒนาชุมชนเพื่อการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนและการพึ่งพาตนเองได้ โดยกำหนดให้งานส่งเสริมกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นกลยุทธ์ในการทำให้ชุมชนมีความเข้มแข็งและมีความมั่นคงทางเศรษฐกิจ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่กรมการพัฒนาชุมชนให้การสนับสนุนและให้การช่วยเหลือให้มีการจัดตั้งขึ้นทั่วประเทศ เพื่อส่งเสริมการออมของสมาชิกเป็นค่าหุ้นและเงินฝาก ซึ่งเรียกว่า “เงินสะสมสะสมทรัพย์” แล้วนำไปให้สมาชิกกู้ยืม ลงทุนประกอบอาชีพหรือใช้จ่ายในครอบครัว โดยมีได้ดำเนินธุรกิจในเชิงพาณิชย์ จึงไม่ใช่ธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามข้อ 1.

3. สำหรับคดีเกี่ยวกับกลุ่มออมเงินสะสมสะสมทรัพย์ หมู่บ้าน ไก่คำ จังหวัดอำนาจเจริญ ซึ่งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้หรือไม่นั้น จะเข้าข่ายเป็นธุรกิจธนาคารพาณิชย์และธุรกิจเงินทุนที่ต้องได้รับอนุญาตจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังตามข้อ 1 หรือไม่ นั้น ขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานแล้วแต่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายสรสิทธิ์ สุนทรเทศ)

ผู้ช่วยผู้ว่าการ สายกำกับสถาบันการเงิน

ผู้ว่าการ

ฝ่ายตรวจสอบสถาบันเฉพาะกิจและ Non-bank

โทรศัพท์ 0-2283-5923

โทรสาร 0-2283-6466



(สำเนา)

## บันทึกช่วยจำ

ถว้รหรือเรื่อง การดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2531 เวลา 09:30 น. ณ ห้องประชุม 516 ชั้น 5 ธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้เข้าร่วมหรือประกอบด้วย

## กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย

- |                  |           |                                      |
|------------------|-----------|--------------------------------------|
| 1. นายยู่วัฒน์   | วุฒิเบธี  | รองอธิบดี                            |
| 2. นายสมมิตร     | กอนนิช    | หัวหน้าฝ่ายพัฒนาอาชีพ กองปฏิบัติการ  |
| 3. นายวิระศักดิ์ | อนันตมงคล | หัวหน้างานพัฒนาเงินทุน กองปฏิบัติการ |

## ฝ่ายกฎหมาย ธนาคารแห่งประเทศไทย

- |                  |                |                    |
|------------------|----------------|--------------------|
| 1. นายชง         | ศรีนาม         | ผู้อำนวยการ        |
| 2. นายคารณ       | คำแก้ว         | รองผู้อำนวยการ     |
| 3. นายเสริมสิงห์ | สิงหนะณี       | ผู้ช่วยผู้อำนวยการ |
| 4. นายชาญชัย     | บุญฤทธิ์ไชยศรี | หัวหน้านิติกร      |
| 5. นางจิรารัตน์  | คณทัฤกรรัตน์   | หัวหน้านิติกร      |
| 6. นายวิชัย      | จิตตปาลกุล     | นิติกร             |

สืบเนื่องจากธนาคารแห่งประเทศไทยมีหนังสือที่ ธปท.ม. 1368/2531 ลงวันที่ 19 กันยายน 2531 แจ้งกรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย ว่าการดำเนินกิจการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนหนึ่งอาจเข้าข่ายต้องห้ามตามพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 และตามพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 กรรมการพัฒนาชุมชน กระทรวงมหาดไทย มีหนังสือที่ มท. 2503/7368 ลงวันที่ 15 พฤศจิกายน 2531 แจ้งหลักการและแนวทางปฏิบัติของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตซึ่งกรรมการพัฒนาชุมชนสนับสนุนและส่งเสริมให้ชาวบ้านดำเนินการตามหมู่บ้านในชนบท ให้ธนาคารแห่งประเทศไทยทราบ ธนาคารแห่งประเทศไทยจึงมีหนังสือที่ ธปท.ม. 1769/2531 ลงวันที่ 8 ธันวาคม 2531 เชิญกรรมการพัฒนาชุมชนเพื่อหารือร่วมกันในวันที่ 19 ธันวาคม 2531

ผลการหารือสรุปได้ดังนี้

1. รองอธิบดีกรมการพัฒนชุมชนแจ้งข้อเท็จจริงว่า ในปี พ.ศ. 2517 รัฐบาลมีแนวความคิดที่จะนำเทคโนโลยีไปสู่ประชาชนในหมู่บ้านต่าง ๆ เพื่อให้ประชาชนพัฒนาอาชีพของตนเอง แต่เนื่องจากไม่มีแหล่งเงินทุน จึงมีการส่งเสริมสนับสนุนให้จัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยมีรายละเอียดดังนี้



1.1 หลักการของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตคือส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนรู้จักออมเงินตามกำลังความสามารถ โดยเน้นเรื่องความสม่ำเสมอ สมาชิกที่ออมเงินไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างสม่ำเสมอแม้จำนวนเงินที่ออมจะน้อย ก็จะได้สิทธิ์ดีกว่าสมาชิกที่มีได้ออมอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งมีเงินออมมากกว่า เช่น ให้สมาชิกที่ออมเงินไว้อย่างสม่ำเสมอ มีสิทธิกู้เงินจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ก่อนสมาชิกอื่น โดยไม่คำนึงว่าจะมีเงินอมน้อยกว่าสมาชิกอื่นเป็นต้น

1.2 การให้กู้เงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อแรกเริ่มกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้กู้แก่สมาชิก โดยให้กู้ไม่เกินจำนวนเงินที่สมาชิกออมไว้ หากสมาชิกคนใดจะกู้เกินกว่านั้น จะต้องมีส่วนอื่นค้ำประกันและกู้ได้ไม่เกินจำนวนเงินออมที่ผู้ค้ำประกันนั้นออมไว้กับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต วิธีการเช่นนี้สมาชิกจะควบคุมดูแลกันเอง ซึ่งตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาไม่ปรากฏว่ามีการโกงเกิดขึ้น ส่วนรวมไม่เสียประโยชน์ ค่อมามีการติดต่อให้ธนาคารกรุงไทย จำกัด เป็นผู้รับฝากเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และธนาคารจะเป็นผู้ให้กู้เงินแก่สมาชิก โดยจะมีเงินฝากของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่ฝากไว้เป็นหลักประกัน วิธีการที่สมาชิกของกู้เงินจากธนาคารสามารถทำได้ 2 วิธี คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยประธานกลุ่มขอกู้โดยตรงจากธนาคาร เพื่อนำเงินไปดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม อีกวิธีหนึ่งคือ สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นรายบุคคล ขอกู้จากธนาคาร โดยยื่นคำขอกู้เงินต่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เมื่อคณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอนุมัติแล้ว ให้นำคำอนุมัตินี้ไปยื่นขอกู้จากธนาคารต่อไป ส่วนอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคารจะคิดในอัตราสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยเงินฝากร้อยละ 1.5 ดังนั้น ในเรื่องการกู้เงินของสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนั้น สมาชิกสามารถทำได้โดยขอกู้จากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยตรง และกู้จากธนาคาร

1.3 นอกจากการให้กู้เงินแก่สมาชิกแล้ว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังดำเนินกิจการอื่นอีก ได้แก่ กิจการยั้งฉาง กิจการธนาคารข้าว และศูนย์สาธิตการตลาด

1.4 ระบบบัญชีในระยะแรกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะทำบัญชีในรูปแบบที่เข้าใจกันเอง แต่เมื่อจำนวนเงินออมเพิ่มมากขึ้น รูปแบบบัญชีที่ทำกันเองไม่สามารถใช้ต่อไปได้ กรมการพัฒนชุมชนจึงเริ่มเข้าไปสอนระบบบัญชี โดยอบรมแนะนำระบบบัญชีที่เหมาะสม และให้ชาวบ้านเข้าใจง่าย

หลังจากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดำเนินงานมาได้ประมาณ 10 ปี ปรากฏว่า กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มเห็นว่าการนำเงินออมไปฝากธนาคารและให้สมาชิกกู้เงินจากธนาคารนั้น ธนาคารจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ จึงมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มดำเนินกิจการ นอกเหนือจากเรื่องกิจกรรมการพัฒนชุมชนส่งเสริมสนับสนุน โดยการรับฝากเงินที่เรียกว่าเงินสัจจะสะสมพิเศษ และให้กู้แก่บุคคลภายนอกที่มีได้เป็นสมาชิกด้วย บางครั้งก็คิดดอกเบี้ยในอัตราสูง ซึ่งเรื่องนี้มิใช่กิจการที่กรมการพัฒนชุมชนเห็นชอบ แต่เป็นเรื่องที่



176

3. ที่ประชุมหารือร่วมกันแล้วมีความเห็นว่า หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้ดำเนินกิจการตามขอบเขตแห่งหลักการที่กรมการพัฒนาชุมชนส่งเสริมให้การสนับสนุนตามที่รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนกล่าวมาข้างต้น กิจการที่ดำเนินการก็ไม่ต้องห้ามตามพระราชบัญญัติ การธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. 2505 และพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ พ.ศ. 2522 ส่วนกิจการที่เข้าข่ายต้องห้ามตามกฎหมายทั้ง 2 ฉบับ ดังกล่าว เป็นกิจการที่กรรมการบริหารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบางกลุ่มดำเนินการขึ้นเองในภายหลังเพื่อแสวงหาประโยชน์ และเป็นเรื่องที่กรมการพัฒนาชุมชนไม่สนับสนุน ส่วนมาตรการแก้ไขปัญหานี้คือให้เจ้าหน้าที่ของกรมการพัฒนาชุมชนชี้แจงให้กรรมการบริหารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยุติการกระทำที่เข้าข่ายต้องห้ามตามกฎหมาย หากกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตแห่งใดฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม ก็จะตัดกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตดังกล่าวออกจากการส่งเสริมสนับสนุนของกรมการพัฒนาชุมชน และแจ้งความให้พนักงานสอบสวนดำเนินการต่อไป

(ลงชื่อ) นายชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี  
(นายชัย บุญฤทธิ์ไชยศรี)  
ผู้จัดบันทึก

ตำแหน่งต้อง

(นายบุญ ทองเกิด)

นักวิชาการพัฒนาชุมชน 5



พระราชบัญญัติ  
สถาบันการเงินประชาชน  
พ.ศ. ๒๕๖๒

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร

ให้ไว้ ณ วันที่ ๒๖ เมษายน พ.ศ. ๒๕๖๒  
เป็นปีที่ ๔ ในรัชกาลปัจจุบัน

สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวมหาวชิราลงกรณ บดินทรเทพยวรางกูร มีพระราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควรมีกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงินประชาชน

พระราชบัญญัตินี้มีบทบัญญัติบางประการเกี่ยวกับการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคล ซึ่งมาตรา ๒๖ ประกอบกับมาตรา ๓๒ มาตรา ๓๓ มาตรา ๓๗ และมาตรา ๔๒ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย บัญญัติให้กระทำได้โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

เหตุผลและความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลตามพระราชบัญญัตินี้ เพื่อให้การกำกับดูแลสถาบันการเงินประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและสร้างความยั่งยืนในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน ซึ่งการตราพระราชบัญญัตินี้สอดคล้องกับเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในมาตรา ๒๖ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยแล้ว

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของ สภานิติบัญญัติแห่งชาติทำหน้าที่รัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับเมื่อพ้นกำหนดหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป



มาตรา ๓ ในพระราชบัญญัตินี้

“องค์กรการเงินชุมชน” หมายความว่า คณะบุคคลที่รวมตัวกันจัดตั้งขึ้นเพื่อเก็บออมเงินสะสมรวมกันโดยมีการบริหารจัดการกันเอง และมีการให้บริการทางการเงิน ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

“สถาบันการเงินประชาชน” หมายความว่า องค์กรการเงินชุมชนซึ่งได้จดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้

“บริการทางการเงิน” หมายความว่า การรับฝากเงิน การให้สินเชื่อ การเป็นตัวแทนการรับชำระเงิน และการโอนเงิน หรือการให้บริการทางการเงินอื่นใดตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

“ธนาคารผู้ประสานงาน” หมายความว่า ธนาคารหรือสถาบันการเงินซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนและประสานงานการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน

“สมาชิก” หมายความว่า สมาชิกของสถาบันการเงินประชาชน

“คณะกรรมการ” หมายความว่า คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง

“นายทะเบียน” หมายความว่า นายทะเบียนสถาบันการเงินประชาชน

“รัฐมนตรี” หมายความว่า รัฐมนตรีผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

กฎกระทรวงนั้นเมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้

#### หมวด ๑

#### คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๕ ให้มีคณะกรรมการคณะหนึ่ง เรียกว่า “คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชน” ประกอบด้วย

(๑) ปลัดกระทรวงการคลังเป็นประธานกรรมการ

(๒) กรรมการโดยตำแหน่ง ได้แก่ อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน อธิบดีกรมส่งเสริมสหกรณ์ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย ผู้อำนวยการสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน) และผู้อำนวยการสำนักงานกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองแห่งชาติ

(๓) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคน ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จากผู้มีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์ด้านการเงินระดับชุมชน ด้านการพัฒนาชุมชน ด้านกฎหมาย ด้านเศรษฐกิจ การเงิน หรือการคลัง ด้านการบัญชี ด้านการบริหารความเสี่ยงหรือ การประกันภัย และด้านเทคโนโลยี ด้านละหนึ่งคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังเป็นกรรมการและเลขานุการ และข้าราชการใน สำนักงานซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังแต่งตั้งจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

มาตรา ๖ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบห้าปี แต่ไม่เกินเจ็ดสิบปี
- (๓) ไม่เป็นบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- (๔) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๕) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๖) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิด ที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๗) ไม่เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวยผิดปกติ หรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- (๘) ไม่เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น กรรมการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งซึ่งรับผิดชอบการบริหารพรรคการเมือง ที่ปรึกษาหรือเจ้าหน้าที่พรรคการเมือง
- (๙) ไม่เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานเอกชน เพราะทุจริตต่อหน้าที่หรือประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง
- (๑๐) ไม่เป็นกรรมการหรือผู้บริหารของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๗ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิมีวาระดำรงตำแหน่งคราวละสี่ปี และอาจได้รับแต่งตั้งอีกได้ แต่จะดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกินสองวาระไม่ได้

เมื่อครบกำหนดตามวาระในวาระหนึ่ง หากยังมีได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่ ให้กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งพ้นจากตำแหน่งตามวาระนั้นอยู่ในตำแหน่งเพื่อปฏิบัติหน้าที่ต่อไปจนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิขึ้นใหม่



ในกรณีที่กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งก่อนวาระ ให้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิแทนตำแหน่งที่ว่างภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน โดยให้ผู้ได้รับแต่งตั้งแทนอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของกรรมการซึ่งตนแทน เว้นแต่วาระที่เหลืออยู่ไม่ถึงหนึ่งร้อยยี่สิบวัน จะไม่แต่งตั้งกรรมการขึ้นใหม่แทนก็ได้

ในระหว่างที่ยังมิได้มีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามวรรคสาม ให้ถือว่าคณะกรรมการประกอบด้วยกรรมการทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และให้คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยจะต้องมีกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิด้วยอย่างน้อยสามคน

มาตรา ๘ นอกจากการพ้นจากตำแหน่งตามวาระ กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- (๑) ตาย
- (๒) ลาออก
- (๓) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามอย่างหนึ่งอย่างใดตามมาตรา ๖
- (๔) รัฐมนตรีให้ออก เพราะบกพร่องหรือไม่สุจริตต่อหน้าที่ มีความประพฤติเสื่อมเสีย หรือ

หย่อนความสามารถ

มาตรา ๙ คณะกรรมการมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เสนอแนะนโยบายและแนวทางในการพัฒนาเกี่ยวกับระบบสถาบันการเงินประชาชนต่อคณะรัฐมนตรี

(๒) กำหนดองค์กรการเงินชุมชนตามมาตรา ๓ และกำหนดธนาคารผู้ประสานงานตามมาตรา ๓ ประกอบกับมาตรา ๔๕

(๓) กำหนดกรอบอัตราดอกเบี้ยหรือผลตอบแทน ค่าธรรมเนียม และค่าบริการของสถาบันการเงินประชาชน

(๔) กำหนดหลักเกณฑ์การฝากเงินหรือกู้ยืมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินงานตามมาตรา ๒๖

(๕) กำหนดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามของกรรมการสถาบันการเงินประชาชนตามมาตรา ๒๘ (๗)

(๖) กำหนดอัตราขั้นสูงของเงินที่จ่ายเป็นเงินรางวัลของกรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของสถาบันการเงินประชาชน ตามมาตรา ๔๐ (๓)

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข การให้บริการทางการเงินโดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ตามมาตรา ๔๒

(๘) กำหนดหลักเกณฑ์ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและการกำกับดูแลตามมาตรา ๔๔

(๙) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาจัดทำรายงานการดำเนินงานของธนาคาร ผู้ประสานงานตามมาตรา ๔๗

(๑๐) กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการประมวลข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางการเงินและข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินประชาชนตามมาตรา ๔๘

(๑๑) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชนของผู้ตรวจสอบและกำหนดแบบให้ผู้ตรวจสอบรายงานการตรวจสอบตามมาตรา ๕๖

(๑๒) วินิจฉัยอุทธรณ์คำสั่งของนายทะเบียนตามมาตรา ๑๙ มาตรา ๖๒ และมาตรา ๖๕

(๑๓) รายงานผลการดำเนินการของสถาบันการเงินประชาชนให้คณะรัฐมนตรีทราบอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(๑๔) ออกระเบียบ ประกาศ หรือคำสั่งเพื่อดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้

(๑๕) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของคณะกรรมการ มาตรา ๑๐ การประชุมคณะกรรมการต้องมีกรรมการมาประชุมไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมคณะกรรมการ ถ้าประธานกรรมการไม่มาประชุมหรือไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้ที่ประชุมเลือกกรรมการคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

การวินิจฉัยชี้ขาดของที่ประชุมให้ถือเสียงข้างมาก กรรมการคนหนึ่งให้มีเสียงหนึ่งในการลงคะแนน ถ้าคะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด

มาตรา ๑๑ เพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการมีอำนาจแต่งตั้ง คณะอนุกรรมการเพื่อพิจารณาหรือปฏิบัติการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

การประชุมของคณะอนุกรรมการให้นำบทบัญญัติในมาตรา ๑๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๑๒ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ คณะกรรมการและคณะอนุกรรมการ อาจเชิญบุคคลที่เกี่ยวข้องมาให้ถ้อยคำ หรือให้ส่งเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณาได้

มาตรา ๑๓ ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานวิชาการ และกิจการอื่นที่เกี่ยวข้องกับงานของคณะกรรมการ

หมวด ๒  
สถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๑๔ ให้ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง หรือผู้ซึ่งผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลังมอบหมายเป็นนายทะเบียน

ให้นายทะเบียนมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

- (๑) ส่งเสริม ช่วยเหลือ แนะนำ กำกับดูแล และตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชน
- (๒) ออกระเบียบหรือคำสั่งเพื่อให้มีการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ และเพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการของสถาบันการเงินประชาชน
- (๓) กระทำการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของนายทะเบียน หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ส่วนที่ ๑  
การจัดตั้งและจดทะเบียน

มาตรา ๑๕ ให้สถาบันการเงินประชาชนมีวัตถุประสงค์ในการส่งเสริมการออมทรัพย์แก่สมาชิก และให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก รวมทั้งส่งเสริมหรือสนับสนุนการพัฒนาองค์ความรู้ คุณภาพชีวิต และสวัสดิการของสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน

สถาบันการเงินประชาชนต้องมีทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าเท่า ๆ กัน โดยสมาชิกแต่ละคนต้องถือหุ้นอย่างน้อยคนละหนึ่งหุ้นซึ่งหุ้นที่ต้องชำระครั้งเดียวเต็มมูลค่า

มาตรา ๑๖ องค์กรการเงินชุมชนที่ยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชน ต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกขององค์กรการเงินชุมชนด้วยมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมดที่มีอยู่ขององค์กรการเงินชุมชนนั้น และต้องมีคุณสมบัติดังต่อไปนี้

- (๑) มีการจัดทำงบการเงินประจำปีต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีนับถึงวันยื่นคำขอจดทะเบียน
- (๒) มีการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการทำงานมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี



(๓) มีทุนที่ชำระแล้ว เป็นจำนวนไม่ต่ำกว่าห้าแสนบาท

(๔) มีผลการดำเนินงานเป็นกำไรต่อเนื่องกันเป็นเวลาไม่น้อยกว่าสองปีนับถึงวันยื่นคำขอจดทะเบียน และในวันที่ยื่นคำขอจดทะเบียนต้องมีผลการดำเนินงานขาดทุนสะสม

สมาชิกต้องเป็นบุคคลธรรมดาและมีภูมิลำเนาหรือประกอบอาชีพเป็นหลักแหล่งในพื้นที่ในการดำเนินงานขององค์กรการเงินชุมชนนั้นเป็นระยะเวลาไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับแต่วันที่สมัครเป็นสมาชิก รวมทั้งต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๑๗ ให้ที่ประชุมสมาชิกองค์กรการเงินชุมชนตั้งผู้แทนจำนวนไม่น้อยกว่าสามคน เพื่อดำเนินการยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนต่อธนาคารผู้ประสานงาน พร้อมด้วยเอกสาร ดังต่อไปนี้

(๑) สำเนารายงานการประชุมสมาชิกซึ่งลงมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ที่มีอยู่ขององค์กรการเงินชุมชน พร้อมด้วยสำเนารายชื่อสมาชิกทั้งหมดขององค์กรการเงินชุมชนนั้น

(๒) ทะเบียนสมาชิกพร้อมลายมือชื่อและทะเบียนหุ้นที่แต่ละคนจะถือเมื่อได้จดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนแล้ว

(๓) ร่างข้อบังคับตามมาตรา ๒๓

เมื่อธนาคารผู้ประสานงานได้รับคำขอจดทะเบียนและเอกสารตามวรรคหนึ่งแล้ว ให้เสนอคำขอจดทะเบียนและเอกสารนั้นต่อนายทะเบียนพร้อมด้วยความเห็นเพื่อประกอบการพิจารณา

แบบคำขอ หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอ ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๑๘ เมื่อนายทะเบียนได้รับคำขอจดทะเบียนจากธนาคารผู้ประสานงานแล้ว ให้นายทะเบียนพิจารณาคำขอจดทะเบียน หากเห็นว่าองค์กรการเงินชุมชนตามที่ขอจดทะเบียน มีคุณสมบัติตามมาตรา ๑๖ คำขอจดทะเบียนมีเอกสารครบถ้วนถูกต้องตามมาตรา ๑๗ และการจัดตั้งสถาบันการเงินประชาชนตามที่ขอจดทะเบียนจะเป็นประโยชน์แก่ชุมชน โดยนำความเห็นที่ธนาคารผู้ประสานงานเสนอมาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว ให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนและออกใบสำคัญรับจดทะเบียนให้แก่สถาบันการเงินประชาชนนั้น

สถาบันการเงินประชาชนที่ได้จดทะเบียนตามพระราชบัญญัตินี้ ให้มีฐานะเป็นนิติบุคคล

มาตรา ๑๙ ในกรณีที่นายทะเบียนมีคำสั่งไม่รับจดทะเบียน ให้แจ้งคำสั่งพร้อมด้วยเหตุผล เป็นหนังสือไปยังองค์กรการเงินชุมชนนั้นโดยไม่ชักช้า

องค์กรการเงินชุมชนมีสิทธิยื่นอุทธรณ์คำสั่งไม่รับจดทะเบียนต่อคณะกรรมการ โดยยื่นอุทธรณ์ต่อนายทะเบียนภายในหกสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๒๐ เมื่อนายทะเบียนรับจดทะเบียนสถาบันการเงินประชาชนใดแล้ว ให้ผู้แทนองค์กรการเงินชุมชนตามมาตรา ๑๗ ปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนนั้นไปพลางก่อนจนกว่าจะมีคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนตามมาตรา ๒๑

ให้ผู้ซึ่งมีชื่ออยู่ในทะเบียนสมาชิกตามมาตรา ๑๗ และได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว เป็นสมาชิกสถาบันการเงินประชาชนตั้งแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนสถาบันการเงินประชาชน

ในกรณีที่มีผู้ขอเข้าเป็นสมาชิกสถาบันการเงินประชาชนภายหลังจากที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนสถาบันการเงินประชาชน ให้ถือว่าเป็นสมาชิกเมื่อได้ชำระค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือครบถ้วนแล้ว

มาตรา ๒๑ ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนตามมาตรา ๒๐ นัดสมาชิกมาประชุมกันเป็นการประชุมใหญ่สามัญครั้งแรกภายในสามสิบวันนับแต่วันที่นายทะเบียนรับจดทะเบียนสถาบันการเงินประชาชน เพื่อตั้งคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนและมอบหมายการทั้งปวงให้แก่คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๒๒ สถาบันการเงินประชาชนย่อมได้ไปทั้งทรัพย์สิน หนี้สิน สิทธิ และความรับผิดชอบที่เกี่ยวข้องกับองค์กรการเงินชุมชนเดิมที่ได้จดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนนั้นทั้งสิ้น

มาตรา ๒๓ ข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชนอย่างน้อยต้องมีรายการ ดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อ ซึ่งต้องมีคำว่า “สถาบันการเงินประชาชน” นำหน้า

(๒) ที่ตั้งสำนักงานของสถาบันการเงินประชาชน

(๓) พื้นที่ในการดำเนินงาน ซึ่งต้องไม่เกินเขตตำบลหรือแขวงที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชน และเขตหมู่บ้านตามกฎหมายว่าด้วยลักษณะปกครองท้องที่ที่ติดกับตำบลหรือแขวงอันเป็นที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชน

(๔) ทุนซึ่งแบ่งเป็นหุ้น มูลค่าของหุ้น การชำระค่าหุ้น การขายและการโอนหุ้น ตลอดจนการจ่ายคืนค่าหุ้น

(๕) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการดำเนินงาน การบัญชี และการเงินของสถาบันการเงินประชาชน

(๖) คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิก วิธีรับสมาชิก การพ้นจากสมาชิกภาพ ตลอดจนสิทธิและหน้าที่ของสมาชิก

(๗) ข้อกำหนดเกี่ยวกับการประชุมใหญ่

(๘) การเลือกตั้ง การดำรงตำแหน่ง การพ้นจากตำแหน่ง และการประชุมของคณะกรรมการ สถาบันการเงินประชาชน

(๙) การส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดสวัสดิการ

(๑๐) ธนาคารผู้ประสานงานที่ให้การสนับสนุน

มาตรา ๒๔ การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับ จะกระทำได้ก็แต่โดยมติของที่ประชุมใหญ่ และต้องนำข้อบังคับที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมไปจดทะเบียนต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ที่ประชุมใหญ่ลงมติ เมื่อนายทะเบียนได้จดทะเบียนแล้วให้มีผลใช้บังคับได้

ในกรณีที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยการเปลี่ยนชื่อสถาบันการเงินประชาชน ให้สถาบันการเงินประชาชนคืนใบสำคัญรับจดทะเบียน และให้นายทะเบียนออกใบสำคัญรับจดทะเบียนการเปลี่ยนชื่อให้แก่สถาบันการเงินประชาชนด้วย

การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับและการเปลี่ยนชื่อของสถาบันการเงินประชาชนนั้น ย่อมไม่กระทบกระเทือนถึงสิทธิหรือความรับผิดชอบใด ๆ ของสถาบันการเงินประชาชนที่มีต่อบุคคลภายนอก

ให้นำมาตรา ๑๗ มาตรา ๑๘ และมาตรา ๑๙ มาใช้บังคับกับการแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับโดยอนุโลม

มาตรา ๒๕ ห้ามผู้ใดนอกจากสถาบันการเงินประชาชนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในทางธุรกิจว่า “สถาบันการเงินประชาชน” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน

## ส่วนที่ ๒

### การดำเนินงานและการกำกับดูแล

มาตรา ๒๖ ให้สถาบันการเงินประชาชนกระทำการได้ภายในขอบเขตแห่งวัตถุประสงค์ ตามมาตรา ๑๕ ซึ่งรวมถึง

(๑) รับฝากเงินจากสมาชิกและประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงาน รวมทั้งวิสาหกิจชุมชน ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมวิสาหกิจชุมชนซึ่งตั้งอยู่ในพื้นที่ในการดำเนินงาน

- (๒) ให้สินเชื่อแก่สมาชิก
- (๓) เป็นตัวแทนการรับชำระเงินและโอนเงินของสมาชิกและประชาชน
- (๔) ฝากเงินหรือกั๊ยืมเงินเพื่อใช้ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
- (๕) เรียกเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ หรือผลตอบแทน ค่าธรรมเนียม และค่าบริการอื่น ๆ
- (๖) ซื้อหรือมีไว้ซึ่งอสังหาริมทรัพย์ ในกรณีดังต่อไปนี้
- (ก) เพื่อใช้เป็นสถานที่ดำเนินการหรือใช้ประโยชน์ตามสมควร
- (ข) เป็นการได้มาจากการชำระหนี้ หรือจากการประกันต้นเงินที่ให้กู้ยืมไปแต่ต้องจำหน่ายอสังหาริมทรัพย์ดังกล่าวภายในห้าปีนับแต่วันที่อสังหาริมทรัพย์นั้นตกเป็นของสถาบันการเงินประชาชน เว้นแต่ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการให้จำหน่ายภายในกำหนดเวลาอื่น
- (๗) ส่งเสริมหรือสนับสนุนการจัดสวัสดิการให้แก่สมาชิกหรือประชาชนในพื้นที่ในการดำเนินงาน โดยใช้เงินที่ได้จากการจัดสรรกำไรของสถาบันการเงินประชาชน ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน
- (๘) กระทำกิจการอย่างอื่นบรรดาที่เกี่ยวกับหรือเนื่องในการจัดให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ของสถาบันการเงินประชาชนตามที่กำหนดในกฎกระทรวง
- มาตรา ๒๗ ให้สถาบันการเงินประชาชนมีคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนประกอบด้วย ประธานกรรมการหนึ่งคน และกรรมการอื่นอีกไม่น้อยกว่าสี่คนแต่ไม่เกินสิบสี่คน ซึ่งที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งจากสมาชิก
- กรรมการสถาบันการเงินประชาชนมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสองปีนับแต่วันเลือกตั้ง กรรมการสถาบันการเงินประชาชนซึ่งพ้นจากตำแหน่งอาจได้รับเลือกตั้งอีกได้ แต่ต้องไม่เกินสองวาระติดต่อกัน เว้นแต่ได้รับมติจากที่ประชุมใหญ่สมาชิกโดยมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ให้เป็นกรรมการต่อไปได้อีกวาระหนึ่ง
- ในกรณีที่มีการเลือกตั้งกรรมการสถาบันการเงินประชาชนแทนตำแหน่งที่ว่างก่อนครบวาระ ให้กรรมการสถาบันการเงินประชาชนที่ได้รับเลือกตั้งอยู่ในตำแหน่งเท่ากับวาระที่เหลืออยู่ของผู้ซึ่งตนแทน
- มาตรา ๒๘ กรรมการสถาบันการเงินประชาชน ต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามดังต่อไปนี้

- (๑) มีสัญชาติไทย
- (๒) มีอายุไม่ต่ำกว่าสามสิบปี
- (๓) เป็นสมาชิกของสถาบันการเงินประชาชน
- (๔) ไม่เป็นบุคคลล้มละลายหรือไม่เคยเป็นบุคคลล้มละลายทุจริต
- (๕) ไม่เคยได้รับโทษจำคุกโดยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุก เว้นแต่เป็นโทษสำหรับความผิดที่ได้กระทำโดยประมาทหรือความผิดลหุโทษ
- (๖) ไม่เป็นคนไร้ความสามารถหรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (๗) มีคุณสมบัติหรือไม่มีลักษณะต้องห้ามอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๒๙ ในการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชนนั้น กรรมการสถาบันการเงินประชาชนต้องปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นไปตามกฎหมาย วัตถุประสงค์ และข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน ตลอดจนมติที่ประชุมใหญ่ด้วยความซื่อสัตย์สุจริตและระมัดระวังรักษามลประโยชน์ของสถาบันการเงินประชาชน และต้องรับผิดชอบร่วมกันในการบริหารงานสถาบันการเงินประชาชนนั้น ซึ่งรวมถึงเรื่องดังต่อไปนี้

- (๑) การชำระค่าหุ้นนั้น ได้ชำระกันจริง
- (๒) จัดให้มีและรักษาไว้ให้เรียบร้อย ซึ่งบรรดาสมาชิกและเอกสารที่กฎหมายกำหนดไว้
- (๓) การให้สถาบันการเงินประชาชนเรียกประชุมใหญ่ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้

มาตรา ๓๐ ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนเป็นผู้ดำเนินกิจการและเป็นผู้แทนสถาบันการเงินประชาชนในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนจะมอบหมายให้กรรมการคนหนึ่งหรือหลายคนทำการแทน หรือจะทำสัญญาให้บุคคลภายนอกเป็นผู้จัดการก็ได้

มาตรา ๓๑ ค่าตอบแทนของกรรมการสถาบันการเงินประชาชนและผู้จัดการสถาบันการเงินประชาชนให้เป็นไปตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด

มาตรา ๓๒ ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนจัดให้มีการประชุมสมาชิกเป็นการประชุมใหญ่สามัญ ปีละหนึ่งครั้งภายในหนึ่งร้อยสี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสถาบันการเงินประชาชนนั้น

การประชุมใหญ่คราวอื่นให้เรียกว่า ประชุมใหญ่วิสามัญ

มาตรา ๓๓ เมื่อมีเหตุอันสมควร คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนจะเรียกประชุมใหญ่ วิสามัญเมื่อใดก็ได้

ในกรณีที่สถาบันการเงินประชาชนขาดทุนถึงครึ่งหนึ่งของจำนวนทุนที่ชำระแล้ว คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนต้องเรียกประชุมใหญ่วิสามัญโดยไม่ชักช้า แต่ไม่เกินสามสิบวันนับแต่วันที่ทราบ เพื่อแจ้งให้สมาชิกทราบถึงการขาดทุนนั้น

มาตรา ๓๔ สมาชิกซึ่งมีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในห้าของจำนวนสมาชิกทั้งหมดหรือจำนวนตามที่กำหนดในข้อบังคับจะลงลายมือชื่อทำหนังสือร้องขอต่อคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชน ให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญก็ได้ โดยในหนังสือร้องขอนั้นต้องระบุว่าประสงค์ให้เรียกประชุมเพื่อการใด

ในกรณีที่สมาชิกเป็นผู้ร้องขอให้เรียกประชุมใหญ่วิสามัญ ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับหนังสือร้องขอ ถ้าคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนไม่เรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในกำหนดระยะเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนมีอำนาจเรียกประชุมใหญ่วิสามัญภายในระยะเวลาตามที่เห็นสมควรก็ได้

มาตรา ๓๕ ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนมีหน้าที่แจ้งคำบอกกล่าวเรียกประชุมใหญ่ ให้สมาชิกทุกคนทราบ

หลักเกณฑ์และวิธีการบอกกล่าวให้เป็นไปตามข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๓๖ การประชุมใหญ่ของสถาบันการเงินประชาชน ต้องมีสมาชิกมาประชุมไม่น้อยกว่า กึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกทั้งหมด จึงจะเป็นองค์ประชุม

ในการประชุมใหญ่ สมาชิกอาจมอบอำนาจให้บุคคลในครอบครัวมาประชุมแทนตนได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๓๗ ในการประชุมใหญ่ของสถาบันการเงินประชาชน ถ้าสมาชิกมาประชุมไม่ครบ องค์ประชุมและมีใช้การประชุมใหญ่วิสามัญที่สมาชิกร้องขอให้เรียกประชุม ให้นัดประชุมใหญ่อีกครั้งหนึ่ง ภายในสิบวันนับแต่วันที่นัดประชุมใหญ่ครั้งแรก ในการประชุมครั้งหลังนี้ เมื่อมีสมาชิกมาประชุม ไม่น้อยกว่าหนึ่งในสี่ของจำนวนสมาชิกทั้งหมด ก็ให้ถือว่าเป็นองค์ประชุม

มาตรา ๓๘ ประธานกรรมการสถาบันการเงินประชาชนเป็นประธานของที่ประชุมใหญ่ ในกรณีที่ไม่มีประธานกรรมการสถาบันการเงินประชาชนหรือมีแต่ไม่อยู่ในที่ประชุมหรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ให้สมาชิกซึ่งมาประชุมเลือกสมาชิกคนหนึ่งเป็นประธานในที่ประชุม

มาตรา ๓๙ ในการประชุมใหญ่ของสถาบันการเงินประชาชน สมาชิกหนึ่งคนให้มีหนึ่งเสียง ในการลงคะแนน

มติของที่ประชุมใหญ่ให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกซึ่งมาประชุมและออกเสียงลงคะแนน ถ้ามี คะแนนเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมออกเสียงเพิ่มขึ้นอีกเสียงหนึ่งเป็นเสียงชี้ขาด เว้นแต่ในกรณี ดังต่อไปนี้ให้ถือคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่ของจำนวนสมาชิกซึ่งมาประชุมและมีสิทธิออกเสียง ลงคะแนน

(๑) การแก้ไขเพิ่มเติมข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน

(๒) การเลือกกรรมการซึ่งพ้นจากตำแหน่งในวาระที่สองให้เป็นกรรมการต่อไปอีกหนึ่งวาระ ตามมาตรา ๒๗ วรรคสอง

มาตรา ๔๐ การจัดสรรกำไรสุทธิประจำปีของสถาบันการเงินประชาชน ให้จัดสรรเป็น ทุนสำรองไม่น้อยกว่าร้อยละสิบของกำไรสุทธิ จนกว่าทุนสำรองนั้นจะมีจำนวนถึงหนึ่งในสิบของจำนวนทุน ของสถาบันการเงินประชาชนหรือมากกว่านั้นตามที่กำหนดไว้ในข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน

กำไรสุทธิประจำปีที่เหลือจากการจัดสรรเป็นทุนสำรอง ที่ประชุมใหญ่อาจจัดสรรได้ภายใต้ ข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน ดังต่อไปนี้

(๑) จ่ายเป็นเงินปันผลแก่สมาชิกตามจำนวนหุ้นที่ถือ

(๒) จ่ายเป็นเงินเฉลี่ยคืนให้แก่สมาชิกตามส่วนที่สมาชิกได้กู้ยืมจากสถาบันการเงินประชาชน ในระหว่างปี

(๓) จ่ายเป็นเงินรางวัลแก่กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของสถาบันการเงิน ประชาชนไม่เกินร้อยละของเงินที่จ่ายเป็นเงินปันผลแก่สมาชิกตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

(๔) จ่ายเป็นเงินสนับสนุนหรือส่งเสริมการจัดสวัสดิการตามที่กำหนดในข้อบังคับ

(๕) เป็นเงินสำรองอื่น

มาตรา ๔๑ เมื่อได้รับอนุมัติจากที่ประชุมใหญ่แล้ว สถาบันการเงินประชาชนอาจโอนทุนสำรอง ตามมาตรา ๔๐ วรรคหนึ่ง เพื่อชดเชยผลขาดทุนสะสมของสถาบันการเงินประชาชนนั้นได้

มาตรา ๔๒ ให้สถาบันการเงินประชาชนให้บริการทางการเงินแก่สมาชิก โดยใช้เทคโนโลยี สารสนเทศที่ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๖ (๔) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด



มาตรา ๔๓ ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำทะเบียนดังต่อไปนี้ โดยใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำขึ้นตามมาตรา ๔๖ (๔) ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนด

- (๑) ทะเบียนสมาชิก ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
  - (ก) ชื่อ และที่ตั้งสถาบันการเงินประชาชน
  - (ข) ชื่อ สัญชาติ และที่อยู่ของสมาชิก
  - (ค) วันที่เข้าเป็นสมาชิก
- (๒) ทะเบียนหุ้น ซึ่งอย่างน้อยต้องมีรายการ
  - (ก) ชื่อ และที่ตั้งสถาบันการเงินประชาชน
  - (ข) ชื่อของสมาชิกที่ถือหุ้น มูลค่าหุ้น จำนวนหุ้น และเงินค่าหุ้นที่ชำระแล้ว
  - (ค) วันที่ชำระค่าหุ้น

มาตรา ๔๔ การดำเนินงานและการกำกับดูแลสถาบันการเงินประชาชนในเรื่องดังต่อไปนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

- (๑) การให้กู้และการให้สินเชื่อแก่ลูกหนี้รายใหญ่
- (๒) การดำรงเงินกองทุน
- (๓) การบริหารสินทรัพย์และการดำรงสินทรัพย์สภาพคล่อง
- (๔) เรื่องอื่น ๆ ที่จำเป็นต่อการดำเนินงานและการกำกับดูแล

### ส่วนที่ ๓

#### การสนับสนุนและประสานงาน

มาตรา ๔๕ ให้คณะกรรมการประกาศกำหนดผู้ทำหน้าที่เป็นธนาคารผู้ประสานงาน

มาตรา ๔๖ ให้ธนาคารผู้ประสานงานมีหน้าที่สนับสนุนและประสานงานการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน และมีหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (๑) ให้ข้อเสนอแนะเพื่อสนับสนุนและส่งเสริมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนต่อคณะกรรมการ
- (๒) สนับสนุน ช่วยเหลือ และแนะนำการจัดตั้งสถาบันการเงินประชาชน โดยเน้นพื้นที่ที่มีศักยภาพและมีการดำเนินการให้บริการทางการเงินอย่างเข้มแข็ง

(๓) รับคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชนจากองค์การการเงินชุมชนพร้อมทั้งจัดทำความเห็นประกอบการพิจารณา เพื่อนำเสนอต่อนายทะเบียนตามมาตรา ๑๗

(๔) จัดทำและพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศสำหรับการให้บริการทางการเงิน ระบบทะเบียนระบบการโอนเงิน ระบบบัญชี ระบบความปลอดภัย หรือระบบอื่นใดสำหรับสถาบันการเงินประชาชน

(๕) จัดทำและพัฒนาระบบฐานข้อมูล วิเคราะห์และตรวจสอบข้อมูลธุรกรรมซึ่งรวมถึงข้อมูลธุรกรรมทางการเงินของสมาชิก สำหรับสถาบันการเงินประชาชน

(๖) จัดทำและพัฒนาระบบบริหารจัดการความเสี่ยง และระบบมาตรฐานการให้บริการของสถาบันการเงินประชาชน

(๗) พัฒนาศักยภาพและความพร้อม ทั้งในด้านระบบการเงิน การบัญชีและการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร เพื่อยกระดับมาตรฐานให้แก่สถาบันการเงินประชาชน

(๘) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและมาตรการที่เกี่ยวกับสถาบันการเงินประชาชน ซึ่งรวมถึงการประเมินความเสี่ยง และมาตรฐานการให้บริการของสถาบันการเงินประชาชน

(๙) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

มาตรา ๔๗ ให้ธนาคารผู้ประสานงานจัดทำรายงานผลการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวกับสถาบันการเงินประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ เสนอต่อคณะกรรมการ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๘ ให้ธนาคารผู้ประสานงานประมวลผลข้อมูลเกี่ยวกับการให้บริการทางการเงิน และข้อมูลทั่วไปของสถาบันการเงินประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๔๙ ให้ธนาคารผู้ประสานงานประเมินความเสี่ยงและมาตรฐานคุณภาพการให้บริการของสถาบันการเงินประชาชนที่อยู่ในความรับผิดชอบ และแจ้งผลการประเมินพร้อมข้อเสนอแนะให้กับสถาบันการเงินประชาชนและนายทะเบียนทราบ

หลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข และระยะเวลาในการประเมินความเสี่ยงและมาตรฐานคุณภาพการให้บริการ ให้เป็นไปตามที่นายทะเบียนกำหนด

มาตรา ๕๐ ให้คณะกรรมการและบุคคลที่คณะกรรมการมอบหมายมีอำนาจในการเข้าถึงข้อมูลตามมาตรา ๔๖ (๕) และมาตรา ๔๘ เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ส่วนที่ ๔  
การจัดทำบัญชีและสอบบัญชี

มาตรา ๕๑ ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำบัญชีตามมาตรฐานการบัญชีที่รับรองทั่วไป และเก็บรักษาบัญชีและเอกสารประกอบการลงบัญชีไว้ที่สถานที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชนภายใน ระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

การลงรายการบัญชีต้องมีเอกสารประกอบการลงบัญชีที่สมบูรณ์โดยครบถ้วน

มาตรา ๕๒ ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำงบการเงินประจำปีทุกรอบปีบัญชีของสถาบันการเงินประชาชน

งบการเงินประจำปีนั้นต้องทำให้แล้วเสร็จและให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบและแสดงความเห็นแล้ว นำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสถาบันการเงินประชาชนภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชีของสถาบันการเงินประชาชนนั้น

มาตรา ๕๓ ให้สถาบันการเงินประชาชนจัดทำรายงานประจำปีแสดงผลการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชนเสนอต่อที่ประชุมใหญ่ในคราวที่เสนองบการเงินประจำปี และให้ส่งสำเนารายงานประจำปีและงบการเงินประจำปีซึ่งที่ประชุมใหญ่ได้อนุมัติแล้วไปยังนายทะเบียนภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่มีการประชุมใหญ่นั้น และเผยแพร่เป็นการทั่วไป

มาตรา ๕๔ ให้สถาบันการเงินประชาชนเก็บรักษางบการเงินประจำปีตามมาตรา ๕๒ และรายงานประจำปีตามมาตรา ๕๓ พร้อมทั้งข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชนและกฎหมายว่าด้วยสถาบันการเงินประชาชนไว้ที่สถาบันการเงินประชาชน เพื่อให้สมาชิกตรวจสอบได้

มาตรา ๕๕ ผู้สอบบัญชานั้น ให้ที่ประชุมใหญ่สามัญเลือกตั้งทุกปีจากผู้สอบบัญชีรับอนุญาต ผู้สอบบัญชีซึ่งออกไปนั้นจะเลือกตั้งกลับเข้ารับตำแหน่งอีกก็ได้

หมวด ๓  
การตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๕๖ ในกรณีที่มีเหตุอันควรสงสัยว่าสถาบันการเงินประชาชนใดกระทำการฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้ หรือกระทำการหรืองดเว้นกระทำการที่อาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่สมาชิกหรือประชาชน ให้นายทะเบียนแต่งตั้งข้าราชการในสำนักงานหรือบุคคลภายนอกเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อตรวจสอบสถาบันการเงินประชาชนนั้น ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

ให้ผู้ตรวจสอบมีหน้าที่และอำนาจ ดังต่อไปนี้

(๑) เข้าไปในสถานที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชนเพื่อตรวจสอบในระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นจนถึงพระอาทิตย์ตกหรือในระหว่างเวลาทำการของสถาบันการเงินประชาชนได้ และเมื่อได้เข้าไปและลงมือทำการตรวจสอบดังกล่าวแล้ว ถ้ายังดำเนินการไม่เสร็จจะกระทำต่อไปในเวลากลางคืนหรือนอกเวลาทำการของสถานที่นั้นได้

(๒) ออกคำสั่งเป็นหนังสือให้กรรมการ ผู้จัดการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของสถาบันการเงินประชาชน มาชี้แจงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับกิจการของสถาบันการเงินประชาชน หรือให้ส่งรายงานการประชุมหรือเอกสารใด ๆ ของสถาบันการเงินประชาชนที่จำเป็นแก่การตรวจสอบได้

(๓) ยึดหรืออายัดเอกสารหรือหลักฐานที่เกี่ยวข้องในสถาบันการเงินประชาชนเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบซึ่งต้องไม่เกินหกสิบวัน ในการออกคำสั่งยึดหรืออายัดดังกล่าวจะต้องระบุเหตุผลความจำเป็น และสิทธิของผู้ถูกยึดหรืออายัดนั้น

ให้ผู้ตรวจสอบรายงานการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งต่อคณะกรรมการและนายทะเบียนตามแบบที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

มาตรา ๕๗ ในการปฏิบัติหน้าที่ตามมาตรา ๕๖ ผู้ตรวจสอบต้องแสดงบัตรประจำตัวที่นายทะเบียนเป็นผู้ออกแก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง

บัตรประจำตัวผู้ตรวจสอบให้เป็นไปตามแบบที่นายทะเบียนประกาศกำหนด

มาตรา ๕๘ ให้ผู้ตรวจสอบเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญา

#### หมวด ๔

#### การแก้ไขฐานะของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๕๙ ในกรณีที่คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนกระทำการหรืองดเว้นกระทำการในการปฏิบัติหน้าที่ของตน จนทำให้เสื่อมเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิกหรือในกรณีที่สถาบันการเงินประชาชนมีข้อบกพร่องอันอาจก่อให้เกิดความเสียหายต่อสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิก ให้นายทะเบียนมีอำนาจออกคำสั่งเป็นหนังสือให้ปฏิบัติการ ดังต่อไปนี้

(๑) ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนแก้ไขข้อบกพร่องตามวิธีการและระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๒) ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนระงับการปฏิบัติในส่วนที่เป็นเหตุให้เกิดข้อบกพร่องหรือเสื่อมเสียผลประโยชน์ของสถาบันการเงินประชาชนหรือสมาชิก

(๓) ให้กรรมการสถาบันการเงินประชาชนผู้เป็นต้นเหตุดังกล่าวหยุดปฏิบัติหน้าที่เป็นการชั่วคราวเพื่อแก้ไขข้อบกพร่องนั้นให้แล้วเสร็จตามวิธีการและภายในระยะเวลาที่นายทะเบียนกำหนด

(๔) มีคำสั่งถอดถอนกรรมการสถาบันการเงินประชาชนคนใดคนหนึ่งหรือทุกคนหรือผู้จัดการสถาบันการเงินประชาชน โดยให้ถือว่าคำสั่งดังกล่าวเป็นมติที่ประชุมใหญ่

มาตรา ๖๐ ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนพ้นจากตำแหน่งทั้งคณะ ให้นายทะเบียนตั้งคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนชั่วคราว มีอำนาจหน้าที่และสิทธิเช่นเดียวกับคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชน และให้อยู่ในตำแหน่งไม่เกินเก้าสิบวันนับแต่วันที่แต่งตั้ง

ก่อนที่จะพ้นจากตำแหน่งให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนชั่วคราวจัดให้มีการประชุมใหญ่เพื่อเลือกตั้งกรรมการสถาบันการเงินประชาชนขึ้นใหม่ทั้งคณะตามวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับ

มาตรา ๖๑ ในกรณีที่นายทะเบียนสั่งให้กรรมการสถาบันการเงินประชาชนบางคนพ้นจากตำแหน่ง ให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนส่วนที่เหลือเรียกประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้เป็นกรรมการสถาบันการเงินประชาชนแทนภายในเวลาสามสิบวันนับแต่วันที่กรรมการสถาบันการเงินประชาชนพ้นจากตำแหน่ง ถ้ามิได้เลือกตั้งหรือเลือกตั้งผู้เป็นกรรมการสถาบันการเงินประชาชนไม่ได้ตามกำหนดเวลาให้ถือว่าคณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนประกอบด้วยกรรมการสถาบันการเงินประชาชนทั้งหมดเท่าที่เหลืออยู่ และให้คณะกรรมการสถาบันการเงินประชาชนดังกล่าวปฏิบัติหน้าที่ต่อไปได้โดยจะต้องมีกรรมการสถาบันการเงินประชาชนอย่างน้อยกึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการสถาบันการเงินประชาชนทั้งหมด

มาตรา ๖๒ คำสั่งใด ๆ ตามมาตรา ๕๙ หรือมาตรา ๖๐ ให้ผู้มีส่วนได้เสียอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับทราบคำสั่ง

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๓ สถาบันการเงินประชาชนใดมีผลการดำเนินงานขาดทุนติดต่อกันเกินสามปี หรือขาดทุนเกินร้อยละยี่สิบของจำนวนทุน ให้สถาบันการเงินประชาชนนั้นเสนอโครงการเพื่อแก้ไขฐานะและการดำเนินงานต่อนายทะเบียน เพื่อขอความเห็นชอบภายในระยะเวลาหกสิบวันนับแต่วันที่ทราบ

โครงการตามวรรคหนึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วย

(๑) แผนดำเนินงาน

(๒) ขั้นตอนที่ทำให้ลดผลขาดทุนของสถาบันการเงินประชาชน

(๓) ระยะเวลาที่จะดำเนินการให้สำเร็จตามโครงการ

เมื่อนายทะเบียนได้รับโครงการแล้ว จะต้องพิจารณาให้ความเห็นชอบหรือไม่ให้ความเห็นชอบ ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับโครงการ และให้แจ้งสถาบันการเงินประชาชนทราบภายในเวลาดังกล่าว ในการนี้ จะกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขเวลาไว้ด้วยก็ได้

ในกรณีที่สถาบันการเงินประชาชนไม่เสนอโครงการภายในกำหนดเวลาตามวรรคหนึ่ง หรือโครงการที่เสนอไม่ได้รับความเห็นชอบ หรือไม่ดำเนินการตามโครงการ หรือดำเนินการไม่เป็นไปตามโครงการที่ได้รับความเห็นชอบหรือตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่นายทะเบียนกำหนดตามวรรคสอง ให้นายทะเบียนมีอำนาจสั่งให้สถาบันการเงินประชาชนนั้นดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตามที่เห็นสมควร หรือสั่งเลิกสถาบันการเงินประชาชนนั้น

#### หมวด ๕

#### การเลิกสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๖๔ สถาบันการเงินประชาชนย่อมเลิกด้วยเหตุหนึ่งเหตุใด ดังต่อไปนี้

- (๑) มีเหตุตามที่กำหนดในข้อบังคับของสถาบันการเงินประชาชน
- (๒) ที่ประชุมใหญ่ลงมติไม่น้อยกว่าสามในสี่ของสมาชิกทั้งหมดให้เลิก
- (๓) ล้มละลาย
- (๔) นายทะเบียนสั่งให้เลิกตามมาตรา ๖๓
- (๕) ทุนที่ชำระแล้วต่ำกว่าห้าแสนบาทเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินกว่าหนึ่งรอบปีบัญชี

ให้สถาบันการเงินประชาชนที่เลิกตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แจ้งให้นายทะเบียนทราบภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่เลิก

ให้นายทะเบียนปิดประกาศการเลิกสถาบันการเงินประชาชนไว้ที่สถานที่ตั้งของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๖๕ สถาบันการเงินประชาชนที่ถูกสั่งเลิกตามมาตรา ๖๓ มีสิทธิอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการ โดยทำเป็นหนังสือยื่นต่อนายทะเบียนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่รับคำสั่ง และให้นายทะเบียนส่งคำอุทธรณ์ต่อไปยังคณะกรรมการโดยไม่ชักช้า

คำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

มาตรา ๖๖ เมื่อสถาบันการเงินประชาชนใดเลิกไปด้วยเหตุหนึ่งเหตุใดตามที่ระบุไว้ใน  
มาตรา ๖๔ ให้จัดการชำระบัญชีตามบทบัญญัติในหมวด ๖ การชำระบัญชี

หมวด ๖  
การชำระบัญชี

มาตรา ๖๗ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่ล้มละลายนั้น ให้เป็นไปตามกฎหมาย  
ว่าด้วยล้มละลาย

มาตรา ๖๘ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่เลิกเพราะเหตุนายทะเบียนสั่งให้เลิก  
ให้นายทะเบียนแต่งตั้งผู้ชำระบัญชี

มาตรา ๖๙ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย  
หรือนายทะเบียนสั่งให้เลิก ให้ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชีภายในสามสิบวัน  
นับแต่วันที่เลิกสถาบันการเงินประชาชน

ในกรณีที่ที่ประชุมใหญ่ไม่เลือกตั้งผู้ชำระบัญชีภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้นายทะเบียนแต่งตั้ง  
ผู้ชำระบัญชีขึ้นทำการชำระบัญชี

เมื่อนายทะเบียนเห็นสมควรหรือเมื่อสมาชิกมีจำนวนไม่น้อยกว่าสองในสามของสมาชิกทั้งหมด  
ร้องขอต่อนายทะเบียน นายทะเบียนจะแต่งตั้งผู้ชำระบัญชีคนใหม่แทนผู้ชำระบัญชีซึ่งได้รับเลือกตั้งหรือ  
ซึ่งได้แต่งตั้งไว้ก็ได้

มาตรา ๗๐ การชำระบัญชีสถาบันการเงินประชาชนที่เลิกเพราะเหตุอื่นนอกจากล้มละลาย  
ให้นำบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยการชำระบัญชีห้างหุ้นส่วนจดทะเบียน  
ห้างหุ้นส่วนจำกัด และบริษัทจำกัด มาใช้บังคับกับการชำระบัญชีของสถาบันการเงินประชาชนโดยอนุโลม

ในระหว่างการชำระบัญชี ให้ถือว่าสถาบันการเงินประชาชนนั้นยังคงอยู่ตราบเท่าเวลาที่จำเป็น  
เพื่อการชำระบัญชี

มาตรา ๗๑ ผู้ชำระบัญชีที่นายทะเบียนแต่งตั้งอาจได้รับค่าตอบแทนตามที่นายทะเบียนกำหนด  
ผู้ชำระบัญชีที่ที่ประชุมใหญ่เลือกตั้งอาจได้รับค่าตอบแทนตามที่ที่ประชุมใหญ่กำหนด

หมวด ๗  
บทกำหนดโทษ

มาตรา ๗๒ ในหมวดนี้

“ผู้มีอำนาจในการจัดการ” หมายความว่า

(๑) กรรมการของสถาบันการเงินประชาชน

(๒) ผู้จัดการหรือบุคคลซึ่งสถาบันการเงินประชาชนแต่งตั้ง มอบหมาย หรือทำสัญญาให้มีอำนาจในการบริหารงานทั้งหมดหรือบางส่วน หรือ

(๓) บุคคลที่ตามพฤติการณ์มีอำนาจควบคุมหรือครอบงำกรรมการ หรือการจัดการของสถาบันการเงินประชาชน ให้ปฏิบัติตามคำสั่งของตนในการกำหนดนโยบายหรือการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน

มาตรา ๗๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

มาตรา ๗๔ ผู้ใดขัดขวางผู้ตรวจสอบซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๕ ผู้ใดไม่ปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ตรวจสอบซึ่งปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๖ ผู้ใดทำให้เสียหาย ทำลาย ซ่อนเร้น เอาไปเสีย หรือทำให้สูญหายหรือไร้ประโยชน์ซึ่งเอกสารใด ๆ อันผู้ตรวจสอบได้ยึด आयัด รักษาไว้ หรือสั่งให้ส่งเพื่อเป็นพยานหลักฐานหรือเพื่อบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย ไม่ว่าจะผู้ตรวจสอบจะรักษาเอกสารนั้นไว้เอง หรือสั่งให้ผู้นั้นหรือผู้อื่นส่งหรือรักษาไว้ก็ตาม ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสามปี หรือปรับไม่เกินสามแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

มาตรา ๗๗ ผู้ใดล่วงรู้กิจการของสถาบันการเงินประชาชนเนื่องจากการปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กำหนดในกฎหมายอันเป็นกิจการที่ตามปกติวิสัยจะพึงสงวนไว้ไม่เปิดเผย ถ้าผู้นั้นนำไปเปิดเผยแก่บุคคลอื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับแก่การเปิดเผยในกรณี ดังต่อไปนี้

(๑) การเปิดเผยตามหน้าที่หรือเพื่อประโยชน์แก่การสอบสวนหรือการพิจารณาคดี

(๒) การเปิดเผยเกี่ยวกับการกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้

- (๓) การเปิดเผยแก่ผู้สอบบัญชี
- (๔) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลสถาบันการเงินประชาชนนั้น
- (๕) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ของธนาคารผู้ประสานงานที่ให้การสนับสนุนสถาบันการเงินประชาชนนั้น
- (๖) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการแก้ไขฐานะการดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชน
- (๗) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการให้สินเชื่อของสถาบันการเงินประชาชน
- (๘) การเปิดเผยความลับของลูกค้าสถาบันการเงินประชาชนที่ถูกเปิดเผยต่อสาธารณชนแล้ว
- (๙) การเปิดเผยความลับของลูกค้าของสถาบันการเงินประชาชนซึ่งลูกค้าดังกล่าวให้ความยินยอมแล้ว

(๑๐) การเปิดเผยเพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติตามที่กฎหมายบัญญัติไว้

มาตรา ๗๘ ผู้ใดล่วงรู้หรือได้มาซึ่งความลับของสถาบันการเงินประชาชนโดยเหตุที่เป็นผู้มีอำนาจในการจัดการ พนักงาน หรือลูกจ้าง ของสถาบันการเงินประชาชนนั้น และเปิดเผยความลับนั้นในประการที่น่าจะก่อให้เกิดความเสียหายแก่บุคคลอื่นหรือประชาชน ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหนึ่งปี หรือปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ความในวรรคหนึ่งมิให้ใช้บังคับกับการเปิดเผยตามกรณีในมาตรา ๗๗ วรรคสอง

มาตรา ๗๙ ในกรณีที่ผู้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้เป็นนิติบุคคล ถ้าการกระทำความผิดของนิติบุคคลนั้นเกิดจากการสั่งการหรือการกระทำของกรรมการ หรือผู้จัดการ หรือผู้มีอำนาจในการจัดการ หรือบุคคลใดซึ่งรับผิดชอบในการดำเนินงานของนิติบุคคลนั้น หรือในกรณีที่บุคคลดังกล่าวมีหน้าที่ต้องสั่งการหรือกระทำการและละเว้นไม่สั่งการหรือไม่กระทำการจนเป็นเหตุให้นิติบุคคลนั้นกระทำความผิด ผู้นั้นต้องรับโทษตามที่บัญญัติไว้สำหรับความผิดนั้น ๆ ด้วย

#### บทเฉพาะกาล

มาตรา ๘๐ ในวาระเริ่มแรก ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนประกอบด้วยประธานกรรมการและกรรมการโดยตำแหน่งตามมาตรา ๕ ปฏิบัติหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ไปพลางก่อน จนกว่าจะมีการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินหนึ่งร้อยยี่สิบวัน นับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ



มาตรา ๘๑ เมื่อครบกำหนดสามปีนับแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังพิจารณาความจำเป็นและความเหมาะสม เกี่ยวกับบุคคลในหน่วยงานของรัฐซึ่งทำหน้าที่ นายทะเบียนสถาบันการเงินประชาชนตามพระราชบัญญัตินี้ ทั้งนี้ ในกรณีที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เห็นควรให้บุคคลในหน่วยงานของรัฐอื่นใดทำหน้าที่นายทะเบียน ให้เสนอแนวทางการดำเนินการ การโอนภารกิจ งบประมาณ ทรัพย์สิน และหนี้สิน ภาระผูกพัน และบุคลากรไปยังหน่วยงานของรัฐอื่นนั้นต่อ คณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา

ผู้รับสนองพระราชโองการ

พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา

นายกรัฐมนตรี



หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่การให้บริการทางการเงินในระดับชุมชนมักดำเนินการโดยองค์กรการเงินชุมชนซึ่งไม่มีสถานะเป็นนิติบุคคลทำให้มีข้อจำกัดในการดำเนินงาน เนื่องจากเน้นการพึ่งพาตัวบุคคลเป็นหลัก รวมทั้งขาดความมั่นคงในด้านการจัดการ ด้านการบริหารความเสี่ยง และด้านการบัญชี สมควรยกระดับองค์กรการเงินชุมชนเป็นสถาบันการเงินประชาชนซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล โดยมีคณะกรรมการพัฒนาระบบสถาบันการเงินประชาชนทำหน้าที่วางกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนในการส่งเสริมและกำกับดูแลสถาบันการเงินประชาชน เพื่อให้มีการพัฒนาที่ต่อเนื่องและยั่งยืน อันจะทำให้การดำเนินงานของสถาบันการเงินประชาชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีมาตรฐานเดียวกัน และมีความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองภายในชุมชน จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

## หลักสูตร

# การบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต





## หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### หลักการและแนวคิดสำคัญของหลักสูตร

ปัจจุบันกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ ความเข้าใจในการทำบัญชี และทะเบียน/ เอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งการจัดทำบัญชีเป็นหัวใจสำคัญในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ดังนั้น เพื่อให้กลุ่มสามารถรวบรวมข้อมูลทางการเงินและจัดทำบัญชีได้อย่างมีระบบ ทำให้กลุ่มทราบสถานะทางการเงิน/ทราบความก้าวหน้าของกลุ่ม และสามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ ตลอดจนสามารถรายงานข้อมูลที่ต้องการต่อสมาชิกกลุ่มและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จึงควรเพิ่มพูนความรู้/เพิ่มทักษะด้านบัญชีแก่คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้สามารถดำเนินการจัดทำบัญชีกลุ่มของตนเองได้ ทั้งนี้ หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะเน้นการจัดทำบัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย (สร จ) เป็นหลัก ส่วนบัญชีระบบอื่น ๆ จะเป็นการสอนเสริมเท่านั้น

### วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

๑. เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับทะเบียนกลุ่มและระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. เพื่อให้ผู้เข้าฝึกอบรมมีทักษะในการจัดทำทะเบียนและบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตได้อย่างถูกต้อง
๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ไปจัดทำทะเบียนและบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเองได้

### เนื้อหาสาระของหลักสูตร

๑. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับทะเบียนและบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. การจัดทำทะเบียนและเอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๔. เทคนิคการตรวจสอบบัญชี

### กลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### สถานที่

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต



## ขอบข่ายสาระสำคัญของหลักสูตร

ประกอบด้วย ๔ ประเด็นวิชา มีขอบข่ายและสาระสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

วัตถุประสงค์ของ หมวดวิชา	ขอบเขต / เนื้อหา	เทคนิค / วิธีการ	การวัดและการ ประมวลผล	หมายเหตุ
<b>หมวดวิชาที่ ๑</b> <b>ความรู้พื้นฐาน</b> <b>เกี่ยวกับบัญชีและ</b> <b>ทะเบียนกลุ่มออม</b> <b>ทรัพย์เพื่อการผลิต</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการ จัดทำบัญชีและทะเบียน กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต	-ความหมายของการ จัดทำบัญชี -ประโยชน์ของบัญชี -ความสำคัญในการ จัดทำบัญชี -ประเภทของบัญชีที่ เกี่ยวข้องกับ กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต -ทะเบียน / เอกสารของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิต	-บรรยายประกอบสื่อ -ซักถาม	-แบบทดสอบ -สังเกตพฤติกรรม -การตอบคำถาม	๑ ชั่วโมง
<b>หมวดวิชาที่ ๒</b> <b>การจัดทำทะเบียนและ</b> <b>เอกสารต่าง ๆ ของ</b> <b>กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ</b> <b>การผลิต</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ / ความเข้าใจและสามารถ จัดทำทะเบียนและเอกสาร ต่าง ๆ ของกลุ่มฯ ได้	-ความหมายของ ทะเบียนกลุ่ม -ความสำคัญและ ประโยชน์ของทะเบียน / เอกสารของกลุ่ม -ประเภทของทะเบียน กลุ่มและเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต -วิธีการและขั้นตอนการ จัดทำทะเบียน/เอกสาร ต่าง ๆ	-บรรยายประกอบสื่อ -ตัวอย่างทะเบียน/ เอกสาร -ฝึกปฏิบัติ	-สังเกตพฤติกรรม -การตอบคำถาม -ผลการปฏิบัติ	๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที่



วัตถุประสงค์ของ หมวดวิชา	ขอบเขต / เนื้อหา	เทคนิค / วิธีการ	การวัดและการ ประมวลผล	หมายเหตุ
<b>หมวดวิชาที่ ๓</b> <b>การจัดทำบัญชีกลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์</b> <b>เพื่อการผลิต</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมี ความรู้/ทักษะด้านบัญชี และสามารถนำความรู้ไป จัดทำบัญชีกลุ่มฯ ของ ตนเองได้	-แบบฟอร์มเอกสารที่ เกี่ยวข้องกับการจัดทำ บัญชี -ประเภทบัญชี งบกำไร -ขาดทุน งบดุล -ฝึกปฏิบัติการลงบัญชี บัญชีเงินสด บัญชีรายวัน รับ บัญชีรายวันจ่าย (สรจ) -ฝึกปฏิบัติจัดทำงบกำไร ขาดทุน งบดุล	-บรรยายประกอบสื่อ -ฝึกปฏิบัติ	-สังเกตพฤติกรรม -การตอบคำถาม -ผลการฝึกปฏิบัติ	๘ ชั่วโมง ๓๐ นาที
<b>หมวดวิชาที่ ๔</b> <b>เทคนิคการตรวจสอบ</b> <b>บัญชีกลุ่มออมทรัพย์</b> <b>เพื่อการผลิต</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถ ตรวจสอบบัญชีของกลุ่ม ตนเองได้	-ความสำคัญในการ ตรวจสอบบัญชี -ขั้นตอนการตรวจสอบ บัญชีรายได้ รายจ่าย งบกำไร - ขาดทุน งบดุล -การรายงานผลการ ตรวจสอบบัญชี	-บรรยายประกอบสื่อ -ฝึกปฏิบัติ	-แบบทดสอบ -สังเกตพฤติกรรม -การตอบคำถาม -ผลการปฏิบัติ	๒ ชั่วโมง
<b>หมวดวิชาที่ ๕</b> <b>การพัฒนากลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์เพื่อการ</b> <b>ผลิตสู่ความเข้มแข็ง</b> เพื่อให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความรู้ ความ เข้าใจ และสามารถบริหาร จัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิตอย่างมี ประสิทธิภาพและมี ธรรมภิบาล	๑. การประเมิน ศักยภาพกลุ่มออม ทรัพย์เพื่อการผลิตตาม หลักธรรมาภิบาลและการ จัดทำแผนพัฒนา กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต (๒ ชั่วโมง) ๒. การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และการ บริหารหนี้ (๒ ชั่วโมง) ๓. การสร้างวินัยทาง การเงิน (๑ ชั่วโมง)	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติ -นำเสนอ	-สังเกตพฤติกรรม -ผลการปฏิบัติ	ระยะเวลา ๕ ชั่วโมง



ตารางการอบรมหลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต			
วันที่หนึ่ง	๐๘.๐๐ - ๐๙.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	ลงทะเบียน/รายงานตัว	- ลงชื่อ/กรอกประวัติส่วนตัว - รับป้ายชื่อและเอกสาร
	๐๙.๐๐ - ๑๐.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- ปฐมนิเทศ - พิธีเปิดการฝึกอบรม (บรรยายพิเศษ)	- ทักทาย พูดคุย - แนะนำสถานที่/ บุคลากร/ วิทยากร - วัตถุประสงค์/ ตาราง อบรม - พิธีเปิดการฝึกอบรม
	๑๐.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- ปรับฐานการเรียนรู้ - หาความคาดหวัง - กำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน - ประเมินความรู้ด้านบัญชีก่อนฝึกอบรม (Pre - test)	- กิจกรรมนันทนาการ - หาความคาดหวัง - กำหนดกติกาการอยู่ ร่วมกัน - ทดสอบความรู้ก่อนอบรม
	๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติ
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	กิจกรรมขอบคุณข้าว
	๑๓.๐๐ - ๑๔.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล (ต่อ)	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติ
	๑๔.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- การสร้างวินัยทางการเงิน	- การบรรยายประกอบสื่อ
	๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง)	- การบริหารโครงการ, สัญญา, บริหารหนี้	- บรรยายประกอบสื่อ
	วันที่สอง	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	- เตรียมความพร้อม - ทบทวนความรู้วันวาน
๐๙.๐๐ - ๑๐.๓๐ น. (๑.๓๐ ชั่วโมง)		- ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับการบัญชี	- บรรยายประกอบสื่อ
๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. (๑.๓ ชั่วโมง)		- การจัดทำทะเบียนและเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	- บรรยายประกอบสื่อ - แบบฟอร์มทะเบียนต่าง ๆ
๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.		- รับประทานอาหารกลางวัน	
๑๓.๐๐ - ๑๕.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง)		- การจัดทำทะเบียนและเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ต่อ)	- บรรยายประกอบสื่อ - แบบฟอร์มทะเบียนต่าง ๆ
๑๕.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง)		- การวิเคราะห์รายการบัญชี	- บรรยายประกอบสื่อ



วันที่สาม	๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	- เตรียมความพร้อม - ทบทวนกิจกรรมวันวาน	- กิจกรรมนันทนาการ - พุดคุย แลกเปลี่ยน - ผู้เข้าอบรมทบทวนวันวาน
	๐๙.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. (๓ ชั่วโมง)	- การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติและนำเสนอ
	๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	กิจกรรมขอบคุณข้าว
	๑๓.๐๐ – ๑๗.๐๐ น. (๔ ชั่วโมง)	- การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติและนำเสนอ
	๐๘.๓๐ – ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	- เตรียมความพร้อม - ทบทวนความรู้วันวาน	- พุดคุย แลกเปลี่ยน - กิจกรรมนันทนาการ - ทบทวนความรู้วันวาน
	๐๙.๐๐ – ๑๑.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง)	- เทคนิคการตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	- บรรยายประกอบสื่อ
วันที่สี่	๑๑.๐๐ – ๑๒.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- วิธีการจัดสรรผลกำไรและคำนวณเงินปันผล	- บรรยายประกอบสื่อ
	๑๒.๐๐ – ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓.๐๐ – ๑๔.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- การสร้างเครือข่ายของนักบัญชี	- บรรยาย
	๑๔.๐๐ – ๑๖.๓๐ น. (๒ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	- ทดสอบความรู้หลังการฝึกอบรม - สรุปภาพรวมทั้งหลักสูตร - ประเมินผลการฝึกอบรม - มอบใบประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรม - พิธีปิดการฝึกอบรม	- ทดสอบความรู้ - ประเมินผลโครงการ - มอบใบประกาศฯ - ปิดการฝึกอบรม



## แผนการสอน

### วิชาปรับฐานการเรียนรู้

#### วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความประทับใจ,สร้างความคุ้นเคย,สร้างบรรยากาศ ปรับสภาพอารมณ์ความคิด และ ประเมินความรู้เบื้องต้นของผู้เข้าฝึกอบรม

วิธีการ : กิจกรรมนันทนาการ/ทดสอบความรู้

#### กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p>- นำกติกาไปติดหน้าห้องฝึกอบรมหรือบริเวณที่ทุกคนเห็นได้ง่าย</p> <p><b>แบ่งกลุ่ม</b></p> <p>- แบ่งผู้เข้าอบรมฯเป็น๖กลุ่มโดยวิธีการนับ ๑-๖ หรือแจกลูกอม๖สีเมื่อได้กลุ่มแล้วให้ตั้งชื่อกลุ่มคัดเลือกประธานฯเลขานุการกลุ่มและตัวแทนที่จะนำเสนอผลงานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการด้านนันทนาการ</p> <p><b>ทดสอบพื้นฐานความรู้</b></p> <p>- วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนอบรม</p> <p>วิทยากรตรวจแบบทดสอบของผู้เข้าอบรมทุกคนและนำผลคะแนนติดประกาศให้ผู้เข้าอบรมทราบ</p> <p><b>สรุป</b></p> <p>- วิทยากรสรุปความคาดหวังกติกาการอยู่ร่วมกันหน้าที่ของกลุ่มต่าง ๆ การทดสอบและสรุปเชื่อมโยงสู่การฝึกอบรมตามหลักสูตร</p>	



วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p>- นำกติกาไปติดหน้าห้องฝึกอบรมหรือบริเวณที่ทุกคนเห็นได้ง่าย</p> <p><b>แบ่งกลุ่ม</b></p> <p>- แบ่งผู้เข้าอบรมเป็น ๖ กลุ่มโดยวิธีการนับ ๑-๖ หรือ แจกลูกอม ๖ สีเมื่อได้กลุ่มแล้วให้ตั้งชื่อกลุ่มคัดเลือกประธานๆ เลขาธิการกลุ่มและตัวแทนที่จะนำเสนอผลงานในการทำกิจกรรมต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการด้านนันทนาการ</p> <p><b>ทดสอบพื้นฐานความรู้</b></p> <p>- วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมทำแบบทดสอบก่อนอบรม วิทยากรตรวจแบบทดสอบของผู้เข้าอบรมทุกคนและนำผลคะแนนติดประกาศให้ผู้เข้าอบรมทราบ</p> <p><b>สรุป</b></p> <p>- วิทยากรสรุปความคาดหวังกติกากการอยู่ร่วมกัน หน้าที่ของกลุ่มต่าง ๆ การทดสอบและสรุปเชื่อมโยงสู่การฝึกอบรมตามหลักสูตร</p>	

## แผนการสอน

## วิชาความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบัญชีและทะเบียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

## วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความหมาย ประโยชน์ ความสำคัญและ ประเภท ทะเบียน/ เอกสาร และบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วิธีการ : บรรยาย ซักถาม

## กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น/เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่หนึ่ง (๑ ชั่วโมง)	<p><b>นำเข้าสู่บทเรียน</b></p> <p>- เตรียมความพร้อม และนำเข้าสู่บทเรียนโดยการร้องเพลงหรือเล่นเกม</p> <p>-ทดสอบความรู้เดิม เรื่องความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับบัญชี โดยวิทยากร ตั้งคำถามว่า “ใครทำหน้าที่เหรียญของกลุ่มบ้าง ใครเป็นผู้ช่วยเหรียญ หรือใครไม่ได้ทำหน้าที่เป็นเหรียญหรือผู้ช่วยเหรียญ คำถามว่า “การทำบัญชีมีประโยชน์อย่างไรบ้าง กระตุ้นให้ผู้เข้ารับการอบรมตอบ” ในกลุ่มออมทรัพย์ของท่านจัดทำทะเบียนอะไรไว้บ้างและบัญชีอะไรบ้าง อาจจะชี้ไปที่ตัวบุคคล หรือรอฟังคำตอบผู้เข้าอบรมตอบร่วมกัน”</p> <p><b>ขั้นตอนดำเนินการ</b></p> <p>- วิทยากรบรรยายให้ความรู้โดยใช้สื่อ PowerPoint หรือเขียนบนกระดานเกี่ยวกับความหมายของการจัดบัญชี ประโยชน์การจัดทำบัญชี ความสำคัญของการจัดทำบัญชี ประเภทของบัญชีที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิต ได้แก่</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>๑. บัญชีเงินสด</li> <li>๒. บัญชี รายวันรับ-รายวันจ่าย</li> <li>๓. บัญชีแยกประเภท</li> <li>๔. งบกำไร-ขาดทุน ,งบดุล</li> </ol>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง/เกม</li> <li>- ประเด็นถามตอบ</li> <li>- สื่อบรรยาย</li> <li>-เอกสารประกอบ</li> <li>การฝึกอบรม</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>-กระดาน</li> <li>- ทะเบียน/แบบฟอร์ม</li> <li>เอกสาร</li> <li>-กระดาษฟลิปชาร์ท</li> <li>- คอมพิวเตอร์</li> <li>-โปรเจคเตอร์</li> </ul>



วันที่	ประเด็น/เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p>- วิทยากรบรรยายเชื่อมโยงขั้นตอนการทำบัญชีเบื้องต้นของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและอธิบายความหมายของสูตรหรือสมการที่สำคัญซึ่งเป็นหัวใจหลักในการจัดทำบัญชี</p> <p>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อเกี่ยวกับทะเบียนและเอกสารที่สำคัญของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตโดยอธิบายความสำคัญของการจัดทำทะเบียนประโยชน์ประเภททะเบียน/เอกสารที่เกี่ยวข้อง</p> <p><b>ขั้นสรุป</b></p> <p>- วิทยากรกลุ่มถามตัวแทนให้อธิบายความหมายความสำคัญประโยชน์ของบัญชีและทะเบียนกลุ่ม</p> <p>- วิทยากรสรุปภาพรวมขั้นตอนและการเชื่อมโยงระหว่างการทำทะเบียน/เอกสารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตกับการจัดทำบัญชีของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p>	



## แผนการสอน

## วิชาการจัดทำทะเบียนและเอกสารของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

## วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ การจัดทำทะเบียน และเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่ม
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรม มีทักษะในการจัดทำทะเบียนกลุ่มและเอกสารต่าง ๆ
๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมสามารถนำความรู้ใช้ในการจัดทำทะเบียนและเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่มตนเองได้

วิธีการ : บรรยาย/ฝึกปฏิบัติ

กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น/เนื้อหา/วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่หนึ่ง (๓ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	<p><b>ชั้นนำ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เตรียมความพร้อมและนำเข้าสู่บทเรียนโดยการร้องเพลงหรือเล่นเกม</li> <li>- ทบทวนความรู้เดิม โดยตรวจสอบความรู้เดิม โดยวิทยากรตั้งประเด็นคำถาม “ใครทราบหรือไม่ว่า ทะเบียนที่สำคัญของการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีทะเบียนอะไรบ้าง ” “ใครเคยทำทะเบียนคุมเงินสัจจะบ้าง ” “ใครเคยทำทะเบียนคุมลูกหนี้บ้าง”</li> </ul> <p><b>ขั้นดำเนินการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรเชื่อมโยงจากประเด็นคำถามนำเข้าสู่ความสำคัญของการจัดทำทะเบียน/เอกสารกลุ่มและขั้นตอนการจัดทำทะเบียนกลุ่ม/เอกสาร</li> <li>- วิทยากรอธิบายวิธีการจัดทำทะเบียนกลุ่มที่สำคัญๆ เช่น ทะเบียนคุมเงินสัจจะ ทะเบียนคุมการกู้เงิน/ผู้ค้าประกัน ทะเบียนคุมยอดลูกหนี้เงินกู้ ทะเบียนคุมทรัพย์สินทะเบียนคุมลงเวลาการทำงานของคณะกรรมการ</li> <li>- วิทยากรให้ผู้เข้าฝึกอบรมฝึกปฏิบัติการจัดทำทะเบียน กลุ่มและเอกสาร เช่น ทะเบียนคุมเงินสัจจะ ทะเบียน คุมเงินกู้ เป็นต้น</li> </ul> <p><b>ขั้นสรุป</b></p> <p>วิทยากรสุ่มตัวแทนกลุ่มออกมาสรุปความสำคัญประเภทวิธีการ/ขั้นตอน การจัดทำทะเบียน/เอกสาร กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยวิทยากรคอยให้ข้อสังเกตเพิ่มเติม และเสนอแนะวิธีการที่ถูกต้อง</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง / เกม</li> <li>- สื่อบรรยาย</li> <li>- แบบฝึกหัด</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ต</li> <li>- กระดาน</li> <li>- แบบฟอร์มทะเบียนต่าง ๆ</li> <li>- ปากกาหรือดินสอ</li> <li>- เอกสารประกอบการฝึกอบรม</li> <li>- คอมพิวเตอร์</li> <li>- โปรเจคเตอร์</li> </ul>



## แผนการสอน

## วิชาการจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

## วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจในเรื่องระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๒. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีทักษะในการจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
๓. เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำความรู้ไปจัดทำบัญชีของตนเองได้

วิธีการ : บรรยายประกอบสื่อ / ฝึกปฏิบัติ

## กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่สอง/สาม (สัปดาห์ที่ ๓๐ นาที)	<p><b>ขั้นนำ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เตรียมความพร้อมและนำเข้าสู่บทเรียน โดยการร้องเพลง ประกอบท่าทางหรือเล่นเกม</li> <li>- ทบทวนวันวาน โดยให้ตัวแทนกลุ่มที่ได้รับมอบหมายออกมา ทบทวนความรู้ของวันวาน</li> <li>- วิทยากรสรุปเชื่อมโยงเข้าสู่การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> </ul> <p><b>ขั้นดำเนินการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรอธิบายรายละเอียดแบบฟอร์มบัญชี และ ทะเบียน / เอกสารที่เกี่ยวข้อง</li> <li>- วิทยากรอธิบายวิธีการทำบัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย และให้ฝึกปฏิบัติทำบัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย ( ส ร จ )</li> <li>- วิทยากรให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการจัดทำบัญชี แล้ววิทยากรเฉลยการทำบัญชีที่ถูกต้อง</li> <li>- วิทยากร อธิบายแบบฟอร์มบัญชี พร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการทำบัญชีแยกประเภทและวิธีทำบัญชีแยกประเภท และให้ผู้เข้าอบรมฝึกทำบัญชีแยกประเภท</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง/เกม</li> <li>- ประเด็นถามตอบ</li> <li>- สื่อบรรยาย</li> <li>- เอกสารประกอบ</li> <li>- การฝึกอบรม</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- กระดาน</li> <li>- ทะเบียน/แบบฟอร์ม เอกสาร</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ต</li> <li>- คอมพิวเตอร์</li> <li>- โปรเจคเตอร์</li> </ul>



วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการจัดทำบัญชีแยกประเภท แล้ววิทยากรเฉลยการทำบัญชีที่ถูกต้อง</li> <li>- วิทยากรอธิบายวิธีจัดทำงบกำไร-ขาดทุนและงบดุลพร้อมเอกสารที่เกี่ยวข้องในการทำและให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติทำงบกำไรขาดทุนและงบดุล</li> <li>- วิทยากรให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอการจัดทำงบกำไร-ขาดทุน แล้ววิทยากรเฉลยการทำบัญชีที่ถูกต้อง</li> <li>- วิทยากรอธิบายการคิดอัตราดอกเบี้ยและวิธีการคำนวณปันผล/เฉลี่ยคืนและให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติคำนวณดอกเบี้ยและคำนวณปันผล/เฉลี่ยคืน</li> <li>- วิทยากรให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการปฏิบัติคำนวณดอกเบี้ยคำนวณการปันผล/เฉลี่ยคืนและวิทยากรเฉลยการคำนวณที่ถูกต้อง</li> <li>- วิทยากรอธิบายการเก็บรักษาเอกสารทางบัญชี</li> </ul>	



## แผนการสอน

## วิชาเทคนิคการตรวจสอบบัญชี

## วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถตรวจสอบงบการเงินงบกำไร ขาดทุน งบดุล ได้อย่างถูกต้อง

วิธีการ : บรรยาย/ฝึกปฏิบัติ

## กิจกรรมการเรียนรู้:

วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่สาม (๒ ชั่วโมง)	<p><b>ขั้นนำ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เตรียมความพร้อมของผู้เข้าอบรมโดยใช้เพลง/เกม</li> <li>- ทดสอบความรู้เดิมเกี่ยวกับการตรวจสอบบัญชีโดยให้ตั้งประเด็นคำถามว่า “ใครเป็นกรรมการตรวจสอบบ้าง” “ใครเคยตรวจสอบบัญชีบ้าง” “รายได้ - รายจ่ายจะดูจากบัญชีอะไรบ้าง”</li> </ul> <p><b>ขั้นดำเนินการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรอธิบายถึงความสำคัญของการตรวจสอบบัญชี</li> <li>- วิทยากรอธิบายวิธีการตรวจสอบบัญชีรายได้ รายจ่าย งบกำไร ขาดทุน งบดุลและบัญชีสินทรัพย์ หนี้สินและทุนและให้ฝึกปฏิบัติ</li> <li>- วิทยากรให้ตัวแทนผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการฝึกปฏิบัติ และ วิทยากรเฉลยผลการตรวจสอบที่ถูกต้อง</li> </ul> <p><b>ขั้นสรุป</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรสรุปวิธีการ ขั้นตอนการตรวจสอบบัญชี รายได้ รายจ่าย งบกำไร-ขาดทุน งบดุล บัญชีสินทรัพย์ หนี้สิน และทุน และให้ข้อคิดเรื่องการตรวจสอบบัญชีว่าเป็น เรื่องสำคัญต่อการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง/เกม</li> <li>- สื่อประกอบการบรรยาย</li> <li>- แบบฝึกหัด</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ต</li> <li>- แบบฟอร์มต่าง ๆ</li> <li>- ปากกาหรือดินสอ, ไม้บรรทัด</li> <li>- เอกสารประกอบการฝึกอบรม</li> <li>- คอมพิวเตอร์</li> <li>- โปรเจคเตอร์</li> </ul>



## แผนการสอน

### วิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

#### วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

วิธีการ : บรรยายประกอบสื่อ / ฝึกปฏิบัติจริง

#### กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
(วันที่หนึ่ง/สอง) (๕ ชั่วโมง)	<p><b>เตรียมความพร้อมนำเข้าสู่บทเรียน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรเชื่อมโยงการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวคิด หลักการ แนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน และแนวทาง/วิธีการบริหารจัดการกลุ่มฯ ของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเข้าสู่การพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตว่ามีรูปแบบ วิธีการ เครื่องมือหรือจะต้องดำเนินการอะไรบ้างที่จะพัฒนาออมทรัพย์ให้เกิดความเข้มแข็ง</li> </ul> <p><b>การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เรื่องการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๔ ด้าน ๒๑ ตัวชี้วัด โดยใช้วิธีบรรยายประกอบสื่อ</li> <li>- วิทยากรแจกแบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล ให้ผู้เข้าอบรมประเมินศักยภาพกลุ่มตนเอง</li> <li>- วิทยากรสรุปและแนะนำการนำผลการประเมินไปใช้ในการวางแผนพัฒนาออมทรัพย์</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สื่อประกอบการ บรรยาย</li> <li>- แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</li> <li>- แบบจัดทำแผนพัฒนาออมทรัพย์</li> <li>- ปากกา</li> <li>- กระดาษ</li> </ul>



วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p><b>การจัดทำแผนการพัฒนากลุ่ม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนากลุ่ม โดยการบรรยายประกอบสื่อ</li> <li>- วิทยากรสรุปเชื่อมโยงผลการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาลไปสู่การจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม</li> <li>- วิทยากรแจกแบบจัดทำแผนพัฒนากลุ่มฯ ให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติจัดทำแผนพัฒนากลุ่มฯ</li> <li>- ให้เลือกตัวแทนผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการจัดทำแผนการพัฒนา</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปวิธีการ/แนวทางการพัฒนาออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดความเข้มแข็ง</p> <p><b>การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อให้ความรู้เรื่องการบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปและแนะนำการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ</p> <p><b>การสร้างวินัยทางการเงิน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อให้ความรู้เรื่องการสร้างวินัยทางการเงิน</li> <li>- วิทยากรแจกแบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่ายให้ผู้เข้ารับการอบรมกรอกข้อมูล</li> <li>- ผู้เข้าอบรมวิเคราะห์ผลการสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปและให้ข้อเสนอแนะการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและให้คำแนะนำ/ถ่ายทอดความรู้แก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p>	<p>-บรรยายประกอบสื่อ</p> <p>-บรรยายประกอบสื่อ</p> <p>-แบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย</p>

# เนื้อหาประกอบหลักสูตร การบัญชีกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต



## การจัดทำบัญชี

### ความหมาย

**การบัญชี** (Accounting) หมายถึง งานศิลปะของการนำรายงานและเหตุการณ์ทางการเงินมาจัดบันทึก จัดหมวดหมู่สรุปผล และวิเคราะห์ ตีความอย่างมีหลักเกณฑ์คำว่า การบัญชี (Book-keeping) ได้มีผู้ให้คำจำกัดความไว้มากมาย เช่น การบัญชี คือ การจัดบันทึกรายการค้าต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการรับ-จ่ายเงินและสิ่งที่มีค่าเป็นเงินไว้ในสมุดบัญชีอย่างสม่ำเสมอเป็นระเบียบถูกต้องตามหลักการและสามารถแสดงผลการดำเนินงานและฐานะการเงินของกิจการในระยะเวลาหนึ่งได้

**การทำบัญชี** (Bookkeeping) หมายถึง งานประจำที่เกี่ยวข้องกับการบันทึกและรวบรวมข้อมูลประจำวัน เพื่อให้สามารถจัดทำงบการเงินได้ การทำบัญชีเป็นงานย่อยส่วนหนึ่งของการบัญชีบุคคลผู้ปฏิบัติงานเกี่ยวกับการบัญชี เรียกว่า นักบัญชี (Accountant) ส่วนผู้ที่มีหน้าที่บันทึกและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการเงินประจำวัน เรียกว่าผู้ทำบัญชี (Bookkeeper)

ความรู้เกี่ยวกับบัญชีเบื้องต้น

คำว่า **การบัญชี** แบ่งคำจำกัดความได้ ๒ ลักษณะด้วยกัน คือ

๑. ลักษณะที่เน้นการนำเอาข้อมูลทางการบัญชีใช้ “การบัญชี” เป็นวิชาการเกี่ยวกับการจัดทำข้อมูลซึ่งเป็นที่ต้องการขององค์การในการทำหน้าที่ด้านการปฏิบัติการและการประเมินผลการปฏิบัติการได้อย่างมีประสิทธิภาพข้อมูลซึ่งจัดทำตามหลักวิชาการทางการบัญชีนี้เป็นข้อมูลที่จำเป็นและมีประโยชน์ทำให้การวางแผน การควบคุม การปฏิบัติงาน และการตัดสินใจในด้านต่าง ๆ ของหน้าที่การจัดการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผล แสดงความเป็นจริงเกี่ยวกับการดำเนินงานของกิจการอย่างสมเหตุสมผลเพื่อให้ผู้ลงทุน เจ้าหนี้ เจ้าของกิจการ สมาชิกผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ตลอดจนผู้ที่สนใจต่าง ๆ ได้ทราบ

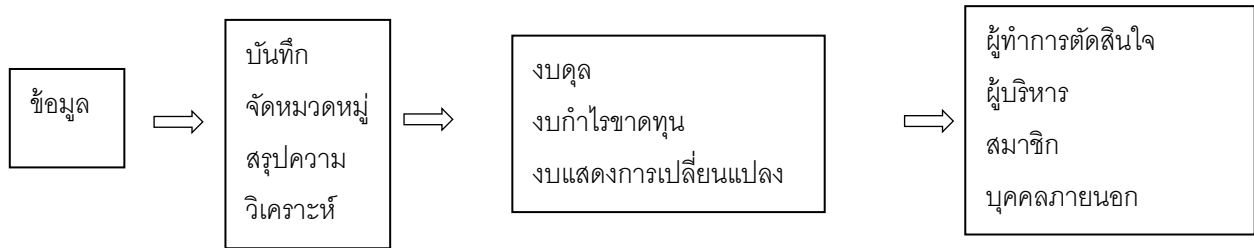
๒. ลักษณะที่เน้นหน้าที่ทางบัญชี “การบัญชี” เป็นศิลปะของการนำรายการ และเหตุการณ์ทางการเงินมาจัดบันทึก จัดหมวดหมู่ สรุปผล และวิเคราะห์ตีความอย่างมีหลักเกณฑ์ คำจำกัดความนี้เน้นหน้าที่ทางการบัญชีที่จะต้องกระทำ คือ

๒.๑ การจัดบันทึก เป็นการกำหนดวิธีการลงบันทึกรายการประจำวันต่าง ๆ ของกิจการ เช่น จำนวนเงิน ดอกเบี้ยรับ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการของกลุ่มออมทรัพย์ฯ เช่น ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าพาหนะ ค่ารับรองเจ้าหน้าที่ ฯลฯ อย่างมีเหตุผล ซึ่งผู้ทำบัญชีจะต้องถือเป็นระเบียบปฏิบัติ

๒.๒ การจัดหมวดหมู่ เป็นการนำข้อมูลที่บันทึกไว้มาจัดหมวดหมู่ เพื่อให้เข้าใจได้ง่ายยิ่งขึ้น เช่นการนำรายการบันทึกเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายในการดำเนินการมาจัดหมวดหมู่ไว้ด้วยกัน เป็นต้น

๒.๓ การสรุปผลเป็นการนำข้อมูลที่ได้บันทึกและจัดหมวดหมู่แล้วมาจัดทำเป็นข้อมูล ซึ่งแสดงความเป็นจริงทางการเงินที่เกิดขึ้นที่สำคัญ เช่น จัดทำเป็นบัญชีแสดงผลการดำเนินงานที่เรียกว่าบัญชีกำไรขาดทุนและจัดทำงบดุล เพื่อแสดงฐานะทางการเงินของกิจการ หรือของกลุ่มฯ เป็นต้น

๒.๔ การวิเคราะห์ตีความ เป็นการนำข้อมูลที่ทำเป็นรายงานสรุปผลไว้แล้วมาวิเคราะห์ตีความโดยการเปรียบเทียบรายการที่เกิดขึ้นที่สำคัญในระหว่างปีลาโดยการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นปีต่อไปจากคำจำกัดความทั้ง ๒ ลักษณะข้างต้น พอจะสรุปเป็นคำจำกัดความเดี่ยวได้ว่า “การบัญชี” เป็นวิชาการและหน้าที่งานที่เกี่ยวข้องกับการบันทึก การจัดหมวดหมู่ การสรุปผล และการวิเคราะห์ตีความรายการและเหตุการณ์ทางการเงินอย่างมีหลักเกณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ หรือกลุ่มองค์กรต่าง ๆ ทุกรูปแบบที่อยู่ในสังคม และเสนอข้อมูลต่อผู้ใช้เพื่อให้เกิดการตัดสินใจอย่างมีประสิทธิภาพ



### ประโยชน์และวัตถุประสงค์ของการบัญชี

๑. ช่วยให้เราสามารถควบคุมรักษาสินทรัพย์ของกิจการและป้องกันการทุจริตได้
๒. ช่วยให้เราทราบผลการดำเนินงานของกิจการ ในรอบระยะเวลาใดเวลาหนึ่งว่าผลการดำเนินงานที่ผ่านมา กิจการมีกำไรหรือขาดทุนเป็นจำนวนเท่าใด
๓. ช่วยให้เราทราบฐานะการเงินของกิจการ ณ วันใดวันหนึ่งว่า กิจการในสินทรัพย์ หนี้สินและทุน ซึ่งเป็นส่วน ของเจ้าของกิจการเป็นจำนวนเท่าใด
๔. การทำบัญชีเป็นการรวบรวมสถิติอย่างหนึ่งซึ่งช่วยในการบริหารงานและให้ข้อมูลอันเป็นประโยชน์ในการ วางแผนการดำเนินงานและควบคุมกิจการให้ประสบความสำเร็จตามความมุ่งหมาย
๕. เพื่อบันทึกรายการที่เกิดขึ้นตามลำดับก่อนหลังและจำแนกตามประเภทของรายการไว้

### หลักการทำบัญชี

หลักการบันทึกรายการทางบัญชี (Recording transaction) แบ่งเป็น ๒ ระบบ ดังนี้

๑. **ระบบบัญชีเดี่ยว** (Single – entry bookkeeping or single – entry system ) เป็นวิธีการ บันทึกบัญชีเพียงด้านเดียวเท่านั้น คือ ด้านเดบิตหรือด้านเครดิตระบบบัญชีเดี่ยวนี้ จะบันทึกเฉพาะรายการในบัญชีเงิน สด หรือ บัญชีที่สำคัญบางบัญชี เช่น บัญชีลูกหนี้หรือบัญชีเจ้าหนี้เท่านั้น โดยไม่ได้ใช้การบันทึกรายการตามระบบบัญชี คู่ที่ต้องบันทึกรายการบัญชีทั้งด้านเดบิตและเครดิต การบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีเดี่ยวนี้นิยมใช้ในกิจการขนาดเล็กที่ เจ้าของเป็นผู้ควบคุมละจดบันทึกเอง สำหรับธุรกิจขนาดย่อมขึ้นไปไม่ควรนำระบบบัญชีเดี่ยวมาใช้เนื่องจากจะมีปัญหา ในการเก็บรวบรวมข้อมูลการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางการบัญชี และการจัดทำงบการเงิน

๒. **ระบบบัญชีคู่** (Double-entry bookkeeping or double-entry system) เป็นวิธีการที่ใช้ ปฏิบัติในการบันทึกรายการบัญชีต่าง ๆ ประกอบด้วยรายการในสมุดรายวันทั่วไป รายการในสมุดบัญชีแยกประเภท ตลอดจนเอกสารหลักฐาน การบันทึกเหล่านี้มีระบบการและประเพณีปฏิบัติต่าง ๆ ซึ่งอาจใช้ได้ทั้งกิจการขนาดเล็ก และขนาดใหญ่ ทั้งนี้เพื่อวัตถุประสงค์ที่จะทำให้สามารถเสนอรายงานทางการเงินได้ถูกต้องตามที่ควรและทันต่อ เหตุการณ์การบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีคู่แต่ละรายการเกี่ยวข้องกับบัญชีสองด้าน คือ บันทึกด้านเดบิต บัญชีหนึ่ง และบันทึกด้านเครดิตในอีกบัญชีหนึ่งด้วย จำนวนเงินที่เท่ากันและจะมีผลทำให้เกิดดุลขึ้นในตัวเองและใน ขณะเดียวกันก็จะทำให้ผลรวมของยอดบัญชีที่เกิดจากทุกรายการรวมกันแล้วได้ค่าเป็นศูนย์ นั่นก็คือ ผลรวมของยอด ดุลเดบิตเท่ากับผลรวมยอดดุลเครดิตการจัดทำรายละเอียดของยอดบัญชีต่าง ๆ ประกอบกันเป็นยอดรวมทั้งสิ้น เรียกว่า “งบทดลอง” (สมาคมนักบัญชีและผู้สอบบัญชีรับอนุญาตแห่งประเทศไทย ๒๕๓๘:d-๔) การบันทึกบัญชีจะ ใช้หลักระบบบัญชีคู่ดังนั้นรายการค้าทุกรายการต้องบันทึกโดยเดบิตบัญชีหนึ่งและเครดิตอีกบัญชีหนึ่งด้วยจำนวนเงินที่ เท่ากันเสมอ เรียกว่า บัญชีนั้นได้ดุลกัน แต่ในบางครั้งรายการค้าที่เกิดขึ้นในเวลาเดียวกันมีหลายบัญชี อาจบันทึกบัญชี โดยเดบิตหรือเครดิตบัญชีหลายบัญชีรวมกันได้ เรียกว่า การรวมรายการ แต่จำนวนเงินรวมของเดบิตและเครดิตจะต้อง เท่ากันเสมอ นอกจากนั้นเมื่อบันทึกรายการค้าเรียบร้อยแล้ว ยอดคงเหลือของแต่ละบัญชีที่มียอดดุลเดบิต เมื่อนำมารวมกัน

จะเท่ากับยอดคงเหลือของแต่ละบัญชี ที่มียอดดุลเครดิตซึ่งเป็นไปตามหลักสมการบัญชีที่ว่า สินทรัพย์เท่ากับหนี้สินและทุนรวมกัน หลักการบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีคู่ การบันทึกบัญชีตามระบบบัญชีคู่ของแต่ละหมวดบัญชีมีหลักการ ดังนี้

- ๑) หมวดบัญชีสินทรัพย์ รายการใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้สินทรัพย์เพิ่มขึ้น จะบันทึกไว้ทางด้านเดบิตส่วนรายการใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้สินทรัพย์ลดลงจะบันทึกไว้ทางด้านเครดิต
- ๒) หมวดบัญชีหนี้สิน รายการใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้หนี้สินเพิ่มขึ้นจะบันทึกไว้ทางด้านเครดิต ส่วนรายการใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้หนี้สินลดลงจะบันทึกไว้ทางด้านเดบิต
- ๓) หมวดบัญชีทุน รายการใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้ทุนเพิ่มขึ้นจะบันทึกบัญชีไว้ทางด้านเครดิตส่วนรายการใดที่วิเคราะห์แล้วมีผลทำให้ทุนลดลงจะบันทึกไว้ทางด้านเดบิต
- ๔) หมวดบัญชีรายได้ จากการวิเคราะห์สมการบัญชีถ้าบัญชีรายได้เพิ่มขึ้น มีผลทำให้บัญชีทุนเพิ่ม ดังนั้น การวิเคราะห์ยึดตามหลักหมวดบัญชีทุน กล่าวคือ ถ้ารายได้เพิ่มขึ้นจะบันทึกบัญชีด้านเครดิต ถ้ารายได้ลดลงจะบันทึกบัญชีทางด้านเดบิต
- ๕) หมวดบัญชีค่าใช้จ่าย จากการวิเคราะห์สมการบัญชีถ้าบัญชีค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นมีผลทำให้บัญชีทุนลดลง ดังนั้น หลักการวิเคราะห์ยึดตามหลักหมวดบัญชีทุนเช่นกัน กล่าวคือ ถ้าค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นจะบันทึกทางด้านเดบิตถ้าค่าใช้จ่ายลดลงจะบันทึกทางด้านเครดิต

### ความหมายคำศัพท์ทางบัญชี

#### สินทรัพย์

หมายถึง เงินหรือสิ่งของที่มีมูลค่าเป็นตัวเงิน ที่กิจการหรือบุคคลเป็นเจ้าของอาจจะไม่มีตัวตนหรือไม่มีตัวตนก็ได้ เช่น เงินสด บ้านที่ดิน ค่าความนิยม ลิขสิทธิ์ สัญญาเช่า

#### หนี้สิน

หมายถึง จำนวนเงินที่บุคคลหรือกิจการเป็นหนี้บุคคลภายนอกโดยมีภาระผูกพันซึ่งจะต้องชำระในวันข้างหน้า ชนิดของหนี้สิน

๑. หนี้สินที่เกิดจากการซื้อสินทรัพย์อื่น ๆ เป็นเงินเชื่อ เรียกว่า เจ้าหนี้
๒. หนี้สินเกิดจากยืมเงิน เรียกว่า เจ้าหนี้เงินยืม (เงินกู้)
๓. หนี้สินเกิดจากการไม่ได้จ่ายค่าใช้จ่าย เรียกว่า ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย
๔. หนี้สิน ประเภท ตัวเงินจ่าย คือสัญญาซึ่งกิจการคำรับรองว่าจะจ่ายเงินจำนวนหนึ่งให้แก่เจ้าหนี้ตามกำหนดไว้ในอนาคต

#### เงินสด

หมายรวมถึง เหรียญสตางค์ ธนบัตร เงินฝากธนาคาร เช็คที่ได้รับ จากบุคคลอื่น ธนาณัติที่ได้รับจากบุคคลอื่น ดราฟต์ เป็นต้น

#### ลูกหนี้

คือ จำนวนเงินที่ลูกค้านั้นกิจการซึ่งเกิดจากการซื้อสินค้า/บริการเป็นเงินเชื่อ

#### ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า

คือ จำนวนเงินที่กิจการได้จ่ายไปเป็นค่าบริการเป็นการล่วงหน้าแต่ยังไม่ได้รับประโยชน์ เช่น ค่าเช่าล่วงหน้า เป็นต้น

#### ทุน

หมายถึง ส่วนของสินทรัพย์ที่เป็นของเจ้าของหรือจะเรียกว่า สินทรัพย์สุทธิ



## การบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### หลักการและความสำคัญ

การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ถือว่าเป็นหัวใจสำคัญของความสำเร็จในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เป็นการรวบรวมข้อมูลทางการเงินและทะเบียน/เอกสารต่าง ๆ ของกลุ่ม ที่จะทำให้ทราบว่ากลุ่มมีเงินทุน หนี้สิน ทรัพย์สิน อยู่เท่าไร ในแต่ละปีมีผลกำไรหรือขาดทุนเท่าไร และเป็นหลักฐานสำคัญที่สร้างความเชื่อมั่นแก่สมาชิกกลุ่ม ตลอดจนเป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนการบริหารจัดการกลุ่มให้เกิดความสำเร็จ นอกจากนี้กลุ่มจะมีการจัดทำบัญชีที่เป็นระบบแล้ว สิ่งที่สำคัญอีกประการ คือ การตรวจสอบบัญชี รวมถึงการรายงานการตรวจสอบบัญชีให้สมาชิกและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ ก็จะเป็นอีกปัจจัยที่ส่งผลให้กลุ่มเกิดการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

### ศัพท์ทางการบัญชีที่ควรรู้

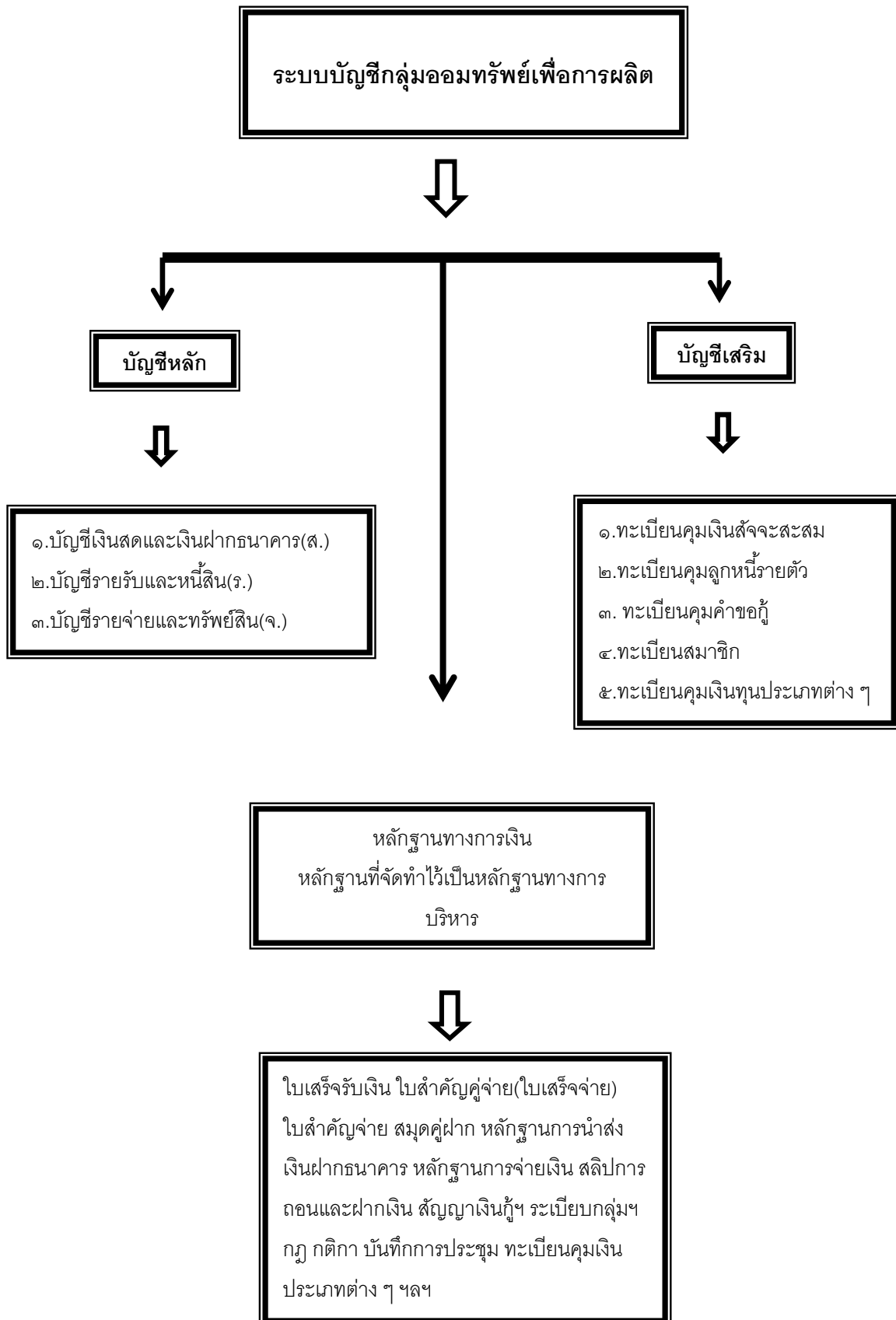
๑. สินทรัพย์ หมายถึง ทรัพยากรทางเศรษฐกิจทั้งที่มีตัวตนและไม่มีตัวตนที่สามารถประมาณค่าได้ซึ่งกิจการเป็นเจ้าของเพื่อก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อกิจการ เช่น เงินสด ลูกหนี้ สินค้า ที่ดิน เครื่องจักร อาคาร อุปกรณ์สำนักงาน วัสดุสิ้นเปลือง พันธบัตร และสิทธิบัตร
๒. หนี้สิน หมายถึง หนี้ที่กิจการมีพันธะที่จะต้องชดใช้ต่อบุคคลภายนอกซึ่งอาจชดใช้ เป็นเงินสด สินค้า หรือบริการ หรือสิ่งที่มีค่าอื่นใดภายในกำหนดเวลาที่ตกลงกัน เช่น เงินสัจจะสะสมพิเศษ ตัวเงินจ่าย ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย เจ้าหนี้การค้า
๓. ทุนหรือส่วนของเจ้าของ หมายถึง ส่วนของผู้เป็นเจ้าของกิจการ เช่น เงินสัจจะสะสม เงินหุ้น เป็นต้น ซึ่งสามารถคำนวณได้โดยนำหนี้สินไปหักออกจากสินทรัพย์ ส่วนที่เหลือ คือ ส่วนของเจ้าของ
๔. รายได้จากการดำเนินงาน หมายถึง รายได้อันเกิดจากการดอกระเบี่ยเงินกู้ จากขายสินค้าหรือบริการซึ่งเป็นรายได้ตามปกติของกิจการ เช่น รายได้จากดอกระเบี่ยรับ ค่าปรับจากลูกหนี้ผิดนัด ส่วนรายได้อื่น ๆ เป็นรายได้จากกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามปกติ เช่น ค่าสมัครค่าธรรมเนียม เงินบริจาค
๕. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน หมายถึง ค่าใช้จ่ายที่จ่ายไปเพื่อก่อให้เกิดรายได้จากการดำเนินงาน เช่น ค่าใช้จ่ายการจัดซื้อเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าพาหนะหรือค่าอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมทางการเงินเพื่อให้เกิดรายได้ ส่วนค่าใช้จ่ายอื่น ๆ เป็นการแสดงค่าใช้จ่ายของกิจกรรมที่ไม่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานตามปกติของกิจการ เช่น เงินบริจาค เป็นต้น

### ระบบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ประเภทบัญชีได้จัดแบ่งประเภทบัญชีไว้ ๒ ประเภท ได้แก่

๑. **บัญชีหลัก** ประกอบด้วย บัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย บัญชีแยกประเภท งบกำไร-ขาดทุน งบดุล
๒. **บัญชีเสริม** ประกอบด้วย ทะเบียนคุมเงินต่าง ๆ ทะเบียนคุมทรัพย์สิน และเอกสารรับจ่ายเงิน เป็นต้น

บัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นบัญชีที่ได้ปรับปรุงจากหลักบัญชีสากลให้เป็นรูปแบบที่ง่ายขึ้น





เพื่อความเหมาะสมกับผู้จัดทำ คือ กรรมการกลุ่มออมทรัพย์ฯ แต่อย่างไรก็ตาม ก็ยังได้นำหลักการของบัญชีสากลที่เรียกว่า “ระบบบัญชีคู่” มาใช้ด้วย โดยได้กำหนดให้มีบัญชีหลักรวม ๓ เล่ม ด้วยกัน คือ บัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ และบัญชีรายวันจ่าย

#### ๑. บัญชีหลักประกอบด้วย

**บัญชีเงินสด** ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีเงินสด บัญชีเงินฝากธนาคาร” ใช้อักษรย่อ “ส” เป็นบัญชีขั้นต้นใช้ลงรายการรับ-จ่าย เมื่อมีการรับหรือจ่ายเป็นเงินสด บัญชีเงินสดนี้ได้นำบัญชีเงินฝากธนาคารมารวมไว้ด้วย แบ่งเป็น ๓ ช่อง คือ ช่องบัญชีเงินสด ช่องบัญชีเงินฝากธนาคาร ประเภทออมทรัพย์ และประจำ หรืออาจเพิ่มเป็นชื่อบัญชีเป็นรายเล่ม หากมีสมุดบัญชีหลายเล่ม หากมีสมุดบัญชีหลายเล่มอาจเพิ่มช่องหรือเพิ่มจำนวนเล่มได้โดยอนุโลม

**บัญชีรายวันรับ** ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีรายได้และหนี้สิน” มีอักษรย่อ “ร.” เป็นบัญชีแยกประเภทใช้สำหรับบันทึกการรับเงินทุกประเภท ซึ่งแยกเอาเฉพาะรายการรับเงินจากบัญชีเงินสดมาลงในบัญชีเล่มนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยแยกประเภทรายรับไว้เป็นช่องๆ ตามประเภทของรายได้ที่ได้รับ เมื่อได้รับเงินประเภทใดก็นำจำนวนเงินที่ได้รับลงในช่องรายได้ประเภทที่ได้รับนั้น ๆ

บัญชีรายได้และหนี้สิน แบ่งเป็น ๓ ส่วน คือ

**ส่วนที่ ๑** ช่องรายได้ เป็นรายได้อันเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้แก่ ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียม ค่าปรับ ดอกเบี้ยเงินกู้ ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร เงินบริจาค รายได้อื่น ๆ เป็นต้น

**ส่วนที่ ๒** ช่องหนี้สิน เป็นการรับเงินอันก่อให้เกิดเป็นหนี้สินของกลุ่มฯ ขึ้น เนื่องจากรายได้ที่ได้รับนี้ กลุ่มมีภาระที่จะต้องจ่ายคืนให้กับเจ้าของเงินเมื่อมีการร้องขอ ได้แก่ เงินสัจจะสะสมพิเศษ (สมาชิกสามารถถอนเงินได้ตลอดเวลาหรือตามข้อบังคับของกลุ่มฯ) เงินรับฝาก เงินกู้จากธนาคาร

**ส่วนที่ ๓** ช่องบัญชีทุน ช่องนี้ใช้สำหรับบันทึกเงินทุนต่าง ๆ ได้แก่ เงินสัจจะสะสม และเงินที่กลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้กันไว้จากกำไรสุทธิ ได้แก่ ทุนสำรอง ทุนสาธารณะ ทุนขยายงาน ฯลฯ หรืออาจรวมเงินทุนของกลุ่มฯ ด้วย

เงินทุนต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องมีทะเบียนคุมแต่ละประเภทไว้ให้ชัดเจนเพื่อตรวจสอบได้ว่าทุนแต่ละประเภทมีการใช้จ่ายอย่างไรและมียอดคงเหลือเท่าใด เพื่อใช้ในการวางแผนและบริหารการใช้จ่ายเงินทุนให้เป็นไปตามระเบียบของกลุ่มฯ

**บัญชีรายวันจ่าย** ใช้ชื่อบัญชีว่า “บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน” ใช้อักษรย่อว่า “จ” เป็นบัญชีแยกประเภทเช่นกัน ใช้สำหรับบันทึกการจ่ายเงิน ซึ่งแยกเอาเฉพาะรายจ่ายจากบัญชีเงินสดมาลงในบัญชีเล่มนี้อีกครั้งหนึ่ง โดยแยกประเภทรายจ่ายเป็นช่อง ๆ เช่นเดียวกับบัญชีรายวันรับ เมื่อได้จ่ายเงินประเภทใดก็นำจำนวนเงินที่จ่ายลงในช่องรายการจ่ายนั้น ๆ บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน แบ่งเป็น ๒ ส่วน คือ

**ส่วนที่ ๑** ช่องรายจ่าย เป็นรายจ่ายอันเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่ม ได้แก่ ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าพาหนะ ดอกเบี้ยเงินฝากของสมาชิก ดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร เงินปันผลและเฉลี่ยคืนแก่สมาชิก ฯลฯ

**ส่วนที่ ๒** ช่องทรัพย์สินเป็นรายจ่ายที่ **มิได้จ่ายขาด** แต่เป็นการจ่ายเงินซึ่งกลุ่มจะได้นับเงินส่วนนั้นกลับคืนเมื่อครบกำหนด หรือเป็นการจ่ายเงินเพื่อให้ได้มาซึ่งทรัพย์สินอื่น ๆ ได้แก่ การจ่ายเงินให้สมาชิกกู้ (ลูกหนี้) การนำเงินไปลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์หรือการจ่ายเงินซื้อทรัพย์สินต่าง ๆ เป็นต้น



### คำอธิบายการลงบัญชี

#### การลงบัญชีเงินสด(ส.)

ช่อง วัน เดือน ปี

ใช้ลงวัน เดือน ปี ที่มีการรับหรือจ่ายเงิน

ช่องรายการ

ใช้ลงรายละเอียดว่าได้รับหรือจ่ายเงินเป็นค่าอะไร อธิบายรายการให้สอดคล้องกับบัญชีที่เกี่ยวข้องของกลุ่มและให้บุคคลทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจตามที่ผู้เขียนต้องการสื่อสาร

ช่องหน้าบัญชี

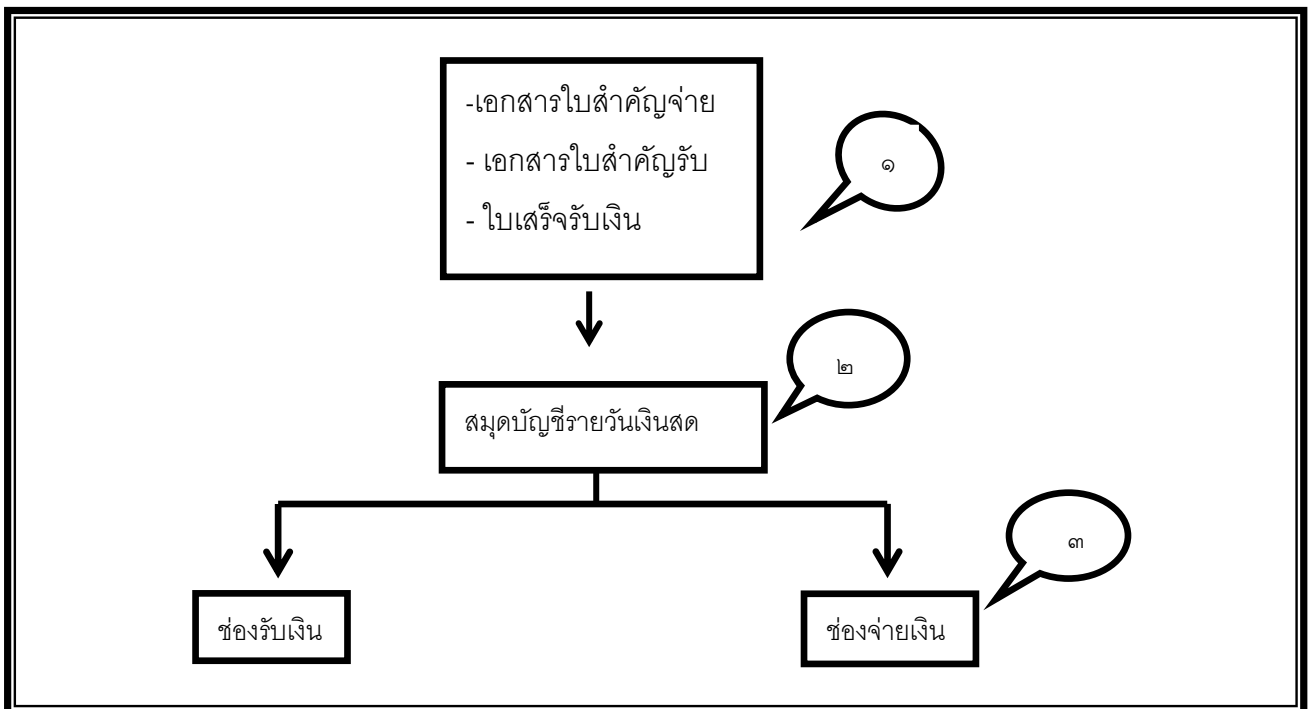
ใช้ลงเลขหน้าบัญชีของบัญชีที่อ้างอิง ได้แก่ หน้าบัญชีของบัญชีรายได้ฯ (ร.) หรือรายจ่าย (จ.) แล้วแต่กรณี

ช่องบัญชีเงินสด

ใช้ลงจำนวนเงินที่ได้รับหรือจ่ายเป็นเงินสด ถ้ารับเงินก็ลงในช่องรับ ถ้าจ่ายก็ลงในช่องจ่าย และบวกหรือลบ กับยอดคงเหลือแล้วแสดงยอดคงเหลือ โดยให้พันยอดกันไปทุกบรรทัด

ช่องเงินฝากธนาคาร

ใช้สำหรับลงจำนวนเงินเมื่อนำเงินฝากธนาคาร หรือถอนเงินจากธนาคาร และบวกหรือลบกับยอดคงเหลือแล้วแสดงยอดคงเหลือ ซึ่งยอดคงเหลือจะตรงกับยอดคงเหลือของสมุดคู่ฝากธนาคารตามบัญชีนั้น ๆ โดยให้พันยอดกันไปทุกบรรทัด **ขั้นตอน วิธีการ และการบันทึกบัญชีรายวันเงินสด**



### การลงบัญชีรายได้และหนี้สิน (ร.)

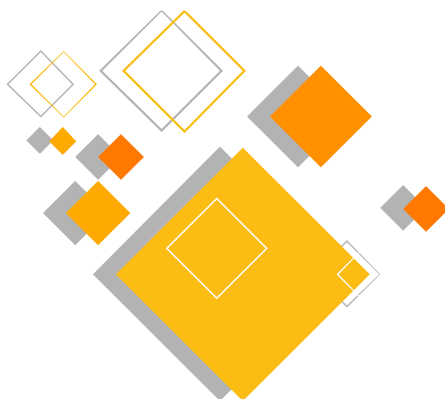
ช่อง วัน เดือน ปี	ใช้ลงวัน เดือน ปี ที่มีการรับเงิน
ช่องรายการ	ใช้ลงรายละเอียดว่าได้รับเงินเป็นค่าอะไร อธิบายรายการให้สอดคล้องกับบัญชีที่เกี่ยวข้องของกลุ่มและให้บุคคลทั่วไปอ่านแล้วเข้าใจตามที่คุณเขียนต้องการสื่อสาร
ช่องหน้าบัญชี	ใช้ลงเลขหน้าบัญชีของบัญชีที่อ้างอิง ได้แก่ หน้าบัญชีของบัญชีเงินสด(ส.)
ช่องรายได้	ใช้ลงรายได้อันเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ เมื่อได้รับเงินเป็นค่าอะไรก็ให้นำจำนวนเงินที่ได้รับ มาลงในช่องรายได้ ตามประเภทที่ได้รับและสอดคล้องกับคำอธิบายในช่องรายการ

เมื่อสิ้นปีปิดบัญชีแล้ว ให้นำรายรับที่ปรากฏในช่องรายได้ทุกประเภทยกเว้น ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมและเงินบริจาคอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับผลกำไรประจำปี นำไปจัดท่างบกำไร-ขาดทุน ด้านรายรับ หรือรายได้ และรายได้ที่ปรากฏในช่องหนี้สินและเงินทุนต่าง ๆ ให้นำลงในงบดุลด้านหนี้สินและทุน

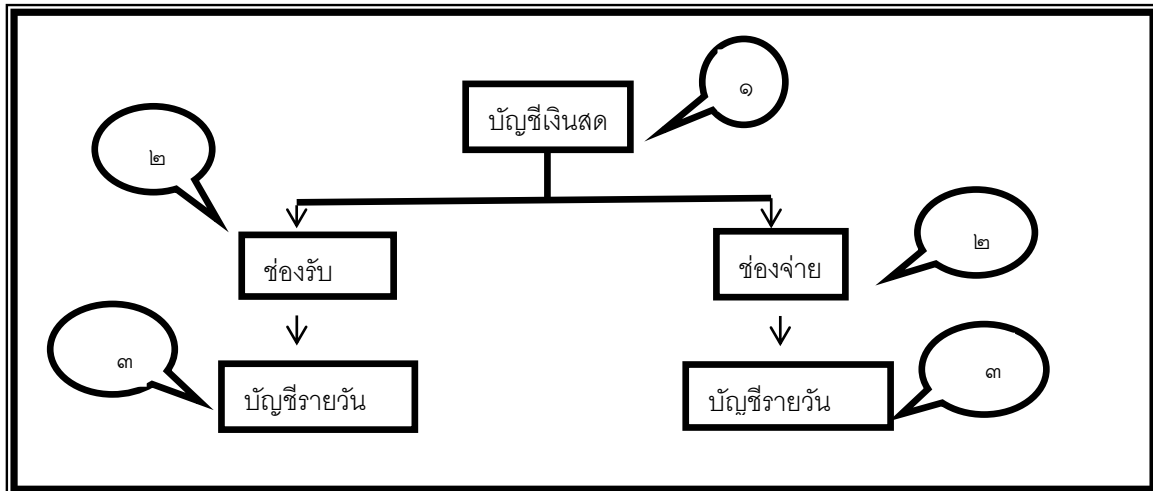
สำหรับเงินค่าสมัคร – ค่าธรรมเนียม และเงินบริจาค่นั้นเป็นรายได้ที่ไม่นำไปจ่ายเงินปันผล ดังนั้น จึงไม่นำมาลงในงบกำไร-ขาดทุน แต่ให้นำมาใช้จ่ายในการดำเนินงานของกลุ่มได้ โดยทำทะเบียนคุมไว้ต่างหาก แต่ต้องนำเงินเหลือจ่ายลงในงบดุลด้านหนี้สินและทุนเพื่อเก็บไว้เป็นทุนดำเนินงานหรือทุนประเภทต่าง ๆ ในปีต่อไป ส่วนเงินบริจาคให้จัดทำทะเบียนคุม และจ่ายตามวัตถุประสงค์ของผู้บริจาค

### การลงบัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน (จ.)

ช่อง วัน เดือน ปี	ใช้ลงวัน เดือน ปี ที่มีการจ่ายเงิน
ช่องรายการ	ใช้ลงรายละเอียดว่าได้จ่ายเงินเป็นค่าอะไร อธิบาย รายการให้สอดคล้องกับบัญชีที่เกี่ยวข้องของกลุ่มและให้บุคคลทั่วไปอ่านแล้ว เข้าใจตามที่คุณเขียนต้องการสื่อสาร
ช่องหน้าบัญชี	ใช้ลงเลขหน้าบัญชีของบัญชีที่อ้างอิงได้แก่หน้าบัญชีของบัญชีเงินสด(ส.)
ช่องรายจ่าย	ใช้ลงรายจ่ายซึ่งเกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มฯ เมื่อได้จ่ายเงินเป็นค่าอะไรก็ให้นำจำนวนเงินที่ได้จ่ายมาลงในช่องรายจ่ายตามประเภทที่ได้จ่ายนั้น ๆ และสอดคล้องกับคำอธิบายในช่องรายการ
ช่องทรัพย์สิน	ใช้ลงรายจ่ายซึ่งเกิดจากการดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม ได้แก่ การให้กู้สามัญ กู้ฉุกเฉิน และกิจกรรมของกลุ่มฯ ตามประเภทต่าง ๆ ของกิจกรรม ฯลฯ เมื่อสิ้นปีให้นำรายจ่ายทุกประเภทที่ปรากฏในช่องรายจ่าย ลงในงบกำไร-ขาดทุน ด้านจ่ายส่วนรายจ่ายที่ปรากฏในช่องทรัพย์สินทุกประเภท นำลงงบดุลด้านทรัพย์สิน



### ขั้นตอน วิธีการ และการบันทึกบัญชีรายวันรับ และรายวันจ่าย



### บัญชีแยกประเภท

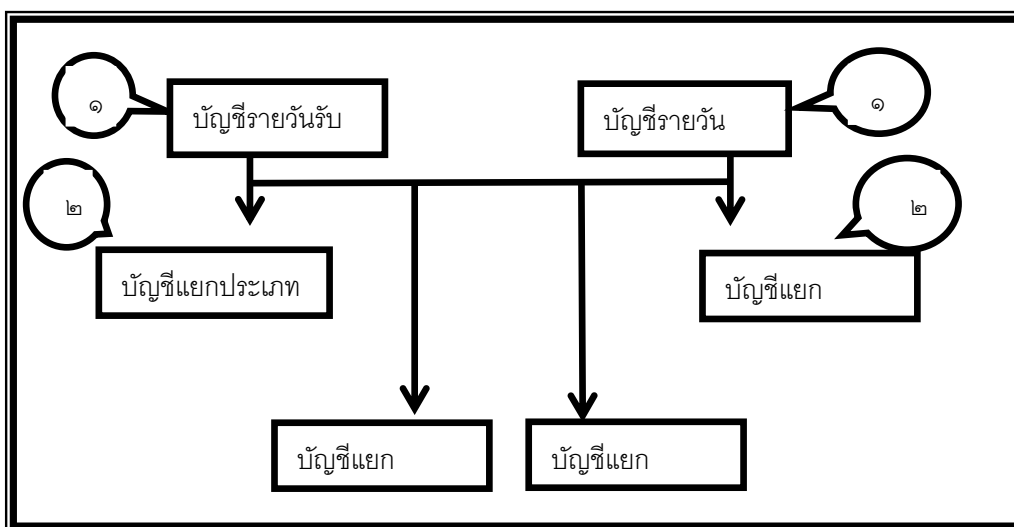
การจัดทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตนอกจากบัญชีแล้ว ยังมีบัญชีที่จำเป็นต้องจัดทำ เพื่อให้มีระบบข้อมูลที่เป็นหมวดหมู่ และทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบหรือค้นหา

**บัญชีแยกประเภท** หมายถึง บัญชีที่รวบรวมการบันทึกรายการที่เกิดขึ้นไว้เป็นหมวดหมู่ต่อจากที่ได้บันทึกไว้ในสมุดรายวัน **มีความสำคัญ** ทำให้การจัดทำงบทดลองได้เร็ว และประหยัดเวลา เพราะในแต่ละบัญชีแยกประเภทได้จัดทำและเรียงลำดับตามหมวดบัญชีไว้แล้ว

สมุดบัญชีแยกประเภท แบ่งออกได้เป็น ๒ ชนิด ได้แก่

๑. สมุดบัญชีแยกประเภททั่วไป เป็นสมุดที่รวบรวมหรือคุมยอดของบัญชีแยกประเภททุกบัญชี
๒. สมุดบัญชีแยกประเภทย่อย เป็นที่รวบรวมของบัญชีแยกประเภทย่อยของบัญชีคุมยอด ในสมุดแยกประเภททั่วไป

### ขั้นตอน วิธีการ และการบันทึกบัญชีแยกประเภท



ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน

**ขั้นตอนที่ ๑** พิจารณารายการที่เกิดในบัญชีรายวันรับ และบัญชีรายวันจ่าย ว่ามีบัญชีอะไรบ้าง และสามารถนำไปลงในบัญชีแยกประเภทได้บ้าง เป็นจำนวนเงินเท่าใด

**ขั้นตอนที่ ๒** บันทึกรายการบัญชีแยกประเภท จากช่องจำนวนเงินในบัญชีรายวันรับ และบัญชีรายวันจ่าย โดยให้นำรายการในบัญชีรายวันรับ และรายวันจ่าย ไปลงบัญชีแยกประเภทให้ถูกต้องกับประเภทของบัญชี

## ๒.บัญชีเสริม

นอกจากบัญชีหลัก ๓ เล่มดังกล่าวแล้วในการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องจัดทำ**บัญชีเสริม** หรือ**บัญชีย่อยและสมุดช่วย** เพื่อเป็นเครื่องมือในการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ โดยบัญชีย่อยและสมุดช่วยต่าง ๆ จะมีรูปแบบและตัวอย่าง ดังนี้

### ๒.๑ ทะเบียน ประกอบด้วย

๑. **ทะเบียนคุมค่าของกู้** ใช้บันทึกรายละเอียดเกี่ยวกับจำนวนผู้มายื่นคำขอกู้เพื่อสรุปวงเงินที่ขอกู้และวงเงินที่คณะกรรมการกองทุนอนุมัติให้ผู้กู้ในแต่ละเดือน แต่ละครั้งหรือแต่ละปี

๒. **ทะเบียนคุมลูกหนี้รายตัว** ใช้บันทึกควบคุมลูกหนี้เงินกู้รายตัว เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและติดตามหนี้ โดยแสดงรายละเอียดต่าง ๆ ของลูกหนี้ เช่น วงเงินให้กู้ การรับชำระ และยอดเงิน คงเหลือ

๓. **ทะเบียนคุมเงินฝากจะสะสมรายบุคคลและภาพรวมของกลุ่มฯ** ใช้บันทึกควบคุมเงินที่สมาชิกนำมาฝากไว้กับกลุ่มเพื่อเป็นเงินออมตามระเบียบฯ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกลุ่มกำหนดเพื่อประโยชน์ในการควบคุม และตรวจสอบกับยอดเงินฝากธนาคารและการจ่ายเงินคืนให้สมาชิก

**๒.๒ ทะเบียนคุมเงินทุนประเภทต่าง ๆ** ใช้บันทึกเพื่อควบคุมเงินทุนที่เกิดขึ้นจากการบริหารจัดการของกลุ่มฯ ตามประเภทเงินทุนตามระเบียบฯ ที่จัดสรรจากผลกำไรประจำปี เพื่อประโยชน์ในการควบคุมและตรวจสอบกับยอดเงินฝากธนาคารและการจ่ายตามระเบียบฯ และเพื่อประโยชน์ในการเก็บยอดเงินในการสรุปแสดงฐานะการเงินในงบการเงินประจำปี

**๒.๓ ทะเบียนคุมทรัพย์สิน** ใช้บันทึกรายละเอียดทรัพย์สินที่กลุ่มจัดซื้อมาใช้ประโยชน์ และการบริหารจัดการกลุ่มฯ เพื่อแสดงมูลค่าของทรัพย์สินในการแปลงเงินสดเป็นทรัพย์สิน เพื่อได้ทราบอายุการใช้งาน ของทรัพย์สิน เพื่อจะได้วางแผนการคิดค่าเสื่อมทรัพย์สินตลอดจนการพัฒนาของกลุ่มฯ และเพื่อการวางแผนการจัดซื้อทรัพย์สินใช้ประโยชน์ต่อไป

### ๒.๔ เอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับและการจ่ายเงิน

เอกสารการรับและการจ่ายเงินเป็นเอกสารสำคัญเนื่องจากเป็นหลักฐานที่แสดงว่าได้มีการรับและจ่ายเงินแล้ว ดังนั้น จึงต้องมีวิธีการจัดเก็บที่ถูกต้องครบถ้วนเป็นระเบียบเพื่อให้สะดวกในการค้นหาและตรวจสอบและจะต้องเก็บไว้ในที่ปลอดภัยโดยให้เก็บแยกเป็นหมวดหมู่ ดังนี้

- ๑) สัญญากู้ยืม และคำขอกู้ ควรเก็บเข้าแฟ้มเรียงตามลำดับวันหรือที่ หรือเลขที่ของเอกสาร
- ๒) สำเนาใบเสร็จรับเงินและสำเนาใบสำคัญจ่าย เก็บเรียงตามลำดับเลขที่ เล่มที่ แยกแฟ้มหลักฐานการรับและจ่าย หากเป็นไปได้ เมื่อผู้รับผิดชอบการทำบัญชีได้มีการนำไปบันทึกรายการในสมุดบัญชีแล้ว ควรมีการบันทึกว่า “ลงบัญชีแล้ว” หรือใช้ตราประทับ พร้อมลงลายมือชื่อและลงวันที่กำกับไว้ด้วย เพื่อจะได้ทราบว่ามีการบันทึกรายการในสมุดบัญชีแล้ว เมื่อใด และใครเป็นผู้บันทึก



- ๓) ใบเสร็จรับเงินจากบุคคลภายนอก (ถ้ามี) เก็บเรียงตามลำดับวันที่ที่มีการจ่ายเงิน และต้องเก็บแยกแฟ้มต่างหากจากแฟ้มสำเนาใบเสร็จรับเงิน และแฟ้มสำเนาใบสำคัญจ่าย และควรมีการบันทึกว่าการบันทึกรายการในสมุดบัญชีแล้ว เมื่อใดและใครเป็นผู้บันทึก
- ๔) สำเนาหนังสือแจ้งธนาคาร ให้โอนเงินเข้าบัญชีเงินฝากธนาคารของผู้กู้ (กรณีโอนเงิน) ได้รับอนุมัติให้กู้ตามมติคณะกรรมการกลุ่มฯ เก็บเรียงตามลำดับวันที่

### งบแสดงฐานะทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

งบแสดงฐานะทางการเงินของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีดังนี้

๑. งบกำไร – ขาดทุน

๒. งบดุล

๑. **งบกำไร-ขาดทุน** จัดทำขึ้นเพื่อหากำไรสุทธิประจำปี หรือหากำไรสุทธิของการดำเนินงานในช่วงระยะเวลาใดเวลาหนึ่ง โดยนำรายรับและรายจ่ายที่เกิดจากการดำเนินงานของกลุ่มออมทรัพย์ฯ มาเปรียบเทียบกับกัน ผลต่างคือ ผลกำไร หรือขาดทุน ถ้ารายรับสูงกว่ารายจ่าย ก็เป็นผลกำไร ถ้ารายรับต่ำกว่ารายจ่ายก็เป็นขาดทุน งบกำไร-ขาดทุน แบ่งเป็น ๒ ด้าน คือ ด้านรับ และด้านจ่าย มีวิธีทำ ดังนี้

- ๑) นำยอดรวมของรายรับทุกประเภทในวันสิ้นปี ซึ่งปรากฏในช่องรายได้ของบัญชีรายได้และหนี้สิน(ร.) ยกเว้นค่าสมัคร-ค่าธรรมเนียม และเงินบริจาค มาลงทางด้านรับของงบกำไร-ขาดทุน (กรณีจัดทำแบบบัญชี)
- ๒) นำยอดรวมของรายจ่ายทุกประเภทในวันสิ้นปี ซึ่งปรากฏในช่องรายจ่ายของบัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน (จ.) ยกเว้นค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์ ค่าพาหนะและเงินปันผล มาลงด้านจ่ายของงบกำไร-ขาดทุน
- ๓) รวมยอดรายรับและรายจ่าย
- ๔) นำยอดรวมของรายรับลบด้วยยอดรวมของรายจ่าย ผลต่าง(รายรับสูงกว่ารายจ่าย)คือ กำไรสุทธิ
- ๕) แสดงยอดกำไรสุทธิไว้ทางด้านรายจ่ายของงบกำไร-ขาดทุน
- ๖) รายจ่ายต่าง ๆ ในงบกำไร-ขาดทุน(ด้านจ่าย) บวกกำไรสุทธิจะเท่ากับยอดรวมทางด้านรับ

๒. **งบดุล**

เป็นงบแสดงฐานะการเงินของกลุ่มออมทรัพย์ฯ จัดทำขึ้นเพื่อให้สมาชิกทราบว่าผลการดำเนินงานของกลุ่มฯ ในระยะเวลาที่ผ่านมา นั้น กลุ่มมีทรัพย์สิน หนี้สินและทุนเป็นอย่างไร งบดุลนี้จัดทำ ณ วันสิ้นปี หลังจากการปิดบัญชีประจำปี และจัดทำงบกำไร-ขาดทุนแล้ว หรืออาจจะจัดทำ ณ วันใดวันหนึ่งก็ได้ เมื่อกลุ่มต้องการจะทราบฐานะทางการเงินของกลุ่มฯ ก่อนวันสิ้นปีบัญชี

**งบดุล** ประกอบด้วย ทรัพย์สิน หนี้สินและทุน ซึ่งเก็บยอดมาจากบัญชีต่าง ๆ ดังนี้

๑. ทรัพย์สินจากบัญชีเงินสดและบัญชีเงินฝากธนาคาร
๒. ทรัพย์สินจากบัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน ได้แก่ ลูกหนี้เงินกู้สามัญ ฉุกเฉิน เงินลงทุนในกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มฯ และทรัพย์สินอื่น ๆ ที่ต้องการแสดงให้เจ้าของกิจการ หรือสมาชิกทราบรายได้บางประเภท หนี้สินและทุน จากบัญชีรายได้และหนี้สิน ได้แก่ ค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมเงินบริจาค เงินสัจจะสะสมพิเศษ เงินกู้ธนาคาร ทุนสำรอง เงินสัจจะสะสม ทุนสาธารณะ ทุนดำเนินงาน และหรือทุนอื่น ๆ ที่กลุ่มจัดสรรไว้กำไรสุทธิประจำปี และกำไรสะสม(ถ้ามี) เมื่อลงรายการในงบดุลครบถ้วนแล้ว รวมยอดด้านทรัพย์สินและรวมยอดด้านหนี้และทุนยอดรวมของสองด้านจะเท่ากัน ตามสมการบัญชี คือทรัพย์สิน เท่ากับ หนี้สิน บวกเงินทุน ถ้ายอดรวมของด้านทรัพย์สินกับด้านหนี้สินและทุนไม่เท่ากัน แสดงว่าเกิดการผิดพลาดในการลงบัญชีเบื้องต้น ซึ่งอาจเกิดจากสาเหตุดังนี้

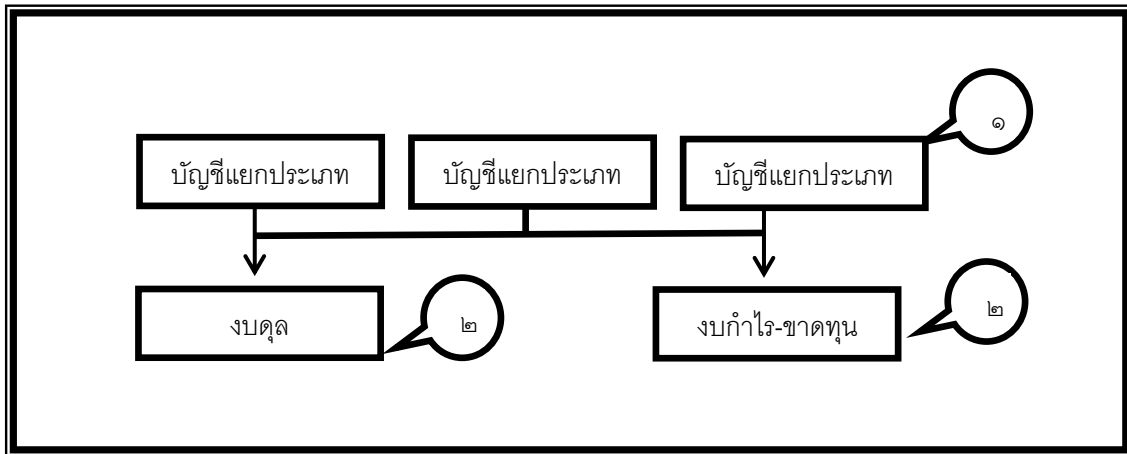
- ๑) บันทึกรายการทางการเงินไม่ถูกต้อง ครบถ้วน เป็นต้นว่า ลงจำนวนเงินไม่ถูกต้องครบถ้วน
- ๒) บวกหรือลบตัวเลขไม่ถูกต้อง
- ๓) ลืมลงรายการรับ-จ่าย ตามระบบบัญชีคู่ คือ ลงรายการรับหรือจ่ายเพียงบัญชีเดียวให้ตรวจสอบข้อผิดพลาดซึ่งอาจเกิดขึ้นในข้อใดข้อหนึ่งดังกล่าวข้างต้น ในบัญชีทุก ๆ เล่ม รวมทั้งงบกำไร-ขาดทุนและงบดุลด้วย เมื่อพบสาเหตุที่ผิดแล้วก็ให้แก้ไขให้ถูกต้องต่อไป ถ้าการผิดพลาดเกิดจากการลงบัญชีเบื้องต้น เมื่อแก้ไขแล้วให้จัดทำงบกำไร-ขาดทุนและงบดุลใหม่ ถ้าผิดพลาดเฉพาะงบกำไร-ขาดทุนหรืองบดุล ก็เพียงแก้ไขในงบกำไร-ขาดทุน หรืองบดุลเท่านั้น

### ขั้นตอนการจัดทำงบดุล และงบกำไร-ขาดทุน

ประกอบด้วย ๒ ขั้นตอน

**ขั้นตอนที่ ๑** พิจารณารายการต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ ว่าบัญชีอะไรบ้างที่ต้องทำไปลงในงบดุล หรือ งบกำไร

**ขั้นตอนที่ ๒** จัดนำข้อมูลทางบัญชีลงใน งบกำไร-ขาดทุน และงบดุล ตามรายการ



### การคำนวณเงินปันผล

การคำนวณเงินปันผลให้กับสมาชิก กลุ่มฯ จะต้องแปลงเงินสัจจะสะสมของสมาชิกให้เป็นหุ้นเสียก่อน ซึ่งกลุ่มออมทรัพย์ฯ ได้กำหนดมูลค่าไว้ว่า ๑๐๐ บาท จะเท่ากับ ๑ หุ้น การจ่ายเงินปันผลก็จะจ่ายตามจำนวนหุ้นที่สมาชิกแต่ละคนมีอยู่ โดยมีหลักเกณฑ์การคำนวณ ดังนี้ เช่น กำหนดให้ส่งเงินสัจจะภายในวันที่ ๕ ของทุกเดือน และเมื่อครบ ๑ หุ้น (๑๐๐ บาท) ในเดือนใด ให้เริ่มคิดเงินปันผลนับแต่เดือนที่ครบเป็นต้นไป แต่ถ้าสมาชิกส่งเงินสัจจะหลังจากวันที่ ๕ ของทุกเดือน เมื่อครบ ๑ หุ้นในเดือนใด ให้เริ่มคิดเงินปันผลในเดือนถัดไป เช่น ๑๐๐ บาท หรือ ๑ หุ้น ในเดือนกรกฎาคม แต่การส่งเงินสัจจะจะเป็นการส่งหลังวันที่ ๕ ก็ให้เริ่มคิดเงินปันผลในเดือนถัดไป คือ เดือนสิงหาคม เป็นต้นไป การคำนวณเงินปันผลมี ๒ วิธี

#### วิธีที่ ๑ สะสมเงินสัจจะ (แบบธนาคาร)

**ตัวอย่าง** การคำนวณเงินปันผลจ่ายกลุ่มออมทรัพย์ฯ ตาซี กำหนดให้สมาชิกส่งเงินสัจจะภายในทุกวันที่ ๕ ของเดือน นายเขียวซึ่งเป็นสมาชิกได้ให้สัจจะไว้เดือนละ ๗๐ บาท โดยเริ่มส่งเงินสัจจะในเดือนกันยายน เป็นต้นไป ถ้ากลุ่มจ่ายเงินปันผล ๘ % คำถาม นายเขียวจะได้รับเงินปันผลเท่าไร



## วิธีคำนวณ (ส่งเงินสัจจะภายในวันที่ ๕ ของเดือน)

วัน/เดือนที่ส่ง	จำนวนเงินที่ส่งแต่ละเดือน	รวมเป็นเงินที่ส่งแล้ว	จำนวนเงินที่มีสิทธิได้รับปันผล
๕ ก.ย.	๗๐	๗๐	๐
๕ ต.ค.	๗๐	๑๔๐	๑๐๐
๕ พ.ย.	๗๐	๒๑๐	๒๐๐
๕ ธ.ค.	๗๐	๒๘๐	๒๐๐
รวม	๒๘๐	๒๘๐	๕๐๐

$$\text{นายเขียว จะได้รับเงินปันผล} = \frac{๕๐๐ \times ๘}{๑๐๐ \times ๑๒} = ๓.๓๓ \text{ บาท}$$

## วิธีที่ ๑ แบบ ข.

วัน/เดือนที่ส่ง	จำนวนเงินที่ส่งแต่ละเดือน	รวมเป็นเงินที่ส่งแล้ว	จำนวนเงินที่มีสิทธิได้รับปันผล			
			ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๕ ก.ย.	๗๐	๗๐	๐	๐	๐	๐
๕ ต.ค.	๗๐	๑๔๐	๐	๑๐๐	๐	๐
๕ พ.ย.	๗๐	๒๑๐	๐	๑๐๐	๑๐๐	๐
๕ ธ.ค.	๗๐	๒๘๐	๐	๑๐๐	๑๐๐	๐

$$\text{นายเขียว จะได้รับเงินปันผล} = \frac{(๑๐๐ \times ๘ \times ๓)}{๑๐๐ \times ๑๒} + \frac{(๑๐๐ \times ๘ \times ๒)}{๑๐๐ \times ๑๒}$$

$$= \frac{๒ + ๔}{๑๒} = \frac{๖}{๑๒} = ๐.๕$$

$$= ๓.๓๓ \text{ บาท}$$

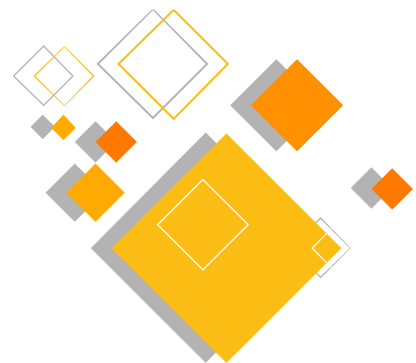
## วิธีที่ ๒ ถัวเฉลี่ย

จากตัวอย่างเดิม ถ้ากลุ่มออมทรัพย์ฯ ตาซี มีกำไรสุทธิเหลือภายหลังจากการจัดสรรตามข้อกำหนดของกลุ่มฯ แล้ว ๒๐,๐๐๐ บาท มีเงินสัจจะที่คำนวณเป็นหุ้นได้ ๒,๐๐๐ หุ้น ถ้านายเขียว ซึ่งเป็นสมาชิกมีเงินสัจจะ ซึ่งคำนวณเป็นหุ้นแล้ว ๑๐ หุ้น

คำถาม นายเขียว จะได้รับเงินปันผลเท่าใด

$$\text{เงินปันผลต่อหุ้น} = \frac{๒๐,๐๐๐}{๒๐๐๐} = ๑๐ \text{ บาท}$$

$$\text{นายเขียว จะได้รับเงินปันผล} = ๑๐ \times ๑๐ = ๑๐๐ \text{ บาท}$$



## การคิดเงินเฉลี่ยคืน

การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครือข่าย(การลงทุน) ของกลุ่ม นอกจากสมาชิกจะได้รับประโยชน์โดยตรงจากการปันผลตามสัดส่วนของเงินสะสม และจากกิจกรรมของกลุ่มแล้ว “เงินเฉลี่ยคืน” เป็นอีกส่วนหนึ่งที่กลุ่มฯจะต้องจัดผลประโยชน์ให้กับสมาชิก เป็นการจัดสรรให้ตามสัดส่วนของการใช้บริการของสมาชิกแต่ละราย ซึ่งมีวิธีคิดคำนวณ ดังนี้

### คิดจากดอกเบี้ยเงินกู้ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

#### ตัวอย่าง

กลุ่มฯ มีกำไรสุทธิ ๑๐,๐๐๐ บาท และจัดสรรกำไรสุทธิ ๕% ตามมติกรรมการบริหารกลุ่มฯ เป็นเงินเฉลี่ยคืนจำนวน ๕๐๐ บาท

สมาชิกกลุ่มฯ จำนวน ๑๕ ราย กู้เงินจากกลุ่มฯ เมื่อสิ้นปี จ่ายดอกเบี้ยให้กลุ่มเป็นเงินรวมทั้งสิ้น ๒,๐๐๐ บาท การจ่ายดอกเบี้ยตามข้อ ๒) ปรากฏว่า นาย ก จ่ายเป็นเงิน ๓๐๐ บาท และนาย ข. จ่ายเป็นเงิน ๒๐๐ บาท ส่วนที่เหลืออีก ๑๓ คน จ่ายมาก-น้อย ต่างกันตามจำนวนเงินที่กู้ไป

**คำถาม** นาย ก. และนาย ข. จะได้รับเงินเฉลี่ยคืนคนละเท่าใด

**วิธีคิด** (ใช้หลักบัญญัติไตรยางศ์)

$$\begin{aligned} \text{ดอกเบี้ย } ๒,๐๐๐ \text{ บาท} & \text{ ได้เงินเฉลี่ยคืน} & = & ๕๐๐ \text{ บาท} \\ \text{ดอกเบี้ย } ๑ \text{ บาท} & \text{ ได้เงินเฉลี่ยคืน} & = & ๕๐๐ \times ๑ \text{ บาท} \\ & & & ๒,๐๐๐ \\ & & & = ๐.๒๕ \text{ บาท} \end{aligned}$$

ดังนั้น ๑) นาย ก. ได้เงินเฉลี่ยคืน  $๓๐๐ \times ๐.๒๕ = ๗๕$  บาท

๒) นาย ข. ได้เงินเฉลี่ยคืน  $๒๐๐ \times ๐.๒๕ = ๕๐$  บาท

ทั้งนี้ สมาชิกที่เหลืออีก ๑๓ คน ก็จะได้รับเงินเฉลี่ยคืนในลักษณะเดียวกันตามสัดส่วนมาก - น้อย ของดอกเบี้ยที่แต่ละคนต้องจ่ายให้กับกลุ่ม





## การตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### การตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การตรวจสอบบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นสิ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เป็นการป้องกันความผิดพลาดในการดำเนินงาน ตลอดจนเป็นการสร้างความน่าเชื่อถือและความไว้วางใจจากสมาชิกและผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ซึ่งในการตรวจสอบจะมีผู้ทำหน้าที่โดยตรง ได้แก่ คณะกรรมการตรวจสอบหรือกลุ่มอาจจะจ้างผู้ที่มีความรู้ทางบัญชีมาตรวจบัญชีเป็นระยะ ๆ สำหรับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ที่มีเงินทุนจำนวนมากมักจะจ้างผู้ตรวจสอบบัญชีที่มีใบวิชาชีพมาตรวจสอบ แต่ในทางบัญชีผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชีก็จะต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องของบัญชี เพื่อให้เกิดความผิดพลาดในการลงบัญชีประเภทต่าง ๆ รวมถึงกำไร-ขาดทุน และงบดุล

### ขั้นตอนการตรวจสอบบัญชี

หลักการ ให้ทำการตรวจสอบจากงบการเงิน (งบดุล งบกำไรขาดทุน) ของกลุ่ม ณ วันใดวันหนึ่งหรือรอบปีบัญชีย้อนกลับไปยังบัญชีรายวัน โดยตรวจสอบควบคู่กับเอกสารการรับจ่าย ใบเสร็จรับเงินหรืออื่น ๆ มี ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. พิจารณาความถูกต้องครบถ้วนของงบการเงิน โดยพิจารณารูปแบบของงบดุล หรืองบกำไร-ขาดทุน ว่ามีการจัดทำในรูปแบบใด (แบบรายงานหรือแบบตัว T) โดยดูยอดสมดุลขยายรายการในงบดุล ว่ายอด บัญชีสินทรัพย์ = บัญชีหนี้สิน และทุนหรือไม่ และกรณีที่เป็น งบกำไร-ขาดทุน ให้ดูว่ามีการบันทึกกำไรงบการเงินดังกล่าวหรือไม่ทำการตรวจสอบยอดของรายการทั้งหมด ทั้งด้านสินทรัพย์และด้านหนี้สินและทุน
๒. ตรวจสอบความถูกต้องของรายการและด้านงบการเงิน ในงบดุลและงบกำไร-ขาดทุน ทั้งหมดทั้งด้านสินทรัพย์และด้านหนี้สินและทุน ตรวจสอบความถูกต้อง

#### กรณีงบดุล

- ๑) บวกยอดรายการทั้งสิ้นของรายการสินทรัพย์ และด้านหนี้สินและทุนว่าถูกต้อง
- ๒) ตรวจสอบดูว่ามีการผ่านรายการต่าง ๆ มาจากบัญชีรายวันและบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้อง
- ๓) ยอดรายการทางด้านสินทรัพย์จะต้องเท่ากับหนี้สินและทุน

#### กรณีงบกำไร-ขาดทุน

- ๑) บวกยอดรายการทั้งสิ้นของรายได้ และรายจ่ายได้ถูกต้อง
- ๒) ตรวจสอบว่ามีการผ่านรายการต่าง ๆ จากบัญชีรายวันและบัญชีแยกประเภทต่าง ๆ อย่างครบถ้วนและถูกต้อง
- ๓) ยอดรายได้และรายจ่ายงบกำไรขาดทุนจะต้องเท่ากัน (ผลต่างคือกำไรหรือขาดทุนจากการดำเนินงาน)
๓. ตรวจสอบเอกสารที่ใช้ประกอบในการบันทึกบัญชี

### กรณีบุคคล

#### สินทรัพย์

- ๑) ให้ตรวจสอบใบสำคัญรับ/จ่าย ที่แสดงถึงแหล่งที่มาของสินทรัพย์
- ๒) ใบเสร็จรับเงิน
- ๓) สมุดบัญชีเงินฝากของกลุ่ม

#### หนี้สิน

- ๔) สัญญากู้เงิน
- ๕) ใบสมัคร

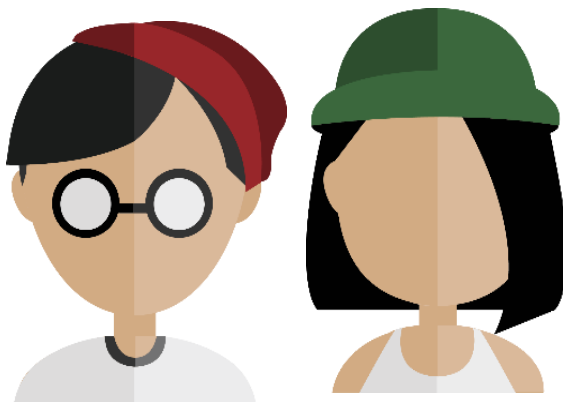
### กรณีบำไรรักษาทุน

๑. ให้ตรวจสอบใบสำคัญรับ/จ่าย
๒. ใบเสร็จรับเงิน
๓. สมุดบัญชีเงินฝากถอนของกลุ่ม



## ทะเบียนกลุ่มและเอกสารต่าง ๆ ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๑. ทะเบียนสมาชิก/ ผู้รับผลประโยชน์ เป็นการนำข้อมูลจากใบสมัครมาบันทึกให้เป็นระบบ โดยกำหนดหมายเลขสมาชิก บันทึกข้อมูลสำคัญของสมาชิก เมื่อทำเสร็จ จะเห็นภาพรวมของสมาชิกว่าเป็นอย่างไร ใครเป็นผู้รับผลประโยชน์
๒. ทะเบียนคุมเงินสัจจะสะสม/สัจจะหุ้นพิเศษ (รวม + รายตัว) เป็นการบันทึกจำนวนเงินสัจจะของสมาชิก แต่ละคนมีการสรุปรายเดือน ใช้เป็นหลักฐานในการตรวจสอบจำนวนเงินสัจจะสะสม รายคน/รายเดือน/ทั้งหมด
๓. ทะเบียนคุมเงินกู้/ผู้ค้ำประกัน เป็นการนำรายละเอียดในสัญญาเงินกู้ มาบันทึกเป็นรายบุคคล เพื่อให้ทราบว่า สมาชิกรายนั้นเป็นหนี้เมื่อไร จำนวนเท่าใด ใครค้ำประกัน ครบกำหนดชำระคืนเมื่อใด และสามารถสรุปเป็นภาพรวมทั้งหมดได้
๔. ทะเบียนคุมลูกหนี้เงินกู้รายตัว เป็นการบันทึกข้อมูลลูกหนี้เป็นรายคน เพื่อทราบจำนวนเงินกู้ที่กู้ ระยะเวลาที่ชำระคืน ผู้ค้ำประกัน ผลการชำระคืน มูลหนี้คงเหลือ จะทำให้ทราบข้อมูลเป็นรายๆ เห็นภาพรวมของทั้งกลุ่ม
๕. ทะเบียนคณะกรรมการ ใช้สำหรับบันทึกรายชื่อคณะกรรมการ เพื่อให้รู้ว่าใครเป็นกรรมการบ้างและอยู่ในช่วงเวลาใด
๖. สมุดบันทึกการประชุม ใช้บันทึกประเด็นต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในการประชุมสมาชิก/กรรมการ
๗. ทะเบียนลงเวลาการทำงานของคณะกรรมการ ใช้สำหรับควบคุมการทำงานของคณะกรรมการ เพื่อใช้ในการจ่ายค่าตอบแทน
๘. ทะเบียนสินทรัพย์ ใช้บันทึกทรัพย์สินต่าง ๆ ของกลุ่ม
๙. สมุดตรวจเยี่ยมใช้บันทึกสำหรับผู้มาตรวจเยี่ยม ให้คำแนะนำการดำเนินงานของกลุ่ม
๑๐. เอกสารที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ เช่น ใบสมัครสัญญาเงินกู้ ประเภทต่าง ๆ สัญญาค้ำประกัน สมุดสัจจะ/สมุดเงินกู้/สมุดฝากเพื่อเรียก ใบสำคัญรับ ใบสำคัญจ่าย ใบฝาก ใบถอน ใบเสร็จรับเงิน
๑๑. ให้ผู้ที่ทำหน้าที่จัดทำบัญชีต้องเก็บรักษาบัญชีและเอกสารที่ต้องใช้ประกอบการลงบัญชีไว้เป็นเวลาไม่น้อยกว่า ๕ ปี นับแต่วันปิดบัญชี หรือจนกว่าจะมีการส่งมอบบัญชี และเพื่อประโยชน์ในการตรวจสอบ





//

เอกสารประกอบการสอน  
หลักสูตรการบัญชี  
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต











## งบกำไร - ขาดทุน

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต.....

หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

รายรับ	จำนวนเงิน		รายจ่าย	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.		บาท	สต.

(ลงชื่อ) ..... ผู้จัดทำ

(.....)

ตำแหน่ง ทรัพย์ญิก

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....



งบดุล

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....

หมู่ที่..... ตำบล..... อำเภอ..... จังหวัด.....

สิ้นสุด ณ วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

ทรัพย์สิน	จำนวนเงิน		หนี้สินและทุน	จำนวนเงิน	
	บาท	สต.		บาท	สต.

(ลงชื่อ) ..... ผู้จัดทำ

(.....)

ตำแหน่ง เภร็ญฉุค

วันที่.....เดือน.....พ.ศ.....

(ลงชื่อ) ..... ผู้ตรวจสอบ

(.....)

ตำแหน่ง ประธานคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ



กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....		กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....	
งบดุล		งบกำไร ขาดทุน	
ณ วันที่ 31 ธันวาคม .....		สิ้นสุดวันที่ 31 ธันวาคม .....	
ทรัพย์สิน	หน่วย : บาท	รายได้ :	หน่วย : บาท
เงินสด	.....	ดอกเบี้ยเงินกู้สามัญ	.....
เงินฝากธนาคาร - 1	.....	ดอกเบี้ยเงินฝากธนาคาร	.....
เงินฝากธนาคาร - 2	.....	ค่าสมัครค่าธรรมเนียม	.....
ลูกหนี้เงินกู้ - สามัญ	.....	รวม	.....
ลูกหนี้เงินกู้ - ถูกเกิน	.....		.....
ทรัพย์สินอื่น	.....	รายได้จาย :	.....
รวม	=====	ค่าเครื่องเขียนแบบพิมพ์	.....
	=====	ค่าพาหนะ	.....
หนี้สิน - ทุน		ค่าตอบแทนตรวจบัญชี	.....
ทุนเงินลัดจะสะสม	.....	ค่าอาหารเที่ยง	.....
ทุนสำรองความเสี่ยง	.....		.....
ทุนดำเนินงาน	.....	รวม	.....
ทุนสวัสดิการ	.....		.....
ทุนสาธารณประโยชน์	.....	กำไรสุทธิ	.....
กำไรสุทธิ	.....		.....
รวม	=====		=====
	=====		=====





## ทะเบียนคุมกิจกรรมของกลุ่มฯ กิจกรรม.....

พ.ศ.....		รายการ	หน้า บัญชี	ให้กู้	ชำระ	คงเหลือ	หมายเหตุ
เดือน	วันที่						









## หลักสูตร

กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต





## หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### หลักการและแนวคิดสำคัญของหลักสูตร

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแหล่งเงินทุนหมุนเวียนสำคัญในชุมชนที่ให้สมาชิกกู้ยืมในอัตราดอกเบี้ยต่ำซึ่งนอกจากกิจกรรมการออมและการกู้ยืมแล้ว กลุ่มที่มีความพร้อมหรือมีเงินทุนเพียงพอได้ขยายให้มีการดำเนินกิจกรรมเพิ่มเติมเพื่อสนองต่อความต้องการของสมาชิก หรือเป็นการแก้ไขปัญหาของคนในชุมชน รวมทั้งเป็นการสร้างอาชีพและเพิ่มรายได้ให้กับสมาชิกของกลุ่ม และชุมชน ทั้งนี้ กิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) เป็นการลงทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในการดำเนินธุรกิจ จะแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ลานตากผลผลิต ยุ้งฉาง โรงสีข้าว บิมน้ำมัน การแปรรูปผลผลิต เป็นต้น

ปัจจุบันมีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจำนวนมากที่ยังไม่สามารถจัดตั้งกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หรือจัดตั้งแล้ว แต่การบริหารจัดการยังไม่ประสบความสำเร็จ ดังนั้น การให้คณะกรรมการ “เพื่อนสอนเพื่อน” จะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจัดตั้งกิจกรรมเครือข่ายขึ้น และเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทักษะ ในการบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จและเกิดประโยชน์แก่สมาชิกและชุมชนต่อไป

### วัตถุประสงค์ของหลักสูตร

1. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้เกี่ยวกับการจัดตั้งและการบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
2. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ ประสบการณ์ไปปรับใช้ในการจัดตั้งและบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของตนเอง

### เนื้อหาสาระของหลักสูตร

1. ปรึฐานการเรียนรู้
2. การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่าย
3. การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ
4. การบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ

### กลุ่มเป้าหมาย

คณะกรรมการและสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

### สถานที่ดำเนินการ

โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

## หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ประกอบด้วย ๔ ประเด็นวิชา มีขอบข่ายและสาระสำคัญของหลักสูตร ดังนี้

วัตถุประสงค์ของหมวดวิชา	ขอบเขต / เนื้อหา	เทคนิค / วิธีการ	การวัดและการประมวลผล	หมายเหตุ
<b>หมวดวิชาที่ ๑</b> <b>ปรับฐานการเรียนรู้</b> เพื่อสร้างความคุ้นเคย สร้างบรรยากาศ และปรับ พื้นฐานก่อนการฝึกอบรม	-กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ -หาความคาดหวัง -ค้นหาประสบการณ์ -หากติกา / ข้อตกลง	-เพลง / เกม -บัตรคำ -แผนที่ความคิด -กระบวนการกลุ่ม	-สังเกตพฤติกรรม -การซักถาม -แบบทดสอบความรู้	๒ ชั่วโมง
<b>หมวดวิชาที่ ๒</b> <b>การดำเนินงานกลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์เพื่อการ</b> <b>ผลิตและกิจกรรม</b> <b>เครือข่าย</b> เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ แนวคิดหลักการ วัตถุประสงค์และแนว ทางการดำเนินงานกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต และการดำเนินกิจกรรม เครือข่าย	-หลักการ แนวคิด วัตถุประสงค์และแนวทางการ ดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต -กิจกรรมเครือข่าย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-เพลง / เกม -บรรยาย -ซักถาม	-สังเกตพฤติกรรม -การตอบคำถาม	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที
<b>หมวดวิชาที่ ๓</b> <b>การบริหารจัดการกลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์เพื่อการ</b> <b>ผลิตให้ประสบ</b> <b>ผลสำเร็จ</b> เพื่อให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมได้เรียนรู้หลัก และวิธีการบริหารจัดการ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการ ผลิตจากประสบการณ์จริง ของกลุ่มที่ประสบ ผลสำเร็จ	-หลักและวิธีการบริหาร จัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตให้ประสบ ความสำเร็จโดยเรียนรู้จาก องค์ความรู้และประสบการณ์ จริงของโรงเรียนกลุ่มออม ทรัพย์ เพื่อการผลิต	-วีดีทัศน์ -บรรยาย -เล่าเรื่อง -เอกสารเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของกลุ่มฯ -พูดคุย แลกเปลี่ยน	-การสังเกต พฤติกรรม -การซักถาม	๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที



วัตถุประสงค์ของ หมวดวิชา	ขอบเขต / เนื้อหา	เทคนิค / วิธีการ	การวัดและการ ประมวลผล	หมายเหตุ
<b>หมวดวิชาที่ ๔</b> <b>การบริหารจัดการ</b> <b>กิจกรรมเครือข่ายกลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์เพื่อการ</b> <b>ผลิต</b> เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมี ความรู้แนวทาง/วิธีการ จัดตั้งและการบริหาร กิจกรรมเครือข่ายกลุ่ม ออมทรัพย์เพื่อการผลิต	-แนวทาง/วิธีการบริหาร จัดการกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต -เรียนรู้กิจกรรมเครือข่ายตาม ฐานการเรียนรู้ -การจัดทำแผนปฏิบัติการ จัดตั้งและบริหารจัดการ เครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต -ฝึกปฏิบัติจัดทำแผน ปฏิบัติการ -นำเสนอผลการปฏิบัติ	-วีดิทัศน์ -บรรยาย -เล่าเรื่อง -เอกสารเกี่ยวกับการ ดำเนินงานของกลุ่มฯ -พูดคุยแลกเปลี่ยน -ฐานการเรียนรู้ -ฝึกปฏิบัติ -การนำเสนอ	-สังเกตพฤติกรรม -การแสดงความ คิดเห็น -ผลการปฏิบัติ	๗ ชั่วโมง
<b>หมวดวิชาที่ ๕</b> <b>การพัฒนากลุ่ม</b> <b>ออมทรัพย์เพื่อการ</b> <b>ผลิตสู่ความเข้มแข็ง</b> เพื่อให้ผู้เข้ารับการ ฝึกอบรมมีความรู้ ความ เข้าใจ และสามารถบริหาร จัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตอย่างมี ประสิทธิภาพและมี ธรรมภิบาล	<b>๑. การประเมินศักยภาพ</b> <b>กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</b> <b>ตามหลักธรรมาภิบาลและการ</b> <b>จัดทำแผนพัฒนากลุ่มอม</b> <b>ทรัพย์เพื่อการผลิต</b> (๒ ชั่วโมง) <b>๒. การบริหารโครงการ</b> <b>บริหารสัญญา และการ</b> <b>บริหารหนี้ (๒ ชั่วโมง)</b> <b>๓. การสร้างวินัยทางการเงิน</b> (๑ ชั่วโมง)	-บรรยาย -ฝึกปฏิบัติ -นำเสนอ	-สังเกตพฤติกรรม -ผลการปฏิบัติ	ระยะเวลา ๕ ชั่วโมง



ตารางการอบรม หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต			
วันที่หนึ่ง	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	ลงทะเบียน/รายงานตัว	- ลงชื่อ/กรอกประวัติส่วนตัว - รับป้ายชื่อและเอกสาร
	๐๙.๐๐ - ๐๙.๓๐ น. (๓๐ นาที)	- ปฐมนิเทศ - พิธีเปิดการฝึกอบรม - ชี้แจงวัตถุประสงค์	- ทักทาย พูดคุย - แนะนำสถานที่/ บุคลากร/ วิทยาการ - วัตถุประสงค์/ ตารางอบรม - พิธีเปิดการฝึกอบรม
	๐๙.๓๐ - ๑๐.๓๐ น. (๑ ชั่วโมง)	ปรับฐานการเรียนรู้ - ละลายพฤติกรรม - หาความคาดหวัง - กำหนดกติกาการอยู่ร่วมกัน - ทดสอบวัดความรู้ก่อนฝึกอบรม	- ร้องเพลง - เล่นเกมส์ - หาความคาดหวัง - กำหนดกติกา - ทำแบบทดสอบความรู้
	๑๐.๓๐ - ๑๒.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	- การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และกิจกรรมเครือข่าย	- บรรยายประกอบสื่อ
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓.๐๐ - ๑๔.๓๐ น. (๑ ชั่วโมง ๓๐ นาที)	- การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ	- บรรยายประกอบสื่อ
	๑๔.๓๐ - ๑๖.๓๐ น. (๒ ชั่วโมง)	- การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล	- บรรยายประกอบสื่อ - ฝึกปฏิบัติ(ประเมินศักยภาพ กลุ่มฯ) - จัดทำแผนพัฒนา
วันที่สอง	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	- เตรียมความพร้อม - ทบทวนความรู้วันวาน	- กิจกรรมนันทนาการ - นำเสนอ
	๐๙.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. (๓ ชั่วโมง)	การบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	- บรรยาย - ศึกษาดูงาน - เรียนรู้/ดูกิจกรรมจริง - ฝึกปฏิบัติ
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓.๐๐ - ๑๗.๐๐ น. (๔ ชั่วโมง)	การบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต(ต่อ)	- บรรยาย - ถาม-ตอบ - นำเสนอ - จัดทำแผนปฏิบัติการ
วันที่สาม	๐๘.๓๐ - ๐๙.๐๐ น. (๓๐ นาที)	- เตรียมความพร้อม - ทบทวนกิจกรรมวันวาน	- กิจกรรมนันทนาการ - ทบทวนวันวาน
	๐๙.๐๐ - ๑๑.๐๐ น. (๒ ชั่วโมง )	- การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้	- บรรยายประกอบสื่อ



	๑๑.๐๐ - ๑๒.๐๐ น. (๑ ชั่วโมง)	- การสร้างวินัยทางการเงิน	- บรรยายประกอบสื่อ
	๑๒.๐๐ - ๑๓.๐๐ น.	- รับประทานอาหารกลางวัน	
	๑๓.๐๐ - ๑๖.๓๐ น.	- ทดสอบความรู้หลังอบรม - สรุปภาพรวมการฝึกอบรม - ประเมินผลการฝึกอบรม - กิจกรรมสร้างแรงบันดาลใจ ตั้งปณิธาน - มอบประกาศนียบัตรแก่ผู้เข้ารับการอบรม - ปิดการฝึกอบรม	- ทดสอบความรู้ - ประเมินผลการอบรม - มอบประกาศนียบัตร - พิธีปิดการฝึกอบรม



## แผนการสอน

### วิชาปรับฐานการเรียนรู้

#### วัตถุประสงค์

เพื่อสร้างความประทับใจ,สร้างความคุ้นเคย,สร้างบรรยากาศ และปรับสภาพอารมณ์ พื้นฐานความรู้ ก่อนการฝึกอบรม

วิธีการ : นันทนาการ /ทดสอบความรู้

กิจกรรมการเรียนรู้:

วัน/ เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่หนึ่ง	<p><b>ละลายพฤติกรรม</b></p> <p>-วิทยากรละลายพฤติกรรมผู้เข้าอบรมโดยการร้องเพลง และท่าทางประกอบ</p> <p style="padding-left: 20px;">- วิทยากรให้ผู้เข้าอบรม ปรบมือ ๕ ครั้ง พร้อมชูกำปั้นขวา แต่ที่หัวใจ แล้วชูไปข้างหน้าพร้อมเปล่งเสียงคำว่า “เราทำได้” การที่คนเรามีความเชื่อว่า “เราทำได้ จะเป็นการสร้างพลังว่า “เรา ทำได้”</p> <p><b>หาความคาดหวัง</b></p> <p style="padding-left: 20px;">- วิทยากร ค้นหาความคาดหวังจากผู้เข้ารับการอบรม ใน ๓ ประเด็น ดังนี้</p> <p>๑. ความคาดหวังที่มีต่อการฝึกอบรม</p> <p>๒. ความคาดหวังต่อเพื่อน</p> <p>๓. ความคาดหวังต่อวิทยากร</p> <p>- วิทยากร แจกบัตรคำ ๓ สีๆ ละ ๑ ประเด็น คำถามพร้อม ปากกาเคมี ให้ตอบสีละ ๑ ประเด็น</p> <p>- วิทยากรเก็บบัตรคำสรุปเป็น MindMapping หรือใช้วิธีโยนตุ๊กตาให้ผู้เข้าอบรม รับไปเรื่อย ๆ เมื่อเป่านกหวีดสัญญาณหยุด ตุ๊กตาอยู่ที่ใครจะต้องเป็นคนตอบคำถาม แล้วสรุปเป็น MindMapping</p> <p><b>กำหนดกติกา</b></p> <p>- วิทยากร ค้นหากติกาการอยู่ร่วมกันระดมความคิด และจด บันทึกลงในฟลิปชาร์ท</p> <p>- นำกติกาไปติดหน้าห้องฝึกอบรม หรือ บริเวณที่ทุกคนเห็นได้ง่าย</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง /เกม</li> <li>- บัตรคำ</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- กระดาน</li> <li>- ตุ๊กตา</li> <li>- นกหวีด</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ท</li> <li>- กระดาษกาวย่น</li> <li>- ลูกอม ๖ สี</li> <li>- MindMapping</li> <li>- แบบทดสอบความรู้</li> </ul>



วัน/ เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p><b>แบ่งกลุ่ม</b></p> <p>- แบ่งผู้เข้าอบรมฯ เป็น ๖ กลุ่ม โดยวิธีการนับ ๑-๖ หรือ แจก ลูกอม ๖ สี เมื่อได้กลุ่มแล้วให้ตั้งชื่อกลุ่ม คัดเลือก ประธานฯ เลขานุการกลุ่ม และตัวแทนที่จะนำเสนอผลงาน ในการทำ กิจกรรมต่าง ๆ เช่น ด้านวิชาการ ด้านนันทนาการ</p> <p><b>ทดสอบพื้นฐานความรู้</b></p> <p>- วิทยากรทดสอบความรู้ก่อนการฝึกอบรมของผู้เข้าอบรม</p> <p>- วิทยากรตรวจแบบทดสอบของผู้เข้าอบรมทุกคน และนำผล คะแนนไว้เปรียบเทียบกับผลการทดสอบหลังการอบรม</p> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากร สรุปความคาดหวัง กติกาการอยู่ร่วมกัน หน้าที่ของกลุ่ม ต่าง ๆ การทดสอบและสรุปเชื่อมโยงสู่การฝึกอบรมตามหลักสูตร</p>	



## แผนการสอน

### วิชาการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่าย

#### วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการมีความรู้ ความเข้าใจ ถึง แนวคิด/หลักการ วัตถุประสงค์ และแนวทางการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามที่กรมการพัฒนาชุมชนให้การส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

วิธีการ : บรรยาย แลกเปลี่ยน

#### กิจกรรมการเรียนรู้:

วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่หนึ่ง (๑ ชั่วโมง๓๐ นาที)	<p><b>ชั้นนำ</b></p> <p>- วิทยากรนำเข้าสู่บทเรียนและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยใช้เพลงประกอบท่าทาง หรือใช้เกม</p> <p><b>ขั้นดำเนินการ</b></p> <p>- วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ตามที่กรมการพัฒนาชุมชน ให้การส่งเสริมสนับสนุนในประเด็น ดังนี้</p> <p><b>แนวคิด</b></p> <p>แนวคิดที่ ๑ การรวมคนให้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน</p> <p>แนวคิดที่ ๒ การแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุน</p> <p>แนวคิดที่ ๓ การนำเงินทุนไปลงทุน</p> <p>แนวคิดที่ ๔ การลดต้นทุนในการครองชีพ</p> <p><b>หลักการ</b></p> <p>๑.ความเป็นเจ้าของ</p> <p>๒.การพึ่งตนเอง</p> <p>๓.หลักคุณธรรม ๕ ประการ</p> <p>๔.หลักการควบคุมกันเอง</p> <p><b>วัตถุประสงค์</b></p> <p>๑.เพื่อพัฒนาคน</p> <p>๒.เพื่อพัฒนาสังคม</p> <p>๓.เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจชุมชน</p>	<p>- เพลง</p> <p>- เกม</p> <p>- สื่อประกอบการบรรยาย</p> <p>- วีดิทัศน์</p> <p>- เอกสารแนวทางการดำเนินงาน กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p> <p>- คอมพิวเตอร์</p> <p>- โปรเจคเตอร์</p>



วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p><u>แนวทางการดำเนินงาน</u></p> <p>แนวทางการดำเนินงานที่เป็นไปตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน เช่น โครงสร้างคณะกรรมการสมาชิก ระเบียบข้อบังคับ การบริหารจัดการเงินทุน การทำบัญชี การจัดสวัสดิการ กิจกรรมของกลุ่ม เป็นต้น</p> <p><u>กิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน)</u></p> <p>- วัตถุประสงค์ หลักการ ประโยชน์ รูปแบบกิจกรรมเครือข่าย และการจัดตั้ง/การบริหารจัดการเครือข่ายกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p> <p><b>ขั้นสรุป</b></p> <p>- วิทยากรสรุปการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่าย ตามแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน โดยเน้นย้ำหลักคุณธรรม ๕ ประการ และการนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้กับกลุ่มของตนเองให้เกิดความสำเร็จต่อไป</p>	

## แผนการสอน

### วิชาการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จ

#### วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมได้เรียนรู้หลัก/วิธีการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่ประสบผลสำเร็จ
๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มของตนเอง
๓. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมเกิดแรงบันดาลใจในการทำงานให้ไปสู่ความสำเร็จ

วิธีการ : บรรยาย แลกเปลี่ยน เรียนรู้จากกิจกรรมกลุ่ม

#### กิจกรรมการเรียนรู้ :

วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่หนึ่ง/วันที่สอง (๑ชั่วโมง๓๐นาที)	<p><b>ขั้นเตรียม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เตรียมความพร้อม สร้างบรรยากาศการเรียนรู้ โดยใช้เพลง ประกอบท่าทาง หรือใช้เกม</li> <li>- วิทยากรเกริ่นนำความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> </ul> <p><b>ขั้นดำเนินการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้ประสบผลสำเร็จโดยวิทยากรบรรยายหรือบอกเล่าในประเด็น               <ol style="list-style-type: none"> <li>๑) การก่อเกิดของกลุ่ม</li> <li>๒) หลักและวิธีการบริหารจัดการกลุ่ม</li> <li>๓) กิจกรรมของกลุ่ม</li> <li>๔) แนวคิด/วิธีการพัฒนาไปสู่ความสำเร็จ</li> <li>๕) ปัญหา/อุปสรรค และแนวทางแก้ไข</li> <li>๖) ปัจจัยแห่งความสำเร็จ</li> </ol> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- เพลง</li> <li>- เกม</li> <li>- Power Point</li> <li>- วีดีทัศน์</li> <li>- เอกสารแนวทางการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> </ul>



วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้เรียนรู้คู่มือเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องเช่นระเบียบข้อบังคับแผนการดำเนินงานแผนการบริหารความเสี่ยงทะเบียนบัญชี</li> <li>- วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์การบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> </ul> <p><b>ขั้นสรุป</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรสรุปแนวทาง/วิธีการการบริหารจัดการกลุ่มให้ประสบผลสำเร็จโดยเชื่อมโยงกับแนวคิด/หลักการและแนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน</li> </ul>	



## แผนการสอน

## วิชาการบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

## วัตถุประสงค์

๑. เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการดำเนินงานกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

๒. เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมนำความรู้ไปปรับใช้ในการจัดตั้งหรือบริหารกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิตของกลุ่มตนเอง

วิธีการ : บรรยาย/ บอกเล่าเรื่อง/ แลกเปลี่ยน /ปฏิบัติจริง

## กิจกรรมการเรียนรู้:

วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
วันที่สอง/สาม (๗ ชั่วโมง)	<p><b>ชั้นนำ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- เตรียมความพร้อมและสร้างบรรยากาศการเรียนรู้โดยใช้เพลงประกอบท่าทาง หรือใช้เกม</li> <li>- ทบทวนวันวานโดยให้ตัวแทนกลุ่มที่ได้รับมอบหมาย ทบทวนกิจกรรม/ความรู้ของวันวาน</li> </ul> <p><b>ขั้นดำเนินการ</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับแนวคิด/วัตถุประสงค์ ประโยชน์ของการจัดตั้งกิจกรรมเครือข่าย รวมถึงวิธีการ จัดตั้งและบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> <li>- วิทยากรบรรยายให้ความรู้เกี่ยวกับการบริหารกิจกรรมเครือข่ายของโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ในประเด็น ดังนี้               <ul style="list-style-type: none"> <li>- แนวคิด /ขั้นตอนการจัดตั้ง</li> <li>- แนวทาง/วิธีการการบริหารจัดการ</li> <li>- ปัญหาอุปสรรควิธีการป้องกัน/แก้ไข</li> <li>- ปัจจัยความสำเร็จ และข้อพึงระวัง</li> </ul> </li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สื่อประกอบการ บรรยาย</li> <li>- วีดิทัศน์</li> <li>- ปากกาเคมี</li> <li>- กระดาษฟลิปชาร์ต</li> <li>- แบบฟอร์มจัดทำแผนปฏิบัติการ</li> <li>- ทะเบียน/เอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเครือข่ายของกลุ่ม</li> <li>- วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ ที่ใช้ดำเนินงานกิจกรรมเครือข่าย</li> <li>- กิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มฯ</li> </ul>



วัน / เวลา	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ผู้เข้าอบรมเข้าเรียนรู้ตามฐานการเรียนรู้กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> <li>๑) วิทยากรชี้แจงการแบ่งฐานการเรียนรู้ และแจกใบงาน อธิบายประเด็นการเรียนรู้</li> <li>๒) วิทยากรประจำฐานการเรียนรู้ อธิบายวิธีการ/ขั้นตอน หรือ สาธิตการดำเนินงานหรือ เปิดโอกาสให้ผู้เข้ารับการอบรมได้ ซักถาม หรือ ทดลองปฏิบัติ</li> <li>- วิทยากรให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอผลการเรียนรู้กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</li> <li>- เปิดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้</li> <li>- วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ ประโยชน์ และวิธีการจัดทำแผนปฏิบัติการจัดตั้งและบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่าย</li> <li>- ผู้เข้ารับการอบรมฝึกปฏิบัติจัดทำแผนปฏิบัติการ และสุ่มให้ตัวแทนกลุ่มนำเสนอ</li> </ul> <p><b>ขั้นสรุป</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรสรุปการบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในภาพรวมทั้งหมด และให้ ข้อคิดในการนำไปปรับใช้ และให้กำลังแก่ผู้เข้าอบรมในการที่จะจัดตั้งหรือบริหารกิจกรรมเครือข่ายให้ประสบผลสำเร็จ</li> </ul>	



## แผนการสอน

### วิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง

#### วัตถุประสงค์

เพื่อให้ผู้เข้ารับการฝึกอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ และสามารถบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตอย่างมีประสิทธิภาพและมีธรรมาภิบาล

วิธีการ : บรรยายประกอบสื่อ / ฝึกปฏิบัติจริง

กิจกรรมการเรียนรู้ :

วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
(วันที่หนึ่ง/สอง) (๕ ชั่วโมง)	<p><b>เตรียมความพร้อมนำเข้าสู่บทเรียน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรเชื่อมโยงการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวคิด หลักการ แนวทางของกรมการ พัฒนาชุมชน (ตามเนื้อหาประกอบ)</li> </ul> <p><b>การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เรื่องการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ๔ ด้าน ๒๑ ตัวชี้วัด โดยใช้วิธีบรรยายประกอบสื่อ</li> <li>- วิทยากรแจกแบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล ให้ผู้เข้าอบรมประเมินศักยภาพกลุ่มตนเอง (ฝึกปฏิบัติจริงโดยใช้แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตประเมินกลุ่มตนเอง)</li> <li>- วิทยากรสรุปและแนะนำการนำผลการประเมินไปใช้ในการจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม</li> </ul>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- สื่อประกอบการ บรรยาย</li> <li>- แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล</li> <li>- แบบจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม</li> <li>- ปากกา</li> <li>- กระดาษ</li> </ul>



วันที่	ประเด็น / เนื้อหา / วิธีการ	สื่อ / อุปกรณ์
	<p><b>การจัดทำแผนการพัฒนากลุ่ม</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรให้ความรู้เกี่ยวกับการจัดทำแผนการพัฒนากลุ่ม โดยการบรรยายประกอบสื่อ</li> <li>- วิทยากรสรุปเชื่อมโยงผลการประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาลไปสู่การจัดทำแผนพัฒนากลุ่ม</li> <li>- วิทยากรแจกแบบจัดทำแผนพัฒนากลุ่มฯ ให้ผู้เข้าอบรมฝึกปฏิบัติจัดทำแผนพัฒนากลุ่มฯ</li> <li>- ให้เลือกตัวแทนผู้เข้าอบรมนำเสนอผลการจัดทำแผนการพัฒนากลุ่ม</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปวิธีการ/แนวทางการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดความเข้มแข็ง</p> <p><b>การบริหารโครงการ บริหารสัญญา และบริหารหนี้</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อให้ความรู้เรื่องการบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปและแนะนำการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตให้เกิดประสิทธิภาพ</p> <p><b>การสร้างวินัยทางการเงิน</b></p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- วิทยากรบรรยายประกอบสื่อให้ความรู้เรื่องการสร้างวินัยทางการเงิน</li> <li>- วิทยากรแจกแบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่ายให้ผู้เข้ารับการอบรมกรอกข้อมูล</li> <li>- ผู้เข้าอบรมวิเคราะห์ผลการสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย</li> </ul> <p><b>สรุป</b></p> <p>วิทยากรสรุปและให้ข้อเสนอแนะการนำองค์ความรู้ไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันและให้คำปรึกษาแนะนำ/ถ่ายทอดแก่สมาชิกกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Power point</li> <li>- Power point</li> <li>- แบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย</li> <li>- ปากกา</li> <li>- กระดาษ</li> </ul>

# เนื้อหาประกอบหลักสูตร กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต



## การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและกิจกรรมเครือข่าย

กรมการพัฒนาชุมชน ดำเนินการส่งเสริมสนับสนุนการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยศาสตราจารย์ ดร.ยุวัฒน์ วุฒิเมธี อดีตอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนได้เริ่มดำเนินการครั้งแรก ๒ แห่ง ณ ตำบลขัวมุง อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่ และตำบลละงู อำเภอละงู จังหวัดสตูล ในวันที่ ๖ มีนาคม ๒๕๑๗ และถึงวันที่ ๖ มีนาคม ของทุกปี เป็นวันคล้ายวันก่อตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นการผสมผสานระหว่างแนวคิด ของสหกรณ์การเกษตรเครดิตยูเนียน และ ลินเชื่อเพื่อการเกษตร โดยใช้ “เงินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคน” ทำให้คนมีคุณธรรม มีการช่วยเหลือเกื้อกูล เอื้ออาทร แบ่งปันซึ่งกันและกัน เกิดกระบวนการเรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามวิถีทางประชาธิปไตย มีการรับฟังความคิดเห็นของเสียงส่วนใหญ่ เคารพในกฎกติกาที่มาจากข้อตกลงร่วมกัน เกิดการเรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนของตนเอง เพื่อจัดสรรผลประโยชน์ และจัดเป็นสวัสดิการให้กับสมาชิก ทำให้ชุมชนมีแหล่งทุนในการประกอบอาชีพเป็นของตนเอง ลดการพึ่งพาแหล่งทุนจากภายนอกชุมชน และสำคัญที่สุดคือ เป็นการฝึกคนให้มีความอดทน มีสัจจะ มีระเบียบวินัยในการใช้เงิน รู้จักใช้จ่ายเงินอย่างมีเหตุมีผล มีความเหมาะสม พอประมาณกับตนเองและครอบครัว เป็นการสร้างภูมิคุ้มกันให้กับครอบครัวและชุมชนตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ ๙

**กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต** หมายถึง การรวมตัวของประชาชน เพื่อช่วยเหลือตนเอง และช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน โดยการประหยัดทรัพย์แล้วนำมาสะสมทีละเล็กทีละน้อย เป็นประจำสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อใช้เป็นทุนให้สมาชิกที่มีความจำเป็นเดือดร้อนกู้ยืมไปใช้ ในการลงทุนประกอบอาชีพหรือเพื่อสวัสดิการของตนเอง และครอบครัว กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต จึงเป็นกลไกสำคัญในกระบวนการเสริมสร้างชุมชนให้เข้มแข็ง ทำให้เกิดการพัฒนาชุมชนครอบคลุมในหลายมิติ ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม การส่งเสริมประชาธิปไตย การพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการส่งเสริมวัฒนธรรม วิธีการดำรงชีวิตของคนในชุมชน ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาชุมชนให้เข้มแข็งได้อย่างยั่งยืน

### กิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

กิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย

#### ๑. การดำเนินการทางการเงิน

ส่งเสริมให้สมาชิกนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงิน ค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงิน ทุนอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิก ที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น สมาชิกต้องมีหน้าที่นำเงินมาฝากไว้กับกลุ่ม เป็นเงินที่นอกเหนือจากการสะสมของสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุน และสมาชิก จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ย



## ๒. การดำเนินธุรกิจ(กิจกรรมเครือข่าย)

เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง ปิมน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ย ชีวภาพ เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ หรือจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกกลุ่มและชุมชน นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุน เงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำไปเป็นเงินทุนในการลงทุนในการ ประกอบอาชีพและในศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่

## ๓. การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณสุขประโยชน์ ฯลฯ

## ๔. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต,

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริม สมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้ เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุน เงินทุน รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง

## กิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน)

หมายถึง กิจกรรมทางเศรษฐกิจของกลุ่มออมทรัพย์หรือการลงทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต อันประกอบด้วย กิจกรรมทางการผลิต กิจกรรมทางการขายผลผลิต กิจกรรมการซื้อ-ขาย การบริการ และการบริโภค ของชุมชน จะเห็นได้ว่าได้ว่ากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่มีความเข้มแข็งจะสามารถยืนหยัดได้ด้วยตนเองและสามารถ ขยายการลงทุนหรือขยายกิจการ โดยอาศัยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของสมาชิกเพื่อยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น ดังนั้น ขั้นตอนการดำเนินงานเพื่อให้กิจกรรมเครือข่ายประสบความสำเร็จ ควรมีขั้นตอนสำคัญ ดังนี้

### ๑. ค้นหาความต้องการของตลาด

การจะดำเนินกิจกรรมเครือข่าย กลุ่มจะต้องทราบความต้องการสินค้าและบริการของสมาชิกและคนในชุมชน ความได้เปรียบทางด้านการผลิต หรือการแข่งขันเพราะชุมชนแต่ละพื้นที่ที่มีความได้เปรียบทางทรัพยากรที่ แตกต่างกัน นั่นคือกลุ่มควรตระหนักว่าจะนำทรัพยากรของชุมชนที่มีอยู่มาผลิตสินค้าอะไรเพื่อสนองความต้องการและ เกิดประโยชน์ต่อกลุ่มและชุมชนได้มากที่สุด

### ๒. เลือกรูปแบบการผลิตสินค้าหรือบริการที่เหมาะสม

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายจะต้องทราบว่าผู้ที่ลงมือผลิตมีใครบ้าง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตมีใคร บ้าง จึงควรให้ผู้มีความสามารถเป็นผู้ลงมือผลิตอันประกอบด้วย ที่ดิน แรงงาน และทุนที่ใช้ในการดำเนินงาน

### ๓. ใครคือกลุ่มเป้าหมาย

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายจะต้องทราบว่าควรขายสินค้าให้กับใคร และลูกค้าจะซื้อสินค้าของเราได้อย่างไรซึ่ง ลูกค้าอาจแบ่งเป็นสมาชิกกลุ่มออมทรัพย์ หรือลูกค้าในชุมชนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกขึ้นอยู่กับตัวสินค้าและความต้องการ สินค้า จะเป็นตัวกำหนด เช่นกรณีผ้าทอเกาะยอ ลูกค้าเป็นคนนอกชุมชน กรณีปิมน้ำมันลูกค้าจะเป็นสมาชิกกลุ่มหรือ คนในชุมชน สำหรับการเข้าถึงลูกค้านั้น สามารถแบ่งลูกค้าออกเป็น ๒ ประเภท ประกอบด้วยลูกค้าปลีกคือลูกค้ารายย่อยที่ ซื้อสินค้าเพื่อนำไปบริโภคเอง และลูกค้าส่ง คือ ลูกค้าที่ซื้อสินค้าในปริมาณมากเพื่อนำไปขายต่อ

#### ๔. กำหนดรูปแบบที่เหมาะสม

รูปแบบที่เหมาะสมสำหรับการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย แบ่งเป็น ๑) กลุ่มที่ไม่เป็นทางการคือไม่มีการจดทะเบียนตามกรอบกฎหมายใด ๆ เช่นกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจะมีความเป็นอิสระในการดำเนินงาน แต่ไม่สามารถทำนิติกรรมในนามของกลุ่มได้ ข้อเสียของกลุ่มดังกล่าวคือระดมทุนได้น้อย ข้อดีคือการบริหารงานภายในกลุ่มมีความคล่องตัวเนื่องจากสมาชิกบริหารงานภายในกลุ่ม ๒) กลุ่มที่เป็นทางการ คือ กลุ่มที่มีการจดทะเบียนตามกฎหมายในรูปแบบต่าง ๆ เช่นวิสาหกิจชุมชน ข้อเสียคือการบริหารงานมีความซับซ้อนมากยิ่งขึ้นและมีความล่าช้า ส่วนข้อดีคือการระดมทุนสามารถทำได้รวดเร็ว

#### ปัจจัยที่กำหนดความสำเร็จของการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย(ธุรกิจชุมชน)

๑. **ความเข้าใจของสมาชิก** สมาชิกจะต้องเข้าใจในความแตกต่าง ขอบเขต และข้อจำกัดของกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย
๒. **ความต้องการและเป้าหมายของการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย** ซึ่งบางกลุ่มอาจดำเนินกิจกรรมเครือข่ายพอได้กำไรแค่พออยู่พอกินหรือสามารถแก้ปัญหาให้กับสมาชิก เช่นกิจกรรมเครือข่ายเกี่ยวกับการเกษตรหรือปศุสัตว์ บางกลุ่มอาจมีเป้าหมายคือกำไร เพื่อนำผลกำไรมายกระดับความเป็นอยู่ของสมาชิกให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น และเกิดประโยชน์แก่ชุมชน
๓. **เงินทุน** เพราะเงินทุนเป็นปัจจัยหนึ่งที่กำหนดความสำเร็จของกิจกรรมเครือข่าย ดังนั้นการดำเนินกิจกรรมเครือข่าย ควรเริ่มจากกิจการเล็กไปใหญ่ ค่อยๆ สะสมเงินทุนจากสมาชิกเพื่อสร้างความแข็งแกร่งให้เกิดขึ้นกับธุรกิจ
๔. **ทรัพยากรบุคคล** ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะต้องมีความรู้ ความสามารถทั้งด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น และวิทยาการสมัยใหม่ ทั้งนี้จะต้องเป็นคนที่รักงานในชุมชน ขอบงานท้าทาย มีความเสียสละ ไม่หวังผลตอบแทนมากเกินไป
๕. **การมีส่วนร่วมของสมาชิกและชุมชน** เป็นสิ่งสำคัญที่สุดในการจัดตั้งกิจกรรมเครือข่าย ถ้าสมาชิกไม่ร่วมมือการดำเนินกิจกรรมเครือข่ายก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยที่สมาชิกควรมี ๔ ร่วม คือ **ร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และร่วมรับผิดชอบ**





## การบริหารจัดการกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การจัดตั้งกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ธุรกิจชุมชน) เป็นการลงทุนดำเนินกิจกรรมที่มีความเสี่ยง ดังนั้นการจัดตั้งกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่ม จะต้องมีการพิจารณาอย่างรอบด้าน ซึ่งมีข้อควรพิจารณา ดังนี้

### ๑. เหตุผลความจำเป็นและสภาพก่อนจัดตั้ง

ควรพิจารณาแยกเป็นข้อๆ เพื่อให้มองภาพชัดเจน เข้าใจง่าย

**ตัวอย่าง** กรณีกู้ยืมเงินมีเหตุผลความจำเป็นและสภาพก่อนจัดตั้ง ดังนี้

- (๑) สมาชิกขาดเงินทุนในการประกอบอาชีพ
- (๒) คริวเรือนส่วนใหญ่มีรายได้ไม่เพียงพอ สำหรับแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นอย่างกะทันหัน หรือ ปลดปล่อยหนี้สิน
- (๓) คริวเรือนสมาชิกมีหนี้สินซ้ำซ้อน
- (๔) ชุมชนยังขาดทักษะการบริหารจัดการเงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุด

**ตัวอย่าง** กรณีโรงสีข้าว มีเหตุผลความจำเป็นและสภาพก่อนจัดตั้ง ดังนี้

- (๑) ถูกกดราคาจากพ่อค้าคนกลาง ทำให้ชาวนาขายข้าวเปลือกราคาถูก แต่ต้องซื้อข้าวสารราคาแพง
- (๒) ในพื้นที่ห่างไกล ต้องเสียค่าใช้จ่ายในการขนส่งข้าวไปโรงสี
- (๓) ถูกเอารัดเอาเปรียบจากโรงสีเอกชน

### ๒. ประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับ

**ตัวอย่าง** กรณีกู้ยืมเงินมีประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชนได้รับ ดังนี้

- ๑) มีแหล่งเงินทุนภายในชุมชนให้กู้ยืมเพื่อการประกอบอาชีพและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของคริวเรือน โดยยึดหลักความไว้วางใจ
- ๒) สร้างวินัยการเงินเพื่อลดปัญหาหนี้สินซ้ำซ้อนของคริวเรือน
- ๓) ส่งเสริมให้ชุมชนได้เรียนรู้การบริหารจัดการเงินทุนให้เกิดประโยชน์สูงสุดส่งเสริมให้ชุมชนได้ช่วยเหลือกันเอง โดยยึดหลักการพึ่งพาตนเอง

**ตัวอย่าง** กรณีโรงสีข้าวมีประโยชน์ที่สมาชิกและชุมชน ได้รับ ดังนี้

- ๑) แก้ปัญหาพ่อค้าคนกลางกดราคาข้าว
- ๒) ลดภาระค่าขนส่งข้าวไปโรงสี
- ๓) ทำให้ค่าใช้จ่ายลดลง ได้ปริมาณข้าวตามจริง
- ๔) เกษตรกรมีข้าวสารบริโภค ขาย ในชุมชน
- ๕) มีการบริการอำนวยความสะดวกในการสีข้าวให้สมาชิกและชุมชน
- ๖) มีการซื้อข้าวเปลือกมาสีเพื่อการจำหน่ายผลผลิตและแจกจ่ายผู้มีรายได้น้อย
- ๗) มีการพัฒนาศักยภาพการทำงานและการอยู่ร่วมกันในสังคมเชิงคุณธรรม
- ๘) มีแหล่งรับซื้อข้าวปลอดภัยในชุมชน



### ๓. ประเด็นขั้นตอนการจัดตั้ง

ความพิจารณาแยกเป็นข้อๆ เพื่อให้มองเห็นภาพชัดเจน เข้าใจง่าย เริ่มตั้งแต่สภาพก่อนจัดตั้ง จนถึงปัจจุบัน ตัวอย่าง กรณีโรงสีข้าวมีขั้นตอนการจัดตั้ง ดังนี้

- ๑) ประชุมประชาคม ราษฎรในชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลในชุมชน
  - ๒) จัดตั้งกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จัดหางบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โดยขอสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนในชุมชน
  - ๓) เลือกคณะกรรมการบริหาร
  - ๔) จัดทำระเบียบข้อบังคับของโรงสี
  - ๕) เตรียมประสานงาน ดำเนินการ ด้านการจัดเตรียมความพร้อม
  - ๖) ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับขั้นตอนการสีข้าว และเทคนิคการบริหารจัดการกลุ่มให้มีประสิทธิภาพทำการเชื่อมโยงกิจกรรมของกลุ่ม องค์กรต่าง ๆ ในหมู่บ้านและชุมชนใกล้เคียง
- ตัวอย่าง กรณียู้งฉาง มีขั้นตอนการจัดตั้ง ดังนี้
- ๑) ประชุมประชาคม ราษฎรในชุมชน เพื่อวิเคราะห์หาข้อมูลในชุมชน
  - ๒) จัดตั้งกลุ่ม สมาชิกกลุ่ม จัดหางบประมาณในการดำเนินกิจกรรม โดยขอสนับสนุนจากภาครัฐ เอกชน และประชาชนในชุมชน
  - ๓) เลือกคณะกรรมการบริหาร
  - ๔) จัดทำระเบียบข้อบังคับของยู้งฉาง
  - ๕) เตรียมประสานงาน ดำเนินการ ด้านการจัดเตรียมความพร้อม
  - ๖) ดำเนินการปฏิบัติ ศึกษาข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานยู้งฉาง และเทคนิคการบริหารจัดการกลุ่มฯ ให้มีประสิทธิภาพ

### ๔. เงินทุน

ที่มาของเงินทุนตั้งต้น แหล่งเงินทุน จำนวนเงินทุนหมุนเวียน การจัดสรรเงิน เพื่อจัดซื้อ-คัดเลือกสินค้าและวัตถุดิบ

### ๕. โครงสร้างคณะกรรมการและการควบคุมกำกับดูแล

โครงสร้างคณะกรรมการอาจประกอบด้วยคณะกรรมการชุดใหญ่ คณะกรรมการชุดย่อย หรือคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ และแสดงถึงบทบาท อำนาจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย วิธีการลงมติ การชี้ขาด การสั่งการ การควบคุมบังคับบัญชา

ตัวอย่าง กรณีคณะกรรมการบริหารจัดการโรงสีข้าวแบ่งคณะกรรมการบริหารออกเป็น ๕ ฝ่าย ได้แก่

- ๑) ฝ่ายการผลิต มีหน้าที่ ติดต่อประสานงานและวางแผนในการผลิตข้าวเปลือก แปรรูปผลผลิต
- ๒) ฝ่ายจัดซื้อ มีหน้าที่วางแผนการจัดซื้อข้าวเปลือกจากสมาชิก ควบคุมการเบิกจ่ายข้าวเปลือกให้ฝ่ายผลิต
- ๓) ฝ่ายการตลาด มีหน้าที่วางแผนการตลาด ติดต่อประสานงานกับชุมชนภายนอกและหน่วยงานที่มีความสนใจ ติดต่อลูกค้า ประชาสัมพันธ์ เข้าร่วมประชุมกิจกรรมแสดงสินค้าจัดส่งสินค้า ทั้งชายตรงและชายปลีก ติดต่อพ่อค้าคนกลาง
- ๔) ฝ่ายบัญชี มีหน้าที่ จัดทำบัญชีรายรับ รายจ่าย ทั้งหมด และควบคุมเรื่องการเงิน จัดสรรปันผลสวัสดิการต่าง ๆ แก่สมาชิกในชุมชนอย่างเป็นธรรมให้เป็นไปตามระเบียบ
- ๕) ฝ่ายตรวจสอบ มีหน้าที่ ตรวจสอบการเงิน สต็อกสินค้า ตรวจสอบให้กลุ่มดำเนินงานเป็นไปตามวัตถุประสงค์ในการจัดตั้ง



## ๖. บุคลากร

วิธีการคัดเลือกบุคลากร ฝึกอบรมทักษะในงาน วิธียืดเหนียวน้ำใจกัน เงินเดือนและค่าตอบแทน จัดการบริหารงานบุคคล ตามหลักระบบอุปถัมภ์หรือระบบคุณวุฒิ

## ๗. ผลผลิต

การจัดเก็บข้อมูลหมวดหมู่สินค้า ระบบเก็บข้อมูลลูกค้า รายการขายสดแต่ละวัน รายการสินค้าคงเหลือ รายการสินค้าขาดดี-ไม่ดี รายการควบคุมลูกหนี้ การตรวจสอบ-ควบคุมคุณภาพ

## ๘. การคำนวณต้นทุน-ผลกำไร- การจัดแบ่งผลกำไร

**ตัวอย่าง** กรณีการจัดแบ่งผลกำไรของโรงสีข้าว โดยคำนวณเงินจากร้อยละของเงินเฉลี่ยคืนเป็นรายเดือนแก่ผู้ซื้อสินค้าที่เป็นสมาชิก ร้อยละของเงินปันผลให้แก่สมาชิกตามจำนวนหุ้น หรือเงินปันผลให้สมาชิกกลุ่ม/กองทุนชุมชนที่จัดตั้งตามจำนวนหุ้น

## ๙. เครื่องจักร

แหล่งซื้อหากำลังการผลิตของเครื่องจักร การติดตั้งและซ่อมบำรุงรักษา

## ๑๐. ตลาด

วิธีหาตลาดรับซื้อ แหล่งจัดจำหน่าย การกระจายสินค้า วิธีส่งเสริมการขาย-เพิ่มยอดขาย

## ๑๑. สถานที่ดำเนินการ-จัดจำหน่าย-แหล่งวัตถุดิบ

เหตุผลที่เลือกอาจพิจารณาว่าสถานที่นี้มีข้อได้เปรียบดีกว่าแหล่งอื่นอย่างไร

## ๑๒. ทะเบียน เอกสารบัญชีและอุปกรณ์ที่จำเป็น

ลักษณะของกิจกรรมที่ดำเนินการ เช่น กรณีกู้ยืมเงินต้องมีทะเบียนคุมสินค้า คุมลูกหนี้ และคุมเจ้าหนี้ กรณีศูนย์สาธิตการตลาด ต้องมีทะเบียนซื้อสินค้าของสมาชิก บัญชีรับ-จ่ายรายวัน บัญชีเงินสด-บัญชีเงินฝากธนาคาร(ส.) บัญชีรายได้และหนี้สิน(ร.) บัญชีรายจ่ายและทรัพย์สิน(จ.) งบกำไร-ขาดทุน และงบดุล ซึ่งแต่ละทะเบียน เอกสาร หรืออุปกรณ์ มีวิธีการใช้ประโยชน์และเก็บรักษาแตกต่างกัน และสนับสนุนกันอย่างไรบ้าง

## ๑๓. เวลาเปิด-ปิดทำการ

เหตุผลที่เลือกช่วงเวลาดังกล่าว

## ๑๔. ข้อจำกัด

การดำเนินกิจกรรมภายใต้สถานะ สภาพแวดล้อม ประชากร ทรัพยากร ลักษณะนิสัย งบประมาณที่มีจำกัด หรือระเบียบกฎหมายที่มีผลบังคับ ซึ่งเป็นข้อจำกัด กลุ่มออมทรัพย์ฯต้องพบกับอะไรบ้าง

## ๑๕. ข้อป้องกันและการแก้ไข

กรณียังไม่เกิดปัญหาแต่เป็นการป้องกันมิให้เกิดปัญหาภายหลังเกิดปัญหาแล้วมีข้อแก้ไขอย่างไรได้ผลดีอย่างไร

## ๑๖. ข้อที่ควรรู้

จุดสังเกตตรวจจับทุจริตพฤติกรรมส่อทุจริตของผู้เกี่ยวข้องความจำเป็นของหลักทรัพย์ค้ำประกันทำเลดำเนินการที่เหมาะสม ได้สำรวจพฤติกรรมผู้บริโภคในการตัดสินใจซื้อสินค้า หรือความเป็นไปได้ทางธุรกิจหรือไม่

## ๑๗. เทคนิคการทำงาน

การสื่อความเข้าใจ (ด้วยถ้อยคำ ภาษา เช่น พูด เขียนหรือไม่ใช้ถ้อยคำ เช่น เครื่องหมายและสัญญาณ) วิธีการจูงใจการวินิจฉัยสั่งการ (โดยสามัญสำนึกหรือเหตุผล) วิธีดำเนินงานที่ได้ผลดี เช่น ลดต้นทุน ลดความผิดพลาด ลดแรงงาน ลดเวลา หรือการจัดร้านค้าให้น่าสนใจ

## ๑๘. การจัดการความรู้

วิธี/ประสบการณ์ที่ได้จุดค้น และรวบรวมความรู้ จัดหมวดหมู่ สื่อสารถ่ายทอดความรู้แบบรุ่นสู่รุ่นแบบตัวต่อตัว การจัดกิจกรรมกระบวนการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ หรือส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ สร้างองค์ความรู้ใหม่ ประยุกต์ใช้ความรู้

## ๑๙. สรุปประเมินสถานการณ์ปัจจุบัน

ประเมินสถานการณ์ของกิจกรรมที่ดำเนินการด้วย SWOT Analysis ซึ่งเป็นเครื่องมือวิเคราะห์สภาพแวดล้อมและศักยภาพ แยกเป็น

- จุดแข็ง (Strengths) ปัจจัยภายในที่สนับสนุนให้ดำเนินกิจกรรมอยู่ได้
- จุดอ่อน (Weaknesses) สภาพปัญหาภายในที่เกิดขึ้นและยังแก้ไขไม่ได้
- โอกาส (Opportunities) ปัจจัยภายนอกที่สนับสนุนการดำเนินกิจกรรม
- อุปสรรค (Threats) ภัยคุกคามจากภายนอกที่ไม่สามารถควบคุมจัดการได้เลย

### ตัวอย่างแผนปฏิบัติการ

#### การดำเนินกิจกรรมเครือข่าย (ธุรกิจชุมชน) ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

การดำเนินกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กลุ่มควรมีการจัดทำแผนการดำเนินงาน เพื่อเตรียมความพร้อมในประเด็น ดังนี้

- ๑) ชื่อกิจกรรม
- ๒) เหตุผลความจำเป็น สภาพก่อนจัดตั้ง สภาพปัญหา ความต้องการ ทรัพยากรที่มีในพื้นที่
- ๓) ระบุความต้องการแก้ปัญหา หรือการดำเนินการกิจ และความสำคัญ
- ๔) ระบุความจำเป็นเร่งด่วนและความสำคัญ
- ๕) ระบุนโยบาย/แผนงานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เกี่ยวข้อง
- ๖) วัตถุประสงค์กิจกรรม
- ๗) กลุ่มเป้าหมาย
- ๘) พื้นที่การดำเนินงาน
- ๙) ผลที่คาดว่าจะได้รับ
- ๑๐) ขั้นตอนการดำเนินงาน



เนื้อหาประกอบหมวดวิชา  
การพัฒนากลุ่มออมทรัพย์  
เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง  
(วิชาบังคับ)



## หมวดวิชาการพัฒนากลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสู่ความเข้มแข็ง (วิชาบังคับ)

### การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล


บทนำ (การดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามแนวคิด หลักการ แนวทางของกรมการพัฒนาชุมชน)

#### วัตถุประสงค์และเป้าหมายของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

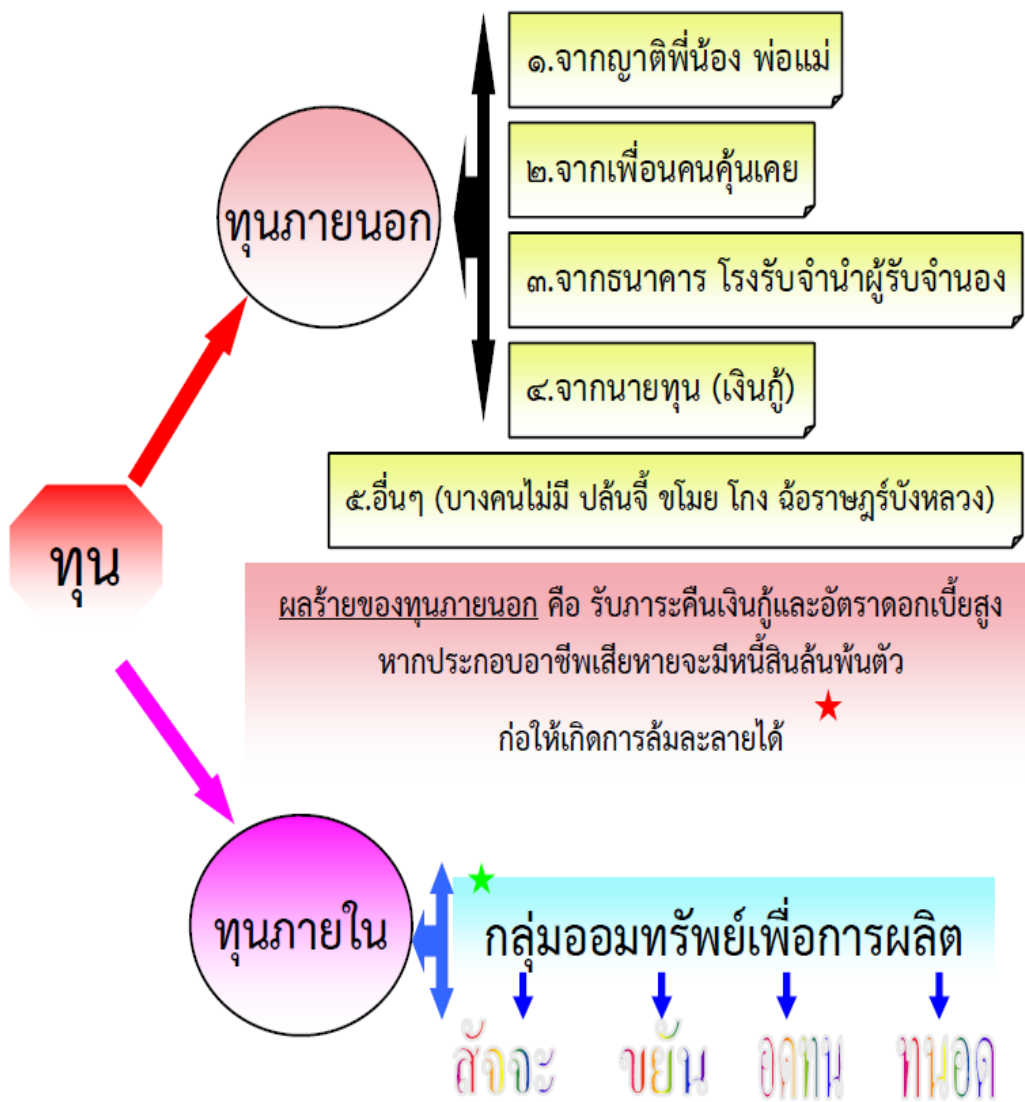
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อให้ประชาชน ในชนบทรวมตัวกันแก้ไขปัญหาขาดแคลนเงินทุน และปัจจัยต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการประกอบอาชีพด้วยตนเอง โดยการฝึกฝนให้ประชาชนรู้จักประหยัดอดออมเก็บสะสมเงินที่เหลือจากการใช้จ่าย มาฝากไว้กับกลุ่มเป็นประจำและสม่ำเสมอเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพและพัฒนาคุณภาพชีวิตให้ดีขึ้น บนพื้นฐานของการพึ่งพาตนเอง การช่วยเหลือซึ่งกันและกันและหลักคุณธรรมของประชาชน ซึ่งเป็นไปตามแนวทางหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๙ ซึ่งกรมการพัฒนาชุมชนน้อมนำหลักปรัชญา ดังกล่าว มาเป็นแนวทางในการดำเนินงานหมู่บ้านเศรษฐกิจพอเพียงต้นแบบในทุกภาคของประเทศ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนเงินทุนเพราะคนจนในชนบทถูกปิดล้อมด้วยวงจรแห่งความยากจน ดังนั้น การหาเงินมาเพื่อลงทุน จึงเป็นสิ่งที่จำเป็นมาก การให้ชาวชนบทมารวมกลุ่ม ออมเงิน แล้วนำไปทำทุนนั้น เป็นทางออกที่ดีทางหนึ่ง ซึ่งในสังคมปัจจุบัน เงินทุน เป็นสิ่งที่สำคัญอย่างหนึ่งในการพัฒนาหมู่บ้าน ถ้าไม่มีเงินทุนชาวบ้านก็ยากที่จะทำอะไรได้ ดังนั้น การสะสมเงินทุน การสร้างกองทุนสำหรับหมู่บ้านจึงต้องเกิดขึ้นเพื่อนำเงินไปพัฒนาหมู่บ้าน ไปส่งเสริมอาชีพ และช่วยเหลือด้านสวัสดิการต่าง ๆ การจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตไม่เพียงแต่จะสร้างแหล่งเงินทุนให้กับหมู่บ้าน แต่ยังเป็น “เงินทุนภายใน” เป็นแหล่งกักเก็บเงินไปประกอบอาชีพ มีการช่วยเหลือสวัสดิการ ที่ประกันความเจ็บป่วยเท่านั้น หากแต่กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ยังก่อให้เกิดการรวมกลุ่มสินค้าของชาวบ้าน มีการซื้อ-ขายด้วยราคาที่เป็นธรรม รวมทั้งลดการพึ่งพา “เงินทุนภายนอก” มีกระแสการเงินหมุนเวียนภายในหมู่บ้าน คือความจำเป็น อย่างหนึ่งที่จะต้องพัฒนาให้เกิดขึ้นในระบบที่ชาวบ้านยังถูกอิทธิพลจากเศรษฐกิจ หรือการใช้เงินตราครอบงำอยู่

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีเป้าหมายสูงสุดคือการพัฒนาคนให้มีคุณภาพและมีศักยภาพที่จะช่วยเหลือตนเองและร่วมกันพัฒนาชุมชนของตนเอง ได้ด้วยตนเอง โดยวัตถุประสงค์ของการออมทรัพย์ก็เพื่อส่งเสริมการพัฒนาบุคคล คือสมาชิกและครอบครัวของสมาชิก ให้สามารถสร้างครอบครัวที่มั่นคงอันจะส่งผลต่อการพัฒนาสังคมในภาพรวมที่เข้มแข็งและยั่งยืน ดังนั้นวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์ให้มีประสิทธิภาพและบรรลุถึงเป้าหมายสูงสุดได้ พึงยึดแนวปฏิบัติ “รวมคน” หมายถึง รวมคนที่มีความเหมือนหรือคล้ายคลึงกัน มีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมายเดียวกัน สมควรใจที่จะร่วมแรงร่วมใจกันแก้ปัญหา ไม่ใช่เป็นคนที่เข้ามา โดยหวังผลประโยชน์ส่วนตน ซึ่งนั่นจะเป็นจุดเริ่มต้นของการ “พัฒนาคน” โดยแท้ และเมื่อมีการผนึกกำลังกันแล้ว จะเป็นการรวมกลุ่มกันเพื่อเพิ่มศักยภาพของบุคคล ทำให้เกิดกลุ่มที่มีลักษณะเพื่อนช่วยเพื่อน กล่าวคือ ช่วยให้เพื่อนสมาชิกมีรายได้ มีความเป็นอยู่ดีขึ้น นี่คือการ “ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน”

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  สร้าง

ทุนชุมชนที่ยั่งยืน



ผลร้ายของทุนภายนอก คือ รับภาระคืนเงินกู้และอัตราดอกเบี้ยสูง หากประกอบอาชีพเสียหายจะมีหนี้สินล้นพ้นตัว

★

★

รายได้น้อย แต่รู้ประหยัดแล้วสะสมรวมกันที่จะมีทุนของตนเอง รู้คิดและอดออมดำรงชีพตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

## แนวคิด หลักการ และวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

**กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**เป็นวิธีการระดมเงินออมและทรัพยากรอื่นของแต่ละบุคคลเป็น “เงินทุนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” นำมาจัดสรรให้บริการกับสมาชิกในชุมชน เพื่อช่วยเหลือตนเองยามปกติและช่วยเหลือซึ่งกันและกันยามประสบปัญหา ด้วยความเอื้ออาทรโดยพฤติกรรม ความมีวินัยในการออมและความไว้วางใจระหว่างสมาชิก และเพื่อเป็นการพิทักษ์ปกป้องดูแลกันเองซึ่งจะลดโอกาสการถูกเอารัดเอาเปรียบจากภายนอก ให้เหลือน้อยที่สุด เงินทุนของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมี ๒ ประเภท ดังนี้

### ๑. เงินทุนดำเนินการ

เป็นเงินทุนที่นำไปทำกิจกรรมของกลุ่ม เช่น การให้กู้ยืม การบริหารศูนย์สาธิต การตลาด ยุ้งฉาง ธนาคารข้าว เป็นต้น เงินจำนวนนี้ได้มาจากเงินสะสมของสมาชิก เงินที่รับฝาก เงินอุดหนุนจากหน่วยงานต่าง ๆ หากสมาชิกผู้ใดลาออกจะต้อง คืนเงินสะสมแก่สมาชิกผู้นั้น

### ๒. เงินทุนสำหรับใช้เป็นค่าใช้จ่าย

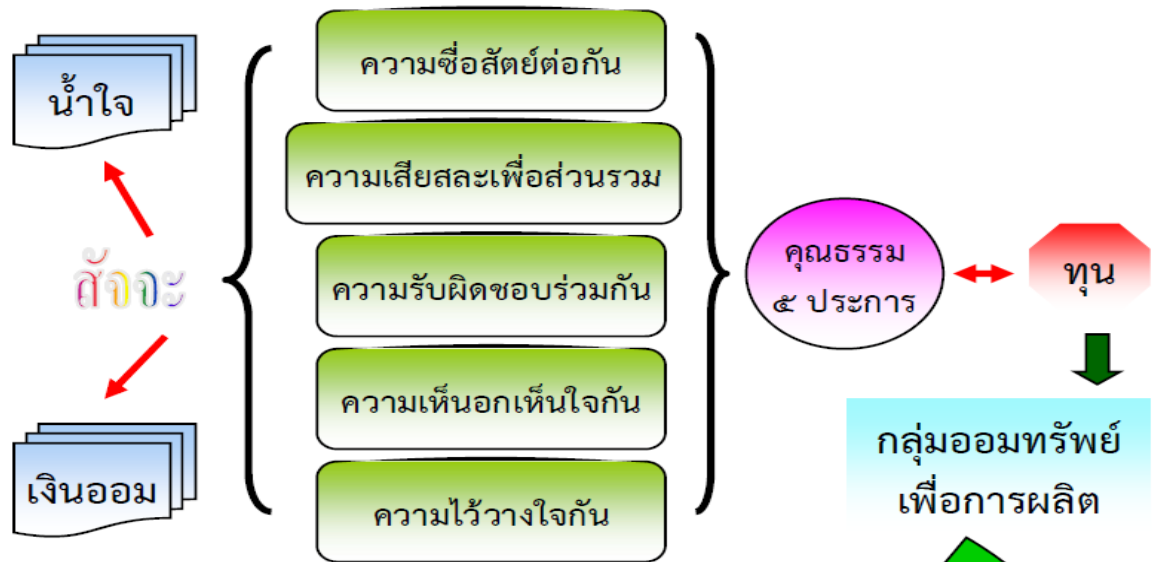
เป็นเงินทุนสำหรับใช้จ่ายในการบริหารงานของกลุ่ม เช่น ค่าสมุด ดินสอ ปากกา รวมถึงค่าใช้จ่ายในการติดต่อประสานงานต่าง ๆ เงินจำนวนนี้ได้มาจากค่าสมัคร ค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินจากการจัดสรรผลกำไรบางส่วนที่ระบุให้นำมาใช้ ในการบริหารจัดการ

ทั้งนี้ การเก็บรักษาเงินทุนของกลุ่มทำได้โดยการฝากไว้กับธนาคาร แยกเป็น ๒ บัญชี คือ

- บัญชีฝากประจำ ได้แก่ เงินสัจจะสะสมของสมาชิกและเงินบริจาคที่มี วัตถุประสงค์เป็นเงินทุนของกลุ่ม
- บัญชีเผื่อเรียก ได้แก่ เงินค่าสมัคร เงินค่าธรรมเนียมแรกเข้า และเงินค่าปรับ ค่าบริการต่าง ๆ



## กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สร้าง ทุนและผลตอบแทนจาก “**สัจจะ**”



- ★ ได้กับตัวเรา ทำให้รู้ “ประหยัด” อดออม มีเงินออมใช้จ่ายยามจำเป็น จุกเงิน
- ★ มีเงินทุนในการประกอบอาชีพ
- ★ ได้เรียนรู้การทำงานร่วมกัน ตามหลักคุณธรรม ๕ ประการ
- ★ ได้ช่วยเหลือกันในชุมชน
- ★ มีสวัสดิการชุมชนตั้งแต่เกิดจนตาย
- ★ ได้รับการช่วยเหลือด้านการซื้อขายผลิตผล และมีกิจกรรมที่ช่วยเหลือเราเช่น ศูนย์สาริต การตลาด ปืมน้ำมัน โรงสีข้าวชุมชน รถเกี่ยวข้าว ลานตากผลผลิต ธนาคารข้าว และกิจกรรมที่เป็นประโยชน์เพื่อสมาชิกอีกมากมาย

★ มีกลุ่มออมทรัพย์  
เพื่อการผลิต  
แล้วได้อะไร ?

**กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต** เป็นองค์กรที่รวมเอาคนที่รู้จักเพื่อแสวงหาแนวทางใหม่ในการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สิ่งสำคัญที่จะทำให้การ รวมตัวของสมาชิกเหนียวแน่น สามารถทำให้กลุ่มประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ คือ คุณธรรมของสมาชิก ซึ่งมี ๕ ประการ ดังนี้

#### ๑. ความซื่อสัตย์ต่อกัน

หมายถึง การสร้างสัจจะต่อตนเองในการประหยัด อดออมอย่างสม่ำเสมอ และการซื่อสัตย์ต่อกลุ่มในการถือหุ้นหรือฝากเงินในกลุ่มอย่างต่อเนื่อง เมื่อกู้เงินไปแล้ว ก็ใช้คืนเงินตามสัญญา

#### ๒. ความเสียสละ

หมายถึง ความมีน้ำใจเอื้อเฟื้อ แบ่งปันสิ่งที่ดีให้แก่มิตร ไม่มีจิตใจคับแคบ เช่น หากเพื่อนมีความเดือดร้อนก็จะให้เพื่อนได้กู้เงินก่อน ซึ่งการเสียสละนี้จะเป็นการ ผูกมิตรไมตรีระหว่างสมาชิก สร้างนิสัยให้เห็นแก่ประโยชน์ของส่วนรวม

#### ๓. ความรับผิดชอบ

หมายถึง การร่วมมือกับกลุ่มในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ โดยการเข้าร่วมประชุม การแสดงความคิดเห็น และข้อเสนอต่อการบริหารงานกลุ่ม ความรับผิดชอบ ดังกล่าวจะทำให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตสามารถแก้ปัญหาของสมาชิกได้ อย่างมีพลัง

#### ๔. ความเห็นอกเห็นใจ

หมายถึง เป็นความรู้สึกร่วมถึงความรู้สึกภายในใจของเพื่อนสมาชิก หากเกิด ความเข้าใจต่อกันแล้วจะทำให้กิจกรรมที่ทำร่วมกันทุกอย่างราบรื่นไปได้ด้วยดี ความเห็นอกเห็นใจอาจแสดงออกด้วยการกล่าวคำรู้สึกที่ดี เช่นการให้กำลังใจ คณะกรรมการที่เสียสละแรงกายแรงใจมาทำงานให้กับกลุ่ม เป็นต้น

#### ๕. ความไว้วางใจกัน

หมายถึง การแสดงความรู้สึกทางบวกต่อความคาดหวังที่มีต่อการเข้าร่วม เป็นสมาชิกกลุ่ม เช่น การไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่านำเงินไปใช้ ในทางที่เป็นประโยชน์และจะนำเงินมาชำระคืนได้ ความไว้วางใจต่อการทำหน้าที่ของคณะกรรมการ เป็นต้น ความไว้วางใจดังกล่าวจะนำมาซึ่งความยุติธรรม ที่สมาชิกทุกคนจะได้รับบริการจากกลุ่มโดยเท่าเทียมกัน



## กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต พัฒนา

### ชุมชนด้วยหลัก “คุณธรรม”

คุณธรรม ๕ ประการ	ต้องทำอะไร
ความซื่อสัตย์ต่อกัน	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ส่งเงินสัจจะตามกำหนด</li> <li>● ต้องส่งเงินกู้ตามสัญญา ไม่คดโกงเพื่อนสมาชิก</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การให้เพื่อนสมาชิกที่มีความเดือดร้อนมากกว่า กู้เงินก่อน</li> </ul>
ความเสียสละ	<ul style="list-style-type: none"> <li>● เสียสละเวลา/แรงกายเข้าร่วมประชุมกลุ่ม และร่วมมือช่วยเหลือกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การส่งเงินสัจจะตามกำหนด ณ ที่ทำการกลุ่ม</li> <li>● การส่งคืนเงินกู้ตามสัญญา</li> </ul>
ความรับผิดชอบ	<ul style="list-style-type: none"> <li>● การเข้าร่วมประชุมกลุ่มและร่วมมือ ในกิจกรรมต่างๆ ของกลุ่ม</li> </ul>
	<ul style="list-style-type: none"> <li>● เห็นใจเพื่อนสมาชิกที่เดือนร้อนให้กู้เงินก่อน</li> <li>● คนมีเงินเห็นใจคนจนโดยนำเงินมาฝากกับกลุ่ม เพื่อเพิ่มทุนให้กลุ่มฯ และตัวเองก็ได้เงินปันผล และดอกเบี้ยเมื่อสิ้นปีเป็นการตอบแทนความดี</li> <li>● เห็นใจประธาน และกรรมการที่เสียสละเวลา/แรงกายทำงานให้กลุ่มฯ</li> </ul>
ความไว้วางใจกัน	<ul style="list-style-type: none"> <li>● ไว้วางใจเพื่อนสมาชิกที่กู้เงินไปว่า นำมาส่งคืนแน่นอน เพราะนำไปใช้ประกอบอาชีพ ที่เป็นประโยชน์ เพื่อนๆ สมาชิกช่วยกันดูแล</li> <li>● ไว้วางใจประธาน และกรรมการที่มาทำหน้าที่</li> </ul>

**กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต** ดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดของคนในสังคมเดียวกัน จึงจำเป็นต้องมีกฎเกณฑ์และ กระบวนการในการดำเนินงานที่มั่นใจได้ว่าบุคคลที่เข้ามารวมกันในกลุ่มจะมี คุณสมบัติเหมาะสม สามารถร่วมมือช่วยเหลือเกื้อกูลกันจนบรรลุเป้าหมายและ วัตถุประสงค์ของกลุ่มได้อย่างดี สาระสำคัญของ การเป็นสมาชิกกลุ่มจึงควร ประกอบไปด้วย การเป็นผู้มีอายุตามเกณฑ์ที่เหมาะสม อยู่ในวงสังคมที่มีความสัมพันธ์ เดียวกัน มีความประพฤติดี มีศีลธรรม และมีความศรัทธา เห็นชอบ ในคุณค่าของการรวมกลุ่มออมทรัพย์ที่จะมีต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคม ดังนั้น สมาชิกของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงแบ่งประเภทได้ ดังนี้

### ๑. สมาชิกสามัญ

ประกอบด้วยสมาชิกก่อตั้งที่มีความสนใจและศรัทธาในหลักการของ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต รวบรวมกัน จัดตั้งกลุ่มขึ้น และหมายรวมถึงสมาชิก ที่มีความสนใจสมัครเข้าเป็นสมาชิกของกลุ่ม แล้วได้ทดลองส่งเงินสัจจะตาม วิธีการ ดำเนินกิจกรรมของกลุ่ม โดยทั่วไปหากทดลองสัจจะไม่น้อยกว่า ๓ เดือน ก็ถือว่า มีสัจจะที่เชื่อถือได้สมควรเป็น สมาชิกถาวรของกลุ่มต่อไป

### ๒. สมาชิกวิสามัญ

เป็นสมาชิกของกลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่ในชุมชน เช่น กลุ่มอาชีพ กลุ่มเยาวชน กลุ่มสตรี ประสงค์จะส่งเงินสัจจะและสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่ม โดยประธานกลุ่มเป็นผู้สมัคร ในนามของกลุ่ม

### ๓. สมาชิกพิเศษ (กิตติมศักดิ์)

เป็นบุคคลภายนอกชุมชนที่มีศรัทธาและมีความสนใจ สมัครเข้าเป็นสมาชิก กลุ่ม นำเงินฝากไว้ แต่ไม่มีสิทธิ กู้ยืมเงินจากกลุ่ม ได้แก่ บุคคลจากหมู่บ้าน/ตำบล อื่น ชำรacters ทหาร ตำรวจ รวมถึงเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนในพื้นที่



**กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต** เป็นกิจการที่สมาชิกร่วมมือกันทำงาน ซึ่งเป็นการทำงานกับคนหมู่มาก จึงให้สมาชิกเลือกตั้งเพื่อนสมาชิกที่มี คุณสมบัติเหมาะสม มีความรู้ ความเสียสละ ให้มาทำงานแทนสมาชิกทุกคน เรียกว่า “คณะกรรมการบริหารกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ” เพื่อเป็นการฝึกให้รู้จักควบคุม ตนเอง บริหารงาน และ ตัดสินใจกันเอง ตามวิถีประชาธิปไตย โดยคณะกรรมการ บริหารฯ ประกอบด้วย ๔ คณะ ดังนี้

#### ๑. คณะกรรมการอำนวยการ

ทำหน้าที่พิจารณารับสมาชิก การรับฝากเงิน การจัดทำงบดุลทางการเงิน และการจัดสรรเงินปันผลแก่สมาชิก

#### ๒. คณะกรรมการเงินกู้

มีหน้าที่พิจารณาคำขอกู้ของสมาชิก ต้องเข้าร่วมประชุมทุกครั้งที่มีการ พิจารณาเงินกู้ และคอยติดตามเยี่ยม เยือนความเคลื่อนไหวของสมาชิกผู้กู้เงิน

#### ๓. คณะกรรมการตรวจสอบ

มีหน้าที่ตรวจสอบกิจการของกลุ่ม กรณีที่กรรมการบริหาร ดำเนินงานไม่เป็นไปตามที่กำหนดไว้มีอำนาจในการสั่งพัก กรรมการได้ และการตรวจสอบ ทุกครั้งต้องทำบันทึกหรือรายงานให้คณะกรรมการอำนวยการทราบด้วย

#### ๔. คณะกรรมการส่งเสริม

มีหน้าที่ให้ความรู้แก่สมาชิก เพื่อสร้างความเข้าใจอันถ่องแท้ถึงหลักการ ของกลุ่มและพัฒนาคุณธรรมของ สมาชิก ทั้งนี้อาจเชิญผู้มีความรู้ความสามารถ หรือผู้ทรงคุณวุฒิมาเป็นวิทยากรแก่กลุ่มด้วยก็ได้

ทั้งนี้ คณะกรรมการทั้ง ๔ คณะ ต้องปฏิบัติหน้าที่คณะกรรมการบริหารฯ เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมี ประสิทธิภาพ คือ

- ทำงบบประมาณ รายรับ-รายจ่าย ของกลุ่ม
- แต่งตั้งที่ปรึกษาของกลุ่ม
- กำหนดระเบียบต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นข้อบังคับสำหรับกลุ่ม
- จัดให้มีการเลือกตั้งซ่อม แทนคณะกรรมการที่ว่างลง
- จ้างหรือแต่งตั้งพนักงานประจำตามความจำเป็น

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตเป็นองค์กรทางการเงิน ดำเนินกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการเงิน เพื่อช่วยเหลือซึ่งกัน และกัน รวมถึงการส่งเสริมให้สมาชิกเกิดการประหยัดและออมทรัพย์เพื่อเสริมสร้างฐานะทางเศรษฐกิจของสมาชิก ครอบครัว และสังคม โดยกิจกรรมพื้นฐานของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ประกอบด้วย



### ๑. การดำเนินการทางการเงิน

ส่งเสริมให้สมาชิกรนำเงินมาออมทรัพย์ในรูปของเงิน ค่าหุ้น โดยจะต้องมาสะสมเงิน หุ้นอย่างสม่ำเสมอ เรียกว่า “เงินสัจจะสะสม” เพื่อเป็นกองทุนสำหรับสมาชิก ที่เดือดร้อนให้กู้ยืมเมื่อถึงคราวจำเป็น สมาชิกต้องมีหน้าที่นำเงินมาฝากไว้กับกลุ่ม เป็นเงินที่นอกเหนือจากการสะสมของสมาชิก เพื่อเป็นการระดมทุน และสมาชิก จะได้รับผลตอบแทนในรูปแบบดอกเบี้ย

### ๒. การดำเนินธุรกิจ

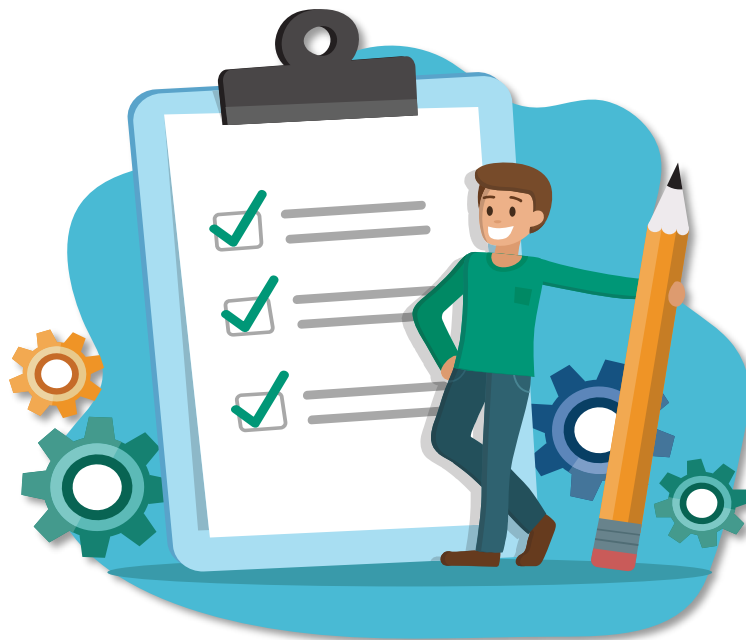
เป็นกิจกรรมที่ช่วยเหลือและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของชุมชน เช่น ศูนย์สาธิตการตลาด ยุ้งฉาง ปิมน้ำมัน ลานตากผลผลิต โรงสีข้าว กองทุนปุ๋ย ชีวภาพ เป็นต้น เป็นการฝึกหัดการดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม โดยมุ่งหวังผลกำไร เพื่อนำไปดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ นอกจากนี้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตยังสนับสนุน เงินกู้ให้กับสมาชิกที่เป็นชาวบ้านในชุมชน กลุ่มอาชีพ หรือกลุ่มผู้ผลิต ผู้ประกอบการ หนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ นำไปเป็นเงินทุนในการลงทุนในการ ประกอบอาชีพและในศูนย์สาธิตการตลาดเป็นแหล่งกระจายสินค้า OTOP ในพื้นที่


### ๓. การจัดสวัสดิการ

กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตต้องนำเงินจากการจัดสรรกำไรสุทธิประจำปี มาจัดสวัสดิการให้กับสมาชิกในรูปแบบต่าง ๆ ได้แก่ การรักษาพยาบาล ฌาปนกิจสงเคราะห์ ทุนการศึกษา ทุนสาธารณประโยชน์ ฯลฯ

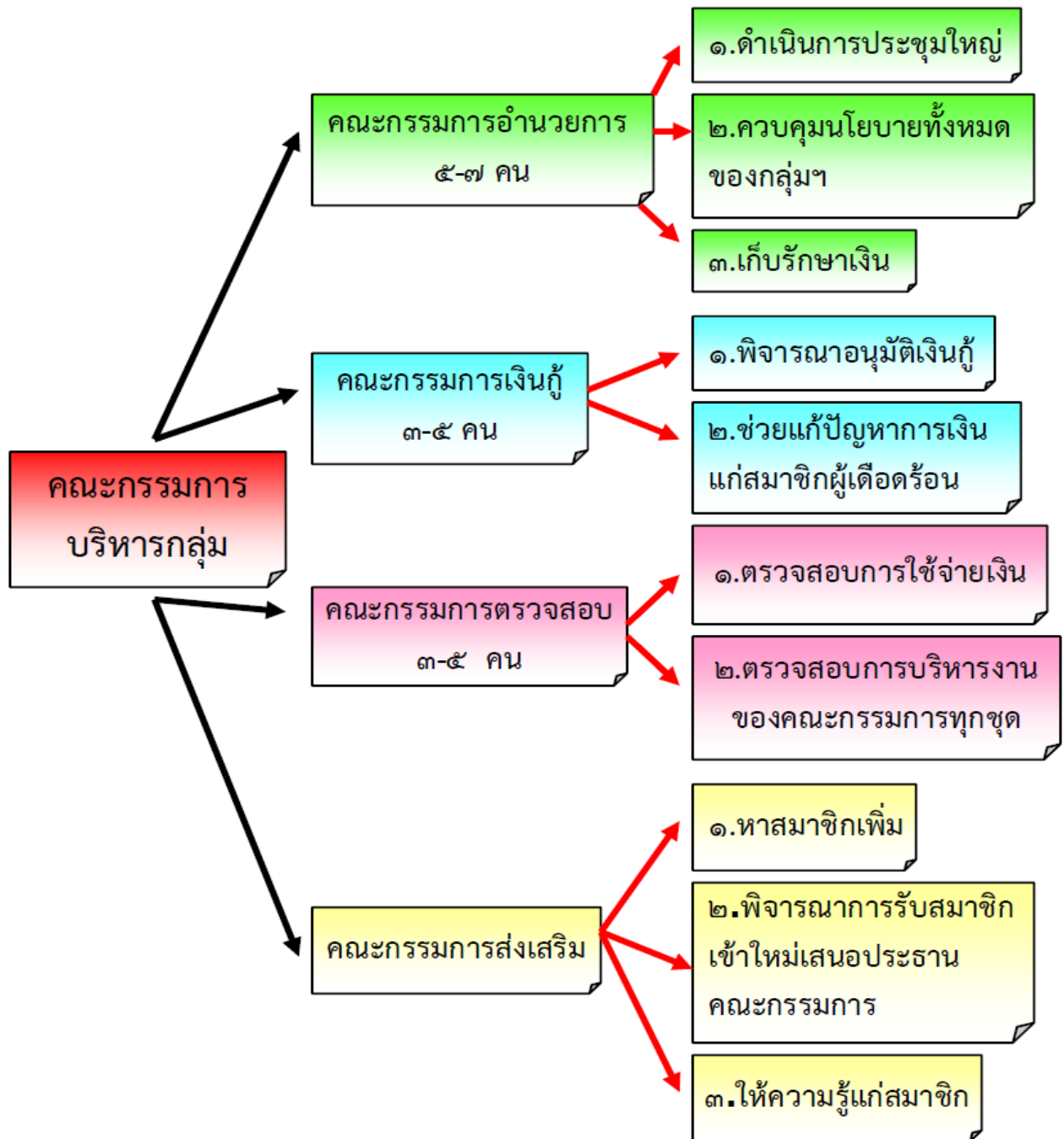
### ๔. การส่งเสริมคุณภาพชีวิต

เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสมาชิก กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจึงต้องส่งเสริม สมาชิกในการพัฒนาอาชีพให้ เกิดรายได้ โดยกลุ่มมีบทบาทด้านการสนับสนุน เงินทุน รวมทั้งส่งเสริมให้สมาชิกมีที่อยู่อาศัยมั่นคง



กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  สร้าง

โรงเรียนผู้นำวิถีประชาธิปไตย





กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต สร้าง

## วิทยาลัยฝึกหัดนักธุรกิจ





## การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล

การประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เป็นการตรวจสอบคุณภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต เพื่อสำรวจ ค้นหาปัจจัยเสี่ยง แนวโน้มของการดำเนินงาน และการเตรียมความพร้อมสำหรับรองรับปัญหาที่อาจเกิดขึ้นกับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต โดยใช้เครื่องมือที่เรียกว่า “แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต” ประกอบด้วย ๔ หลักการสำคัญ ๑๐ หลักการย่อย ๒๑ ตัวชี้วัดซึ่งใช้หลักธรรมาภิบาล ๑๐ ข้อ มาเป็นแนวทางในการจัดทำแบบประเมินดังกล่าว โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตมีการบริหารจัดการที่มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และยังเป็น การสร้างความเชื่อมั่นให้แก่สมาชิก เริ่มใช้ตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๕๖๒ เป็นต้นไป

แบบประเมินศักยภาพกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล เป็นเครื่องมือที่ใช้เพื่อตรวจสอบการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ป้องกันความเสี่ยงไม่ให้เกิดความเสียหาย และมีการบริหารจัดการตามหลักธรรมาภิบาล ๔ หลักการสำคัญ ๑๐ หลักการย่อย ๒๑ ตัวชี้วัด ประกอบด้วย

### ๑. หลักนิยมประชาธิปไตย

#### ๑.๑ หลักความรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้

- ๑) คณะกรรมการมีการประชุมทุกเดือนและมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง
- ๒) มีการส่งสัจจะสะสมสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน
- ๓) มีการชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา
- ๔) มีการจัดกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์ของกลุ่ม

#### ๑.๒ หลักความโปร่งใส/เปิดเผย

- ๕) มีการฝากถอนเงินผ่านระบบสถาบันทางการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย
- ๖) มีการจัดทำระเบียบข้อมูล/เอกสารหลักฐานการเงิน/ระบบบัญชีครบถ้วนถูกต้องและเป็นปัจจุบัน (ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนสัจจะ ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนเงินกู้ ทะเบียนคุมทรัพย์สิน ฯลฯ) มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง
- ๗) มีการจัดทำงบกำไร-ขาดทุน งบดุล และรายงานสถานะทางการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบ ปีละ ๒ ครั้งขึ้นไปและตีประกาศไว้ ณ ที่ทำการกลุ่มฯ
- ๘) มีการจัดประชุมสามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญ อย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก
- ๙) มีอาคารสถานที่ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกันชัดเจน มีป้ายชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตและป้ายแสดงข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน

#### ๑.๓ หลักนิติธรรม

- ๑๐) มีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นปัจจุบัน
- ๑๑) มีการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราไม่เกินที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)
- ๑๒) มีการพิจารณาเงินกู้เป็นไปตามระเบียบ มีการตรวจสอบและมีหลักฐานให้ตรวจสอบชัดเจน

#### ๑.๔ หลักความเสมอภาค

- ๑๓) ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็วและไม่เลือกปฏิบัติ



## ๒. หลักประชาธิรัฐ

### ๒.๕ หลักการมีส่วนร่วม

๑๔) มีการส่งเสริมการออม ประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนชุมชน

### ๒.๖ หลักกระจายอำนาจ

๑๕) มีการรวมการครบ ๔ ฝ่าย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่

## ๓. หลักความรับผิดชอบต่อการบริหาร

### ๓.๗ หลักคุณธรรม

๑๖) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักคุณธรรม ๕ ประการ (ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบต่อ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจ)

## ๔. หลักการบริหารจัดการแนวใหม่

### ๔.๘ หลักประสิทธิผล

๑๗) มีการจัดสรรผลกำไรและจัดให้มีสวัสดิการชุมชนทุกปี

### ๔.๙ หลักประสิทธิภาพ

๑๘) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์

๑๙) มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนบริหารความเสี่ยง/ประกันความเสี่ยงของกลุ่มเป็นประจำทุกปี และสมาชิกปฏิบัติตามแผนที่กำหนด

### ๔.๑๐ หลักการตอบสนอง

๒๐) สมาชิกสามารถกู้เงินได้ตามความต้องการภายใต้ข้อบังคับของกลุ่ม

๒๑) มีกิจกรรมเครือข่ายที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก

## การจัดระดับ

**ระดับ ๑** พอใช้/ปรับปรุง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนา เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ไม่ถึง ๑๓ ตัวชี้วัด

**ระดับ ๒** ปานกลาง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ ๑๓- ๑๗ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก ๑๐ ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ ๒, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๕ และ ๑๖ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ ๑

**ระดับ ๓** ดี หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานดี เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ ๑๘ - ๒๑ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก ๑๒ ตัวชี้วัด คือ ตัวชี้วัดที่ ๒, ๔, ๕, ๖, ๗, ๘, ๙, ๑๐, ๑๑, ๑๕, ๑๖ และ ๑๗ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ ๒



แบบประเมินศักยภาพของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตตามหลักธรรมาภิบาล  
๔ หลักการสำคัญ ๑๐ หลักการย่อย ๒๑ตัวชี้วัด

แนวทางตามหลักธรรมาภิบาลกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	ผ่าน	ไม่ผ่าน
<b>๑. หลักนิยมประชาธิปไตย ( Democratic Value )</b>		
● <b>หลักความรับผิดชอบ/สามารถตรวจสอบได้</b>		
๑) คณะกรรมการมีการประชุมทุกเดือนและมีการบันทึกการประชุมทุกครั้ง	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๒) มีการส่งเงินสัจจะสะสมของสมาชิกอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๓) มีการส่งชำระคืนเงินกู้ตามสัญญา	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๔) มีการจัดกิจกรรมด้านสาธารณประโยชน์ของกลุ่ม	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
● <b>หลักความโปร่งใส/เปิดเผย</b>		
๕) มีการฝากถอนเงินผ่านระบบสถาบันทางการเงินที่ถูกต้องตามกฎหมาย	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๖) มีการจัดทำทะเบียนข้อมูลของกลุ่ม/เอกสารหลักฐานทางการเงิน/ระบบบัญชีครบถ้วน ถูกต้อง และเป็นปัจจุบัน (ทะเบียนสมาชิก ทะเบียนสัจจะ ทะเบียนลูกหนี้ ทะเบียนเงินกู้ ทะเบียนคุมทรัพย์สิน ฯลฯ) มีการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานทางการเงิน อย่างน้อย ปีละ ๒ ครั้ง	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๗) มีจัดทำงบกำไร-ขาดทุน งบดุล และการรายงานสถานะทางการเงินให้กรรมการและสมาชิกทราบ ปีละ ๒ ครั้งขึ้นไปและติดประกาศไว้ ณ ที่ทำการกลุ่ม	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๘) มีการจัดประชุมสามัญประจำปี อย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง และมีสมาชิกเข้าร่วมประชุมใหญ่สามัญอย่างน้อยร้อยละ ๗๕ ของครัวเรือนที่เป็นสมาชิก	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๙) มีอาคารสถานที่ใช้ประโยชน์สาธารณะร่วมกันชัดเจน มีป้ายชื่อกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต และป้ายแสดงข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นปัจจุบัน	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
● <b>หลักนิติธรรม</b>		
๑๐) มีระเบียบข้อบังคับเป็นลายลักษณ์อักษร เป็นปัจจุบัน	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๑) มีการเก็บดอกเบี้ยเงินกู้ในอัตราไม่เกินที่กฎหมายกำหนด (ร้อยละ ๑๕ ต่อปี)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๒) มีการพิจารณาเงินกู้ เป็นไปตามระเบียบ มีการตรวจสอบและมีหลักฐานให้ตรวจสอบชัดเจน		
● <b>หลักความเสมอภาค</b>		
๑๓) ให้บริการแก่สมาชิกด้วยความรวดเร็ว และไม่เลือกปฏิบัติ		
<b>๒. หลักประชาธิปไตย ( Participatory State )</b>		
● <b>หลักการมีส่วนร่วม</b>		
๑๔) มีการส่งเสริมการออม ประชาสัมพันธ์ ให้ประชาชนในพื้นที่สมัครเข้าเป็นสมาชิกเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง เพื่อสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนชุมชน	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
● <b>หลักการกระจายอำนาจ</b>		
๑๕) มีคณะกรรมการครบ ๔ ฝ่าย และมีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบของคณะกรรมการเป็นลายลักษณ์อักษรและปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
<b>๓. หลักความรับผิดชอบทางการบริหาร ( Administrative Responsibility )</b>		
● <b>หลักคุณธรรม</b>		
๑๖) มีการดำเนินงานโดยยึดหลักคุณธรรม ๕ ประการ (ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจ และไว้วางใจ)	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>



๔. หลักการบริหารจัดการแนวใหม่ ( New Public Management )		
● หลักประสิทธิผล		
๑๗) มีการจัดสรรผลกำไรและจัดให้มีสวัสดิการชุมชนทุกปี	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
● หลักประสิทธิภาพ		
๑๘) มีการนำเทคโนโลยีมาใช้ประโยชน์	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๑๙) มีการจัดทำแผนการดำเนินงาน/แผนบริหารความเสี่ยง/ประกันความเสี่ยงของกลุ่มเป็นประจำทุกปี และสมาชิกปฏิบัติตามแผนที่กำหนด	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
● หลักการตอบสนอง		
๒๐) สมาชิกสามารถกู้เงินได้ตามความต้องการภายใต้ระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>
๒๑) มีกิจกรรมเครือข่ายที่ตอบสนองความต้องการของสมาชิก	<input type="checkbox"/>	<input type="checkbox"/>

หมายเหตุ : เริ่มใช้ตั้งแต่การประเมินรอบที่ ๒ ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

#### เกณฑ์การจัดระดับ

- ระดับ ๑** พอใช้/ปรับปรุง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานต้องปรับปรุงและพัฒนา เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ไม่ถึง ๑๓ ตัวชี้วัด
- ระดับ ๒** ปานกลาง หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานปานกลาง เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ ๑๓ – ๑๗ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก ๑๐ ตัวชี้วัดคือ ตัวชี้วัดที่ ๒,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๕ และ ๑๖ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ ๑
- ระดับ ๓** ดี หมายถึง กลุ่มที่มีผลงานดี เงื่อนไขคือ ผ่านเกณฑ์ ๑๘ – ๒๑ ตัวชี้วัด และต้องผ่านตัวชี้วัดหลัก ๑๒ ตัวชี้วัดคือ ตัวชี้วัดที่ ๒,๔,๕,๖,๗,๘,๙,๑๐,๑๑,๑๕,๑๖ และ ๑๗ หากไม่เป็นไปตามเกณฑ์ให้จัดอยู่ในระดับ ๒

## การบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา

### คำนิยาม

#### การบริหารโครงการ

การบริหารจัดการทรัพยากร (เวลา วัสดุ บุคลากร และค่าใช้จ่าย) ที่มีอยู่อย่างเหมาะสมและสมบูรณ์ที่สุด โดยใช้องค์ความรู้ ทักษะ เครื่องมือ และเทคนิคต่าง ๆ กับกิจกรรมของโครงการ เพื่อให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

#### การบริหารสัญญา

การควบคุม หรือดำเนินการต่าง ๆ ให้เป็นไปตามเงื่อนไขหรือข้อกำหนดในสัญญาในฐานะเป็นผู้กู้หรือผู้ให้กู้ ซึ่งต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อกำหนดของทางราชการและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องด้วย

#### การบริหารหนี้

การบริหารจัดการเพื่อให้เป็นหนี้ที่มีคุณภาพ มีหลักการและแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาหนี้เสียให้เป็นหนี้ดี

หนี้ หมายถึง การกู้ยืมเงินจากกลุ่ม/กองทุนชุมชน

กองทุนชุมชน หมายถึง กลุ่ม/กองทุนชุมชนและองค์กรการเงินในชุมชนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้นเองและสนับสนุนโดยภาครัฐ เพื่อส่งเสริมและพัฒนาให้สมาชิกและคนในชุมชนสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนในการประกอบอาชีพ ก่อให้เกิดรายได้และสวัสดิการชุมชน

### ความรู้เกี่ยวกับการบริหารโครงการ

แนวทางปฏิบัติการบริหารโครงการ

- พิจารณาความเป็นไปได้
- จำแนกประเภทโครงการ/อาชีพ
- การพิจารณากำหนดให้มีการติดตามวัดผล
- โครงการมีศักยภาพในการคืนหนี้ได้หรือไม่ อย่างไร
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงานคุ้มค่างบเวลาและทรัพยากรของผู้ดำเนินโครงการหรือไม่
- ความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินโครงการ
- ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ

ท่ามกลางกระแสบริโภคนิยมที่มักมีสิ่งล่อตาล่อใจ ให้เราอยากได้อะไรก็มี...นั่น...นี่...นั่น สารพัด ทั้งที่จำเป็นและไม่จำเป็น ส่งผลให้ความต้องการใช้เงินเพิ่มมากขึ้น เพื่อตอบสนองการใช้ชีวิต

ซึ่งในชุมชนก็มีกลุ่ม/กองทุน/องค์กรทางการเงินที่ให้บริการทางการเงินมากมาย ทั้งกลุ่ม/กองทุนที่ภาครัฐสนับสนุน เช่น โครงการแก้ไขปัญหาความยากจน กองทุนพัฒนาบทบาทสตรี และกลุ่ม/กองทุนที่ประชาชนจัดตั้งขึ้น คือ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต ซึ่งกลุ่ม/กองทุนเหล่านี้จำเป็นต้องสนองตอบความต้องการทางการเงินของสมาชิกและคนในชุมชนโดยให้บริการเงินกู้/เงินยืมแก่สมาชิก เพื่อนำไปประกอบอาชีพ สร้างงาน สร้างรายได้ จนเจือจรรอบครัว

ก่อนการพิจารณาเงินกู้/เงินยืม จึงต้องคิดให้รอบคอบ และต้องทำความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารโครงการ ซึ่งถือเป็นเรื่องสำคัญที่อาจถูกมองข้ามไป แต่จริง ๆ แล้วนั้น การบริหารโครงการ เป็นการปูพื้นฐานสำคัญในการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในการพิจารณาโครงการ ที่มีความเป็นไปได้ การประเมินความจำเป็น และความสามารถในการชำระหนี้ เพื่อเป็นการสร้างรายได้ของสมาชิกอย่างจริง ซึ่งถือเป็นประโยชน์ต่อการอนุมัติเงินกู้/เงินยืมของคณะกรรมการ และ การใช้เงินกู้/เงินยืมให้ตรงตามวัตถุประสงค์ เกิดประโยชน์สูงสุดของสมาชิกและคนในชุมชน



การบริหารโครงการ สิ่งแรกที่ต้องเรียนรู้ คือ ต้องรู้ว่าโครงการที่เสนอขอมาแต่ละโครงการนั้น เป็นโครงการประเภทใด เพื่อใช้ประกอบการพิจารณาอนุมัติโครงการ อนุมัติเงินกู้/เงินยืมโดยคำนึงถึงความเหมาะสมของผู้เสนอโครงการแต่ละราย ซึ่งการจำแนกประเภทของโครงการนั้น อาจจำแนกตามประเภทของโครงการตามระยะเวลาที่เกิดรายได้ ดังนี้

#### การจำแนกโครงการ

ประเภทโครงการ	คำอธิบาย
โครงการที่ทำรายได้ทันที	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ผลิตสินค้า/งานบริการ ทำรายได้ในทันทีที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน ภายใน ๑ เดือน</li> <li>• งวดการชำระเงิน ชำระทุกเดือน หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน</li> </ul>
โครงการระยะสั้น	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ผลิตสินค้า/งานบริการได้ในระยะเวลาไม่เกิน ๖ เดือน ที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน</li> <li>• งวดการชำระเงิน ชำระเป็นรายเดือน หรือชำระเป็นรายงวด หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน</li> </ul>
โครงการระยะยาว	<ul style="list-style-type: none"> <li>• ผลิตสินค้า/งานบริการได้ในระยะเวลาเกินกว่า ๖ เดือนขึ้นไป ที่ได้รับเงินกู้/เงินยืม หรือเงินสนับสนุน</li> <li>• งวดการชำระเงิน ชำระเป็นรายเดือน รายงวด หรือชำระเป็นรายปี หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน</li> </ul>

#### การคัดเลือกโครงการ

##### โครงการสำหรับการสร้างอาชีพหลัก

• ให้พออยู่พอกินเป็นอย่างน้อยหรือเป็นการลดภาระครอบครัวเป็นอย่างน้อยหมายถึงมีรายได้หักต้นทุนและค่าใช้จ่ายแล้ว เพียงพอกับการชำระคืนเงินต้นและดอกเบี้ย ควรเป็นโครงการประเภทที่ทำรายได้ทันที

##### โครงการสำหรับการสร้างอาชีพเสริม

- มีอาชีพหลักอยู่แล้ว มีเวลาและทรัพยากรสำหรับทำอาชีพเสริม
- เวลา ความสามารถและทรัพยากรที่มีคือทุน
- ไม่กระทบอาชีพหลัก และมีความเป็นไปได้ที่จะประกอบอาชีพเสริม

##### โครงการสำหรับการต่อยอดอาชีพเดิม

- มีอาชีพหลักหรือทรัพยากรอยู่แล้ว ต้องการทุนในการขยายผล
- ผลผลิตหรืองานบริการที่เพิ่มขึ้น จะนำไปขายหรือให้บริการกับใคร มีตลาดรองรับหรือไม่



### โครงการสำหรับการเสริมสภาพคล่อง

- ดำเนินการอยู่ก่อนแล้ว ต้องการสภาพคล่องในช่วงรอกดอกผล
- มีหนี้สินเดิมหรือไม่อย่างไร เมื่อได้ผลผลิตและขายสู่ตลาดแล้วมีกำไรเหลือชำระหนี้หรือไม่

### การพิจารณาความเป็นไปได้

การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการหรือการวิเคราะห์โครงการทางด้านต่าง ๆ ทำเพื่อให้เกิดความมั่นใจได้ว่าโครงการที่เลือกมานั้นมีความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติ มีผลตอบแทนหรือผลประโยชน์ที่คุ้มค่าต่อการลงทุนและสามารถใช้ทรัพยากรได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น การพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการจึงจำเป็นต้องวิเคราะห์โครงการในประเด็นดังนี้

- ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ
- ทักษะอาชีพของผู้เสนอโครงการ
- ทำได้จริงไหม หมายถึง สามารถทำได้จริงและได้ผลลัพธ์ตามแผนที่กำหนด
  - ใช้เวลาเท่าไร
  - ขายให้ใคร ขายอย่างไร ขายที่ไหน
  - รายได้จะเข้ามาตอนไหน เท่าไร
- งบประมาณและกำไรสมเหตุสมผลไหม
  - ต้นทุน ค่าดำเนินการ กำไร

ซึ่งโครงการที่มีความเป็นไปได้นั้น ต้องเป็น

- โครงการที่ทำได้จริง และเห็นผลลัพธ์ (มีรายได้ ผลกำไร) คุ้มค่ากับการลงทุน
- ผู้เสนอขอโครงการมีต้นทุน (ทักษะพื้นฐาน/องค์ความรู้/ทรัพยากร) เกี่ยวกับการประกอบอาชีพหรือโครงการที่เสนอ
- มีตลาดรองรับ/มีสถานที่จำหน่ายชัดเจน
- ผลิตสินค้า/บริการเป็นไปตามความต้องการของตลาด

### ความเป็นไปได้ในการติดตามวัดผล

#### การติดตามวัดผลโครงการ

เป็นการพิจารณาถึงความเป็นไปได้ของโครงการเพื่อเป็นข้อมูลสำคัญให้คณะกรรมการฯ สามารถพิจารณาอนุมัติเงินกู้/เงินยืม ได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งเป็นการส่งเสริมให้โครงการบรรลุผลสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ ซึ่งการติดตามวัดผลโครงการจะทำให้ทราบถึง

- ความก้าวหน้าของการดำเนินงานโครงการ
- ปัญหา อุปสรรคของการดำเนินงาน
- การให้การช่วยเหลือ เพื่อแก้ไข ปรับปรุงให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผลได้อย่างทันท่วงที
- การเรียนรู้ความสำเร็จเพื่อนำไปขยายผลต่อไป

### ความก้าวหน้าของโครงการ

การติดตามวัดผลเพื่อส่งเสริมให้โครงการบรรลุผล ควรมีการติดตามความก้าวหน้าของโครงการ โดยแบ่งเป็น ๒ ระยะ

๑. ระยะการเตรียมโครงการหลังได้รับเงินสนับสนุน
๒. ระยะที่สร้างรายได้และเริ่มส่งเงินต้นและดอกเบี้ย หรือส่งคืนเงินยืม

ซึ่งอาจจะติดตามความก้าวหน้าโครงการตามประเภทของโครงการ ดังนี้

ประเภทโครงการ	ระยะเวลาในการติดตามโครงการ
โครงการที่ทำรายได้ทันที	15 วัน หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน
โครงการระยะสั้น	๔๕ วัน หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน
โครงการระยะยาว	ติดตามทุก 120 วัน/ปี (4 เดือน/ปี) หลังจากได้รับเงินกู้/เงินยืมหรือเงินสนับสนุน

### โครงการมีศักยภาพในการคืนหนี้

พิจารณาจาก ต้นทุน ซึ่งประกอบด้วย

- ค่าสินค้า
- ค่าดำเนินการ เช่น ค่าน้ำมันรถ ค่าขนส่งค่าเดินทาง ค่าอาหาร ค่าน้ำ ค่าไฟ ค่าแรง ฯลฯ
- ค่าการตลาด
- กำไร เหลือมากพอคืนหนี้ได้



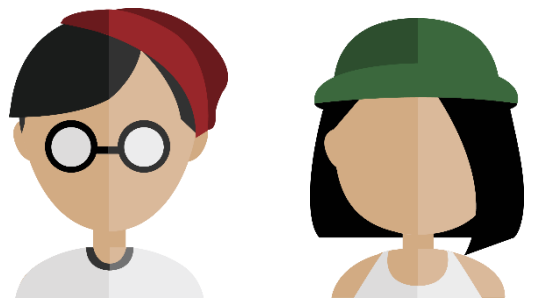
## เงื่อนไขการชำระหนี้ เหมาะสมกับประเภทโครงการ

ประเภทโครงการ	งวดการชำระคืน
โครงการที่ทำรายได้ทันที	ชำระทุกเดือน หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละกลุ่ม/กองทุนชุมชน
โครงการระยะสั้น	ชำระเป็นรายเดือน หรือชำระเป็นรายงวด หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละ กลุ่ม/กองทุนชุมชน
โครงการระยะยาว	ชำระเป็นรายเดือน รายงวด หรือรายปี หรือเป็นไปตามระเบียบ ข้อบังคับของแต่ละ กลุ่ม/กองทุนชุมชน

## ความรู้ความสามารถของผู้ดำเนินโครงการ

ความรู้/ทักษะ/ประสบการณ์ในโครงการที่เสนอขอ

- มีความรู้/ทักษะในการประกอบอาชีพเพื่อสร้างรายได้
- ขาดความรู้/ทักษะในการประกอบอาชีพ



กรณีที่ผู้เสนอโครงการขาดความรู้ ไม่มีทักษะในการประกอบอาชีพ ควรหาแนวทางในการให้การช่วยเหลือ เพื่อแนะนำแหล่งเรียนรู้ในการพัฒนาให้เกิดทักษะด้านอาชีพ เช่น

- เรียนรู้กับปราชญ์ชุมชน (สัมมาชีพชุมชน)
- ประสานหาหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เสริมทักษะการประกอบอาชีพ

## ความน่าเชื่อถือของผู้เสนอโครงการ

- ไม่เป็นผู้มีประวัติเสื่อมเสีย และขาดวินัยทางการเงิน
- มีส่วนร่วมในกิจกรรมของชุมชนอย่างสม่ำเสมอ

## ความรู้เกี่ยวกับการบริหารสัญญา

### แนวปฏิบัติการบริหารสัญญา

สัญญาชัดเจน เป็นธรรม หลักฐานครบถ้วน จัดเก็บดี

- มีเอกสารหรือไม่ ลงนามครบถ้วนไหม เอกสารประกอบครบหรือไม่
- สัญญามีความชัดเจนและเป็นธรรมหรือไม่
- ยอดเงินกู้และเงื่อนไขการชำระเงิน
- เงื่อนไขอื่น ๆ ในสัญญา
- จัดเก็บหลักฐานที่ไหน มีความปลอดภัยหรือไม่
- หากเอกสารสูญหาย มีการวางแผนแก้ไขอย่างไร

การบริหารสัญญา เป็นการเตรียมความพร้อมรับมือก่อนที่ปัญหาหนี้ค้างชำระจะเกิดขึ้น

ฉะนั้น ต้องมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการทำสัญญา ซึ่งต้องมีความละเอียดถี่ถ้วน รอบคอบในการทำสัญญาเงินกู้/เงินยืม เพราะถือเป็นปรากฏการณ์แรกในการตรวจทานว่าหลักฐาน เอกสารประกอบการกู้ยืมมีความครบถ้วนที่สามารถใช้บังคับ ฟ้องร้องทางกฎหมายได้หรือไม่ หากเกิดกรณีที่ลูกหนี้ไม่ยอมชำระคืนเงินกู้ยืม ทางคณะกรรมการกลุ่ม/กองทุน ในฐานะผู้ให้กู้ยืมเงินจะอย่างไร

**สัญญากู้ยืมเงิน** คือ สัญญาที่ฝ่ายหนึ่งเป็นผู้ให้กู้ ซึ่งให้ยืมใช้เงินแก่อีกฝ่ายหนึ่ง เรียกว่า “ผู้ยืมหรือผู้กู้” โดยที่ผู้ยืมตกลงจะใช้คืนซึ่งเงินที่ยืมนั้น ตามเวลาและเงื่อนไขที่ได้กำหนดตกลงกัน โดยที่ผู้ให้กู้อาจได้สิ่งตอบแทนการให้กู้ยืมเงินนั้นเป็นดอกเบี้ย นอกจากเงื่อนไขเกี่ยวกับการชำระเงินต้นและดอกเบี้ยแล้ว ในสัญญากู้ยืมเงินยังระบุถึงเงื่อนไขการชำระคืน การชำระคืนก่อนกำหนด หลักประกันแห่งการกู้ยืม เบี้ยปรับผิดนัด และรายละเอียดอื่น ๆ ที่ผู้ให้กู้หรือผู้กู้ควรจะได้ตกลงกันไว้แต่แรกตั้งแต่การเริ่มกู้ยืมเงินกัน เพื่อหลีกเลี่ยงปัญหาที่อาจเกิดขึ้นจากความไม่ชัดเจนต่าง ๆ

**การกู้ยืมเงินจึงเป็นนิติกรรมสัญญาอย่างหนึ่ง** ซึ่งในการตกลงทำสัญญากู้ยืมเงินนั้น ต้องทำหลักฐานการกู้ยืมเงินเป็นหนังสือไว้ต่อกัน เพื่อใช้เป็นหลักฐานในการฟ้องร้องบังคับคดีในกรณีที่ไปปฏิบัติตามสัญญาสัญญาจึงเป็นเอกสารสำคัญที่จะต้องมีความถูกต้อง ครบถ้วน และสมบูรณ์

### ความครบถ้วนสมบูรณ์ของสัญญา

ประกอบด้วย

**หลักฐานแห่งการกู้ยืมเป็นหนังสือ** สัญญาการกู้ยืมเงินจะต้องมีข้อความว่ามีการรับเงินที่กู้ยืมและจะมีการคืนเงินที่กู้ยืม และต้องระบุจำนวนที่กู้ยืม เพราะสัญญากู้ยืมเงินที่ไม่ระบุจำนวนเงินที่กู้ยืมเงินนั้นเป็นการขาดสาระสำคัญ ไม่อาจใช้เป็นหลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินได้

**หลักฐานแห่งการกู้ยืมเงินต้องลงลายมือชื่อของคู่สัญญา** (ผู้กู้ ผู้ให้กู้) รวมทั้งผู้ค้ำประกัน และพยาน

สรุปหลักฐานการกู้ยืมเงินต้องมีวัน เดือน ปีที่ทำสัญญา สถานที่ทำสัญญา ข้อความแสดงว่าได้กู้ยืมเงินเป็นจำนวนเท่าใด มีกำหนดใช้คืนเท่าใด และที่สำคัญต้องมีการลงลายมือชื่อของคู่สัญญา (ผู้กู้ ผู้ให้กู้) ผู้ค้ำประกัน และพยาน



การพิจารณาการบริหารสัญญา ว่ามีความครบถ้วน สมบูรณ์ของสัญญาพิจารณาได้จาก

•โครงการที่อนุมัติเงินกู้ยืมนั้นมีการจัดทำสัญญาหรือไม่ ลงนามครบถ้วนไหม เอกสารประกอบการกู้ยืมเงินครบหรือไม่

การลงนามในสัญญา ผู้ที่ควรลงนามทุกหน้าอย่างถูกต้อง ครบถ้วน ถ้ามีคู่สมรสควรให้คู่สมรสลงนามยินยอม หรือเป็นพยานในสัญญา และลงนามผู้ให้กู้

•สัญญามีความชัดเจนและเป็นธรรมหรือไม่

ระบุยอดเงินกู้ อัตราดอกเบี้ย และเงื่อนไขการชำระเงิน (วันครบกำหนดชำระ) ระบุในสัญญาอย่างชัดเจน

ระบุเงื่อนไขอื่น ๆ ในสัญญา (ถ้ามี)

### การจัดเก็บหลักฐาน

การจัดเก็บหลักฐานสัญญาเงินกู้ยืม เอกสารประกอบการกู้ยืม และเอกสารสำคัญต่าง ๆ ต้องมีความปลอดภัยในการจัดเก็บ เพื่อแสดงถึงความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ซึ่งกลุ่ม/กองทุนจำเป็นต้องมีการจัดเก็บหลักฐาน โดยพิจารณาว่า

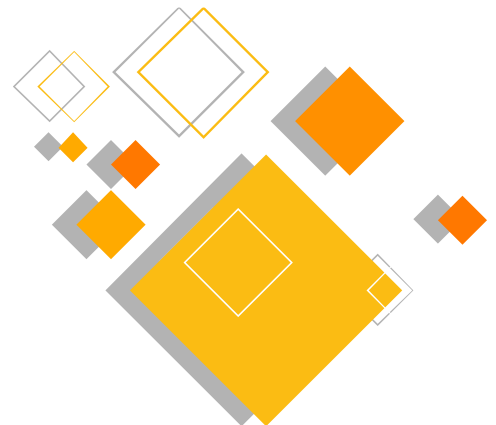
- มีการจัดเก็บหลักฐานที่ไหน มีความปลอดภัยหรือไม่
- มีวิธีการตรวจสอบเอกสารได้อย่างไร
- หากเอกสารสูญหาย มีการวางแผนแก้ไขไว้อย่างไร

วิธีการป้องกันเอกสารสูญหาย ควรมีการจัดเก็บเป็นไฟล์เอกสาร (Scan file, ถ่ายภาพสัญญาไว้เป็นหลักฐาน, บันทึกข้อมูลลงในระบบ Program เป็นต้น)

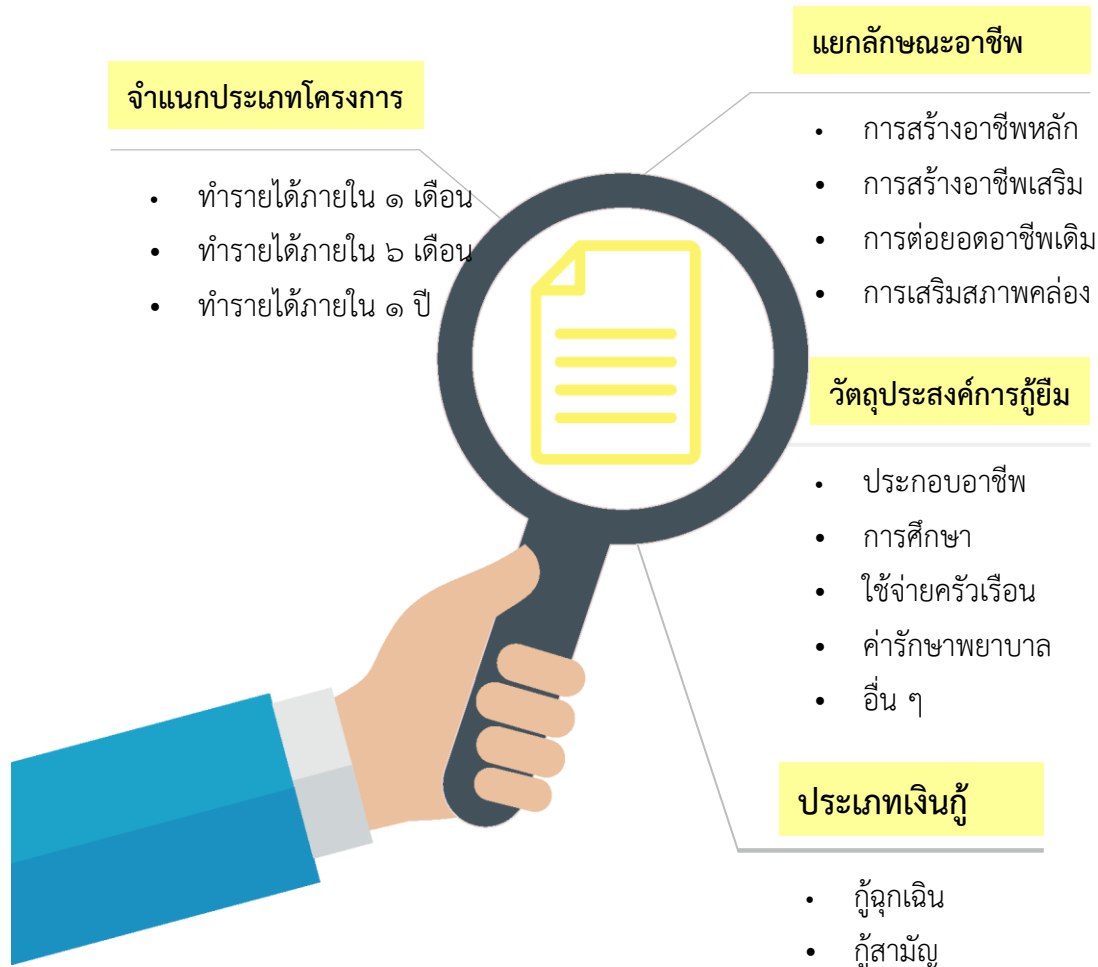
- กรณีโอนเงินตามที่อนุมัติโครงการเข้าบัญชีธนาคาร มีการเก็บหลักฐานการโอนเงินหรือไม่
- กรณีผู้กู้ไม่สะดวกรับโอนเข้าบัญชีธนาคาร มีเอกสารรับเงินหรือไม่

(เอกสารควรอ่านเข้าใจง่าย เพื่อป้องกันการเข้าใจผิด)

- ลูกหนี้ใช้คืนเงินกู้ผ่านช่องทางไหน
- รูปแบบการชำระคืนหนี้ และเอกสารรับรองการชำระคืนหนี้?
- มีการจัดเก็บหลักฐานการให้เงินและชำระคืนหนี้อย่างไร



## การตรวจสอบก่อนและหลังอนุมัติโครงการ



### ตัวอย่างคำถามที่สำคัญ

๑. ผู้กู้/ยืมเงินดำเนินโครงการเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	ใช่	ไม่ใช่
๒. ผู้กู้/ยืมเงินมีทักษะประสบการณ์ที่เกี่ยวข้องกับโครงการที่เสนอ	มี	ไม่มี
๓. ผู้กู้/ยืมเงินมีความน่าเชื่อถือ และมีพฤติกรรมการดำเนินชีวิตที่ดี	มี	ไม่มี
๔. วงเงินกู้ของผู้กู้ไม่สูงกว่าเงินฝากสัจจะสะสม (กรณีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต)	ใช่	ไม่ใช่
๕. ผู้กู้/ยืมเงินมีรายละเอียดการใช้เงินตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืม	มี	ไม่มี
๖. ผู้กู้/ยืมเงินดำเนินงานได้จริง มีรายได้ มีผลกำไรและคุ้มกับการลงทุน	ได้	ไม่ได้
๗. ผู้กู้/ยืมเงินจัดทำสัญญา ครบถ้วน ถูกต้อง	ใช่	ไม่ใช่
๘. ผู้กู้/ยืมเงินเคยมีปัญหาจ่ายช้า หรือค้างชำระหนี้หรือไม่	มี	ไม่มี

## ความรู้เกี่ยวกับการบริหารหนี้

### แนวปฏิบัติการบริหารหนี้

- การแยกประเภทหนี้
  - จัดนิยามประเภทลูกหนี้ หนี้ดี หนี้เสียประเภทต่าง ๆ
  - จัดกลุ่มลูกหนี้ตามประเภท เพื่อเลือกการบริหารจัดการด้วยวิธีที่เหมาะสม
- การชำระหนี้และการติดตาม
  - สถานการณ์ชำระหนี้ของลูกหนี้
  - วิธีติดตามหนี้ดี
  - วิธีติดตามหนี้เสียประเภทต่าง ๆ
- แนวทางการแก้ไขหนี้ที่มีปัญหา
  - การลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดหนี้เสีย
- แนวทางการแก้ไขปัญหาของหนี้เสียประเภทต่าง ๆ
  - การดำเนินการทางกฎหมายและการขอคำแนะนำ

# การไม่เป็นหนี้ เป็นลาภอันประเสริฐ

เป็นประโยคที่แทบไม่มีใครคัดค้าน หลายคนไม่อยากเป็นหนี้แต่ก็เลี่ยงไม่ได้ เพราะความจำเป็นในการดำรงชีวิต แต่บางคนก็เป็นหนี้ เพราะตกหลุมพราง สิ่งล่อตาล่อใจจากภายนอก

คำว่า “หนี้” คือสิ่งที่ผลักชีวิตของใครหลายคนให้ห่างไกลจากคำว่าอิสรภาพทั้งอิสรภาพทางการเงิน การบริหารจัดการเวลา และการใช้ชีวิต เพราะเมื่อเป็นหนี้สินแล้ว เงินทองที่ควรจะใช้จ่ายอย่างมีความสุขกลับต้องมาจ่ายเป็นค่าผ่อนชำระหนี้สินเสียทั้งหมด เวลาที่ควรจะได้ใช้ไปกับการพักผ่อนก็จะต้องไปกับการทำงานอย่างหนัก เพื่อหาเงินมาใช้หนี้สิน และชีวิตที่จะใช้อย่างมีความสุขกลับต้องมาคอยเป็นทุกข์ เป็นกังวลกับหนี้สินตลอดเวลา

อย่างไรก็ตาม แม้อาจจะฟังดูน่ากลัว แต่แท้จริงแล้วก็ไม่ใช่ว่าสิ่งที่ยากเกินกว่าจะใช้ความพยายามในการผลักดันให้หลุดพ้นจากมันได้



## หลักการบริหารหนี้

- 1.บริหารหนี้ดี ไม่ให้เป็นหนี้เสีย
- 2.ให้หนี้เสีย กลับมาเป็นหนี้ดี
- 3.และให้หมดหนี้ในที่สุด



### การแยกประเภทหนี้

ถ้าแบ่งตามประโยชน์ที่ได้จากการเป็นหนี้ สามารถแบ่ง “หนี้” ๓ ประเภท คือ

#### หนี้ดี

หมายถึง หนี้ที่ช่วยสร้างรายได้ สร้างอนาคต สร้างอาชีพ หรือสร้างความมั่นคงระยะยาว ซึ่งอาจแบ่งตามความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้คืน ดังนี้

- ความสามารถในการชำระหนี้สูง ความตั้งใจในการชำระหนี้คืนสูง
- ลูกหนี้ที่มีความสามารถในการชำระหนี้และมีความตั้งใจในการชำระหนี้

#### หนี้ค้างชำระ

หมายถึง หนี้ที่อาจมีการชำระล่าช้า

#### หนี้เสีย

หมายถึง หนี้ที่ไม่ก่อให้เกิดรายได้

- ไม่ชำระหนี้ตามกำหนดเวลา
- เจ้าหนี้ติดตามแล้วไม่มาชำระหนี้ หรือติดตามไม่ได้
- ไม่จ่ายหนี้เกินกำหนดมากกว่า ๙๐ วัน

## ประเภทของหนี้เสีย

หนี้เสีย  
ประเภท

**A**

ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบแต่เกิดอุปสรรค  
และไม่มีเงินจ่ายหนี้

- รายได้จากโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- มีอุปสรรคในการดำเนินโครงการ
- เป็นหนี้ที่ต้องให้ความช่วยเหลือ เช่น ยึดอายุหนี้ / มีระยะปลอดส่ง / หรือคิดเฉพาะดอกเบี้ย

หนี้เสีย  
ประเภท

**B**

ลูกหนี้ที่มีเงินแต่ไม่ยอมจ่ายหนี้

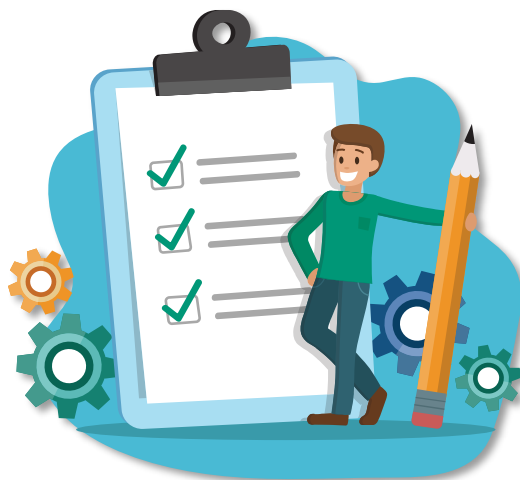
- อาจขาดวินัย หรือ
- มีความจำเป็นอื่นที่สำคัญกว่าชำระหนี้
- เป็นหนี้ที่ต้องใช้กระบวนการเร่งรัด

หนี้เสีย  
ประเภท

**C**

ลูกหนี้ที่ไม่มีเงินจ่ายหนี้และไม่มีความสามารถรับผิดชอบ

- ปัญหาอาจเกิดจากสองข้อแรก (A + B) รวมกัน
- อาจต้องถึงขั้นตอนการใช้กระบวนการทางกฎหมาย





## การชำระหนี้และการติดตาม

### วิธีการติดตามหนี้

มาตรการแก้ไข  
ปัญหาหนี้

แจ้งเตือน

#### กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

- โทรศัพท์ หรือ Line
- เสียงตามสาย
- ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ

#### โครงการ กข.คจ.

- โทรศัพท์ หรือ Line
- เสียงตามสาย
- ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ

#### กองทุน พัฒนาบทบาทสตรี

- โทรศัพท์ หรือ Line
- เสียงตามสาย
- ทำหนังสือแจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ
- อาสาสมัครผู้ประสานงานกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีหมู่บ้าน/ชุมชน คณะทำงานขับเคลื่อนกองทุนพัฒนาบทบาทสตรีตำบล/เทศบาล แจ้งเตือนก่อนถึงกำหนดชำระ

## วิธีการติดตามนี้

มาตรการแก้ไข  
ปัญหานี้

เร่งรัด

กลุ่มออมทรัพย์  
เพื่อการผลิต

- ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้
- ประชุมกรรมการเพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
- เชิญมาพบกรรมการเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห/ช่วยเหลือลูกหนี้ (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลาการชำระเงิน ลดอัตราดอกเบี้ยเพิ่มวงเงินกู้)
- ดำเนินการทางสังคม
- ดำเนินการทางกฎหมาย

โครงการ กข.คจ.

- ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้
- ประชุมกรรมการเพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
- เชิญมาพบกรรมการเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห/ช่วยเหลือครัวเรือนเป้าหมาย (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลาการชำระคืนเงินยืม)
- ดำเนินการทางสังคม
- ดำเนินการทางกฎหมาย

กองทุน  
พัฒนาบทบาทสตรี

- ไปพบเพื่อเร่งรัดให้ชำระหนี้
- ประชุมกรรมการเพื่อกำหนดมาตรการเร่งรัดหนี้
- เชิญมาพบกรรมการระดับอำเภอ/จังหวัดเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญห/ช่วยเหลือลูกหนี้ (ปรับโครงสร้างหนี้ เช่น ยืดระยะเวลาการชำระเงิน ลดอัตราดอกเบี้ยเพิ่มวงเงินกู้)
- ดำเนินการทางสังคม
- ดำเนินการทางกฎหมาย

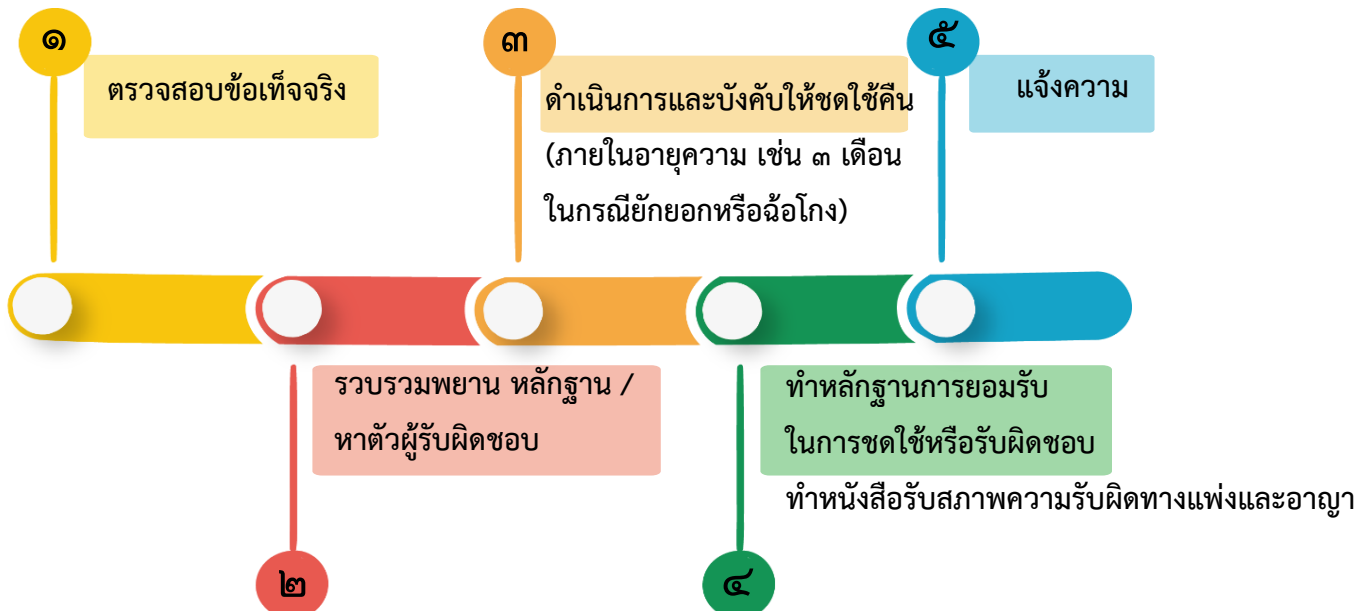
### การลดปัจจัยเสี่ยงที่ทำให้เกิดหนี้เสีย

- เจื่อนไขการปล่อยกู้ ความเป็นไปได้ของโครงการ
- สถานะและความน่าเชื่อถือในการรับประกันของผู้กู้
- งวดการชำระเงินเหมาะสมกับโครงการ
- ช่องทางการชำระเงิน และการให้ความสะดวกในการชำระเงิน
- การเตือนล่วงหน้า และการติดตามหนี้
- มาตรการผ่อนปรนและรองรับเมื่อมีการชำระเงินล่าช้า
- การปรับปรุงโครงสร้างหนี้
- การให้ข้อมูลสภาพหนี้



### การดำเนินการทางกฎหมาย และการขอคำแนะนำ

#### การละเมิดที่เกิดจากการยกยอก





## กรณีการยกยอก/ข้อโกง และแนวทางการแก้ไข

### แนวทางการแก้ไข

#### กลุ่มออมทรัพย์เพื่อ การผลิต

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง  
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
๓. ยอมรับผิดให้มีการเจรจาไกล่เกลี่ย หากไม่ยอมรับผิด  
ให้ดำเนินการทางกฎหมาย

### แนวทางการแก้ไข

#### โครงการแก้ไข ปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง  
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
๓. แจ้งความดำเนินคดี

### แนวทางการแก้ไข

#### กองทุนพัฒนา บทบาทสตรี

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง  
(หากมีมูลให้ สพจ. แจ้งอธิบดีฯ ทราบ)
๓. กรมฯ แจ้ง สพจ. ให้แจ้งความร้องทุกข์ ภายใน  
๓ เดือน นับแต่อธิบดีฯ รับทราบ



## กรณีปลอมแปลงเอกสาร

การปลอมแปลงเอกสารด้วยการใช้ชื่อบุคคลอื่นมากู้ยืมเงิน โดยเจ้าของชื่อไม่ยินยอม ถือว่าเป็นการปลอมแปลงเอกสาร ซึ่งผู้ปลอมแปลงเอกสารต้องเป็นผู้รับผิดชอบทั้งทางแพ่งและอาญา (ต้องชดใช้เงินคืนและจำคุก) ส่วนผู้ถูกแอบอ้างชื่อซึ่งไม่มีส่วนรู้เห็น ไม่ต้องรับผิดชอบใด ๆ

### แนวทางการแก้ไข

#### กลุ่มออมทรัพย์ เพื่อการผลิต

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง  
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
๓. ยอมรับผิดชอบให้มีการเจรจาไกล่เกลี่ย หากไม่ยอมรับผิด ให้ดำเนินการทางกฎหมาย

### แนวทางการแก้ไข

#### โครงการแก้ไข ปัญหาความยากจน (กข.คจ.)

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. จัดเวทีตรวจสอบข้อเท็จจริง  
(หากมีมูลให้ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง)
๓. แจ้งความดำเนินคดี

### แนวทางการแก้ไข

#### กองทุนพัฒนา บทบาทสตรี

๑. ตรวจสอบเอกสารหลักฐาน
๒. ตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริง
๓. เรียกผู้กระทำผิดให้มาเจรจาไกล่เกลี่ย
๔. หากมีมูลความผิดให้ สพจ. แจ้งอธิบดีฯ รับทราบ
๕. กรมฯ แจ้ง สพจ. ให้แจ้งความร้องทุกข์ ภายใน  
๓ เดือน นับแต่อธิบดีฯ รับทราบ

## ขั้นตอนและวิธีการแก้ไขปัญหาหนี้

### ๑. จัดทำทะเบียนข้อมูลลูกหนี้

- แยกประเภทโครงการ (มีรายได้ทันที ระยะสั้น และระยะยาว)
- แยกประเภทอาชีพลูกหนี้ (เกษตรกรรม อุตสาหกรรม พาณิชยกรรมและบริการ คหกรรม หัตถกรรม ด้านช่าง รับจ้าง ฯลฯ)
- เงื่อนไขการชำระหนี้
- สภาพความจำเป็นชำระหนี้

### ๒. วิเคราะห์ศักยภาพลูกหนี้

- ความสามารถและความตั้งใจในการชำระหนี้
- รายรับ - รายจ่ายของลูกหนี้
- ภาวะหนี้สินของลูกหนี้
- ประวัติการชำระหนี้

### ๓. วิเคราะห์ปัญหาลูกหนี้

- วิเคราะห์ถึงสภาพปัญหาของลูกหนี้แต่ละราย ถึงสาเหตุที่ทำให้ไม่สามารถชำระหนี้ได้ เพื่อหาทางออกในการแก้ไขปัญหา



#### ๔. กำหนดมาตรการ แก้ไขปัญหานี้

- มาตรการแก้ไขปัญหานี้ดี เช่น รักษาสภาพหนี้ดีไว้ ให้รางวัล ให้คำชมเชย เป็นต้น
- มาตรการแก้ไขปัญหานี้เสีย เช่น ติดตามเร่งรัดหนี้สิน เจรจา ไกล่เกลี่ย ปรับโครงสร้างหนี้ ขยายระยะเวลา
- ปรับทัศนคติลูกหนี้ให้เป็นเชิงบวก เชื่อว่าตัวเอง มีความสามารถในการชำระหนี้ได้
- ทำแผนปรับโครงสร้างหนี้/แผนพัฒนาตนเอง
- การนำแผนพัฒนาตนเองมาปฏิบัติให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

#### ๕. ส่งเสริมวินัยทางการเงิน และการออม

- ส่งเสริมวินัยทางการเงินและการออมควบคู่กับ มาตรการแก้ไขปัญหานี้
  - รูปแบบการออม (รายวัน รายสัปดาห์ รายเดือน หรือออมเพื่อปลดหนี้สร้างสุข)
  - เมื่อมีรายได้ควรใช้เงิน ดังนี้  
(ใช้จ่าย : เก็บออม : ใช้จ่ายฉุกเฉิน)
- ๖๐ : ๓๐ : ๑๐
- ๗๐ : ๒๐ : ๑๐

## สรุปการบริหารหนี้

### แยกประเภทหนี้แล้วหรือยัง



#### ลูกหนี้ดี

- ลูกหนี้ที่ชำระตรงเวลา



#### ลูกหนี้ค้างชำระ

- ลูกหนี้ที่ชำระหนี้ล่าช้าบ้างแต่ไม่เกิน ๙๐ วัน



#### ลูกหนี้เสีย

- ลูกหนี้ค้างชำระเกินกว่า ๙๐ วัน
- คงเหลือจำนวนเงินกู้ยืมที่ยังไม่ได้จ่ายทั้งสิ้น.....บาท

### สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้

#### ลูกหนี้เสีย

#### ประเภท A

ลูกหนี้ที่มีความรับผิดชอบแต่เกิดอุปสรรคและไม่มีเงินจ่ายหนี้

- รายได้จากโครงการไม่เป็นไปตามที่คาดหวัง
- ประสบอุบัติเหตุ/ปัญหาสุขภาพ
- ประสบเหตุสุดวิสัย
- ประสบภัยพิบัติ/ภัยธรรมชาติ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

### เกิดจากปัจจัยภายนอก

- ประสบเหตุสุดวิสัย / ประสบภัยพิบัติ / ภัยธรรมชาติ / ประสบอุบัติเหตุ
- ราคาผลผลิตตกต่ำ
- ต้นทุนในการดำเนินการจริงมีราคาสูงกว่าที่เสนอขอในโครงการ
- อื่น ๆ (ระบุ).....

### เกิดจากปัจจัยที่อาจช่วยแก้ไขได้

- ไม่มีตลาดรองรับ
- ไม่มีสถานที่จำหน่าย
- ไม่มีทักษะอาชีพ
- ผลผลิต / งานบริการไม่เป็นที่ต้องการของตลาด
- อื่น ๆ (ระบุ).....

### สาเหตุที่ทำให้เกิดหนี้

#### ลูกหนี้เสีย

#### ประเภท B

ลูกหนี้ที่มีเงิน แต่ไม่ยอมจ่ายหนี้

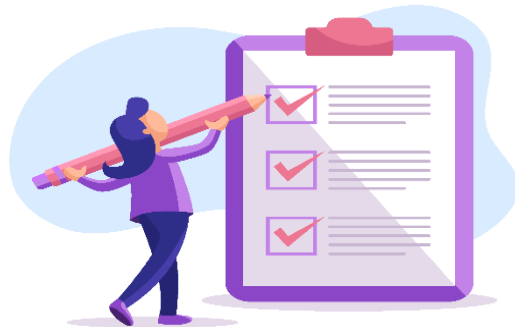
- ขาดวินัยในการชำระหนี้
- ตัดการพนัน/หวย
- ตัดสุรา/ยาเสพติด
- อื่น ๆ (ระบุ).....

#### ลูกหนี้เสีย

#### ประเภท C

ลูกหนี้ที่ไม่มีเงินจ่ายหนี้ และ  
ไม่มีความรับผิดชอบ

- ไม่นำเงินยืมไปประกอบอาชีพ
- ไม่มีศักยภาพในการประกอบอาชีพ เช่น เป็นผู้สูงอายุ  
พิการ ทูพพลภาพ เป็นต้น
- ยืมเงินให้ผู้อื่นที่ไม่ได้ไปประกอบอาชีพ
- ย้ายที่อยู่อาศัยโดยไม่บอกกล่าว
- เสียชีวิต และไม่สามารถติดตามทรัพย์สินจากทายาทได้
- อื่น ๆ (ระบุ).....





## การให้ความช่วยเหลือ

หนี้เสีย  
ประเภท

# A

เป็นกลุ่มที่ควรให้ความช่วยเหลือ ให้ดูจากสาเหตุว่าทำไมโครงการ  
ไม่สร้างรายได้ตามที่คาดหวัง หรือเกิดอุปสรรค และให้ความช่วยเหลือ

- ช่วยหาตลาดรองรับ
- ช่วยหาสถานที่จำหน่าย
- ช่วยแปรรูปผลผลิตหรือบริการให้เป็นที่ต้องการของตลาด

หากไม่ตรงกับปัญหา หรือยังไม่ได้ผล

- อาจช่วยหาแหล่งเงินและโครงการเพื่อให้มีอาชีพ มีรายได้  
สามารถกลับมาชำระหนี้ได้
- อาจพิจารณามาตรการพิเศษช่วยเหลือเรื่องดอกเบี้ยและ  
การผ่อนชำระหนี้

หนี้เสีย  
ประเภท

# B

ใช้มาตรการเร่งรัดหนี้

๑. ไปพบเพื่อทวงถาม
๒. ประชุมกรรมการเพื่อหาแนวทางเร่งรัด
๓. เรียกมาพบกรรมการเพื่อผ่อนชำระ
๔. ออกจดหมายทวงถาม
๕. ดำเนินการทางกฎหมาย

หนี้เสีย  
ประเภท

# C

แนวทาง

๑. พิจารณาลูกหนี้ เปลี่ยนพฤติกรรมมาเป็นคนรับผิดชอบได้ หรือไม่  
หากได้ ให้พิจารณามาตรการช่วยเหลือเช่นเดียวกับ หนี้เสียประเภท A
๒. ประชุมกรรมการเพื่อหาแนวทางเร่งรัด
๓. เรียกมาพบกรรมการเพื่อผ่อนชำระ
๔. ออกจดหมายทวงถาม
๕. ดำเนินการทางกฎหมาย

หมายเหตุ : การบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา สามารถศึกษาเพิ่มเติมได้จากคู่มือเพิ่มศักยภาพ  
ด้านการบริหารโครงการ บริหารหนี้ และบริหารสัญญา



## การสร้างวินัยทางการเงิน

เมื่อพูดถึงวินัยทางการเงิน หลายคนอาจสงสัย แล้วคิดในใจว่า “มันคืออะไร” คำ ๆ นี้ไม่ใช่คำพูดที่ยากในการอธิบาย แต่เป็นคำที่มีความหมาย แต่นำมาปฏิบัติจริงได้ยาก เพราะคนที่เริ่มต้นออมเงินจะรู้สึกได้ทันทีว่าสิ่งที่ยากที่สุดคือการสร้างวินัยทางการเงิน หากเราไม่มีสิ่งนี้ เราก็จะออมเงินได้ยากขึ้น และห่างไกลจากการเป็นคนทำงานที่ประสบความสำเร็จด้านการเงินอีกด้วย ต้องยอมรับว่าความฝันของหลาย ๆ คน คือ การมีเงินเดือนสูง หรือไม่ก็มีเงินเก็บเยอะ ๆ จนสามารถสร้างธุรกิจส่งตัวได้ แต่ก่อนที่จะไปถึงจุดนั้น เราต้องเริ่มสร้างวินัยทางการเงินเสียก่อน มาดูกันว่าวินัยทางการเงินที่เราทุกคนสร้างได้ มีอะไรบ้าง แล้วเราสามารถนำไปปรับใช้ได้มากน้อยขนาดไหน

### มีเป้าหมายทางการเงิน

ในการเริ่มต้นจะทำอะไรสักอย่าง เราต้องมีเป้าหมายอย่างเด่นชัดและมีความแน่นอน ในทางการเงินก็เช่นเดียวกัน เราต้องสร้างเป้าหมายทางการเงิน เพื่อที่เราจะได้รู้ว่าเราจะทำอะไร เช่น การตั้งเป้าหมายไว้ว่าจะเก็บเงินไปเที่ยวต่างประเทศให้ได้ภายในสองปี หรือตั้งเป้าหมายว่าจะมีเงินใช้เดือนละสองหมื่นหลังเกษียณอายุ เมื่อเรามีเป้าหมายแล้ว เราก็จะเริ่มวางแผนเพื่อให้เป้าหมายที่เราวางไว้ประสบผลสำเร็จ การตั้งเป้าหมายที่ดีจะช่วยให้เรามีวินัยทางการเงินที่เด่นชัดขึ้น และสามารถเก็บออมเงินได้อย่างที่ตั้งใจไว้

### บันทึกการใช้จ่าย

เราจะเห็นว่าคนที่สามารถเก็บออมเงินได้ จะมีการวางแผนการใช้จ่าย แล้วการวางแผนการใช้นั้นเกิดขึ้นได้อย่างไร หลายคนอาจเกิดข้อสงสัยในเรื่องนี้ หากพูดกันง่าย ๆ การวางแผนการใช้จ่ายเกิดจากการจดบันทึกรายรับ - รายจ่าย เพราะเราจะสามารถดูได้ว่าเดือนที่ผ่านมา เราใช้จ่ายเงินไปเท่าไร และจ่ายเป็นค่าอะไรบ้าง เราก็จะวางแผนการใช้จ่ายของเดือนต่อ ๆ ไปได้ จนสามารถบริหารเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพ

### แบ่งเงินใช้จ่ายให้เป็นสัดส่วน

หากยังคิดไม่ออกว่าจะใช้จ่ายเงินอย่างไรให้มีประสิทธิภาพ ลองกำหนดค่าใช้จ่ายในแต่ละวัน เช่น กำหนดไว้ว่าในแต่ละวัน เราจะใช้เงินไม่เกินเท่าไร หรือทานอาหารมื้อละไม่เกิน ๑๐๐ บาท เป็นต้น การกำหนดค่าใช้จ่ายนั้นให้เริ่มต้นกำหนดจากจำนวนเงินที่เราสามารถทำได้ อย่างกำหนดให้เกินความเป็นจริง เพราะเราจะรู้สึกว่าเป็นเรื่องยาก และไม่สามารถทำได้แน่ ๆ อีกทั้งการเริ่มต้นอย่างค่อยเป็นค่อยไปจะช่วยให้เรารู้สึกคุ้นเคย แล้วเราจะค่อย ๆ ปรับตัวให้เข้ากับวิธีการนี้ได้ในที่สุด วินัยทางการเงินเป็นเรื่องที่ทำได้ยาก แต่หากเราเรียนรู้และเริ่มต้นได้อย่างถูกต้องแล้ว เราก็จะเป็นคนที่สามารถออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น เพราะเราสามารถปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับการเงินของเราแล้วนั่นเอง



การออมไม่ใช่เรื่องยาก เพียงแต่รู้จักวิธีคิดและเริ่มต้นวางแผนการใช้จ่ายในแต่ละวัน เราก็สามารถที่จะออมเงินได้อย่างมีประสิทธิภาพเพิ่มมากขึ้น เพียงเริ่มต้นที่จะสร้างวินัยทางการเงินที่ดีให้กับตัวเอง ซึ่งการสร้างวินัยทางการเงินที่ต้นนั้นไม่ใช่เรื่องยาก เราลองมาเริ่มทำ เราลองมาเริ่มทำด้วยวิธีการง่าย ๆ ดังนี้

### ๑. ทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายให้เป็นนิสัย

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ในทุกวันจะทำให้รู้ว่าคุณมีพฤติกรรมการใช้จ่ายอย่างไรในแต่ละวัน และเราควรทำบัญชีรายรับ – รายจ่าย ในทุก ๆ วันให้เกิดเป็นนิสัย เพราะจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่จะช่วยให้รู้สัดส่วนการใช้จ่ายของเรา ต่อรายรับที่เราได้ในแต่ละเดือนว่ามีความเหมาะสมหรือไม่ ถ้าหากวันใดเราลืมหอดหรือไม่มีเวลาให้ทำย้อนหลัง หรือหาสมุดเล่มเล็ก ๆ กับปากกาพกติดกระเป๋าไว้ พอ निकออกก็ค่อยจดลงไป จะเป็นการสร้างนิสัยที่ดีทางด้านทางการเงินให้กับตัวเราเอง เป็นวิธีพื้นฐานที่ดีที่สุดสำหรับการเริ่มต้นการออมที่ดี และจะช่วยบ่งบอกถึงยอดเงินคงเหลือในแต่ละเดือนของเราได้ดีอีกด้วย เราจะได้รู้ว่าเงินที่ใช้ไปในแต่ละเดือนหมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ยังช่วยจัดการกับระเบียบการเงินของเราให้เข้าที่อีกด้วย หลาย ๆ คนใช้จ่ายเงินโดยไม่วางแผน และคิดหน้าคิดหลังได้เงินมากก็ใช้ไป พอใกล้สิ้นเดือนก็เกิดปัญหาเงินหมดกระเป๋า โดยไม่รู้ว่าจะเงินที่หมดไปนั้น หมดไปกับการใช้จ่ายอะไรบ้าง ถ้าหากเรายังไม่เริ่มสร้างวินัยในการออมตั้งแต่วันนี้ เราจะวางแผนทางการเงินของเราได้อย่างไร

### ๒. ตั้งเป้าหมายและสรุปภาพรวมบัญชีทุกสิ้นเดือน

การทำบัญชีรายรับ – รายจ่ายของเราจะไม่เกิดประโยชน์อะไรเลย หากเราไม่กลับมาทบทวนรายจ่ายของเราในภายหลัง หลังจากจดบันทึกรายจ่ายในแต่ละวันไปแล้ว ทุกสิ้นเดือนจะต้องนำบันทึกรายจ่ายในแต่ละหมวดหมู่มา รวมกัน เราจะได้รู้ว่าสัดส่วนการใช้จ่ายของเราเหมาะสมแล้วหรือไม่ แล้วยังสามารถทำให้เราได้รู้ยอดเงินคงเหลือและสัดส่วนในส่วนของเงินออมในแต่ละเดือนอีกด้วย หลังจากที่เรายพยายามจัดระเบียบวางแผนรายจ่ายของตัวเองมาตลอดทั้งเดือนแล้ว สุดท้ายตัวเลขที่เราเห็น จะเป็นสิ่งที่คอยเตือนสติและควบคุมการใช้จ่ายของตัวเอง การกำหนดเป้าหมายที่ชัดเจน จะเป็นตัวช่วยเตือนเราเองให้ยับยั้งชั่งใจระมัดระวังการใช้จ่ายในแต่ละเดือนมากขึ้น

### ๕. นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน

เคยตั้งคำถามกับตัวเองหรือไม่ ว่าทำงานมาก็เริ่มจะหลายปี ทำไมเงินที่เก็บจึงยังน้อย หรือยังไม่รวยซึกที่เหตุผลหลัก ๆ ที่ทำให้คนวัยทำงานในปัจจุบัน ยังไม่สามารถเก็บเงินได้นั้นเป็นเพราะ ๕ นิสัยบ่อนทำลายวินัยทางการเงิน ดังนี้

(๑) **อยากได้ไปทุกอย่าง** ความโลภทำให้เราไม่สามารถเก็บเงินได้ อย่าตามกระแสจนเกินไปเพราะจะทำให้เราอยากได้นั้นไม่รู้จักจบสิ้น หันมาซื้อของจากความจำเป็นเท่านั้น

(๒) **ไม่คอยเก็บเงิน** เริ่มเก็บเงินตั้งแต่วันนี้ จำไว้ว่า “ใครออมก่อน คนนั้นรวยก่อน” ส่วนเลือกวิธีออมอย่างไรนั้นก็เลือกตามความสนใจและความชอบของเรา

(๓) **กังวลมากเกินไป** อย่าเครียดมากจนเกินไปว่าทำไมเราไม่รวยจะยิ่งส่งผลเสียโดยเฉพาะเรื่องสุขภาพ และสุดท้ายอาจจะต้องจ่ายเงินมากกว่าเดิมไปกับค่ารักษาพยาบาล

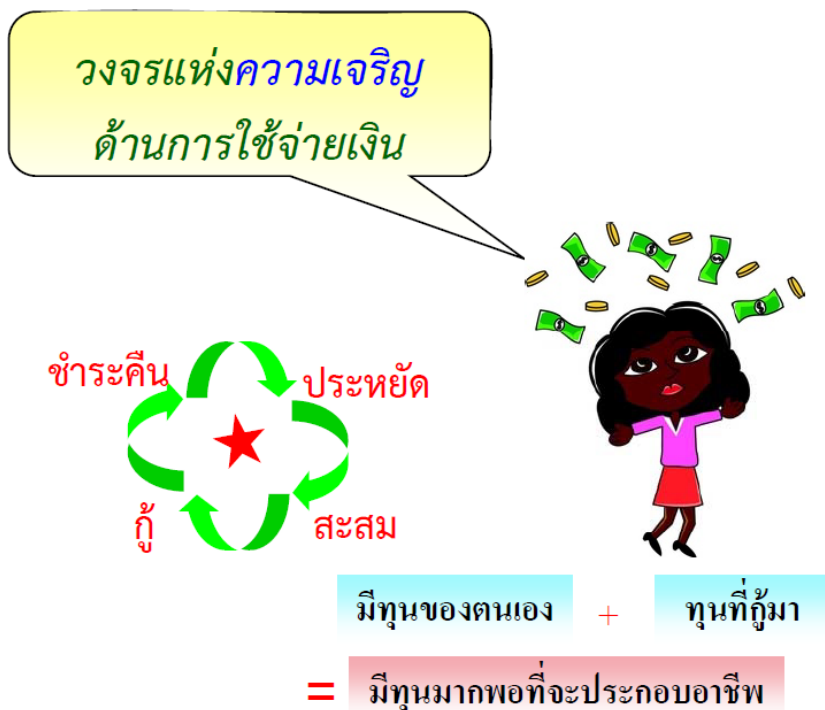
(๔) **ไม่ทำบันทึกรายรับรายจ่าย** ลองถามตนเองว่าเป้าหมายคืออะไร และพยายามให้ถึงเป้าหมายนั้นให้ได้ อาทิเช่น บางคนอยากเกษียณอายุตนเองตอนอายุ ๔๐ ปี ทำให้ช่วงเวลาตั้งแต่ ๒๐ – ๔๐ ปี นั้น ต้องทำงานหนักและพยายามเก็บเงิน เพื่อที่จะได้เกษียณอายุก่อนคนอื่นเป็นต้น

วินัยทางการเงินที่ดีสามารถเกิดขึ้นได้ในทุกวัยและเริ่มได้ทันทีเพื่อสร้างอนาคตที่สดใสและมั่นคง

ไม่ว่าจะเป็นวัยเด็กที่เริ่มเรียนรู้ค่าของเงินและการอดออม วัยทำงานที่อยู่ระหว่างการสร้างเนื้อสร้างตัวและสร้างครอบครัวที่ต้องรับผิดชอบตนเองและผู้อื่น และวัยเกษียณที่จะต้องวางแผนเพื่อไม่ให้เป็นการระแກผู้อื่น อย่างไรก็ตาม การสร้างวินัยทางการเงินที่ดีอาศัยความอดทนและความตั้งใจอย่างยิ่งยวด การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินไม่ใช่เรื่องง่ายที่เกิดขึ้นได้ในช่วงข้ามคืน การตั้งเป้าหมายทางการเงินที่ชัดเจน เช่น การมีบ้าน มีรถ มีชีวิตที่ดี และลำดับความสำคัญของเป้าหมาย รวมทั้งวางแผนการเก็บออมและการใช้จ่ายให้สอดคล้องกับความสามารถในการหารายได้ เป้าหมายที่ชัดเจนจะเป็นสิ่งสำคัญที่สนับสนุนให้เรามุ่งมั่นในการปฏิบัติตามแผนอย่างเคร่งครัด ซึ่งจะนำไปสู่ความมั่นคงทางการเงินและอิสรภาพทางการเงินที่ไม่มีภาระหนี้สินในที่สุด

## การที่จะใช้จ่ายเงินให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ จะต้องมี วินัยทางการเงินที่ดีตาม “วงจรแห่งความเจริญด้านการใช้จ่ายเงิน”

๑. **ประหยัด** เป็นการรู้จักรักษาทรัพย์ใช้จ่ายอย่างฉลาดให้เกิดประโยชน์สูงสุด ไม่ฟุ่มเฟือย เก็บหอมรอมริบ
๒. **สะสม** เป็นการออมเงินในส่วนรายได้ที่เหลือจากหักค่าใช้จ่าย เงินออมเป็นปัจจัยสำคัญ ที่จะทำให้เป้าหมายของบุคคลซึ่งกำหนดไว้ในอนาคตบรรลุจุดประสงค์ และสามารถไขว่คว้าปัญหาความเดือดร้อนทางการเงินที่อาจเกิดขึ้นได้ โดยไม่ต้องพึ่งพาคู่คนอื่น การออมจึงควรกระทำอย่างสม่ำเสมอและเป็นกิจนิสัย สิ่งจูงใจ ที่ก่อให้เกิดความกระตือรือร้นที่จะเก็บออมมากขึ้นคือเป้าหมาย หากมีเป้าหมาย จะประกอบอาชีพค้าขายและมีเงินออมไว้จำนวนหนึ่งก็จะ “มีทุนของตนเอง ” ซึ่งจะเป็นส่วนสำคัญช่วยให้ถึงเป้าหมายในอนาคตได้
๓. **กู้** เป็นการใช้บริการสินเชื่อทางการเงินจำนวนหนึ่ง ในส่วนที่เกินความสามารถ ในการสะสมด้วยตนเอง มารวมกับเงินทุนของตนเอง เพื่อเป็นเงินทุนที่มากพอ สำหรับดำเนินการให้บรรลุเป้าหมาย
๔. **ชำระคืน** เป็นการตระหนักถึงหน้าที่ของลูกหนี้ที่ดี ต้องชำระคืนให้ตรงเวลา เพื่อประโยชน์ ด้านเครดิตทางการเงิน ซึ่งอาจจำเป็นต่อการกู้ยืมเงินในกิจกรรมสำคัญ หากมี ระเบียบวินัยทางการเงินดี จะเป็นประโยชน์ต่อการกู้ยืมเงินในอนาคต เนื่องจาก ศัตรูทางการเงินตัวฉกาจคือตัวของตัวเอง ทุกปัญหาคนเรานั้นเองที่เป็นคนสร้าง มันขึ้นมา ดังนั้น เพื่อความสุขในชีวิต ควรบริหารจัดการค่าใช้จ่ายให้เหมาะสม สร้างนิสัยมีเงินก่อนค่อยซื้อ



ความเจริญด้านการใช้จ่ายเงินของบุคคลจะมีได้ก็ต้องเริ่มที่ “**ประหยัด**” ถ้าเริ่มที่จะกู้แล้วจะต้องจนเรื่อยไป การประหยัดจะสนับสนุนให้เกิดการออม หากออมไม่พอที่จะขยายงาน ก็สามารถเพิ่มเงินทุนโดยกู้จากที่อื่น ทำให้มีเงินทุนเพียงพอในการประกอบอาชีพเป็นการเพิ่มกำลังด้านเงินทุนเพื่อการผลิตและมีกำลังการใช้คืนเงินกู้มาก เพราะเรากู้มาน้อย

## แบบสำรวจรายได้และค่าใช้จ่าย (งบรายได้และค่าใช้จ่าย) ประจำปีเดือน.....

รายได้	บาท
รายได้จากการทำงาน	
เงินเดือน	
ค่าล่วงเวลา (OT)	
รายได้จากการขายของ	
รายได้จากการทำงานอื่น ๆ ไปตระบุญ..(เช่น ค่าเช่ากะ ค่าเบี้ยขยัน ค่าเบี้ยเลี้ยง ค่าคอมมิชชั่น...	
<b>รายได้จากการทำงานรวม</b>	
รายได้จากสินทรัพย์	
ดอกเบี้ยรับ	
เงินปันผลรับ	
รายได้จากค่าเช่า	
รายได้จากการขายสินทรัพย์ เช่นขายบ้าน ขายหุ้น ฯลฯ	
รายได้อื่น ๆ ไปตระบุญ.....	
<b>รายได้จากสินทรัพย์รวม</b>	
<b>รายได้รวม ๑</b>	

ค่าใช้จ่าย	บาท
<b>ค่าใช้จ่ายเพื่อการออม / การลงทุน</b>	
เงินสมทบประกันสังคม	
กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ / กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ	
เงินฝากธนาคาร	
อื่น ๆ (ไปตระบุญ).....เช่น ฝากสหกรณ์, กลุ่มออมทรัพย์ฯ .....	
<b>ค่าใช้จ่ายค้ำประกัน</b>	
ค่าผ่อนบ้าน / ค่าเช่าบ้าน	
ค่าผ่อนรถยนต์	
ค่าผ่อนซื้อเครื่องใช้ไฟฟ้า	
ค่าผ่อนบัตรเครดิต	
ดอกเบี้ยเงินกู้ยืมในระบบ	
เงินงวดกู้สหกรณ์ / กลุ่มออมทรัพย์ฯ	
เงินงวดกู้ธนาคาร	
เบี่ยประกัน (ชีวิต / สุขภาพ / บ้าน / รถยนต์.....)	
อื่น ๆ (ไปตระบุญ).....เช่น เซลล์ที่เปียแล้ว ฯลฯ	
<b>ค่าใช้จ่ายค้ำประกันรวม</b>	
<b>ค่าใช้จ่ายผันแปร</b>	
ค่าอาหาร	
ค่าน้ำ	
ค่าไฟ	
ค่าโทรศัพท์ + ค่าอินเทอร์เน็ต	
ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง (ค่ารถ / ค่าน้ำมัน)	
ค่าของใช้ในบ้าน	
ค่าเสื้อผ้า / เครื่องสำอางค์	
ค่าใช้จ่ายนันทนาการ	
ค่ารักษาพยาบาล	
เงินค่าใช่แก้มักบิดา และ/ หรือ มารดา	
ค่าใช้จ่ายของบุตร	
ค่าทนาย / ลีดเดอร์	
เครื่องตีพิมพ์กำลัง / น้ำปั่น / กาแฟ	
ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ (ไปตระบุญ).....เช่น (ค่าทำบุญ ค่าฌาปนกิจ ค่าใส่ของงานแต่ง....)	
<b>ค่าใช้จ่ายผันแปรรวม</b>	
<b>ค่าใช้จ่ายรวม (๒)</b>	
<b>เงินคงเหลือ (ขาด) (๑) - (๒)</b>	



# ภาคผนวก



**แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test)**  
**หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยการวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. ข้อใดไม่ใช่แนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ก. การรวมคนในหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือกัน
- ข. การรวมกลุ่มเก็บออมเงินเพื่อเป็นแหล่งทุนในหมู่บ้าน
- ค. การใช้เงินออมในการลงทุนประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและประหยัด
- ง. การใช้เงินกู้ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อซื้อหาสิ่งฟุ่มเฟือยหรือเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ก. พัฒนาคน
- ข. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- ค. พัฒนาสังคม
- ง. ถูกทุกข้อ

๓. คุณธรรม ๕ ประการ ประกอบด้วย

- ก. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
- ข. ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
- ค. ซื่อสัตย์ โปร่งใส เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
- ง. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน เป็นธรรม

๔. ข้อใดตรงกับหลักการ “ควบคุมกันเอง”

- ก. มีการประชุมเพื่อกำหนดกฎ ระเบียบ
- ข. มีคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ
- ค. รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมประจำปี
- ง. ถูกทุกข้อ

๕. คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในข้อใดถูกต้อง

- ก. มี ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการส่งเสริม
- ข. มี ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และปฏิคม
- ค. มี ๓ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ
- ง. มี ๓ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการส่งเสริม



๖. การดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในข้อใดไม่ถูกต้อง
- กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านต้นน้ำอนุมัติให้นายไก่อ เงินน้อย ชาวบ้านกลางน้ำกู้เงินของกลุ่มไปประกอบอาชีพ
  - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านต้นน้ำกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ ๑๖
  - กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปลายน้ำนำเงินไปลงทุนจัดตั้งโรงสีชุมชน ปั่นน้ำมัน ศูนย์สาธิต การตลาด
  - ข้อ ก และ ข
๗. หลักการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในข้อใดไม่ถูกต้อง
- หลักการเป็นเจ้าของร่วมกัน
  - หลักการตลาดและลงทุนเพื่อแสวงหากำไร
  - หลักคุณธรรม โดยใช้กลุ่มออมทรัพย์เป็นเครื่องมือพัฒนาคน
  - หลักการพึ่งตนเอง ด้วยการประหยัดและอดออม
๘. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ
- ตรวจสอบบัญชีและเอกสารการเงิน
  - ตรวจสอบเอกสารประกอบต่าง ๆ
  - ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกที่กู้เงิน
  - ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ
๙. ข้อใดไม่ใช่ข้อห้ามในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ
  - ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มกู้เงิน
  - ห้ามจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
  - ห้ามคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด
๑๐. ข้อใดเป็นหน้าที่ที่ถูกต้องของคณะกรรมการอำนวยการ
- พิจารณารับสมาชิก การสะสมเงินหรือรับฝากเงิน จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงานผลการดำเนินงาน พิจารณาเงินกู้ และจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน
  - พิจารณารับสมาชิก การสะสมเงินหรือรับฝากเงิน จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงานผลการดำเนินงาน กำหนดวงเงินกู้ และตรวจสอบบัญชี
  - พิจารณารับสมาชิก การสะสมเงินหรือรับฝากเงิน จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงานผลการดำเนินงาน กำหนดวงเงินกู้ และจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน
  - พิจารณารับสมาชิก จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงานผลการดำเนินงาน กำหนดวงเงินกู้และจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน

#### เฉลยแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test)

#### หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- |         |          |
|---------|----------|
| ข้อ ๑ ง | ข้อ ๖ ง  |
| ข้อ ๒ ง | ข้อ ๗ ข  |
| ข้อ ๓ ก | ข้อ ๘ ค  |
| ข้อ ๔ ง | ข้อ ๙ ค  |
| ข้อ ๕ ก | ข้อ ๑๐ ค |



**แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Post-test)**  
**หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยการวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ก. พัฒนาคน
  - ข. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
  - ค. พัฒนาสังคม
  - ง. ถูกทุกข้อ
๒. ข้อใดไม่ใช่แนวคิดของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ก. การรวมคนในหมู่บ้านเพื่อช่วยเหลือกัน
  - ข. การรวมกลุ่มเก็บออมเงินเพื่อเป็นแหล่งทุนในหมู่บ้าน
  - ค. การใช้เงินออมในการลงทุนประกอบอาชีพด้วยความขยันขันแข็งและประหยัด
  - ง. การใช้เงินกู้ของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อซื้อหาสิ่งฟุ่มเฟือยหรือเครื่องอำนวยความสะดวกต่าง ๆ
๓. คณะกรรมการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในข้อใดถูกต้อง
  - ก. มี ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการส่งเสริม
  - ข. มี ๔ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์และปฏิคม
  - ค. มี ๓ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการตรวจสอบ
  - ง. มี ๓ คณะ ประกอบด้วย คณะกรรมการอำนวยการ คณะกรรมการส่งเสริมสินเชื่อ (เงินกู้) คณะกรรมการส่งเสริม
๔. การดำเนินงานกิจกรรมของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในข้อใดไม่ถูกต้อง
  - ก. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านต้นน้ำอนุมัติให้นายไก่อ เงินน้อย ชาวบ้านกลางน้ำกู้เงินของกลุ่ม ไปประกอบอาชีพ
  - ข. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านต้นน้ำกำหนดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ร้อยละ ๑๖
  - ค. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้านปลายน้ำนำเงินไปลงทุนจัดตั้งโรงสีชุมชน ปั่นน้ำมัน ศูนย์สาธิต การตลาด
  - ง. ข้อ ก และ ข
๕. คุณธรรม ๕ ประการ ประกอบด้วย
  - ก. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
  - ข. ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
  - ค. ซื่อสัตย์ โปร่งใส เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
  - ง. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน เป็นธรรม



๖. ข้อใดตรงกับหลักการ “ควบคุมตนเอง”
- มีการประชุมเพื่อกำหนดกฎ ระเบียบ
  - มีคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ
  - รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมประจำปี
  - ถูกทุกข้อ
๗. หลักการดำเนินการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตในข้อใดไม่ถูกต้อง
- หลักการเป็นเจ้าของร่วมกัน
  - หลักการตลาดและลงทุนเพื่อแสวงหากำไร
  - หลักคุณธรรม โดยใช้กลุ่มออมทรัพย์เป็นเครื่องมือพัฒนาคน
  - หลักการพึ่งตนเอง ด้วยการประหยัดและอดออม
๘. ข้อใดไม่ใช่ข้อห้ามในการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
- ห้ามรับฝากเงินจากบุคคลภายนอกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่มฯ
  - ห้ามบุคคลภายนอกที่ไม่ใช่สมาชิกกลุ่มกู้เงิน
  - ห้ามจัดสวัสดิการเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน
  - ห้ามคิดดอกเบี้ยเกินอัตราที่กฎหมายกำหนด
๙. ข้อใดไม่ใช่หน้าที่ของคณะกรรมการตรวจสอบ
- ตรวจสอบบัญชีและเอกสารการเงิน
  - ตรวจสอบเอกสารประกอบต่าง ๆ
  - ตรวจสอบการใช้จ่ายเงินกู้ของสมาชิกที่กู้เงิน
  - ตรวจสอบการดำเนินงานของคณะกรรมการต่าง ๆ
๑๐. ข้อใดเป็นหน้าที่ที่ถูกต้องของคณะกรรมการอำนวยการ
- พิจารณารับสมาชิก การสะสมเงินหรือรับฝากเงิน จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงาน ผลการดำเนินงาน พิจารณาเงินกู้ และจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน
  - พิจารณารับสมาชิก การสะสมเงินหรือรับฝากเงิน จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงาน ผลการดำเนินงาน กำหนดวงเงินกู้ และตรวจสอบบัญชี
  - พิจารณารับสมาชิก การสะสมเงินหรือรับฝากเงิน จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงาน ผลการดำเนินงาน กำหนดวงเงินกู้ และจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน
  - พิจารณารับสมาชิก จัดการประชุมใหญ่ จัดทำงบดุลและรายงานผลการดำเนินงาน กำหนดวงเงินกู้และจัดสรรเงินปันผลและเงินเฉลี่ยคืน

### เฉลยแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Post-test)

#### หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- |         |          |
|---------|----------|
| ข้อ ๑ ง | ข้อ ๖ ง  |
| ข้อ ๒ ง | ข้อ ๗ ข  |
| ข้อ ๓ ก | ข้อ ๘ ค  |
| ข้อ ๔ ง | ข้อ ๙ ค  |
| ข้อ ๕ ก | ข้อ ๑๐ ค |



แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test)  
หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยการวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. การจัดทำบัญชีหมายถึงอะไร

- ก. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการเงินทุกรายการ
- ข. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อ
- ค. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อเกลือ
- ง. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อใบเตย

๒. สาเหตุหลักที่ต้องทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ๑) เพราะตรวจสอบผลกำไร-ขาดทุนของกิจการได้ตลอดเวลา ๒) เพราะมีเวลาว่าง ๓) เพราะป้องกันความผิดพลาด ๔) เพราะสนุกในการทำงาน

- ก. ข้อ ๑ และ ๒
- ข. ข้อ ๒ และ ๓
- ค. ข้อ ๓ และ ๔
- ง. ข้อ ๑ และ ๓

๓. ประโยชน์ของการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย คืออะไร

- ก. เป็นการควบคุมรักษาทรัพย์สิน
- ข. ป้องกันการผิดพลาด
- ค. ทำให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการ
- ง. ถูกทุกข้อ

๔. ข้อใดจัดเป็นสูตรทางการบัญชี

- ก. สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน
- ข. หนี้สิน = สินทรัพย์ + ทุน
- ค. ทุน = สินทรัพย์ - หนี้สิน
- ง. ถูกทุกข้อ

๕. สินทรัพย์ถาวรได้แก่

- ก. เงินสด
- ข. ลูกหนี้
- ค. ดินสอ
- ง. ที่ดิน

๖. สูตรกำไร คืออะไร

- ก. กำไร = รายได้ + ค่าใช้จ่าย
- ข. กำไร = รายได้ - ค่าใช้จ่าย
- ค. กำไร = ทรัพย์สิน - หนี้สิน
- ง. กำไร = ทุน-หนี้สิน

๗. บัญชีรายวันจ่าย หมายถึง

- ก. สมุดที่บันทึกรายการขึ้นต้น
- ข. สมุดบันทึกรายการรับเงินสด
- ค. สมุดที่บันทึกรายการจ่ายเงินสด
- ง. บัญชีที่รวบรวมการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นไว้เป็นหมวดหมู่ต่อจากที่ได้บันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไป

๘. ทรัพย์สิน หมายถึง

- ก. เงินสด เงินฝากธนาคารประจำ
- ข. เงินสด เงินสัจจะสะสม
- ค. ดอกเบี้ยธนาคาร เงินบริจาค
- ง. เงินสด ดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร



๙. การจัดหมวดหมู่ของบัญชีมีกี่หมวด อะไรบ้าง

ก. ๒ หมวด ได้แก่บัญชีรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท

ข. ๓ หมวด ได้แก่บัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย

ค. ๔ หมวด ได้แก่หมวดรายได้ หมวดรายจ่าย หมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน

ง. ๕ หมวด ได้แก่ หมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน หมวดส่วนของเจ้าของ(ทุน) หมวดรายได้หมวดรายจ่าย

๑๐. งบดุล หมายถึง

ก. งบการเงินที่แสดงให้กลุ่มทราบว่า ณ วันใด วันหนึ่ง กลุ่มมีทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนประเภทใดบ้าง จำนวนเงินเท่าใด

ข. งบที่แสดงให้ทราบว่า เมื่อสิ้นรอบปีทางบัญชี กลุ่มมีรายได้ รายจ่าย ประเภทใดบ้าง จำนวนเงินเท่าใด

ค. มูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มา

ง. จำนวนเงินที่ได้มาโดยไม่มีข้อผูกพันว่าจะต้องจ่ายคืน

### เฉลยแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test)

#### หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- |     |      |
|-----|------|
| ๑.ก | ๒. ง |
| ๓.ง | ๔. ก |
| ๕.ง | ๖. ข |
| ๗.ค | ๘. ก |
| ๙.ง | ๑๐.ก |



แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Post-test)  
หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยการวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. สาเหตุหลักที่ต้องทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย ๑) เพราะตรวจสอบผลกำไร-ขาดทุนของกิจการได้ทุกเวลา ๒) เพราะมีเวลาว่าง ๓) เพราะป้องกันความผิดพลาด ๔) เพราะสนุกในการทำงาน

ก. ข้อ ๑ และ ๒

ข. ข้อ ๒ และ ๓

ค. ข้อ ๓ และ ๔

ง. ข้อ ๑ และ ๓

๒. ประโยชน์ของการจัดทำบัญชีรายรับ - รายจ่าย คืออะไร

ก. เป็นการควบคุมรักษาทรัพย์สิน

ข. ป้องกันการผิดพลาด

ค. ทำให้ทราบฐานะทางการเงินของกิจการ

ง. ถูกทุกข้อ

๓. การจัดทำบัญชีหมายถึงอะไร

ก. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการเงินทุกรายการ

ข. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อ

ค. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อเกลือ

ง. การจดบันทึกรายการเกี่ยวกับการซื้อใบเตย

๔. ข้อใดจัดเป็นสูตรทางการบัญชี

ก. สินทรัพย์ = หนี้สิน + ทุน

ข. หนี้สิน = สินทรัพย์ + ทุน

ค. ทุน = สินทรัพย์ - หนี้สิน

ง. ถูกทุกข้อ

๕. สูตรกำไร คืออะไร

ก. กำไร = รายได้ + ค่าใช้จ่าย

ข. กำไร = รายได้ - ค่าใช้จ่าย

ค. กำไร = ทรัพย์สิน - หนี้สิน

ง. กำไร = ทุน-หนี้สิน

๖. บัญชีรายวันจ่าย หมายถึง

ก. สมุดที่บันทึกรายการขึ้นต้น

ข. สมุดบันทึกรายการรับเงินสด

ค. สมุดที่บันทึกรายการจ่ายเงินสด

ง. บัญชีที่รวบรวมการบันทึกรายการค้าที่เกิดขึ้นไว้เป็นหมวดหมู่ต่อจากที่ได้บันทึกไว้ในสมุดรายวันทั่วไป

๗. สินทรัพย์ถาวรได้แก่

ก. เงินสด

ข. ลูกหนี้

ค. ดินสอ

ง. ที่ดิน

๘. การจัดหมวดหมู่ของบัญชีมีกี่หมวด อะไรบ้าง

ก. ๒ หมวดได้แก่ บัญชีรายวันทั่วไป บัญชีแยกประเภท

ข. ๓ หมวดได้แก่ บัญชีเงินสด บัญชีรายวันรับ บัญชีรายวันจ่าย

ค. ๔ หมวดได้แก่ หมวดรายได้ หมวดรายจ่าย หมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน

ง. ๕ หมวดได้แก่ หมวดสินทรัพย์ หมวดหนี้สิน หมวดส่วนของเจ้าของ (ทุน) หมวดรายได้ หมวดรายจ่าย



๙. ทรัพย์สิน หมายถึง

- ก. เงินสด เงินฝากธนาคารประจำ
- ข. เงินสด เงินสัจจะสะสม
- ค. ดอกเบี้ยธนาคาร เงินบริจาค
- ง. เงินสด ดอกเบี้ยเงินกู้ธนาคาร

๑๐. งบดุล หมายถึง

- ก. งบการเงินที่แสดงให้กลุ่มทราบว่า ณ วันใด วันหนึ่ง กลุ่มมีทรัพย์สิน หนี้สิน และทุนประเภทใด บ้างจำนวนเงินเท่าใด
- ข. งบที่แสดงให้ทราบว่า เมื่อสิ้นรอบปีทางบัญชี กลุ่มมีรายได้ รายจ่าย ประเภทใดบ้าง จำนวนเงินเท่าใด
- ค. มูลค่าของทรัพย์สินที่ได้มา
- ง. จำนวนเงินที่ได้มาโดยไม่มีข้อผูกพันว่าจะต้องจ่ายคืน

**เฉลยแบบทดสอบหลังฝึกอบรม (Post-test)**

**หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**

- |      |       |
|------|-------|
| ๑. ง | ๒. ง  |
| ๓. ก | ๔. ก  |
| ๕. ข | ๖. ค  |
| ๗. ง | ๘. ง  |
| ๙. ก | ๑๐. ก |



## แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test)

## หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยการวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง

- ก. การให้คนในชุมชนมาลงหุ้นในจำนวนเท่า ๆ กัน
- ข. การให้สมาชิกรวมเงินกันปีละครั้ง
- ค. การให้สมาชิกออมเงินอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เพื่อใช้เป็นสวัสดิการ
- ง. การให้สมาชิกออมเงินอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ หรือกู้ยืม

ยามจำเป็นเดือดร้อน

๒. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ก. พัฒนาคน
- ข. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
- ค. พัฒนาสังคม
- ง. ถูกทุกข้อ

๓. หลักการ คุณธรรม ๕ ประการ ประกอบด้วย

- ก. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
- ข. ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
- ค. ซื่อสัตย์ โปร่งใส เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
- ง. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน เป็นธรรม

๔. ข้อใดตรงกับหลักการ “ควบคุมตนเอง”

- ก. มีการประชุมเพื่อกำหนดกฎ ระเบียบ
- ข. มีคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ
- ค. รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมประจำปี
- ง. ถูกทุกข้อ

๕. กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ

- ก. ระดมเงินคนในหมู่บ้านมาลงหุ้นค้าขาย
- ข. นำเงินทุนของกลุ่มไปลงทุนทำธุรกิจเพื่อหารายได้ให้กับกลุ่ม หรือลดต้นทุนให้กับสมาชิกกลุ่ม
- ค. นำเงินกลุ่มไปซื้อหุ้น หรือพันธบัตรรัฐบาล
- ง. ถูกทุกข้อ

๖. การลงทุนใด เป็นกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- ก. นำเงินของกลุ่มไปให้คนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกู้โดยคิดดอกเบี้ยสูง
- ข. นำเงินไปลงทุนจัดตั้งโรงสีชุมชน บิมน้ำมัน ศูนย์สาธิตการตลาด
- ค. ถูกทั้งข้อ ก และ ข
- ง. ผิดทุกข้อ



๗. ประโยชน์ของกิจกรรมเครือข่าย

- ก. ฝึกดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม
- ข. กลุ่มๆ มีรายได้ สมาชิกได้รับปันผลเพิ่มขึ้น
- ค. สมาชิกได้ชื่อของในราคาถูก
- ง. ถูกทุกข้อ

๘. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด

- ก. ลงทุนเพื่อหารายได้เพียงอย่างเดียว
- ข. ลงทุนเพื่อฝึกให้คนค้าขายเป็น
- ค. เพื่อให้สมาชิกได้ชื่อของในราคาถูกกว่าท้องตลาด
- ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค

๙. การลงทุนกิจการใด เป็นการลดต้นทุนค่าครองชีพแก่สมาชิก

- ก. รับซื้อผลผลิต
- ข. โรงงานขนมจีน
- ค. โรงงานผลิตน้ำดื่ม
- ง. ศูนย์สาธิตการตลาด

๑๐. กิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บริหารงานโดย

- ก. ผู้นำชุมชน
- ข. คณะกรรมการที่ได้รับเลือกจากสมาชิก
- ค. จ้างผู้ที่มีประสบการณ์
- ง. ข้อ ค. ถูก

เฉลยแบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (pre-test)

หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- |         |          |
|---------|----------|
| ข้อ ๑ ง | ข้อ ๖ ข  |
| ข้อ ๒ ง | ข้อ ๗ ง  |
| ข้อ ๓ ก | ข้อ ๘ ง  |
| ข้อ ๔ ง | ข้อ ๙ ง  |
| ข้อ ๕ ข | ข้อ ๑๐ ข |



**แบบทดสอบก่อนฝึกอบรม (Pre-test)**  
**หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต**

ชื่อ-สกุล.....

คำชี้แจง ให้ท่านเลือกคำตอบที่ถูกต้องที่สุด โดยการวงกลมคำตอบที่ถูกต้องที่สุด

๑. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ก. พัฒนาคน
  - ข. พัฒนาเศรษฐกิจชุมชน
  - ค. พัฒนาสังคม
  - ง. ถูกทุกข้อ
๒. กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต หมายถึง
  - ก. การให้คนในชุมชนมาลงหุ้นในจำนวนเท่า ๆ กัน
  - ข. การให้สมาชิกรวมเงินกันปีละครั้ง
  - ค. การให้สมาชิกออมเงินอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เพื่อใช้เป็นสวัสดิการ
  - ง. การให้สมาชิกออมเงินอย่างสม่ำเสมอเป็นประจำทุกเดือน เพื่อให้สมาชิกกู้ยืมไปประกอบอาชีพ หรือกู้ยืมยามจำเป็นเดือดร้อน
๓. หลักการ คุณธรรม ๕ ประการ ประกอบด้วย
  - ก. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
  - ข. ซื่อสัตย์ สุจริต รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
  - ค. ซื่อสัตย์ โปร่งใส เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน ไว้วางใจกัน
  - ง. ซื่อสัตย์ เสียสละ รับผิดชอบ เห็นอกเห็นใจกัน เป็นธรรม
๔. ข้อใดตรงกับหลักการ “ควบคุมตนเอง”
  - ก. มีการประชุมเพื่อกำหนดกฎ ระเบียบ
  - ข. มีคณะกรรมการฝ่ายตรวจสอบ
  - ค. รายงานผลการดำเนินงานในที่ประชุมประจำปี
  - ง. ถูกทุกข้อ
๕. การลงทุนใด เป็นกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต
  - ก. นำเงินของกลุ่มไปให้คนที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกู้โดยคิดดอกเบี้ยสูง
  - ข. นำเงินไปลงทุนจัดตั้งโรงสีชุมชน บิมน้ำมัน ศูนย์สาธิตการตลาด
  - ค. ถูกทั้งข้อ ก และ ข
  - ง. ผิดทุกข้อ
๖. กิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต คือ
  - ก. ระดมเงินคนในหมู่บ้านมาลงหุ้นค้าขาย
  - ข. นำเงินทุนของกลุ่มไปลงทุนทำธุรกิจเพื่อหารายได้ให้กับกลุ่ม หรือลดต้นทุนให้กับสมาชิกกลุ่ม
  - ค. นำเงินกลุ่มไปซื้อหุ้น หรือพันธบัตรรัฐบาล
  - ง. ถูกทุกข้อ



๗. ประโยชน์ของกิจกรรมเครือข่าย

- ก. ฝึกดำเนินธุรกิจในระบบกลุ่ม
- ข. กลุ่มฯมีรายได้ สมาชิกได้รับปันผลเพิ่มขึ้น
- ค. สมาชิกได้ซื้อของในราคาถูก
- ง. ถูกทุกข้อ

๘. การลงทุนกิจการใด เป็นการลดต้นทุนค่าครองชีพแก่สมาชิก

- ก. รับซื้อผลผลิต
- ข. โรงงานขนมจีน
- ค. โรงงานผลิตน้ำดื่ม
- ง. ศูนย์สาธิตการตลาด

๙. วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งศูนย์สาธิตการตลาด

- ก. ลงทุนเพื่อหารายได้เพียงอย่างเดียว
- ข. ลงทุนเพื่อฝึกให้คนค้าขายเป็น
- ค. เพื่อให้สมาชิกได้ซื้อของในราคาถูกกว่าห้องตลาด
- ง. ถูกทั้งข้อ ข และ ค

๑๐. กิจกรรมเครือข่ายของกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต บริหารงานโดย

- ก. ผู้นำชุมชน
- ข. คณะกรรมการที่ได้รับเลือกจากสมาชิก
- ค. จ้างผู้ที่มีประสบการณ์
- ง. ข้อ ค. ถูก

เฉลยแบบทดสอบหลังฝึกอบรม (Post-test)

หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

- |         |          |
|---------|----------|
| ข้อ ๑ ง | ข้อ ๖ ข  |
| ข้อ ๒ ง | ข้อ ๗ ง  |
| ข้อ ๓ ก | ข้อ ๘ ง  |
| ข้อ ๔ ง | ข้อ ๙ ง  |
| ข้อ ๕ ข | ข้อ ๑๐ ข |



แบบบันทึกหลังการสอน

๑. ผลการจัดการสอน.....

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

๒. ปัญหา/อุปสรรค.....

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

๓. ข้อเสนอแนะและแนวทางการแก้ไข.....

.....  
.....  
.....  
.....  
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน  
(.....)  
...../...../.....

ความคิดเห็นของผู้นิเทศ.....

.....  
.....  
.....

ลงชื่อ.....ผู้สอน  
(.....)  
...../...../.....



แบบประเมินผลสำหรับผู้เข้าอบรม  
หลักสูตรการบริหารจัดการกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
ระหว่างวันที่ .....ถึง.....เดือน..... พ.ศ. ....  
ณ โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....  
จังหวัด.....

\*\*\*\*\*

**คำชี้แจง** โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ และเขียนข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

**๑. ข้อมูลทั่วไป**

- ๑) เพศ  ชาย  หญิง
- ๒) อายุ  ต่ำกว่า ๓๐ ปี  ๓๐ - ๓๙ ปี  
 ๔๐ - ๔๙ ปี  ๕๐-๕๙ ปี  
 ๖๐ปี ขึ้นไป
- ๓) การศึกษา  ระดับประถมศึกษา  ระดับมัธยมศึกษา  
 ระดับปริญญาตรี  ระดับปริญญาโท  
 ระดับอื่น ๆ (ระบุ) .....
- ๔) ตำแหน่งในองค์กร  ประธาน  รองประธาน  
 เลขานุการ  กรรมการ  
 นักวิชาการพัฒนาชุมชน  อื่น ๆ (ระบุ).....

**๒. ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ (กรุณาให้ข้อมูลทั้ง ก่อนและหลัง เข้าอบรม)**

ประเด็น	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม					หลังเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ความรู้ความเข้าใจแนวทางและวิธีการดำเนินงานกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต										
๒) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน										
๓) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้										
๔) มั่นใจว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน										



### ๓. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

ประเด็น	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ความเข้าใจในการนำเสนอ					
๒) การถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน					
๓.) ความครบถ้วนของเนื้อหา					
๔.) การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม					
๕.) เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น					
๖) ประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรยาย					

### ๔. ความพึงพอใจต่อการบริหารโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					ไม่พึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑) การประสานงานของเจ้าหน้าที่						
๒) การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่						
๓) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร						
๔) ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการ						
๕) บรรยากาศในการเรียนรู้						
๖) ระยะเวลาการจัดประชุม						
๗) เอกสารประกอบการประชุม						
๘) ที่พัก						
๙) อาหาร						
๑๐) อาหารว่าง						

### ๕. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงกระบวนการในปีต่อไป

.....

.....

.....



แบบประเมินผลสำหรับผู้เข้าอบรม  
หลักสูตรการบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต  
ระหว่างวันที่ .....ถึง.....เดือน..... พ.ศ. ....  
ณ โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....  
จังหวัด.....

\*\*\*\*\*

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย ✓ และเขียนข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

### ๑. ข้อมูลทั่วไป

- ๑) เพศ  ชาย  หญิง
- ๒) อายุ  ต่ำกว่า ๓๐ ปี  ๓๐ - ๓๙ ปี  
 ๔๐ - ๔๙ ปี  ๕๐-๕๙ ปี  
 ๖๐ปี ขึ้นไป
- ๓) การศึกษา  ระดับประถมศึกษา  ระดับมัธยมศึกษา  
 ระดับปริญญาตรี  ระดับปริญญาโท  
 ระดับอื่น ๆ (ระบุ) .....
- ๔) ตำแหน่งในองค์กร  ประธาน  รองประธาน  
 เลขานุการ  กรรมการ  
 นักวิชาการพัฒนาชุมชน  อื่น ๆ (ระบุ).....

### ๒. ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ (กรุณาให้ข้อมูลทั้ง ก่อนและหลัง เข้าอบรม)

ประเด็น	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม					หลังเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ความรู้ความเข้าใจการทำบัญชีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต										
๒) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน										
๓) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้										
๔) มั่นใจว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน										



### ๓. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

ประเด็น	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ความเข้าใจในการนำเสนอ					
๒) การถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน					
๓.) ความครบถ้วนของเนื้อหา					
๔.) การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม					
๕.) เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น					
๖) ประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรยาย					

### ๔. ความพึงพอใจต่อการบริหารโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					ไม่พึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑) การประสานงานของเจ้าหน้าที่						
๒) การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่						
๓) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร						
๔) ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการ						
๕) บรรยากาศในการเรียนรู้						
๖) ระยะเวลาการจัดประชุม						
๗) เอกสารประกอบการประชุม						
๘) ที่พัก						
๙) อาหาร						
๑๐) อาหารว่าง						

### ๕. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงกระบวนการในปีต่อไป

.....

.....

.....



## แบบประเมินผลสำหรับผู้เข้าอบรม

## หลักสูตรกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

ระหว่างวันที่ .....ถึง.....เดือน..... พ.ศ. ....

ณ โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตบ้าน.....จังหวัด.....

\*\*\*\*\*

คำชี้แจง โปรดขีดเครื่องหมาย✓ และเขียนข้อความลงในช่องว่างตามความคิดเห็นของท่าน

## ๑. ข้อมูลทั่วไป

- ๑) เพศ  ชาย  หญิง
- ๒) อายุ  ต่ำกว่า ๓๐ ปี  ๓๐ - ๓๙ ปี  
 ๔๐ - ๔๙ ปี  ๕๐-๕๙ ปี  
 ๖๐ปี ขึ้นไป
- ๓) การศึกษา  ระดับประถมศึกษา  ระดับมัธยมศึกษา  
 ระดับปริญญาตรี  ระดับปริญญาโท  
 ระดับอื่น ๆ (ระบุ) .....
- ๔) ตำแหน่งในองค์กร  ประธาน  รองประธาน  
 เลขานุการ  กรรมการ  
 นักวิชาการพัฒนาชุมชน  อื่น ๆ (ระบุ).....

## ๒. ความรู้ ความเข้าใจ และการนำไปใช้ประโยชน์ (กรุณาให้ข้อมูลทั้ง ก่อนและหลัง เข้าอบรม)

ประเด็น	ก่อนเข้าร่วมกิจกรรม					หลังเข้าร่วมกิจกรรม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ความรู้ความเข้าใจในแนวทางและวิธีการดำเนินงานกิจกรรมเครือข่ายกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต										
๒) สามารถนำความรู้ที่ได้รับไปใช้ในการปฏิบัติงาน										
๓) สามารถให้คำปรึกษาแนะนำแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องได้										
๔) มั่นใจว่าจะสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้เพื่อปรับปรุงและพัฒนางาน										



### ๓. การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร

ประเด็น	ความคิดเห็น				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
๑) ความเข้าใจในการนำเสนอ					
๒) การถ่ายทอดความรู้มีความชัดเจน					
๓.) ความครบถ้วนของเนื้อหา					
๔.) การใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม					
๕.) เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น					
๖) ประโยชน์ที่ได้รับจากการบรรยาย					

### ๔. ความพึงพอใจต่อการบริหารโครงการ

ประเด็น	ระดับความพึงพอใจ					ไม่พึงพอใจ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด	
๑) การประสานงานของเจ้าหน้าที่						
๒) การอำนวยความสะดวกของเจ้าหน้าที่						
๓) การถ่ายทอดความรู้ของวิทยากร						
๔) ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาการ						
๕) บรรยากาศในการเรียนรู้						
๖) ระยะเวลาการจัดประชุม						
๗) เอกสารประกอบการประชุม						
๘) ที่พัก						
๙) อาหาร						
๑๐) อาหารว่าง						

### ๕. ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพิ่มเติมเพื่อปรับปรุงกระบวนการในปีต่อไป

.....


.....

.....

## ชื่อเอกสาร : คู่มือหลักสูตรโรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต (ฉบับปรับปรุง) พ.ศ. ๒๕๖๒

### ที่ปรึกษา

๑. นายนิสิต จันทร์สมวงศ์
๒. นายโชคชัย แก้วปอง
๓. นายทรงพล วิชัยชิตะ
๔. นายสมชาย หริกุลสวัสดิ์
๕. นายเส่ง สิงห์โตทอง
๖. นายกันตพัฒน์ ตัญหาเศณีวัฒน์
๗. นายธีรศักดิ์ ชื่นประเสริฐ

- 
- อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
  - รองอธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน
  - ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
  - ผู้อำนวยการกลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาทุนชุมชน
  - นักวิชาการอิสระและผู้เชี่ยวชาญด้านทุนชุมชน
  - ผู้ตรวจสอบบัญชี
  - ผู้สอบบัญชีภาษีอากรและนักวิชาการอิสระ

### คณะผู้จัดทำ

๑. นางทิพย์ เณรชู
๒. นางฉวีวรรณ สิงห์ครอง
๓. นางสุกัลณี อันทะไชย
๔. นางสาวปาริชาติ หมั่นบรรจง
๕. นางพิมพ์ แก้วทับทิม
๖. นายปัญญา ถนอมชัย
๗. นายไตรจักร ศรีนพรัตน์
๘. นายพรหม สีเหลือง
๙. นายอภิรักษ์ เทพทิพย์
๑๐. นางสาวสุภาวดี เทพทิพย์
๑๑. นางสาววารินทร์ กลิ่นทิพย์
๑๒. นายนิรันดร์ สุดสะอาด
๑๓. นางสาวสายฝน ชูจิตร
๑๔. นางถิระรัตน์ สายศิวานนท์
๑๕. นายภัทรพล เอี่ยมสะอาด
๑๖. นายประภาช ชลารัตน์
๑๗. นางสาวโสพิศ เหล็งหนูดำ
๑๘. นายกรวิชัย กุหลาบวรรณ
๑๙. นางสาวจิตติภา กะลาสี
๒๐. นางสาวรัตติกาล กลิ่นมาลี
๒๑. นางพัลลรัตน์ ศรีวิรักษ์
๒๒. นางอารี ประภารัตน์
๒๓. ว่าที่ ร.ต.หญิง วาสนา พรหมจรรย์
๒๔. นายเฉลิมชัย รัตนชัย

- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดชัยภูมิ
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดชัยภูมิ
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดชัยภูมิ
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดชัยภูมิ
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดชัยภูมิ
- นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ จังหวัดชัยภูมิ
- นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดชัยภูมิ
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดนครศรีธรรมราช
- นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดนครศรีธรรมราช
- โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์



### คณะผู้จัดทำ

๒๕. นายสุนันท์ รัตนสิงห์  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์
๒๖. นายแสงจันทร์ เขตผดุง  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์
๒๗. นางมะลิวัลย์ หาญอาษา  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์
๒๘. นางดวงจันทร์ ปัญญา  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์
๒๙. นางมลิวรรณ ศรีพงษ์เสริฐ  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดกาฬสินธุ์
๓๐. นางรัชนิพร ภูติจันทร์  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดกาฬสินธุ์
๓๑. นางวัฒนา ไสยวิจิตร  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดกาฬสินธุ์
๓๒. นายสุนทร มัจฉิม  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดพิจิตร
๓๓. นางชุตีภรณ์ สุขเกษม  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดพิจิตร
๓๔. นางวิภา ทองมาก  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดพิจิตร
๓๕. นายประดิษฐ์ นาจารย์  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดพิจิตร
๓๖. นางภัศกร การะกันสมบัติ  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดพิจิตร
๓๗. นางนงนา ขจร  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดพิจิตร
๓๘. นางสุธีพร ศรีสกุล  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดพิจิตร
๓๙. นายอนุชิต อางจิณะ  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนปฏิบัติการ จังหวัดพิจิตร
๔๐. นายชัชวาล จันท์แก้ว  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดเชียงใหม่
๔๑. นางเทวีกา ชัยชนะ  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดเชียงใหม่
๔๒. นางสาววิรินทร์นิภา ฤาชัย  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดเชียงใหม่
๔๓. นางพิมพ์วิมล อินต๊ะยศ  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดเชียงใหม่
๔๔. นางอำพร ปานสิงห์  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดเชียงใหม่
๔๕. นายสุดใจ พรหมสาขา ณ สกลนคร  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่
๔๖. นายประสิทธิ์ เจียมภักดี  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดเชียงใหม่
๔๗. นายบุญศรี จันท์ชัย  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดปราจีนบุรี
๔๘. นายบรรจง พรหมวิเศษ  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดปราจีนบุรี
๔๙. นางสาวปภาวรินทร์ วงษ์มาก  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดปราจีนบุรี
๕๐. นายสามารถ อังกาบ  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดปราจีนบุรี
๕๑. นางสุนิษา จันท์ชัย  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดปราจีนบุรี
๕๒. นายสมชัย นิยมสุข  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดปราจีนบุรี
๕๓. นางสาวรัชณี วิสัย  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดปราจีนบุรี
๕๔. นางสาวเรวดี พิมมณี  
นักวิชาการพัฒนาชุมชนชำนาญการ จังหวัดปราจีนบุรี
๕๕. นายประยูร สว่างศรี  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดสุพรรณบุรี
๕๖. นายจำนงค์ แยมวงษ์  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดสุพรรณบุรี
๕๗. นายชลอ สว่างศรี  
โรงเรียนกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตจังหวัดสุพรรณบุรี



**ผู้เขียน/เรียบเรียง**

- |                               |                                     |
|-------------------------------|-------------------------------------|
| ๑. นางสาวพัชรี ศรีสุวรรณ      | สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน |
| ๒. นางสาวทิพย์วรรณ อุทกธารา   | สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน |
| ๓. นางสาวรัชฎาภรณ์ บุตรคำโชติ | สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน |

